

BUSKSKVETTEN

2011 * 27. årgang

VANDREFALK

REDAKSJONELT:

REDAKTØR: Jens Erik Nygård
Brinken 19
3426 GULLAUG
Epost : jenygard@online.no

Stoff til Buskskvetten sendes fortrinnsvis direkte til redaktøren. Manuskripter leveres via epost. Stoff med ferdig layout kan med fordel leveres som pdf-fil. Buskskvetten blir utgitt som nett-tidsskrift. Etter årets slutt blir det produsert en PDF-fil med forside og innholdsfortegnelse.

Medlemskap :

Man blir medlem av gjennom Birdlife Norge. Fylkesavdelingen dekker inntil videre tidligere Buskerud fylke, og er ansvarlig for saker av felles interesse for lokallagene i fylket. Nye medlemmer får tilknytning til fylkesavdeling etter hvor de bor.

Vandrefalken på forsiden ble fotografert i Lier i august 2011. Bildet ble månedsvinner i august og Årets bilde i 2011.

Knoppsvana på baksiden ble fotografert i Lier i mai 2011. Bildet ble månedsvinner. Begge bilder ble tatt av Jens Erik Nygård.

Innhold :

Side 4	Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeid i 2010	Jelstad, Furuseth, Furuseth og Lindal
Side 15	Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2010	Jens Erik Nygård
Side 29	Styrets årsberetning for NOF avd. Buskerud 2010	Egil Mikalsen
Side 31	Jaktfalk i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeid i 2010	Lars Egil Furuseth og Per Furuseth
Side 44	Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget 2010	B. H. Larsen, K. Myrmo og V. Ree
Side 57	Sjeldne fugler i Buskerud 2011. Rapport fra LRSK i Buskerud	Steinar Stueflotten
Side 82	Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud 2011	T. Andersen, E. T. Tollefsen, H. Bergø
Side 97	Fugler i Øvre Eiker 2011	Anders Hals
Side 130	Årsrapport 2011. Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011	Steinar Stueflotten

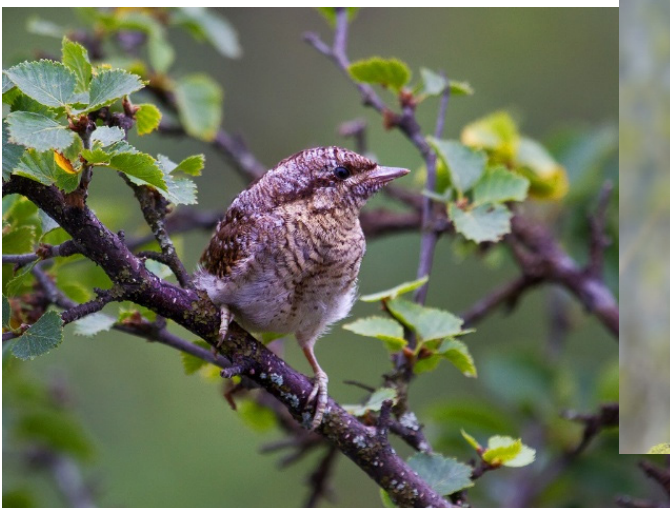
BILLEDGALLERI

Vinner i september. Lavskrike, Ål.
Foto: Jostein Myre

Vinner i desember. Havørn, Ål.
Foto: Per Furuseth

Vinner i juli. Vendehals, Hol.
Foto: Børre Eirik Helgerud

Vinner i juni. Fjellrype, Hol
Foto: Jostein Myre

Kongeørn i Buskerud

Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2010

Thor Erik Jelstad, Lars Egil Furueth, Per Furueth og Martin Lindal

Ungfugl, Nes i Hallingdal

Foto: Thomas Mørch

Desember 2010

Sammendrag

Denne rapporten presenterer resultatene av en undersøkelse av bestand og reproduksjon hos kongeørn i Buskerud i 2010. Kartleggingen er utført av rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud, og er den fjerde rapporten vi utgir.

Reproduksjonen i 2010 var på minst 13 unger, mot minst 18 unger i 2008. Det er den klart laveste ungeproduksjon i de 4 årene den organiserte, fylkesdekkende kartleggingen har pågått. Som i fjor har nordfylket unormalt lav reproduksjon og da særlig i de nordvestre deler av fylket. Det er grunn til å tro at en uvanlig lav rype- og harebestand er en viktig årsak til de nedslående resultatene.

Hekkebestanden ble i 2007 estimert til 46-53 par. Vi antyder i fjor at bestanden trolig er noe høyere. Årets resultater bekrefter dette, og vi mener bestanden ligger i overkant av 50 territorielle par. Ekspansjonen mot lavereliggende områder i sørfylket er bekreftet ved at begge de parene som var under etablering i fjor gikk til hekking i år og gledelig nok fikk fram unger.

Vi har funnet 3 nye revir i år, slik at antall bekreftede revir nå er 66. I tillegg har vi gjort et reirfunn på grensen mellom Buskerud og Vestfold.

Feltinnsatsen i 2010 har vært på nivå med de 2 foregående årene.

Som tidligere har vi også i år fått nyttig informasjon fra mange enkeltpersoner. Vi retter en takk til alle som har bidratt med opplysninger.

Vi har ikke mottatt økonomisk støtte for vårt arbeid denne sesongen.

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)
Åssideveien, 3322 Darbu
Fylkessekretær Per Ø. Klunderud
Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedrokl@online.no

Organisering

Arbeidet har vært organisert som tidligere år, hvor noen få nøkkelpersoner har utført hoveddelen av feltarbeidet. I tillegg har mange enkeltpersoner bidratt med opplysninger om forekomst og ungeproduksjon av kongeørn i Buskerud.

Martin Lindal har hatt ansvaret for Hemsedal, Lars Egil Furuseth og Per Furuseth nordfylket for øvrig, Thor Erik Jelstad sørfylket og deler av Nes. Med sørfylket mener vi Numedal til og med Rødberg, Hallingdal til og med Flå og øvrige kommuner i søndre del av fylket. Thor Erik Jelstad har som i foregående år vært koordinator for arbeidet.

Av øvrige bidragsytere må spesielt nevnes Tore Gunnarsen (flere kommuner), Vegard Finset Fjeldheim (Hemsedal) og Knut A Solberg (Lier), som alle har gitt viktige bidrag. Henning Dunker har som tidligere bidratt med nyttige opplysninger fra grenseområdene mot Oppland. Vi retter en takk til alle som har bidratt med opplysninger.

Vi har i hovedsak fulgt samme arbeidsmetodikk som tidligere år, og viser til tidligere rapporter for en nærmere beskrivelse. Feltinnsatsen har vært på nivå med fjoråret, se mer om dette nedenfor.

Rovfuglgruppas vår- og høstsamlinger var i år begge lagt til Austvoll i Flå, hhv. 9-10. april og 17-18. september.

Lars Egil Furuseth presenterte resultatene fra årets kartlegging for 35 deltakere på Naturvernforbundets rovfugltreff på Tyrifjord hotell 30. oktober. Han deltok også på det svenske kongeørnsymposiet i Stockholm 1-3. oktober.

Forholdet til offentlige myndigheter

Rovfuglgruppa mottok på våren en henvendelse fra Fylkesmannens miljøvernavdeling med ønske om et bedre samarbeid om bl.a. kartlegging av kongeørn og en henstilling om samarbeid mellom de to miljøer som driver med kartlegging av kongeørn og andre rovfugler i Buskerud.

Under et møte hos Fylkesmannen 15. juni fastholdt vi vår policy om ikke å gi stedfestet informasjon om nye reirplasser. Rovfuglgruppa velger selv å følge opp saker hvor vi ser at hekkelokaliteter er truet. Det er en metode vi har gode erfaringer med. Lokaliteter hvor det ikke foreligger noen trussel, ser vi ingen hensikt å opplyse om. Dessuten har vi ingen sikkerhet for at slik informasjon ikke vil bli brukt til bestandsregulerende tiltak i framtida, selv om det for tiden ikke er en aktuell problemstilling i Buskerud. Et slikt standpunkt har man inntatt i det frivillige miljøet i flere andre fylker. Fylkesmannen viste liten forståelse for vårt syn, og ba oss om å revurdere denne holdningen. Vi er overrasket over Fylkesmannens holdning til rovfuglgruppas arbeid med kongeørn, da det etter vår oppfatning er fullt mulig og ønskelig å samarbeide uten å måtte gi stedfestet informasjon om alle reirplasser.

Det er nylig avdekket at NINA ved grov uaktksomhet har offentliggjort informasjon om et stort antall hekkeplasser for hubro, kongeørn og jaktfalk i Nord-Norge. Denne hendelsen, omtalt som tidenes gavepakke til faunakriminelle, viser den risiko man løper når slik informasjon spres til etater og institusjoner.

Økonomi

Rovfuglgruppa har i 2010 ikke mottatt økonomisk støtte. Kjøre- og bompengeutgifter anslås å utgjøre ca kr 60.000 beregnet etter statens satser, og er i sin helhet dekket av de som har deltatt i feltarbeidet.

Kartleggingsområde

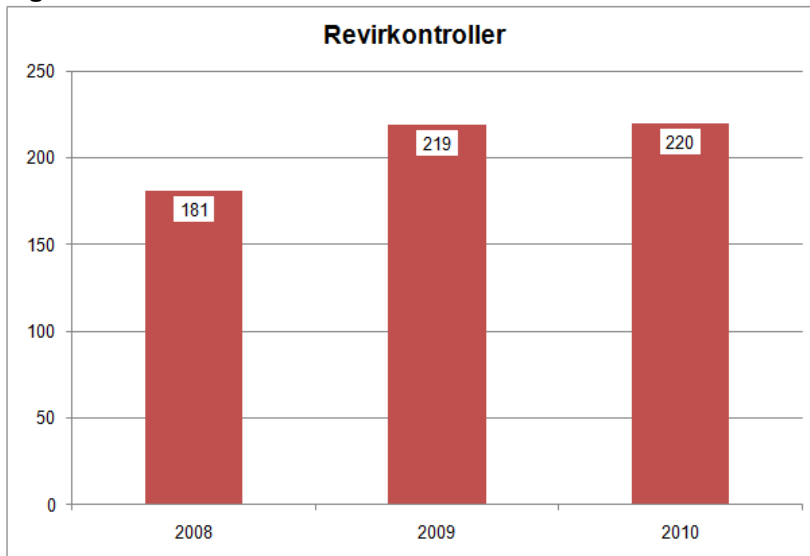
Vår kartlegging dekker i utgangspunktet hele fylket. Arbeidet er stort sett utført i tråd med de planer vi hadde. Feltarbeidet i deler av nordfylket ble noe redusert i deler av sommerhalvåret da områdeansvarlig pådro seg en skade. Videre har vi ikke rukket å utføre så grundig feltarbeid som vi ønsket i de sørligste områder i fylket, spesielt Øvre Eiker og Kongsberg.

Feltarbeid og kartleggingsmetode

Figur 1-3 viser noen nøkkeltall om feltarbeidet de 3 siste årene. Tallene gjelder kun kjente revir og revir som er funnet under feltarbeidet. Tallene viser det feltarbeidet som er rapportert til koordinator for kongeørnarbeidet, og det reelle antall feltkontroller må antas å være en del høyere.

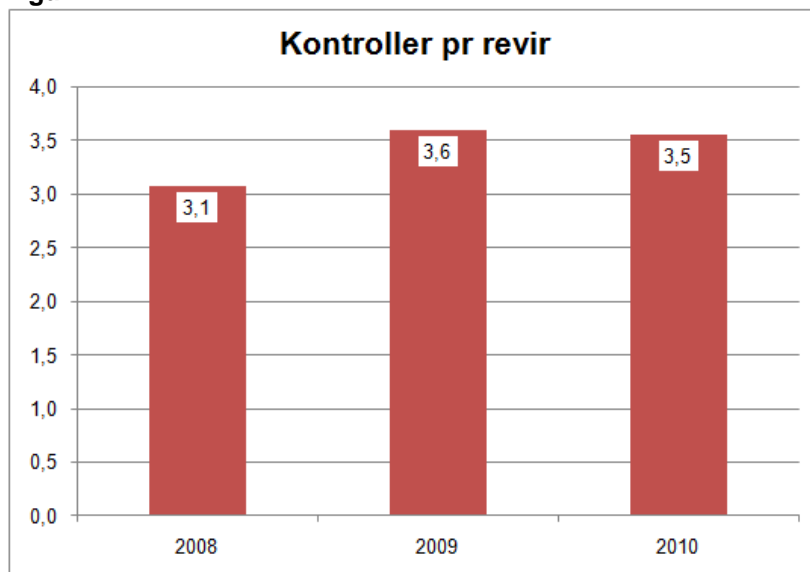
Det er i tillegg nedlagt et betydelig arbeid med leiting etter reir og fugler i potensielle hekkeområder. Det feltarbeidet som ikke har resultert i nye revirfunn har vi ikke like god oversikt over, og er ikke med i tallene nedenfor.

Figur 1

Figur 1 viser at det er utført flere revirkontroller de 2 siste årene enn i 2008. I 2008 var det gode hekkeresultater og hekking i flere revir enn i 2009 og 2010, og behovet for leiting etter alternative reir i kjente revir har derfor vært mindre. Vi antar det forklarer forskjellen i omfanget av feltarbeidet.

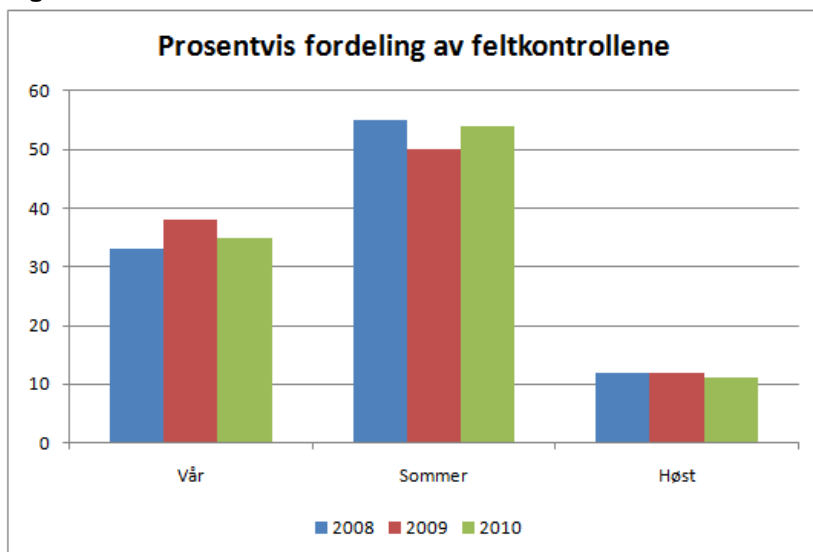
Figur 2

Figur 2 viser antall kontroller pr revir. Siden antall revir er nokså uendret, vil denne grafen reflektere de samme forskjeller som figur 1.

Figur 3 viser den prosentvise fordelingen av feltkontrollene på vår (februar-april), sommer (mai-juli) og høst (august-oktober). Som det framgår, utføres de fleste kontrollene i sommerhalvåret. Det utføres også et stort antall kontroller i april, noe som ikke framkommer av grafen. Fordelingen igjennom sesongen er ganske lik for de 3 årene, noe som gir et godt grunnlag for å sammenligne resultatene i de 3 årene.

Figur 3

Grafen viser at en liten del av feltarbeidet skjer på høsten. I denne perioden er det forholdsvis lett å observere utflydde unger. For å få mest mulig korrekte tall på ungeproduksjonen, er det mulig at en større del av feltarbeidet bør foregå i denne perioden.

Som et ledd i samordningen av kartleggingsarbeidet, ble det i 2004 utarbeidet felles kriterier for kartlegging av kongeørn i Norge, Sverige og Finland (Ekenstedt 2004). Her er det satt opp kriterier for 2 typer kartlegging, intensiv og ekstensiv. Ekstensiv kartlegging er innrettet på å kartlegge forekomst av kongeørn, mens intensiv kartlegging har fokus på bestemmelse av ungeproduksjon og er tenkt utført på et utvalg av revir. Vår metodikk avviker på noen punkter fra disse kriteriene. Blant annet avviker vi på kravet om kontroll i perioden 1. august – 15. september som et av kriteriene for å kunne fastslå at et revir ikke er besatt eller for å konkludere med at det ikke har vært ungeproduksjon.

Fotografering på åte gir nyttig informasjon om ørn i et område.

Foto: Thomas Mørch

Resultater

Revir og reirplasser

Vi har registrert 3 nye revir i årets sesong, slik at vi nå totalt er oppe i 66 kjente revir. I 2 av revirene (Sigdal og Lier) ble det gjort reirfunn i fjor, men vi valgte da å holde disse utenfor da vi antok det var par under etablering, noe som viste seg å stemme. I det tredje reviret (Kongsberg), gjorde vi reirfunn tidlig på våren. Grunnet en misforståelse, ble ikke reviret fulgt opp igjennom sesongen. Kontroller på ettersommeren avdekket ytterligere et reir i dette reviret, men vi antar det ikke har vært vellykket hekking i reviret i år.

I tillegg til disse 3 revirene, fant vi medio mai et påbygd reir i Vestfold, nær grensen til Buskerud. Siden vi her ikke har gjort reirfunn på Buskerud-siden, har vi ikke regnet med dette reviret.

I de 63 revirene vi kjente fra 2009 er det funnet noen få nye reir.

Observasjoner av utfargede individer på Skrim i Kongsberg, styrker vår oppfatning om at det må være 2 revir i dette fjellområdet. Vi har dog ikke gjort noen nye reirfunn som bekrefter dette.

Fra tidligere har vi flere rapporter fra bygdefolk og jegere om observasjon av kongeørn i Jondalen i Kongsberg, men vi har ikke hatt kapasitet til systematisk leiting i dette området.

På Ringerike har vi sterke indikasjon på ytterligere et revir. Tross betydelig feltinnsats, har det ikke lyktes å få bekreftet dette i form av reirfunn. Vi har godt håp om å få avklart dette neste vår. Også her regner vi med at det dreier seg om et par under etablering.

For øvrig har vi observasjoner fra Nes, Nore og Uvdal og Gol som indikerer uoppdagede revir. Det dreier seg om områder hvor det igjennom flere år er gjort observasjoner av utfargede individer. Men også her mangler reirfunn. I nedre Hallingdal er bestanden så tett, at det er begrenset hvor nye reir kan ligge. Likevel har det vist seg vanskelig å finne disse.

I henhold til kriteriene nevnt ovenfor (Ekenstedt 2004), oppfyller flere av disse observasjonene kravene til revir. Vi har valgt å legge oss på en noe strengere linje, og avventer funn av reir eller unger før vi regner disse som egne revir.

Knut A Solberg med en av ungene som ble ringmerket i Hol.

Foto: Lars Egil Furuseth

Hekkeresultater

Tabell 2. Hekkeresultater 2010

Kommune	Kjente revir	Kontrollerte revir	Okkuperte revir	Ingen aktivitet	Aktivitet	Oppgitt hekking	Vellykket hekking	Unger
Kongsberg	2	2	2	-	2	-	-	-
Ringerike	4	4	2	2	1	-	1	1
Flå	6	6	6	-	5	-	1	2
Nes	5	5	5	-	3	1	1	1
Gol	2	2	2	-	2	-	-	-
Hemsedal	5	5	5	-	3	-	2	2
Ål	8	7	6	1	5	-	1	1
Hol	10	9	6	3	4	-	2	2
Sigdal	5	5	3	2	2	-	1	1
Krødsherad	2	2	2	-	2	-	-	-
Lier	1	1	1	-	-	-	1	1
Flesberg	2	2	2	-	1	-	1	1
Rollag	2	2	2	-	2	-	-	-
Nore og Uvdal	12	10	8	2	7	-	1	1
Sum	66	62	52	10	39	1	12	13

Aktivitet: Påbygde reir eller observasjon av adulte individer, enten enkeltindivider eller par, uten at ruging er påvist.

Ingen aktivitet: Det er ikke er obs adulte/revirhevdende individer og heller ikke funnet påbygde reir.

Okkuperte revir: Kontrollerte revir fratrukket revir med Ingen aktivitet, og er fordelt på Aktivitet, Oppgitt hekking og Vellykket hekking.

Oppgitt hekking: Oppgitt hekking der hvor det tidligere er påvist ruging eller unger.

Unger: Utflydde unger eller store reirunger (> ca 7 uker).

Tabell 3.

Nøkkeltall 2007 -20010

	2007	2008	2009	2010
Kjente revir	58	60	63	66
Kontrollerte revir	55	59	61	62
Okkuperte revir	46	51	52	52
Andel okkuperte revir	84%	86%	85%	84 %
Unger	22	26	18	13
Unger pr kontrollert revir	0,40	0,44	0,30	0,21
Unger pr okkupert revir	0,48	0,51	0,35	0,25
Unger pr vellykket hekking	1,16	1,18	1,29	1,08
Dobbeltkull	3	4	4	1
Oppgitt hekking	4	5	5	1

Tabell 4.

Ungeproduksjon i 2007-2010 pr kommune

Kommune	2007	2008	2009	2010
Kongsberg	-	1	1	-
Ringerike	3	-	2	1
Flå	2	3	-	2
Nes	1	3	3	1
Gol	1	-	-	-
Hemsedal	2	3	2	2
Ål	-	2	2	1
Hol	5	6	3	2
Sigdal	2	1	4	1
Krødsherad	2	-	-	-
Lier	-	-	-	1
Flesberg	1	1	-	1
Rollag	-	1	-	-
Nore og Uvdal	3	5	1	1
Sum	22	26	18	13

Tabell 5.

Ungeproduksjon i 2007-2009 pr region

Områder	2007	2008	2009	2010
Nordfylket	10	19	10	7
Sørfylket	12	7	8	6
Sum	22	26	18	13

Med **Sørfylket** mener vi Numedal til og med Rødberg, Hallingdal til og med Flå og øvrige kommuner i søndre del av fylket.

Kommentar til resultatene

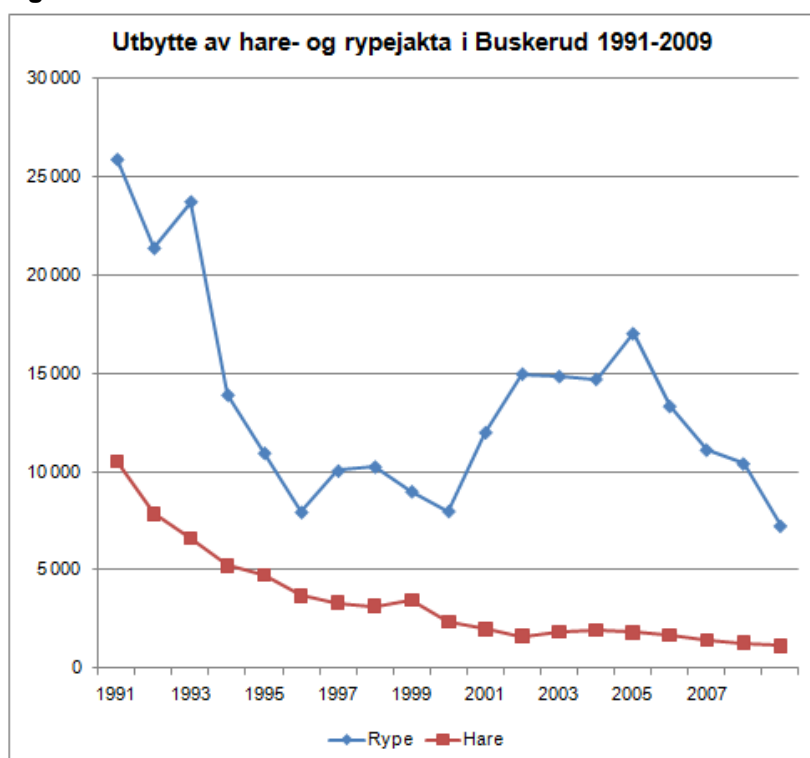
Tabell 2 viser hovedtallene for 2010, mens tabell 3-5 sammenligner årets resultater med de 3 foregående år.

Årets ungeproduksjon er mye lavere enn de foregående årene, og var for eksempel bare halvparten av det den var i 2008. Igjen er det spesielt svake resultater i Nore og Uvdal hvor vi også i år bare har funnet én vellykket hekking i de 10 revirene vi har kontrollert.

Som i tidligere rapporter vil vi presisere at antall unger er minimumstall. Erfaring fra tidligere viser at det selv med betydelig feltinnsats er lett å overse hekking. Unger som dukker opp seint på høsten er en indikasjon på det. I år med lav ungeproduksjon vil slike feil slå prosentvis sterkere ut. Vi er kjent med at det i fjor var flere unger i Kongsberg enn det våre undersøkelser viste. Generelt vil vi bare bruke våre egne data når vi viser ungeproduksjon fra tidligere år, men vil nevne avvikende resultater dersom disse finnes i publiserte rapporter. En forskyvning av feltarbeidet med større innsats i leting etter utflydde unger i august og september vil kunne gi et sikrere tall for ungeproduksjonen.

Andel okkuperte revir (tabell 3) har holdt seg stabilt (84-86 %) i hele perioden 2007-2010. Vi mener at vår metodikk gir et godt bilde på andel besatte revir.

I fjorårets rapport viste vi utbytte av småviltjakta for en del viktige byttedyrarter for kongeørna. For rypejakta har det vært en svært negativ utvikling som fortsatte i fjor høst. I år indikerer rapportene at det har vært en svak oppgang, men fortsatt er rypebestanden meget svak.

Figur 4

Figur 4 viser utbytte av rype- og harejakta i perioden 1992-2009 (Kilde: Statistisk Sentralbyrå). Rype omfatter både lirype og fjellrype. Grunnet jaktformen og jaktkulturen er det grunn til å tro at nedgangen i harebestanden ikke er så sterk som kurven viser. For rype er det trolig større samsvar mellom jaktutbytte og bestand. Allikevel er det en dramatisk utvikling som har skjedd for både rype og hare. Selv om kongeørna har et vidt byttedyrregister, er det rimelig å tro at det må få konsekvenser for bestanden dersom ikke trenden snur. Kongeørn i mer utpregede skogsområder har trolig et mer variert utvalg av byttedyr. Skogsfuglbestanden har heller ikke vist samme negative utvikling.

Ringmerking

Tabell 6. Antall unger ringmerket i 2007-2010 pr kommune

Kommune	2007	2008	2009	2010
Flå	2	-	-	-
Nes	-	1	-	-
Hemsedal	-	-	2	-
Ål	-	1	-	1
Hol	2	6	1	3
Nore og Uvdal	1	4	-	1
Sum	5	12	3	5

Ringmerkingen har skjedd i regi Hallingdal Ringmerkingsgruppe og er utført av Lars Egil Furueth. En av ungene som ble ringmerket i Hol omkom seinere før den forlot reiret.

I tillegg har vi observert at ungen på den nye lokaliteten i Lier er ringmerket. Så langt vi kjenner det, er det ikke ringmerket flere enn disse 6 ungene i Buskerud i år.

Forvaltning og trusler

Vi har denne sesongen ikke registrert arealplaner som berører kjente hekkebiotoper, og vi har følgelig ikke tatt opp noen slike saker med myndighetene.

Gudmund Rundtop med restene av en årsunge i Hemsedal.

Foto: Anders Halvorsen

I oktober ble vi informert om at turgåere hadde funnet en død ørn i Tottenområdet i Hemsedal. Det viste seg å være en årsunge, med stor sannsynlighet ungen fra et nærliggende reir. Værforhold og vanskelig terreng gjorde at vi ikke fikk hentet ut ørnen før snøen la seg. Vi har ingen indikasjoner på at den hadde vært utsatt for noe kriminelt, men det hadde vært interessant og fått den undersøkt. Dødsårsaken forblir derfor ukjent.

Sist vinter var det flere medieoppslag om kongeørn som hadde tatt katter og hunder. Her er Per Furusetth med en rehabilitert ørn klar for slipp etter at den hadde vært i kamp med en katt i Nes.

Foto: Thomas Mørch

Helt på tampen av sesongen har vi tatt opp 2 saker med Viken Skog, i hhv. Nes og Modum kommune. I begge tilfellene gjelder det pågående hogst i nærheten av kjente reirplasser. Vi har anmodet om at skogsdriftene avsluttes før 1. januar og at tømmeret kjøres ut før den tid. I mangel av norske retningslinjer har vi lagt til grunn den svenske artsdatabankens retningslinjer (Artdatabanken 2010). I henhold til disse skal det ikke være forstyrrende virksomhet nærmere enn 500 meter fra reirplasser i perioden 1. januar – 31. juli og det skal ikke hogges innenfor en radius på 200 meter.

Videre arbeid

Vi har nå fullført 4 sesonger med fylkesdekkende kartlegging av bestand og reproduksjon av kongeørn i Buskerud. Hver sesong har gitt oss ny kunnskap om artens situasjon i fylket.

Arbeidet vil fortsette også neste år. I skrivende stund er det ikke avklart hvilket omfang det vil få.

Artikkelforfatterne

Thor Erik Jelstad
Søyaveien, 3340 Åmot
te-jelst@online.no
Tlf. 908 68 938

Lars Egil Furuseth
Dagali, 3580 Geilo
furufugl@online.no

Per Furuseth
3577 Hovet
p-furuse@online.no

Martin Lindal
Granvegen 17, 3560 Hemsedal
martin.Lindal@hemsedal.kommune.no

Litteratur

ArtDatabanken 2010-08-23.

Faktablad: Aquila chrysaetos – kungsörn.
Förf. Martin Tjernberg 2001. Rev. Martin
Tjernberg 2005, 2010.

http://snotra.artdata.slu.se/artfakta/SpeciesInformationDocument/Aquila_Chrysaetos_100011.pdf

Ekenstedt, Johan 2004

Kriterier för inventering och övervakning
av kungsörn (Aquila chrysaetos) i Finland-
Norge-Sverige

<http://www.sofnet.org/apps/file.asp?Path=2&ID=75&File=Kriterier+f%F6r+inventering+av+kungs%F6rn+ver+1.4.pdf>

Jelstad, T.E., Furuseth, L.E. og
Furuseth, P. 2007

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra
kartleggingsarbeidet i 2007.
Buskskvetten, november 2007.

http://nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2007/Kongeorn_i_Buskerud_i_2007_v2.pdf

Jelstad, T.E., Furuseth, L.E.,
Furuseth, P., Lindal M. 2008

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra
kartleggingsarbeidet i 2008.
Buskskvetten, november 2008.

http://nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2008/Kongeorn_Buskerud_2008.pdf

Jelstad, T.E., Furuseth, L.E.,
Furuseth, P., Lindal M. 2009

Kongeørn i Buskerud. Rapport fra
kartleggingsarbeidet i 2009.
Buskskvetten, januar 2010.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Kongeorn%20i%20Buskerud%2009.pdf>

Statistisk Sentralbyrå

Tabell:03886: Utbytte av småviltjakta (F)

http://statbank.ssb.no/statistikbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&nvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=03886

Fuglelivet i Linnestranda naturreservat. Rapport 2010

av Jens Erik Nygård

I 2010 var innsatsen på Linnestranda på sitt høyeste noensinne. Det ble sett 150 arter, en ny underart og en hybrid i løpet av 194 dager, noe som ga hele 5 nye arter. Dermed er totalantallet arter på Linnestranda oppe i 211.

Observasjonsarbeidet

Antall dager med besøk hver måned:

Januar	5	Juli	15
Februar	1	August	19
Mars	15	September	22
April	30	Oktober	21
Mai	30	November	13
Juni	14	Desember	8

Observatørene

Observatørene er listet i rekkefølge etter hvor mange arter de har innrapporterer fra Linnestranda. Navneforkortelse er også gitt. Informasjonen er hentet fra Artsobservasjoner.no.

Rolf E. Andersen, Tranby	REA	125
Jens Erik Nygård, Lier	JEN	119
Bent Ellingsen, Drammen	BEL	118
Steinar Stueflotten, Drammen	SST	107
Lennart W. Hansson, Krokstadelva	LWH	103
Bård Kyrkjedelen, Asker	BKY	82
Eli Gates, Hurum	EGA	75
Geoffrey Acklam	GAC	75
Jens Tøndel Fossum, Kongsberg	JTF	68
Jan Gylder, Drammen	JGY	68
Hans Petter Rømme	HPR	68
Tor Fjesme, Lunde	TFJ	65
Fred Arve Fahre, Hvalstad	FAF	57
Rune Zakariassen, Lommedalen	RZA	55
Tom Egil Hverven, Drammen	TEH	53
Henning A. Johansen, Oslo	HAI	46
Jon Åge Ruud	JÅR	45
Leif Bjørn Lunde	LBL	39
Vegard Bunes	VBU	38
Eirik Kristoffersen, Vikersund	EKR	38
Jon Grunde Roland, Fåberg	JGR	36
Kristoffer Bøhn, Fjellstrand	KBØ	33
Erik Fossum, Nedre Eiker	EFO	32
Per Furuseth, Hovet	PFU	31
Torbjørn K. Gylder	TGY	30
Odd Rygh, Oslo	ORY	29
Kjetil Johannesen, Oslo	KJO	27
Ketil Knudsen, Oslo	KKN	27

Knut Arne Nygård, Bærums verk	KAN	27
Børre Eirik Helgerud, Drammen	BEH	24
Arild Gauteplass, Geilo	AGA	23
Morten Günther, Fredrikstad	MGÜ	21
Andreas Günther, Fredrikstad	AGÜ	21
Andreas Winnem, Trondheim	AWI	21
Jørn Helge Magnussen, Herre	JHM	21
Geir Eriksen, Sandefjord	GER	17
Tom Vidar Jansson, Sandefjord	TVJ	17
Øyvind Stickler, Sandefjord	ØST	17
Timotheé Bonnet, Viane-france	TBO	16
Johs Edvardsen	JED	13
Per Ole Syvertsen, Mo i Rana	POS	12
Knut Åge Bergerud, Åros	KÅB	10
Terje Leigland, Tranby	TLE	9
Jorunn Villand	JVI	7
Odd Andersen	OAN	7
Arvid Sørby, Stokke	ASØ	6
Simon Rix	SRI	5
Simon Rye, Asker	SRY	3
Finn Gregersen	FGR	3
Erlend Barskrind	EBA	3
Ragnar Ødegård, Lillehammer	RØD	2
Carsten Lome	CLO	1
Jan Fredrik Bøhler-Iversen, Ilseng	JFB	1
Pål Martin Eid	PME	1
Håkon Gregersen	HGR	1
Bård Arne Sigland	BAS	1
Jan Mjåland, Lier	JMJ	1
Tor Gunnar Værnes	TGV	1

Takk til alle som har tatt en tur innom Linnestranda og som bidrar med verdifulle observasjoner. Spesiell takk til Steinar Stueflotten, Rolf Andersen og Bent Ellingsen for gjennomlesing og kommentarer til manus.

Nye observasjoner legges inn på www.artsobservasjoner.no/fugler. Linnestranda har egen hjemmeside på Internett. Den er plassert under NOF Buskeruds hjemmeside som har adressen <http://www.nofbuskerud.net>. Observasjonsskjema kan lastes ned med oversikt over alle de 211 artene.

Været i 2010

Vinteren 2009-2010 var streng, men isen på bukta utenfor elvemunningen forsvant likevel 4.4. Det var smeltevannsjø ved jordhaugene, men ikke så stor som i fjor. Snøen forsvant helt ca. 14 april. Våren og

sommeren var nær normalen, mens august måned ble svært våt. Oktober, november og desember ble tørr og kald i forhold til normalen (som er beregnet fra årene 1961 - 1990). Fjorden frøs til igjen ca. 1.12, hvilket er uvanlig tidlig.

Resultater

Det ble observert 150 arter, hvilket er ny rekord på ett år og en milepæl for oss. 5 nye arter ble sett: Bøffeland 5.4, dvergsvane 9.4, havørn 10.4, lappspove 19.4 og polarsvømmesnipe 21.11.

Av andre observasjoner må nevnes sædgås (4. obs), havelle (4. obs), vepsevåk (6. obs), myrhauk (5. obs), dvergfalk (5.-7. obs), tundralo (3. obs), gråspett (2. obs og første siden 1973!), jordugle (3. obs) og skjeggmeis (9. obs).

Nevnes bør også hybrid tak/låvesvale observert 28.4 og 1.5 ved Dynodammen og 2 svartryggerler observert ved jordhaugene 3.4.

Bird Race

Den årlige tårnkonkurransen mellom fugletårnene på Linnestranda, Fiskumvannet og Grunnane ble avholdt 3.10, og seieren i år gikk til Fiskumvannet med 44 arter mot Linnestrandas 40 arter og Grunnanes 20 arter.

Miljøstatus

Det har ikke skjedd noe med forvaltningsplan for Linnestranda i løpet av 2010.

Vi leverte innspill til reguleringsplan for Gullaughalvøya i forbindelse med sykehusutbyggingen, men året sluttet med at disse planene ble erklært skrinlagt. Hva som kommer til å skje nå er usikkert. Mest sannsynlig blir det nye planer der sykehuset blir erstattet av en blanding av boliger og næringsliv. Vi kan registrere støtte til vårt krav om skjerming av Linnestranda fra myndigheter og politikere, men det er likevel usikkert om vi er enige om kvaliteten på den skjermingen.

Vi registrerer at problemene med forstyrrelser på grunn av fiske fra land og sjø, og i økende grad kajakkpadling, fortsetter. Det er svært viktig at man vurderer strengere ferdselsregler til lands og til vanns.

Artsgjennomgang

KNOPPSVANE

Status: 1 – 3 par er hekkende årlig, og den kan sees hele den isfrie perioden.

2010: Et par hekket på dammen, men ingen unger ble registrert etterpå. Største antall var 21 ind. 23.9 (REA).

SANGSVANE

Status: Sees årlig i lite antall tidlig vår og sein høst. Arten er blitt sjeldnere på Linnestranda i forhold til på 70-tallet, da det kunne forekomme store flokker.

2010: 9 observasjoner i periodene 22.3 - 30.4. 2 ind. ble sett 6.11 (JEN). Største antall var 8 ind. rastende 27.3 (JEN).

DVERGSVANE

Status: Meget sjelden. Arten er bare observert 11 ganger tidligere i Buskerud.

2010: Første observasjon på Linnestranda ble gjort 9.4, da Tor Fjesme og Jorunn Villand så ett ind. overflygende sammen med 2 sangsvaner!

Foto: Jorunn Villand

SÆDGÅS

Status: Sjelden.

2010: 5 ind. rastet på isen 2.4 (JEN). Det er 4. gang arten er observert på Linnestranda.

KORTNEBBGÅS

Status: Passerer Linnestranda i store flokker om våren, færre blir observert om høsten. Kan enkelte ganger lande for å raste, men i de fleste tilfeller flyr de over for å raste på Tyrifjorden.

2010: De første små flokkene dukker opp 9.4, og toppen kom allerede 13.4 da ca. 2500 individer passerte i løpet av en kveldsstund. 350 individer rastet også i elvemunningen og ett av dem var

individmerket (wC59). Trekket fortsatte med flere mindre flokker til langt ut i mai, hvorav flere rastet. Så seint som 23.5 så vi et individ som hadde mistet en fot rastende i elvemunningen. I perioden 20.9 - 29.9 hadde vi besøk av en flokk på 10 individer. Dette var eneste observasjoner på høsten.

GRÅGÅS

Status: Observeres med jevne mellomrom. Dette er lokalt hekkende grågjess som for det meste holder til langs Drammenselva.

2010: Ble observert på 29 dager i perioden 25.3 - 23.5. Kun 1 høstobservasjon ble gjort 29.8. Største antall var 47 ind. 21.4 (BEL, HPR, REA).

STRIPEGÅS

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

HVITKINNGÅS

Status: Sjelden, men etter hvert årviss art.

2010: 1 ind. 7.5 (JEN, REA) og 3 ind. 9.5 (LWH).

KANADAGÅS

Status: Vanlig. Har hekket ett år.

2010: Ble observert på 27 dager i perioden 25.3 - 21.9. Største antall var 40 ind. 7.9 (BEL) og 8.9 (JÅR).

RUSTAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

GRAVAND

Status: Økende forekomst, ser nå ut til å ha etablert seg som hekkefugl på Linnestranda.

2010: Arten sett på 61 dager i perioden 25.3 - 21.8.

Ett par hevdet revir i en periode fra 19.4 - 23.5, men vellykket hekking ble ikke konstantert. Største antall var 9 ind. 17.5 (BEL, REA, SST).

MANDARINAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1999.

BRUNNAKKE

Status: Vanlig i trekketidene.

2010: Ble observert på 31 dager fra 29.3 - 10.5 og 8.8 - 17.10. Største antall var 16 ind. 12.9 (LWH).

SNADDERAND

Status: Sjelden, men nesten årlig forekommende.

2010: Et par ble sett ved iskanten 2.4

(JEN). Dette er tidligste observasjon noensinne.

KRIKKAND

Status: Meget vanlig i trekketidene.

2010: Ble sett på 93 dager i perioden 25.3 - 17.6 og 1.8 - 4.11. Største antall var 50 ind. 9.9 (JÅR).

AMERIKAKRIKKAND

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

STOKKAND

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden. Årlig hekkende 1-3 par.

2010: Ble observert 149 dager i perioden 21.3 - 27.11. Største antall var 185 ind. 8.4 (JEN). Minst 2 hekkinger må ha vært gjennomført også i 2010.

STJERTAND

Status: Årviss i lite antall i trekketidene.

2010: 1 ad hann 8.4 var tidligste noensinne (JEN), trolig samme ind. 12.4 (LWH), 1 hunn 25.4 (JGY), ett hunnfarget ind. 14.8 - 17.8 (BEL, GAC, LBL, , HPR, LWH m.fl.), 1 ind. hunnfarget, trolig 1K hann 12.9 (SST) og 1 ind. trolig 1K hann 23.9 - 25.9 (REA, BEL).

KNEKKAND

Status: Årviss i lite antall.

2010: 1 hunnfarget ind. ble sett 30.8 (REA).

SKJEAND

Status: Årviss i lite antall

2010: Ett hunnfarget ind. (bilde under) ble sett 2.10 (TGV) og 3.10 (BEL, FAF, JEN, REA).

Foto: Jens Erik Nygård

TAFFELAND

Status: Sjelden i trekktiden.

2010: En hann rastet ved iskanten 1.4 (JEN, LWH). Dette er tidligste noensinne.

TOPPAND

Status: Meget vanlig i trekktidene, i størst antall på høsten.

2010: Ble sett på 84 dager i perioden 21.3 - 23.11. Største antall 25 ind. 10.10 (SST) og 17.10 (JEN, SST). Dette er et uvanlig lavt maksantall for arten.

BERGAND

Status: Sjelden. Siste sett i 2009.

ÆRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

HAVELLE

Status: Meget sjelden.

2010: 1 ind. ved iskanten 2.4 (JEN) ble 4. observasjon av arten på Linnestranda. Dette er tidligste observasjon noensinne.

SVARTAND

Status: Nesten årvisst trekkgjest i lite antall.

2010: Ett ind. ble observert 21.11 (BEL).

SJØORRE

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. 25.4 (JGY) er tidligste noensinne, 2 ad + 4 1K ind. 28.9 (BEL, REA) og 1 ad hann 2.10 - 3.10 (BEL, JEN, FAF, REA). Dette er 4. - 6. observasjon av arten.

KVINAND

Status: Meget vanlig i trekktidene, også sett i hekketida. Mulig hekkefugl.

2010: Ble observert på 106 dager i perioden fra 21.3 - 25.11. Største antall 60 ind. 8.4 (JEN) og 12.4 (REA).

BØFFELAND

Status: Meget sjelden. Kun 2. observasjon for Norge av denne arten som foreløpig har D-status!

2010: Ble oppdaget av REA og kort etter JEN i elvemunningen den 5.4. Fuglen oppholdt seg sammen med kvinender. Fuglen ble fotografert (se bilde). Ingen ring ble observert, men det kan ikke sikkert utelukkes at det fantes en slik. Fuglen forlot Linnestranda sammen med kvinendene, men ble litt seinere gjenoppdaget av BEL ved Gilhusodden. Observasjonene er ikke ferdigbehandlet i NSKF.

LAPPFISKAND

Status: Sjelden, men ser nå ut til å være nesten årlig. Sist sett i 2009.

SILAND

Status: Vanlig om våren, økende forekomst.

2010: Observert på 72 dager i perioden 8.4 - 17.10, + en sein observasjon 24.11 (GER, TVJ, ØST) som er det seineste noensinne. Største antall var 15 ind. 7.5 (JEN, REA). Hunn pluss 6 dununger ble observert 17. juli, hvilket vitner om nok en vellykket hekking.

LAKSAND

Status: Vanlig på vår- og høsttrekk.

2010: Observert på 84 dager i perioden 25.3 - 3.6 og 8.9 - 25.11. Største antall 20 ind. 21.11 (BEL, SST).

FASAN

Status: Vanlig, tilstede hele året, sannsynlig hekkefugl. I tilbakegang?

2010: 1 observasjon 27.9, 1 ett par 24.11 (GER, TVJ, ØST) og 1 ind. 29.12 (LWH).

SMÅLOM

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

STORLOM

Status: Årlig i lite antall på våren.

2010: 2 ind. 22.4 (REA), 8 ind. 24.4 (BKY, JEN, LWH, REA), 17 ind. 25.4 (JGY), 1 ind. 14.5 (BEL, JEN, SST) og 1 ind. 16.5 (BEL). 17 ind. på en dag er største antall noensinne!

GULNEBBLOM/ISLOM

Status: Meget sjelden, sett 1 gang i 2006.

DVERGDYKKER

Status: Nesten årvisst i lite antall senhøstes. Sist sett i 2009.

Foto: Jens Erik Nygård

TOPPDYKKER

Status : Vanlig på vårtrekk, økende forekomst de siste åra.

2010: Observert på 26 dager i perioden 29.3 - 28.9. Største antall 9 ind. 13.4 (REA) og 26.4 (BEL, JEN).

HORNDYKKER

Status : Nesten årvisst i lite antall.

2010: 1 ind. 20.4 (LWH).

GRÅSTRUPEDYKKER

Status : Meget sjelden. Sist sett i 2009.

HAVSULE

Status : Meget sjelden. Funnet død i 2006.

STORSKARV

Status: Forekommer i en lokal ikke-hekkende populasjon av mellomskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*) som er innvandret de siste åra, og overtrekkende flokker av nordlig storskarv (*P. c. carbo*) som sees på vårtrekk.

2010: Observert på 132 dager i perioden 27.3 - 26.11. Største antall var 123 ind. på vei nord 24.4 (BEL, BKY, JEN, LWH, REA). Største antall lokale skarver var 57 ind. 25.9 (REA). Fargemerket individ med rød ring TFT ble observert i august.

GRÅHEGRE

Status: Kan sees på Linnestranda store deler av den isfrie perioden, som oftest 1-2 ind.

2010: Ble observert på 53 dager i perioden 29.3 - 22.11. Største antall var 9 ind. 17.8 (LWH).

VEPSEVÅK

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. på trekk sørover 22.8 (REA) var 6. observasjon av arten på Linnestranda.

SIVHAUK

Status: Fåtallig. Nesten årlig.

2010: 1 hunn 27.4 (BEL, HPR, REA, TEH) - tidligste noensinne, og 1 ind. 5.5. (BKY, LWH).

MYRHAUK

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. på trekk nord 1.5 (REA). Dette er 5. observasjon av arten på Linnestranda.

HØNSEHAUK

Status: Årvisst i vinterhalvåret

2010: 1 ind. 19.3 (REA), 2 hunner 5.4 (JEN, REA), 1 hunn 26.4 (REA), 1 voksen hunn 30.5 (REA), 1

ind. 1K ble fotografert av BEH på grunna 8.9 (se bilde nedenfor) og 10.9, 1 hunn 18.9 (REA) og 1 ind. 27.11 (BEL, LWH).

Foto: Børre Eirik Helgerud

SPURVEHAUK

Status: Vanligste rovfugl på Linnestranda.

2010: Ble sett på 17 dager i perioden 21.3 - 26.11. Største antall 2 ind. 4.11 (EGA). Bilde tatt 9.8 (JVI).

Foto: Jorunn Villand

MUSVÅK

Status: Årvisst på trekk i lite antall.

2010: 1 ind. 3.4 (BEL, JEN), 1 ind. 5.4 (JEN, REA), 2 ind. 17.4 (JEN, REA), 2 ind. 19.4 (REA), 1 ind. 25.4 (JGY) og 1 ind. 12.9 (SST).

FJELLVÅK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

FISKEØRN

Status: Regelmessig fiskende i sommerhalvåret.

2010: Observert på 11 dager i perioden 2.4 - 15.8, ett individ hver gang. 1 ind. 2.4 (BEL) var tidligste observasjon noensinne. Bilde tatt 29.5 (BEH).

Foto: Børre Eirik Helgerud

HAVØRN

Status: Meget sjelden.

2010: 1 ind. 6K+ 10.4 (JVI). Ny art for Linnestranda! Ikke helt overraskende etter at havørna har etablert hekking i Oslofjorden og vært sett i nærheten flere ganger. Se bilde nedenfor.

Foto: Jorunn Villand

TÅRNFALK

Status: Sjelden. Sist sett i 2009.

DVERGFALK

Status: Sjelden.

2010: 1 hunn 9.4 (TFJ), 1 hann 27.4 (REA) og 1 ind. 21.11 (BEL, SST). Dette var 5. - 7. observasjon av arten på Linnestranda.

LERKEFALK

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. 17.7 (JÅR) og 1 ind. 5.8 (JEN). Dette var 7. og 8. observasjon av arten på Linnestranda.

JAKTFALK

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

VANDREFALK

Status: Årvis siden 2006.

2010: 1 1K hunn jaktet lenge langs åsen 22.8 (REA).

JERPE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

ORRFUGL

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1996.

VANNRIKSE

Status: Sjelden. Sist sett 2008.

MYRRIKSE

Status: Sjelden. Sist sett 2008.

ÅKERRIKSE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2006.

SIVHØNE

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjeldnere.

2010: 3 ind. 7.8. (BEL), 1 ind. 14.8 (GAC, SST), 1 ind. 17.8 (EKR), 1 ind. 28.8 (REA) og 1 ind. 6.9 (GAC). Alle var 1K fugler.

SOTHØNE

Status: Årvis i lite antall i trekktidene.

2010: 7 ind. 29.3 (SST), 1 hann 1.4 (JEN, LWH), 1 ind. 3.4 (BEL, JEN) og 1 ind. 9.5 (BEL, REA).

TRANE

Status: Sjelden, men nesten årvis overflygende.

2010: 2 ind. 2.4 (JEN), 1 ind. 3.4 (BEL, JEN) og 5 ind. 9.4 (TFJ). Alle overflygende.

TJELD

Status: Vanlig om våren.

2010: Observert på 34 dager i perioden 25.3 - 12.7. Største antall 16 ind. 11.5 (GAC).

AVOSETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

DVERGLO

Status: Vanlig på trekk.

2010: Observert på 39 dager i perioden 11.4 - 17.8. 1 ind. 17.8 (EKR) er seineste høstobservasjon hittil. Største antall 4 ind. flere ganger.

SANDLO

Status: Vanlig.

2010: Observert på 71 dager fra 21.3 - 12.9. Største antall 15 ind. 23.4 (BEL).

HEILO

Status: Årviss på trekk i lite, sees oftest på jordene.

2010: 1 hunn og 2 hanner på isen 1.4 (JEN). Dette er tidligste observasjon av arten noensinne.

TUNDRALO

Status: Meget sjelden.

2010: 1 ind. ble sett 1.8 (LWH). Dette er 3. observasjon på Linnestranda!

VIPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

2010: Observert på 70 dager fra 21.3 - 17.7. Så var det mer enn to måneder uten observasjoner før 2 ind. ble observert 2. - 3. oktober (BEL, FAF, JEN, REA). Største antall var 100 ind. i flere flokker 5.4 (JEN, REA). Det er tangering av maksimum antall.

POLARSNIFE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

DVERGSNIPE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

2010: 1 ind. 17.8 (LWH, EKR).

TEMMINCKSNIFE

Status: Årlig i lite antall på trekk.

2010: Ble observert på 8 dager i perioden 14.5 - 24.5. Maksimum antall 6 ind. 21.5 (LWH, TFJ). På høsten ble 1 ind. observert 14.8 (BKY).

TUNDRASNIPE

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. rastende 5.9 - 11.9 (BEL, JEN, GAC, SST, AGA, LWH mfl.) Dette er 6. observasjon av arten på Linnestranda.

FJÆREPLYTT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

MYRSNIPE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2010: 2 ad. 17.7 (BEL), 2 ind. 17-18.8 (EKR, LWH), 1 ind. 4.-11.9 (BKY, JEN, JÅR, GAC, REA m.fl.) og 1 ind. 28.9 - 3.10 (JEN, FAF, REA, RZA m.fl.)

BRUSHANE

Status: Årviss på trekk i lite antall.

2010: 8 ind 15.5 (BEL, JEN) og 2 ind. 16.5 (BEL) på vårtrekk. På høsten 1 ind. 9.8 (TFJ), 4 ind. 30.8 (REA), 6 ind. 31.8 (REA); 4 ind. 2.9 (LWH, REA),

6 ind. 4.9 (BKY, JEN), 7 ind. 5.9 (JEN, SST), 8 ind. 6.9 (GAC, REA), 4 ind. 7.9 (BEL), 8 ind. 8.-9.9 (AGA, LWH, JÅR), 3 ind. 11.-12.9 (BEL, LWH, SST), 2 ind. 17.9 (OAN), 2 ind. 28.9 - 3.10 (BEL, BEH, JEN, FAF m.fl.), 1 ind. 10. - 12.10 (BEL, JEN, REA, SST). Denne fuglen ble sett siste gang 14.10 (GAC). Dette er seineste høstobservasjon noensinne.

POLARSVØMMESNIPE

Status: Meget sjelden.

2010: Linnestrandas første og Buskeruds 3. polarsvømmesnipe ble sett 21.11 - 25.11 (BEL, SST). Første i Buskerud siden 1939! Fuglen ble sett av et 20-talls tilreisende observatører før den igjen forsvant. Ett av mange bilder tatt av fuglen nedenfor.

Foto: Børre Eirik Helgerud

KVARTBEKKASIN

Status: Sjelden. Sist sett i 2009.

ENKELTBEKKASIN

Status: Vanlig på trekk. Hekker enkelte år.

2010: Ble observert på 25 dager i perioden 4.4 - 17.5 og 25.9 - 16.10. Største antall var 10 ind. 2.10 (REA). Hekking mulig i sumpen på østsiden.

DOBBELTBEKKASIN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

RUGDE

Status: Sjelden. Regelmessig rugdetrekk innenfor reservatet ble registrert i 2008.

2010: 1 ind. ble sett på rugdetrekk langs åsen 13.4 (BEL, REA).

SMÅSPOVE

Status: Årviss på trekk i lite antall

2010: 3 ind. 29.4 (EGA), 2 ind. 7.5 (JEN, REA), 1 ind. 8.5-10.5 (BEL, FAF, JEN, REA), 2 ind. 14.5 (JEN, SST), 1 ind. 20.5 (GAC), 1 ind. 23.5 (GAC) og 4 ind. 25.5 (KÅB).

STORSPOVE

Status: Vanlig på trekk, oftest om våren.

2010: Observert på 16 dager i perioden 3.4 - 15.5.

Kun en høstobservasjon av ett ind. 21.8 (JGY, LWH, TGY). Største antall var 20 ind. 27.4. (EBA).

SVARTHALESPOVE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

LAPPSPOVE

Status: Meget sjelden.

2010: 1 ind. ble oppdaget 19.4 av LWH og ble seinere sett av mange (BEL, HPR, JGY, JEN, REA, TEH, TGY). Første observasjon på Linnestranda! Ikke nok med det, en utfarget hannfugl ble sett 5.8 (JEN)! Bildet nedenfor er tatt 19.4.

Foto: Jens Erik Nygård

SOTSNIFE

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

RØDSTILK

Status: Årvisst på trekk i lite antall.

2010: Observert på 11 dager i perioden 30.4 - 3.6.

Eneste høstobservasjon ble gjort av 1 ind. 8.8. (SST). Største antall var 5 ind. 21.5 (JEN, LWH, TFJ, SST).

GLUTTSNIPE

Status: Vanlig på trekk

2010: Observert på 47 dager i perioden 23.4 - 2.9.

Største antall var 27 ind. 7.5 (HPR).

SKOGSNIFE

Status: Vanlig, sannsynlig hekkefugl.

2010: Observert på 37 dager fra 1.4 - 25.5 og 9.8 - 17.8. Største antall var 6 ind. 14.4 (KKN).

GRØNNSTILK

Status: Årvisst på trekk i lite antall.

2010: Observert på 18 dager i perioden 29.4 - 20.5

og 14.-27.8. Største antall 6 ind. 15.5 (BEL, JEN).

STRANDSNIPE

Status: Meget vanlig, sannsynlig hekkefugl.

2010: Observert på 76 dager i perioden 25.4 - 12.9.

Største antall var 27 ind. 16.-17.8 (EGA, EKR).

Dette er nytt maksimumstall for Linnestranda!

STEINVENDER

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

Ubestemt FJELLJO/TYVJO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1995.

DVERGMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2009.

HETTEMÅKE

Status: Meget vanlig.

2010: Ble observert på 120 dager i perioden 21.3 -

20.10. Største antall var 180 ind. 10.4 (BEL, BKY, JEN).

FISKEMÅKE

Status: Meget vanlig året i den isfrie perioden.

Hekker av og til på bøyer utenfor Gilhusodden.

2010: Observert på 120 dager i perioden 21.3 - 23.10. Største antall var 400 ind. 19.4 (REA).

Et par gjorde hekkeforsøk på grunnene utenfor elvemunningen, men det var dømt til å mislykkes.

SVARTEHAVSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2005.

SILDEMÅKE

Status: Vanlig i lite antall i sommerhalvåret.

2010: Ble observert på 108 dager i perioden 21.3 - 29.9. Største antall var 50 ind. 27.7 (JÅR). Dette er tangering av maksimumstall.

GRÅMÅKE

Status: Meget vanlig året rundt.

2010: Ble observert på 149 dager fordelt over hele året. Største antall var 230 ind. 12.10 (JEN).

GRØNLANDSMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2001.

POLARMÅKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

SVARTBAK

Status: Meget vanlig i den isfrie perioden.

2010: Ble sett på 146 dager, fordelt over hele året. Største antall var 107 ind. 18.5 (REA). Dette er det desidert høyeste antall registrert noensinne!

SPLITTERNE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

SVARTTERNE

Status: Meget sjelden. Sist observert i 2009

MAKRELLTERNE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Sporadisk hekkende.

2010: Ble sett på 54 dager i perioden 25.4 - 21.8. Største antall var 6 ind. 23.7 (KBØ).

RØDNEBBTERNE

Status: Nesten årviss i lite antall.

2010: Hele 13 ind. ble observert i en flokk 13.5 (JEN). Det er det største antall noensinne! Deretter 2 ind. 18.5 (BEL, HPR, JGY, REA), 2 ind. 22.6 (LBL), 1 ind. 15.8 (LBL), 2 ind. 17.9 (OAN, REA), 1 1K og 1 ad ind. 18.9 (REA), 1 1K ind. (se bilde) 19.9 (JEN) og 1 ind. 21.9 (BEL, PFU). Dermed ble 2010 det beste året hittil for rødnebbterne på Linnestranda. Kun observasjonene fra 13.5 og 19.5 er foreløpig innrapportert og godkjent av LRSK!

Foto: Jens Erik Nygård

LOMVI

Status: Nesten årviss opptrøden de seinere åra. Sist sett i 2009.

ALKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

ALKEKONGE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2006.

BYDUE

Status: Er blitt sjelden etter at fast oppholdsted ved

Gilhus er blitt borte.

2010: 2 ind. 9.1 (REA), 2 ind. 12.4 (REA), 2 ind. 3.5 (JEN, REA), 20 ind. 16.10 (REA), 19 ind. 4.11 (EGA) og 4 ind. 4.12 (LWH).

SKOGDUE

Status: Årlig i lite antall.

2010: 10 ind. 2.4 (BEL), 4 ind. 5.4 (BEL, JEN, REA), 3 ind. 15.4 (REA) og 1 ind. 18.5 (BEL, HPR, JGY, REA).

RINGDUE

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret. Hekkefugl.

2010: Ble sett på 117 dager i perioden 21.3 - 16.10. Største antall var 183 ind. trekkende mot sørøst 3.4 (BEL, JEN). Arten ble konstantert hekkende også i 2010.

TYRKERDUE

Status: Var vanlig på 70-tallet, nå sjelden. Har hekket. Ble sist sett i 2008.

GJØK

Status: Sees eller høres nesten årlig. Sist sett i 2009.

KATTUGLE

Status: Sjelden. Sist sett i 2005.

JORDUGLE

Status: Meget sjelden.

2010: Ett ind. 5.4 (JEN, REA) var 3. observasjon av arten på Linnestranda!

HUBRO

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

TÅRNSEILER

Status: Vanlig i sommerhalvåret

2010: Ble sett på 37 dager i perioden 14.5 - 16.8. Største antall var 300 ind. 28.7 (REA).

ISFUGL

Status: Blir nesten årlig observert på Linnestranda, som er et av de sikreste stedene i Norge for arten. Sist sett i 2008.

VENDEHALS

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

GRÅSPETT

Status: Meget sjelden.

2010: 1 hann observert 13.11 (LWH). Første siden 1973, 2. observasjon på Linnestranda!

GRØNNSPETT

Status: Vanlig på Dynos område, av og til i reservatet.

2010: Observert på kun 13 dager i perioden 21.3 - 24.10. Største antall var 2 ind. 5.4 (JEN, REA).

SVARTSPETT

Status: Sees eller høres årlig.

2010: 1 ind. 4.9 (BKY).

FLAGGSPETT

Status: Forholdsvis vanlig i vinterhalvåret. Har hekket.

2010: Ble observert på 23 dager fra 28.3 - 24.5 og 29.8 - 27.12. Største antall var 2 ind. 18.4 (BEL).

HVITRYGGSPETT

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1973.

DVERGSPETT

Status: Vanlig, hekkefugl.

2010: Ble observert på 51 dager fra 21.3 - 9.10. Største antall var 3 ind. 9.5 (BEL, REA, SST).

SANGLERKE

Status: Vanlig, hekkefugl i jordbrukslandskapet.

2010: Ble observert på 45 dager i perioden 19.3 - 16.10. Største antall var 12 ind. 4.4 - 5.4 (BEL, JEN, REA). Ikke flygedyktige unger ble observert ved jordhaugene 6.6 (BEL).

SANDSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret.

2010: Observert 32 dager fra 25.4 - 1.8. 2 seine observasjoner er 1 ind. 29.8 (SST) og 1 ind. 2.10 (REA). Dette er den seineste observasjon noensinne på Linnestranda. Største antall var 50 ind. 25.5 (REA). En sandsvale hentet reirmateriale på sandbanken i elvemunningen 6.6 (REA).

LÅVESVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Sannsynlig hekkefugl.

2010: Observert 73 dager fra 25.4 - 9.10. Største antall var 150 ind. 28.8 (REA). 28.4 ble en hybrid taksvale/låvesvale oppdaget ved Dynodammen av EGA. JMJ fikk også sett fuglen. Samme fugl ble sett 1.5 av REA.

TAKSVALE

Status: Vanlig i sommerhalvåret. Sannsynlig hekkefugl.

2010: Observert 45 dager i perioden 26.4 - 30.8.

Største antall var 50 ind. 14.5 (BEL, JEN, SST). Hybrid taksvale/låvesvale, se under låvesvale.

TREPIPLERKE

Status: Sjelden på Linnestranda, til tross for at den er vanlig i skogområder i nærheten. Sist observert i 2008.

HEIPIPLERKE

Status: Vanlig på trekk vår og høst.

2010: Observert 14 dager i periodene 2.4 - 14.5. På høsttrekk kun observert 2 ind. 5.9 (JEN, SST), 1 ind. 19.9 (JEN), 1 ind. 16.10 (HAJ). Største antall var 10 ind. 4.4 (BEL, JEN). Forekomsten av heipiplerke var enda dårligere i år enn normalt, særlig på høsttrekk.

SKJÆRPIPLERKE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

GULERLE

Status: Vanlig på trekk, fortrinnsvis om høsten.

2010: 3 ind. 9.8 (TFJ), 50 ind. 18.8 (EKR) og 1 ind. 5.9 (JEN, SST). Dette er en meget svak forekomst av gulerle!

VINTERERLE

Status: Årviss på trekk i lite antall. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierdalen. Mulig hekking i 2009.

2010: Ble observert 17 dager i perioden 3.4 - 25.9. Største antall var 3 ind. 19.6 (JEN).

LINERLE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2010: Observert 116 dager i perioden 2.4 - 26.11. Største antall var 20 ind. 3.4 (BEL, JEN) og 21.4 (BEL, HPR, REA). 2 ind. av underarten svartryggerle ble sett for første gang på Linnestranda ved jordhaugene 3.4 (BEL, JEN, FAF).

SIDENSVANS

Status: Sporadisk forekommende i vinterhalvåret.

2010: 25 ind. 16.10 (HAJ, REA), 6 ind. 17.10 (SST) og 15 ind. 6.11 (JEN).

FOSSEKALL

Status: Nesten årviss på trekk. Passerer på vei til og fra hekkeplassene i Lierelva.

2010: 1 ind. 23.10 (BAS).

GJERDESMETT

Status: Vanlig, men varierende i antall, hekkefugl.

2010: Ble sett 36 dager fra 3.4 - 29.4 og 18.9 - 27.11.
Største antall var 4 ind. 10.10 (BEL).

JERNSPURV

Status: Vanlig i lite antall om våren, hekkefugl.
2010: Observert 49 dager i perioden 5.4 - 22.6.
Største antall var 4 ind. 12.4 (EGA) og 18.4 (BEL, SST).

RØDSTRUPE

Status: Meget vanlig, hekkefugl.
2010: Observert 117 dager i perioden 17.1 - 3.12.
Største antall var 20 ind. 5.4 (JEN, REA). Utflytne unger observert 6.6 (BEL).

NATTERGAL

Status: Vanlig i hekketiden, trolig årlig hekkende.
2010: Ble observert 23 dager i perioden 13.5 - 20.6.
Største antall var 3 ind. 27.5 og 3.6 (SST).

BLÅSTRUPE

Status: Sjelden. Sist sett i 2009.

RØDSTJERT

Status: Sjelden etter 1995.
2010: 1 hann ble observert 5.5 (LWH).

BUSKSKVETT

Status: Tidligere hekkefugl, nå sjelden. Sist sett i 2008.

STEINSKVETT

Status: Nesten årviss i lite antall.
2010: 1 ind. 4.4 (JEN, JTF) og 1 hann ved Gilhus 3.6 (SST).

RINGTROST

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2003.

SVARTTROST

Status: Vanlig, hekkefugl
2010: Ble observert 95 dager fra 17.1. - 14.11.
Største antall var 11 hanner sett 2.4 (JEN).

GRÅTROST

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall
2010: Ble sett på 119 dager fra 21.3 - 8.12. Største antall var 200 ind. 24.10 (BEL, JEN, REA).

MÅLTROST

Status: På trekk i lite antall
2010: Observert på 9 dager i periodene 2.4 - 25.6 og 3.10 - 16.10. Største antall 4 ind. 3.4 (BEL, JEN).

RØD Vingetrost

Status: Meget vanlig, hekkefugl i stort antall.
2010: Observert på 90 dager fra 1.4 - 23.10. Største antall var 20 ind. 5.4 (JEN, REA, SST) og 18.4 (BEL, SST).

Duetrost

Status: Sjelden.
2010: 3 ind. 2.4 (JEN, BEL), 1 ind. syngende 3.4 (GAC), 1-3 ind. 5.4 (JEN, SST), 1 ind. 6.4 (JEN), 2 ind. 11.4 (KAN), 1 ind. 12.4 (LWH) og 1 ind. 15.4 (LWH). Største forekomst av duetrost på Linnestranda noensinne!

Gresshoppesanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1997.

Sivsanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1998.

Busksanger

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

Myrsanger

Status: Vanlig. Årlig? hekkende i lite antall.
2010: Observert på 6 dager i perioden 3.6 - 25.6. To 1K fugler ble observert av RZA 27.8. Største antall var 3 ind. 6.6 (BEL).

Rørsanger

Status: Vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.
2010: Ble observert på 40 dager i perioden 17.5 - 19.9). Største antall var 6 ind. 31.7 (JEN).

Gulsanger

Status: Vanlig om våren, hekkefugl.
2010: Ble observert på 29 dager i perioden 15.5 - 13.7. Største antall var 6 syngende hanner 23.5 (BEL, JEN). Familiegruppe ble sett 12.7 (BEL).

Møller

Status: Årviss i lite antall om våren.
2010: 1 hann syngende ved tårnet 15.5 (BEL, JEN), 1 hann syngende 2-3.6 (BKY, JEN), 1 ind. 8.8 (SST), 1 ind. 10.8 (BEL) og 1 ind. 27.8 (RZA).

Tornsanger

Status: Årviss i lite antall om våren. Sannsynlig hekkefugl.
2010: Ble observert på 7 dager i perioden fra 19.5 - 31.5. Største antall var et reirbyggende par observert 23.5 (BEL, JEN).

HAGESANGER

Status: Vanlig, hekkefugl.

2010: Ble observert på 23 dager fra 17.5 - 15.7. To høstobservasjoner: 1 ind. 15.8 (LBL) og 1 ind. 2.9 (REA). Største antall var 7 ind. 15.7 (JHM).

MUNK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2010: Ble sett 52 dager fra 28.4 - 29.9. Største antall var 10 ind. 10.5 (BEL).

BØKSANGER

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

GRANSANGER

Status: Vanlig på trekk. Har også etablert seg som hekkefugl.

2010: Ble observert på 92 dager fra 4.4 - 24.10. Største antall var hele 10 ind. 31.8 (REA). Den 6.6 (REA) ble fugl med mat for unger observert. Sang ble hørt fra flere individer gjennom hele hekkesesongen. Dermed er hekking for 2. året på rad observert.

LØVSANGER

Status: Meget vanlig, hekkefugl

2010: Ble observert 75 dager fra 26.4 - 25.9. Største antall var 20 ind. 14.8 (BKY). Bildet er tatt 31.7.

Foto: Jens Erik Nygård

FUGLEKONGE

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2008.

GRÅFLUESNAPPER

Status: Vanlig i lite antall om våren. Sannsynligvis årlig hekkende.

2010: Ble observert på 15 dager i perioden 14.5 - 30.8. Største antall var 4 ind. 29.5 (REA) og en like stor, antatt familie 20.6 (BEL).

SVARTHVIT FLUESNAPPER

Status: Tidligere vanlig i lite antall om våren. Nå sjeldnere. Ikke lenger hekkefugl?

2010: Observert kun 2 hunnfargede individer 30.8 (REA).

SKJEGGMEIS

Status: Sjelden.

2010: 9 ind. ble sett 17.10 (BEH, JVI, REA, SST). Dette er 8. observasjon på Linnestranda!

STJERTMEIS

Status: Sees sporadisk i små familieflokker i vinterhalvåret. Hekker enkelte år?

2010: 2 ind. 9.1 (JEN), 7 ind. 16.10 (REA) og 10 ind. 31.10 (SST).

LØVMEIS

Status: Vanlig hele året, men kan være nokså stillferdig og usynlig i perioder. Hekkefugl.

2010: Observert på 33 dager i perioden 19.3 - 31.12. Største antall 5 ind. 24.11 (FGR). 2 voksne ble sett varslende 18.7 (JGR).

GRANMEIS

Status: Art som bruker området om vinteren, men ellers holder til i nærliggende barskogsområder. Synes å ha blitt sjeldnere de siste åra.

2010: Kun 2 ind. 17.10 (LWH).

SVARTMEIS

Status: Sjelden. Sist sett i 2009.

BLÅMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2010: Observert på 142 dager spredt over hele året. Største antall var 22 ind. 9.1 (REA).

KJØTTMEIS

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl.

2010: Ble observert på 128 dager spredt over hele året. Største antall var 10 ind. 27.10 (LWH).

SPETTMEIS

Status: Vanlig, hekkefugl

2010: Ble observert på 87 dager fordelt over hele

året. Største antall 4 ind. flere ganger. Hekking ble konstantert også i 2010.

TREKRYPER

Status: Vanligst i vinterhalvåret, men har også vært påvist hekkende.

2010: 1 ind. 24.10 (SST), 1 ind. 1.11 (REA) og 1 ind. 23.11 (EGA).

TORNSKATE

Status: Sjelden. Sist sett i 2008.

VARSLER

Status: Sjelden.

2010: 1 ind. 16.10 (BEL, HAJ, REA) og 1 ind. 15.12 (LWL).

NØTTESKRIKE

Status: Årviss i lite antall.

2010: 1 ind. 18.4 (BEL, SST) om våren, forøvrig observert 6 dager fra 5.9 - 16.10. Største antall 5 ind. 18.9 (REA).

SKJÆRE

Status: Meget vanlig året rundt, hekkefugl

2010: Observert på 125 dager fordelt over hele året. Største antall var 20 ind. 31.10 (SST).

NØTTEKRÅKE

Status: Årviss i lite antall.

2010: 2 ind. 9.5 (REA), 1 ind. 18.9 (REA), 2 ind. 25.9 (REA), 2 ind. 16.10 (BEL, HAJ, REA) og 1 ind. 17.10 (REA, SST).

KAIE

Status: Overnatter på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kråker.

2010: Observert på 21 dager i perioden 3.3 - 3.6 og 16 dager i perioden 11.9 - 20.12. Største antall var 150 ind. 28.9 (JEN).

KORNKRÅKE

Status: Sjelden. Sist sett i 2007.

KRÅKE

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Overnatter på Gilhusodden i store flokker vinterstid sammen med kaier.

2010: Ble observert på 148 dager fordelt over hele året. Største antall var 1000 ind. på Gilhusodden 12.3 (KBØ). Reirbygging ble observert 16.4 (REA).

RAVN

Status: Årviss i lite antall.

2010: Ble observert på 14 dager i april-mai og august - desember. Største antall var 4 ind. 23.11 (TBO) og 20.12 (LWL)

STÆR

Status: Vanlig, hekkefugl.

2010: Observert på 59 dager i perioden 19.3 - 24.10. Største antall var 100 ind. 6.9 (REA).

GRÅSPURV

Status: Vanlig i lite antall, hekkefugl. Tilstede hele året.

2010: Observert på 70 dager fordelt over hele året. Største antall var 25 ind. 21.7 (BEL) og 19.12 (JEN).

PILFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl. Tilstede hele året

2010: Observert på 61 dager fordelt over hele året. Største antall var 15 ind. 7.3 (JEN) og 27.11 (BEL, LWH).

BOKFINK

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2010: Observert på 95 dager i perioden 21.3 - 21.9. Største antall var 40 ind. 5.4 (JEN, REA).

BJØRKEFINK

Status: Årlig på trekk i lite antall.

2010: Observert på 6 dager fra 31.3 - 2.5 og 5 dager fra 19.9 - 16.10. Største antall var 50 ind. 2.10 (REA).

GRØNNFINK

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2010: Ble observert på 122 dager spredt over hele året. Største antall var 40 ind. 28.3 (JEN). Nylig utfløyne unger ble sett 24.5 (SST) og 6.6 (BEL).

STILLITS

Status: Vanlig, hekkefugl.

2010: Ble observert på 68 dager i perioden 27.3 - 21.11. Største antall var 10 ind. 3.4 (BEL, JEN).

GRØNNISISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret, kan ha invasjonstypen forekomst, noen år også om sommeren. Hekking er sannsynlig enkelte år.

2010: Ble observert på 79 dager spredt over hele året. Største antall var 120 ind. 27.3 (JEN).

TORNIRISK

Status: Årviss i lite antall. Hekker enkelte år.

2010: 12 observasjoner i perioden 4.4. - 12.9. Også i år ble det påvist hekking i tujahekken ved veien til

Gilhusodden. Største antall 3 ind. 12.9 (SST).

BERGIRISK

Status: Sjelden.

2010: 10 ind. 2.4 (BEL, JEN), 30 ind. 3.4 (BEL, JEN), 40 ind. 5.4 (BEL, JEN) og 50 ind. 5.4 (JEN, REA).

GRÅSISIK

Status: Vanlig i vinterhalvåret. Se kommentar under brunsisik.

2010: Observert 22 dager spredt over året, flest observasjoner på høsten. Største antall var 200 ind. 20.10 (REA).

BRUNISISIK

Status: Denne er nylig utskilt fra gråsisik som egen art, ble tidligere betegnet som underart cabaret.

Vanskelig å skille fra gråsisik og er nok vanligere enn antall registreringer skulle tilsi.

2010: 3 ind. 29.3 (SST), 3 ind.. 27.8 (RZA), 1 ind. 23.10 (BEL) og 3 ind. 31.10 (SST).

GRANKORSNEBB

Status: Sjelden.

2010: 2 ind. 18.9 (REA).

ROSENFINK

Status: Nesten årvisst i lite antall på våren.

2010: 1 hann 18.5 (OAN), 1 hann syngende 19.5 (JEN), 1 ad hann syngende 24.5 (SST), 1 hann syngende 29.5 (REA), 1 ind. 30.5 (BEL), 1 hann syngende 19.6 (JEN) og 1 hann syngende 20.6 (BEL).

DOMPAP

Status: Vanlig i vinterhalvåret.

2010: 13 observasjoner fra 27.3 - 17.5 og 34 observasjoner fra 2.9 - 31.12. Største antall var 20 ind. 8.12 (KBØ).

KJERNEBITER

Status: Nesten årvisst, påvist hekkende.

2010: 2 ind. 18.4 (BEL), 2 ind. 9.-10.5 (BEL, BKY, REA) og 1 ind. 21.5 (LWH).

LAPPSPURV

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1978.

SNØSPURV

Status: Meget sjelden. Sist sett i 2007.

GULSPURV

Status: Meget vanlig, hekkefugl.

2010: Ble observert på 53 dager spredt over hele året. Største antall var 6 ind. 28.3 (BEL) og 4.4 (BEL, JEN).

HORTULAN

Status: Meget sjelden. Sist sett i 1993.

SIVSPURV

Status: Meget vanlig i sommerhalvåret, hekkefugl.

2010: Ble observert på 105 dager i perioden 27.3 - 24.10. Største antall var 25 ind. 7.10 (REA).

Pattedyr:

Bevere passerte opp i elva 10.4 (BKY, JEN) (se bilde under) og 14.4 (JEN). Mulig stasjonær bever 28.4 (EGA), 3.5 (REA), 2 ind. 12.5 (BEL), 1 ind. 23.5 (LWH), 27.5 (BEL). 1 ind. observert 29.8 (ORY).

Rødrev ble observert 3.6 (SST), 30.8 (TEH), 8.9 (BEH), 28.9 (BEL, JEN),

Vånd 7.6 (JEN) ved jordhaugene.

Rådyr 19.6 (JEN).

Elg 11.9 (JVI), en kolle med kalv (bilde nederst).

Mink 7.9 (BEL), 19.9 (REA), 10.10 (SST), 26.11 (POS).

Foto: Jens Erik Nygård

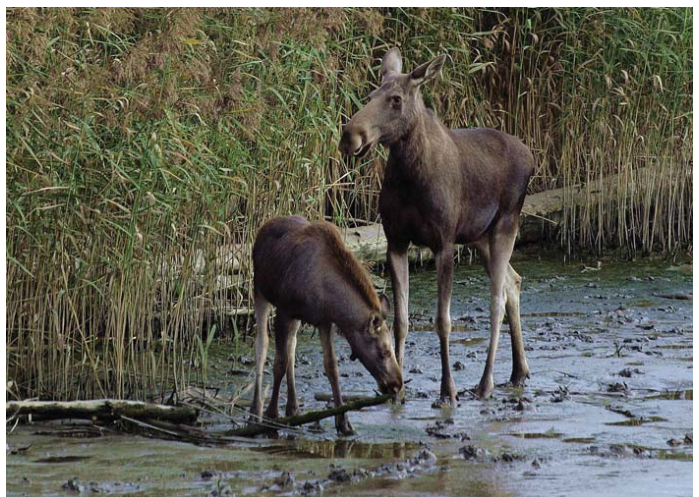

Foto: Jorunn Villand

Styrets årsberetning for NOF avd. Buskerud 2010

1: Styrets sammensetning:

Leder: Egil Mikalsen
Styremedlem: Terje Bakken
Styremedlem: Hans-Jørgen Nilsen
Styremedlem: Jan Mjåland
Styremedlem: Knut Åge Bergerud
Kasserer: Anne Sørensen

Andre funksjoner underlagt NOF avd. Buskerud:

Web-ansvarlig: Jens Erik Nygård
Revisor: Per Øystein Klunderud
LRSK: Steinar Stueflotten (sekretær), Torgrim Breiehagen, Anders Hals og Frode Norang Bye.

LRSK har i 2010 endret sammensetning. Jon Ludvig Hals og Kendt Myrmo ba i begynnelsen av året om avløsning etter ca. 15 år som medlem av LRSK. Torgrim Breiehagen (Ål) og Anders Hals (Øvre Eiker), begge tidligere medlemmer av LRSK, ble forespurt om de ville gjøre en ny innsats i komiteen. Begge takket ja. Styret i NOF avd. Buskerud takker Jon Ludvig Hals og Kendt Myrmo så mye for årelang innsats i LRSK Buskerud.

2: Styremøter:

Det har vært avholdt et styremøte i perioden.

3: LRSK:

LRSK har behandlet 44 sjeldenhetssaker som krever beskrivelse (det samme som i 2009). Det ble registrert 687 observasjoner av LRSK-arter på Artsobservasjoner. I tillegg har LRSK registrert 43 observasjoner som er hentet fra andre kilder. Det betyr at godt over 90 % av alle rapporterte observasjoner av sjeldne fugler i Buskerud nå blir fanget opp av Artsobservasjoner. Det ble gjort fem funn av nasjonalt sjeldne NSKF-arter: bøffelend (E-art) (Linnesstranda, Lier), stork (Nesbyen, Nes; Pålerudbyen, Ringerike og Karlsrudtangen, Ringerike) og slangeørn (Verket, Hurum). Foreløpig er bare ett av funnene av stork godkjent. De andre er fortsatt under behandling i NSKF. Av andre godbiter kan nevnes: dvergsvane (Lier), tundrasnipe (Lier), lappspove (Lier og Øvre Eiker), polarsvømmesnipe (Lier), dvergmåke (Øvre Eiker), svartstrupe (Hol), hauksanger (Ål), skjeggmeis (Lier), pirol (Øvre Eiker) og svartkråke (Kongsberg). Bøffelend og slangeørn vil være nye arter for fylket hvis de blir godkjent av NSKF, mens polarsvømmesnipa var første observasjon i fylket siden 1939!

4: NOF avd. Buskerud har hatt følgende prosjekter:

FISKEØRNPROSJEKTET

2010 var fjerde året i fiskeørnprosjektet i Buskerud og Sande & Svelvik kommuner i Vestfold. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Naturvernforbundet og NOF i Buskerud. Ca. 20 personer deltok i feltarbeidet i 2010.

Det ble utført 152 kontroller av i alt 57 reir/lokaliteter. Av disse var 36 lokaliteter i bruk i 2010, derav 31 i Buskerud, 4 i Sande og 1 i Svelvik. Dette er tre færre reir i bruk enn i 2009. Minst 33 av de 36 reirene (92 %) var i bruk begge år. Fire reir gikk ut av bruk, dvs. de har falt ned i løpet av det

siste året, men ingen av disse var i bruk i 2009. Det ble funnet fem nye reir i 2010, alle etter mottatte tips, to av disse som direkte følge av opprop i flere aviser sommeren 2010. Ingen intakte gamle reir ble tatt i bruk igjen i 2010.

Det ble påvist vellykket hekking i 21 reir i Buskerud, 4 i Sande og 1 i Svelvik. Minst 51 unger vokste opp eller antas å ha vokst opp til flygedyktig alder, derav minst 42 i Buskerud. Dette er noen færre enn i 2009, men antall unger per vellykket hekking er det høyeste vi har hatt i prosjektet så langt. For første gang nådde vi et gjennomsnitt på 2,0 unger per vellykket hekking. Antall par (3) som mislyktes med hekkingen var det laveste i prosjektet til nå, mens antallet par (7) som ikke gikk til hekking, var betydelig høyere enn tidligere år. I så måte framstår 2010 som et litt spesielt år.

Etter årets sesong er bestandsanslaget for Buskerud økt til 48 par og for Sande & Svelvik til 7 par.

Prosjektet mottok økonomisk støtte fra Fylkesmannen i Buskerud og Bess Jahres Stiftelse.

SANDSVALE - ÅRETS FUGL 2010

Det ble denne sommeren gjennomført en kartlegging av sandsvale i Buskerud som ledd i NOF-prosjektet Årets Fugl. 77 kjente og potensielle lokaliteter ble besøkt, og det ble funnet sandsvalekolonier i 30 av disse, de fleste i aktive sand/grustak. Resultatene kan tyde på at det har vært en bestandsnedgang på hele 70 % i løpet av de siste 30 årene (jf. Atlasprosjektet på 1970/80-tallet).

5: Buskskvetten:

Buskskvetten kom i 2010 ut med 161 sider i web utgave. Det er 54 sider mer enn i 2009. Hovedstoff var 4 store rapporter om rovfugl i Buskerud og årsrapporter fra Linnestranda, LRSK og Øvre Eiker.

6: Saker som leder/styret har jobbet med:

Det har vært avholdt et møte i fylkeslaget som var årsmøte i Lier. Leder har vært i NRK Østafjells (radio) i forbindelse med hagefugltelling siste helg i januar. Kontaktet også alle lokalaviser i fylket om det samme arrangement. Leder har vært i møte hos fylkesmannens miljøvernnavdeling i forbindelse med rovfuglgruppa til Naturvernforbundet og rovfuglgruppa til Odd Frydenlund Steen. Leder har svart på henvendelser fra privat personer og media.

7: Regnskap:

Se eget oppsett.

9: NOF`s prosjekter:

Sjøfugltellingene for Fylkesmannen i Buskerud i Buskeruds del av Oslofjorden. NOF avd. Buskerud har Fiskørnprosjektet i samarbeid med Naturvernforbundet gående. Siste år i 2011.

Årets fugl Hettemåke som er valgt av NOF sentralt

For styret: Egil Mikalsen, leder

JAKTFALK I BUSKERUD

Rapport fra kartleggingsarbeid i 2010

Lars Egil Furueth og Per Furueth

Mars 2011

1. SAMMENDRAG

Formelt startet Rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud opp arbeidet med jaktfalk (*Falco rustiolus*) i 2008. En rapport ble først gitt ut, hvor en sammenstilling av vår viten om jaktfalkens situasjon i Buskerud ble fremstilt (Furusesteth og Furusesteth 2009a). Siden er feltarbeidet blitt mer intensivert. Dette er andre året med målbevisst kartlegging av jaktfalkens utbredelse og ungeproduksjon i Buskerud.

Det ble funnet to nye lokaliteter i 2010. Deriblant en lokalitet som lå utenfor de "tradisjonelle jaktfalkområdene". Totalt kjenner vi nå til 17 *kjente* jaktfalklokaliteter i Buskerud. På 9 av de 14 undersøkte lokalitetene ble det konstatert revirhevdende fugler. Det var generelt lave kullstørrelser. Det ble registrert 1,71 flygedyktige unger pr. vellykkede hekkinger og 1,30 flygedyktige unger pr. okkuperte revir. Også i år raste et reir ut mens det var unger i dette.

Det er i denne rapporten også satt fokus på klekkingstidspunktet for jaktfalken i undersøkelsesområdet. Dataene fra 19 ringmerkede unger er gjennomgått og viser gjennomsnittlig klekkingsdato til å være 15. mai, med noen avvikende klekkingsdatoer som 30. april og 3. juni.

Forsidefoto: Jaktfalk ad. på næringssøk i Ål kommune juni 2010. Foto: Magne Ove Furusesteth

Furusesteth, Lars Egil

Dagali, 3580 Geilo e-post: furufugl@online.no tlf m 992 91 477 p 32 09 38 37

Furusesteth, Per

3577 Hovet e-post: p-furuse@online.no tlf m 992 61 638

Rapporten er utarbeidet for Fylkesmannen i Buskerud av:

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)

Åssideveien, 3322 Darbu

Fylkessekretær Per Ø. Klunderud

Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedroklu@online.no

2. INNHOLD

1. SAMMENDRAG	2
2. INNHOLD	3
3. FORORD	4
4. INNLEDNING	4
5. METODIKK	5
6. RESULTATER	5
6.1. Ungeproduksjon	5
6.2. Mislykkede hekkinger	6
6.3. Nye lokaliteter	7
6.4. Bestand	8
6.5. Ringmerking	9
7. KLEKKETIDSPUNKT FRA NOEN LOKALITETER 1999-2010	10
8. FREMTIDIG ARBEID	12
9. LITTERATUR	12
Vedlegg: Jaktfalklokaliteter i Buskerud	

3. FORORD

I 2008 ble det opprettet ei rovfuglgruppe i regi av Naturvernforbundet i Buskerud (NiB) som også er utgiver av denne rapporten. Gruppen består av rovfuglinteresserte personer med interesse og kompetanse innenfor forskjellige rovfuglarter.

Etter hvert som prosjektet vårt har blitt kjent har vi fått et større kontaktnett av personer som har bidratt med opplysninger. Dette har bidratt til både enkeltobservasjoner av enkeltindivider på tilfeldige lokaliteter, oppfølging av allerede kjente lokaliteter og kjennskap til nye lokaliteter, dvs. mange opplysninger vi ikke hadde maktet å innhente ved egen hjelp. Dette er personer tilknyttet Rovfuglgruppen i NiB så vel som "alminnelige" fuglekjennere med et ekstra øye til jaktfalken. Vi vil takke Martin Lindal, Thor Erik Jelstad, Vegard Fjeldheim, Bent Fjeldheim, Magne Ove Furuseth, Tom Furuseth, Lasse K. Furuseth, Agnar Målsnes, Ståle Snartland, Ragnar Hylland, Gunnar Bjørn Gade og Øystein Gjøstein for bidrag.

Vi takker Fylkesmannen i Buskerud for kr. 10.000,- i støtte til prosjektarbeidet.

4. INNLEDNING

Prosjektets målsetning har vært å kartlegge jaktfalkens (*Falco rusticolus*) bestand, utbredelse og reproduksjon i Buskerud. En slik oversikt håper vi skal hjelpe til å forvalte arten på best mulig måte. Jaktfalken har åpenbart hatt en lavere reproduksjon de siste årene – kanskje mye på grunn av jaktfalkens hovedføde, lirype (*Lagopus lagopus*) og fjellrypas (*Lagopus mutus*) lave bestander. Jaktfalken står oppført som *nær truet* (NT) i Norsk Rødliste for arter (Kålås m. fl. 2010). Mye tyder på at hekkebestanden i nabofylkene Oppland og Telemark har gått tilbake de siste 40-50 årene (Opheim 2008, Steen og Sørli 2005). Jaktfalkens status som hekkefugl i Buskerud har vært lite kjent tidligere. Utover våre rapporter (Furuseth og Furuseth 2009a, 2009b) er det ikke publisert noe om jaktfalkens status for hele fylket. Det er på det rene at en fullstendig fylkesvis oversikt over jaktfalkens situasjon ikke er mulig og skaffe til veie i løpet av en sesong. Jaktfalken er en arbeidskrevende art å jobbe med. Dette må derfor sees på som et langsiktig arbeid.

Vi har fokusert tidligere på det faktum at det har vært lite ravn (*Corvus corax*) å se i jaktfalkens hekkeområder (Furuseth og Furuseth 2009b). Også i år ser det ut til at de ferske ravnereirene ikke er til stede på flere jaktfalklokaliteter, og da har vi heller ikke funnet hekkende jaktfalk her. Dersom våre observasjoner er riktige er det alarmerende for jaktfalken. Jaktfalken er langt på vei avhengig av raven som reirbygger. Både vår erfaring og andre undersøkelser ellers i landet og Norden for øvrig, viser at jaktfalkens valg av reirplass i hovedsak dreier seg om ravnereir, og da ofte ferske reir fra samme år. Det vil si at ravnens fysiske nærvær i jaktfalkterritoriene er viktig. Både i 2009 og nå i 2010 opplevde vi at reir raste ut mens det enda var unger i dem. I begge tilfellene mislykkes da hekkingen. Dette understreker viktigheten av ferske ravnereir plassert på gode hyller i fjellveggene. Et avbøtende tiltak vil være å sikre allerede bygde ravnereir eller bygge helt nye der ravnereirene har rast ut, eller like i nærheten. Dette er nærmere diskutert i vår rapport fra 2009-arbeidet (Furuseth og Furuseth 2009b). I 2010 bygde vi et "ravnereir" på en lokalitet

hvor jaktfalken tidligere – mens ravnereiret fortsatt var intakt i fjellveggen – hekket med stort hell. Etter at reiret raste ned etter sesongen 2005 har ikke raven gjort forsøk på ny reirbygging her. Tiden vil vise om det er reirmangel som har holdt jaktfalken borte fra denne lokaliteten.

5. METODIKK

Kartleggingsarbeidet har foregått omtrent i samme omfang og med samme metoder som i 2009. Det meste av arbeidet foregår på tradisjonell måte med kikkert på god avstand til hekkebergene. Med god avstand menes så langt unna at fuglene ikke blir forstyrret. Observering av uforstyrrede fugler er noe av nøkkelen til å avsløre jaktfalkens hemmeligheter. Observasjonstiden kan være fra en halvtime til flere timer, alt etter forholdene.

Hver lokalitet er tidkrevende å undersøke. Noen mer, andre mindre. Noen lokaliteter er ikke undersøkt i år, og andre er besøkt opptil fem ganger. Arbeidet er derfor ikke utført etter noen standardisert metodikk. Det ser vi også på som vanskelig for en slik art. Derfor er det viktig og ikke sammenligne ukritisk våre resultater fra lokalitet til lokalitet, med tidligere års undersøkelser og med lignende undersøkelser gjort i andre geografiske områder utført av andre personer. Materialet vårt er selvsagt lite, både i antall årlige hekkinger og totalt.

Vi har ingen naturfaglig bakgrunn, derfor må heller ikke denne rapporten leses som en forskningsrapport. Vi ser på arbeidet vårt mer som en inventering av arten hvor nye spørsmål som dukker opp her blir belyst. Prinsippet for arbeidet vårt har vært å avlegge lokalitetene så hyppige besøk som må til for å stadfeste hekkeresultatene. At det er lokaliteter som vi ikke rekker å undersøke er ikke til å unngå. I år dreier det seg om 3 lokaliteter av de 17 kjente. I tillegg blir en rekke områder undersøkt med tanke på å finne nye jaktfalklokaliteter.

Begrepet *flyvedyktige unger* bruker vi når ungene har forlatt reiret eller fortsatt er i reiret mens de er "store", dvs. godt utviklet fjærdrakt og "flakser med vingene" – m.a.o. opptil ca. 2 uker igjen av reirtiden.

I år har vi fått mer informasjon enn tidligere fra ulike informanter, både fra tilfeldige og andre som har fulgt opp enkeltlokaliteter gjennom sesongen. Dette er personer både i og utenfor Rovfuglgruppa i NiB. Dette har selvsagt vært til god hjelp.

Det er loggført ca. 50 feltturer på prosjektet.

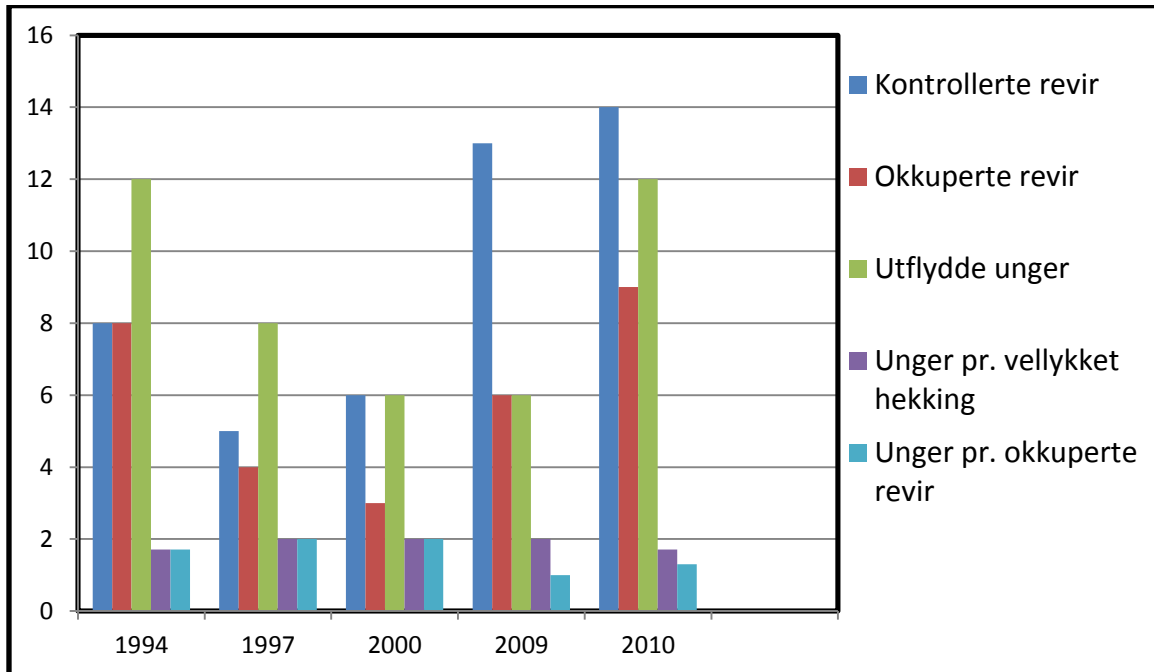
6. RESULTATER

6.1. Ungeproduksjon

Ut av de 7 vellykkede hekkingene vi fant, telte vi minst 12 unger som ble observert i slutten av reirtiden eller etter utflygning. De 4 hekkingene, hvor vi med sikkerhet vet kullstørrelsen, var det ingen kull over 2 unger. De 3 resterende hekkingene vet vi ikke sikkert hvor mange

unger det dreide seg om. På to lokaliteter var det minst 2 unger og på en minst 1 unge. Derfor har vi ikke et eksakt tall på flyvedyktige unger i år i motsetning til i fjor. Tallet for antall flyvedyktige unger for 2010 i figur 1 er derfor et minimumstall på lik linje med årene 1994, 1997 og 2000.

Vi registrerte i år (tall i parentes for 2009) 1,71 (2,0) flygedyktige unger pr. vellykkede hekkinger og 1,30 (1,0) flygedyktige unger pr. okkuperte revir.

Figur 1

Antall kontrollerte revir, okkuperte revir, flyvedyktige unger, flyvedyktige unger pr. vellykket hekking og flyvedyktige unger pr. territorium fra fire utvalgte år. Bare i 2009 er antall oppgitte unger så godt som presise. For de øvrige årene må dette absolutt sees på som minimumstall. Dette fordi vi i materialet vårt har operert med "minste antall unger". Det kan ofte være vanskelig å få full oversikt over eksakt antall unger på mange av lokalitetene. Det er viktig her å se sammenhengen med hekkeresultatene og antall kontrollerte lokaliteter! For 2009 er kolonnen med "unger pr. okkuperte revir" rettet opp i forhold til rapporten for 2009 (Furuseth og Furuseth 2009b).

6.2. Mislykkede hekkinger

Av de 9 revirhevdende parene var det 2 som ikke førte til at det kom unger på vingene. I det ene tilfelle (He-3) ble det ikke avklart noen direkte hekkestatus utover revirhevdende fugl.

På den andre lokaliteten (N-2) raste reiret ut i siste del av reirtiden. Det var et ravnereir bygd samme år. Her var det minst en unge i reiret så sent som 13. juni, men da bare ca. 10 dager gammel. Ved visitt 17. juli hadde reiret rast ut (fig.2). Det ble ikke funnet rester etter unge, men det bar tydelig preg av at det hadde foregått foring et stykke ut i reirtiden. Ut fra ungens alder 13. juni skulle den fortsatt ha vært i området 17. juli dersom reiret hadde rast ut mens ungen var stor – fallhøyden var tross alt bare ca. 3meter. Men som sagt: Ingen tegn til hverken unge eller voksne fugler i området ved det siste besøket.

Figur 2

Jaktfalkreir som raste ut mens det enda var unger i reiret. Nore og Uvdal juli 2010. Foto: Lars Egil Furuseth

6.3 Nye lokaliteter

Det ble gjort funn av to nye jaktfalklokaliteter i 2010. Av de to var det lokaliteten i Nore og Uvdal (N-5) som var den største overraskelsen. Denne ble funnet i et område som ikke ligger i fysisk kontakt med de sammenhengende store fjellområdene som Hardangervidda, Hallingskarvet, Nordfjella/Skarvheimen og Lærdalsfjella. Tidligere har vi ytret skepsis til at jaktfalken i dagens situasjon skulle være etablert utenfor disse områdene. Funnet av denne lokaliteten ble derfor den mest positive hendelsen i prosjektets arbeid. Riktignok ligger lokaliteten i tilknytning til et fjellområde der det foreligger eldre uverifiserte opplysninger om jaktfalkhekking. Selve reirplassen ligger i en liten fjellvegg hvor ingen alternative reirplasser ligger i umiddelbar nærhet. Det er derfor grunn til å tro at den i øvrige år kan benytte seg av andre og større fjellvegger som ligger 2-4 km unna.

Lokaliteten som ble funnet i Ål (Å-4) var blant en av de *mulige lokalitetene* vi hadde sett for oss i Ål kommune i 2008 (Furuseth og Furuseth 2009a) og bekreftet dermed våre antagelser om jaktfalkhekkinger her.

Som en kuriositet kan nevnes at i et revir i Hol (Ho-1) – hvor vi ikke har funnet hekkende jaktfalk siden 2004 – gjennomførte jaktfalken vellykket hekking i et kongeørnreir i år. De kjente jaktfalkreirene har vært spredt over et større område – også over på nabofylket. Det har også vært usikkert hvor grensa går for reviret samt om det kan ha dreid seg om to revir. Situasjonen har derfor vært litt uoversiktlig her. Lange intervaller mellom de årene vi har funnet jaktfalken, har også bidratt til dette. I umiddelbar nærhet til jaktfalkreviret er det en nydelig fjellvegg som har huset kongeørn, så langt vi kjenner til, siden tidlig på åttitallet – og

sikkert i uminnelige tider. Kongeørna har hatt god produksjon her og vært på plass så godt som alle år vi har undersøkt lokaliteten. Til vår store overraskelse slo altså jaktfalken seg til i denne fjellveggen i 2010 – la seg til i et av kongeørnreirene og fikk frem minst 2 unger på vingene. Hvordan det gikk med kongeørna i år vites ikke. Den ble ikke observert her, ei heller spor etter den. Fjellveggen er ca. 1,5 km lang så det skal bli spennende å se for senere om disse to artene kan innfinne seg i samme fjellvegg, samme år. For jaktfalken er dette en langt bedre fjellvegg å hekke i enn de øvrige alternativene. Fjellveggen beskytter godt mot så vel vær og vind som forstyrrelser.

6.4. Bestand

Årets arbeid resulterte altså i funn av 2 nye lokaliteter. En i Nore og Uvdal og en i Ål. Totalt har vi nå 17 kjente lokaliteter. Til sammenligning hadde vi i 2008 et maksimumsestimat på 18 jaktfalklokaliteter i Buskerud. Det vil si 14 kjente i tillegg til 4 mulige lokaliteter (Furusesteth og Furusesteth 2009a).

Ut i fra tabell 1 har ikke maksimumsestimatet endret seg vesentlig på de to årene kartleggingsarbeid har pågått siden statusen av vårt tidligere arbeid ble gjort opp i 2008 (Furusesteth og Furusesteth 2009a). Sannheten er den at vi bruker begrepet maksimumsestimat kritisk. Det er flere potensielle lokaliteter som vil bli undersøkt og trolig vil føre til at kjente lokaliteter i Buskerud vil øke. Kanskje til over 20. I tillegg har vi flere kjente lokaliteter som ligger like utenfor fylkesgrensa og så nære at vi kan oppleve å finne reirplasser også i Buskerud. Det ser ut til at det kan dreie seg om 3-4 kjente lokaliteter som ligger så nære Buskeruds fylkesgrensa at det kunne vært interessant å ta disse med i oversikten for Buskerud. Så langt har vi valgt ikke å gjøre dette, men det er sannsynlig at noen av disse lokalitetene også har alternative reirplasser i fylket vårt og derfor vil bli tatt med i oversikten når vi finner disse. Følgelig blir disse lokalitetene overvåket av oss eller personer i disse nabofylkene som også jobber med kartlegging av jaktfalk.

Det er også gjort noe søk på nye steder med potensiale som jaktfalkhabitater uten positive resultater i form av funn som skulle tilsi tilhold av jaktfalk.

Kommune	Kjente lokaliteter	Mulige lokaliteter	Maksimumsestimat
Nore og Uvdal	5 (4)	1 (2)	6 (6)
Hol	5 (5)	0 (0)	5 (5)
Ål	4 (3)	1 (2)	5 (5)
Hemsedal	3 (2)	0 (0)	3 (2)
Totalt i Buskerud	17 (14)	2 (4)	19 (18)

Tabell 1.

Kommunevis fordeling av kjente og mulige lokaliteter i Buskerud. Med kjente lokaliteter menes lokaliteter hvor jaktfalk er registrert hekkende minst en gang i perioden 1990-2010. Med mulige lokaliteter menes potensielle hekkeberg hvor arten er observert i hekketiden uten at hekking er registrert, eller at avstanden til nærmeste kjente lokalitet er akseptabel og biotopen ellers skulle tilsi at jaktfalken skulle kunne hekke. Tall i parentes er fra vår vurdering av lokaliteter i 2008 (Furusesteth og Furusesteth 2009a).

Fig 3.

Typisk reirplass for jaktfalk, ferskt ravnereir under et kraftig fremspring i fjellveggen. Et av de to nye lokalitetene som ble funnet i Buskerud i 2010. Nore og Uvdal juni 2010. Foto: Lars Egil Furuseth.

6.5. Ringmerking

Ringmerking har ikke vært høyt prioritert. Dette skyldes at det er et tidkrevende arbeid å foreta ringmerking av jaktfalk. Årsakene til dette er flere; både lang gangavstand til lokalitetene, vanskelig tilgjengelige reirplasser og det faktum at tiden for ringmerking begrenser seg ofte til en kort tidsperiode. Ringmerkingen blir derfor litt tilfeldig fra år til år, avhengig av den fysiske tilgjengeligheten til reirene til de hekkende parene. Vi har siden 1999 ringmerket 19 unger, og det er ikke kommet inn kontroller eller gjenfunn av disse så langt. Det er lav gjenfunnprosent blant ringmerkede jaktfalker i Norge, bare 6,1 % (Bakken m.fl. 2003). Men ringmerkingsarbeidet bidrar også til annen viten, både eksakte kullstørrelser ved ringmerkingen, mer nøyaktig alder på ungene og dermed klekkespunktet samt funn som eks. byttedyrrester ved reirbesøket under ringmerkingen.

I 2010 ringmerket vi totalt 2 unger. Dette var på en lokalitet i Nore og Uvdal. Det ble brukt vanlige konvensjonelle blanke ringer.

Fig.4.

De to jaktfalkungene som var de eneste vi ringmerket i år, fraktet opp fra reiret for merking. Nore og Uvdal juni 2010. Foto: Lars Egil Furusest

7. KLEKKETIDSPUNKT FRA NOEN LOKALITETER 1999-2010

Viten om klekketidspunktet til en fugleart man har valgt å følge gjennom hekketiden er viktig. For noen arter er dette lettere å påvise mer nøyaktig enn for andre arter. Jaktfalken er ikke av de letteste. Dette har mye med reirets beliggenhet å gjøre – man ser sjelden i selve reiret uten å klatre ned til det med de følger det får med tanke på forstyrrelser. Lokalitetens beliggenhet – ofte langt til fjells med dertil tidkrevende adkomst – bidrar heller ikke til å gjøre det lettere Derfor får man sjelden konstatert klekketidspunktet ut fra visuelle observasjoner av selve klekkingen. En måte å komme frem til klekketidspunktet på er å bruke ungenes draktutvikling og vekt og dermed regne ut ca. klekketidspunktet. Ved ringmerking får man gode muligheter til dette.

Jaktfalken har en hekketid fra egglegging til de er ute av reiret på 79-86 dager (Potapov 2005, Steen 1999). Vanligvis er ungene fløyet av reiret i siste del av juni eller tidlig i juli. Det vil si at eggleggingen starter i første halvdel av april. Det har, uten at vi har gått nærmere inn på hekkedataene våre, vært vårt inntrykk at dette har vært forholdsvis jevnt fra år til år og fra lokalitet til lokalitet. Kanskje med ca. to ukers variasjon. Et unntak har vært en lokalitet i Hol kommune som ligger helt opp i 1450 moh., hvor ungene, på tre forskjellige år, ikke har vært klare til å fly av reiret så sent som 8., 15. og 24. juli (Furusest og Furusest 2009a).

I 2010 opplevde vi på to lokaliteter, som ikke ligger spesielt høyt og værutsatt til, at klekketidspunktet var så sent som i overgangen mai-juni. I de to tilfellene hadde eggleggingen startet i siste del av april. Ved den ene lokaliteten (N-2) ble begge fuglene

observert så sent som 23. april uten indikasjoner på ruging. På den andre lokaliteten (N-5) ble riktignok ruging observert 16. april.

Jaktfalken kan legge om igjen kull når hekkingen har mislykket på et tidlig tidspunkt (Cade 1960). Men da gjerne i løpet av 14 dager. Det vil si at hekkingen kan forskyves 2-4 uker. I begge tilfellene med sen hekking i år var det små kull. To unger i det ene og trolig bare én i det andre. Dette styrker også mistanken til at det har vært "om-igjen" lagte kull. Hva som kan være årsaken til at hekkingen har mislykket er ikke godt å si. Det mest nærliggende å tenke seg er forstyrrelser. I 2010 inntraff påskeuken 27. mars - 5. april. Altså i en tid som jaktfalken er i etableringsfasen og normalt kan ha lagt egg. Spesielt på den ene lokaliteten (N-2) er fuglene utsatt for forstyrrelser fra noen hytter som ligger tett under hekkeberget. En teori kan derfor være at første hekkingen har mislykket i løpet av påskeuka. Så har jaktfalken gjort nytt forsøk senere med rugestart helt i slutten av april. Noe lignende kan også ha skjedd på lokalitet N-5. Her er det ikke hytter i umiddelbar nærhet til hekkeberget (dersom samme reir ble benyttet ved første hekkeforsøk), men hekkeberget er lite og med skiløyper like ved og store hytteansamlinger i regioner noe lenger unna, bidrar dette til mye trafikk, kanskje særlig i påskeuka. Det er på det rene at i tiden under parets etablering og begynnelsen av rugetiden er jaktfalken mest sårbar. Desto senere i rugetiden det er desto mer tåler den – den trykker hardere og det skal mer til før den forlater eggene ved forstyrrelser.

Vi har hatt en gjennomgang av dataene fra våre ringmerkede jaktfalker (19 ind.) hvor samtlige er veid og de fleste tatt vingemål og delvis mål av nebb og tarsus. Med disse målene har vi ved hjelp av en tabell (Potapov & Sale 2005), som baserer seg på vekt i forhold til kjønn ved aldersbestemmelse av reirunger, regnet oss frem til ca. alder ved ringmerkingstidspunktet og dermed også klekkesstidspunktet. Resultatet ble som forventet med 15. mai som gjennomsnittlig klekkesdato. Ytterpunktene er to som er klekt 30. april og en som er klekt 3. juni. Med en rugetid som varer ca. 35 dager vil med andre ord eggleggingen starte 5-10. april. Ringmerkingdataene stammer fra 8 kull fra 4 forskjellige lokaliteter i Nore og Uvdal kommune. Samtlige ligger i ytre delen eller utkanten av Hardangervidda. Det kan selvsagt være geografiske variasjoner på klekkingstidspunktet innenfor Buskerud. Vi har flere eksempler på ekstremt sene hekkinger, hvor klekkesstidspunktet kanskje har vært så sent som midten av juni, men hvor ringmerking ikke er gjort og derfor ikke er med i tallgrunnlaget over. Blant disse fire lokalitetene hvor all ringmerking er utført er det også store forskjeller. Unger ringmerket på lokalitet N-3 har klekkesdatoen 8. mai som gjennomsnitt. Dette berget er høyt og gir dermed god beskyttelse mot dårlig vær og menneskelige forstyrrelser. Det siste kan forhindre behovet for "om-igjen" legging.

Tallmaterialet er lite og inneholder stor usikkerhet (for eksempel feilvurdering av ungenes alder og kjønn), men vi tror det gir et noenlunde riktig bilde av klekkingstidspunktet innenfor dette geografiske området. Agnar Målsnes, som jobber med jaktfalk i Hordaland, mener klekkesstidspunktet er noe senere på Hordalandsiden av Hardangervidda (pers. medd). Dette kan skyldes mer værharde lokaliteter og mindre fjellvegger på den siden av Hardangervidda.

8. FREMTIDIG ARBEID

Det er få jaktfalklokaliteter i Buskerud. Dermed kan en tilsynelatende tro at dette er en art det er lett å få oversikt over. Problemet er at de fleste lokalitetene ligger langt fra vei. Derfor er jaktfalken en arbeidskrevende art å jobbe med. Med få unntak tar det en hel dag bare å gjøre et raskt besøk på én lokalitet – jamvel finnes lokaliteter som til og med fordrer et par dagers utflukt. Vi ser viktigheten av å besøke lokalitetene tidlig i sesongen, i etableringsfasen, det vil si i perioden slutten av mars og i hele april. Dette er en tid da de fleste fjellveger ligger langt fra vinteråpne veier og avstanden til lokalitetene dermed lenger. Dagene er kortere og vær og skiføre mer ustabil. Dette byr også på utfordringer. På en annen side kan noen lokaliteter være lettere tilgjengelig vinterstid med ski. Miljøer som jobber med jaktfalkkartlegging i andre deler av landet, bruker snøscooter i noe grad til dette arbeidet, blant annet i samarbeid med SNO. I Nord-Sverige brukes også helikopter (bl.a. Danielsson 1999, Ekenstedt 2006). Vi har så langt valgt å utføre disse turene til fots med ski selv om dette skaper noen begrensninger på rekkevidden og kapasiteten. Dette handler selvsagt også om tilgjengelige ressurser.

Det er ønskelig fra vår side å fortsette arbeidet videre i 2011. Arbeidet vil i stor grad bli utført med samme metoder som de siste to årene, men vi vil prøve å rekke mer feltarbeid i den tiden det er fremkommelig på ski, samt å utføre rekognosering på nye områder. Dette gjelder i særlig grad på Hardangervidda, Hallingskarvet og Nordfjella. I vår rapport fra arbeidet i 2009 (Furuseth og Furuseth 2009b) er det listet opp 4 punkt under kapittel om fremtidig arbeid. Disse vil være retningsgivende for det videre arbeidet.

9. LITTERATUR

Bakken, V., Runde, O. & Tjørve, E. 2003. *Norsk Ringmerkingsatlas. Vol. 1*. Stavanger Museum, Stavanger.

Cade, T. J. 1960. The ecology of the Peregrine and Gyrfalcon populations in Alaska. *University of California Publications in Zoology* 63: 151-290

Danielsson, L. 1999. Jaktfalk I den svenske fjällkedjan. Miljö- och Planavdelningen, Länsstyrelsen, Västerbottens län. Umeå.

Ekenstedt, J. 2006. Inventering av jaktfalk i Norrbottens län 1996-2005. Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Furuseth, L. E., & Furuseth, P. 2009a. Jaktfalk I Buskerud – Utbredelse og trusler. *Buskskvetten* 25.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Jaktfalk%20i%20Buskerud-Rapport%202008.pdf>

Furuseth, L. E., & Furuseth, P. 2009b. Jaktfalk I Buskerud – Rapport fra kartleggingsarbeid i 2009. *Buskskvetten* 26.

<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2010/Jaktfalk%20i%20Buskerud%202009.pdf>

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.).
2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken,
Norge.

Opheim, J. 2008. Forekomst av jaktfalk i Oppland fylke. *Våre Rovdyr* 22:48-52.

Potapov, E., Sale, R. 2005. *The Gyrfalcon*. T & A D Poyser, London.

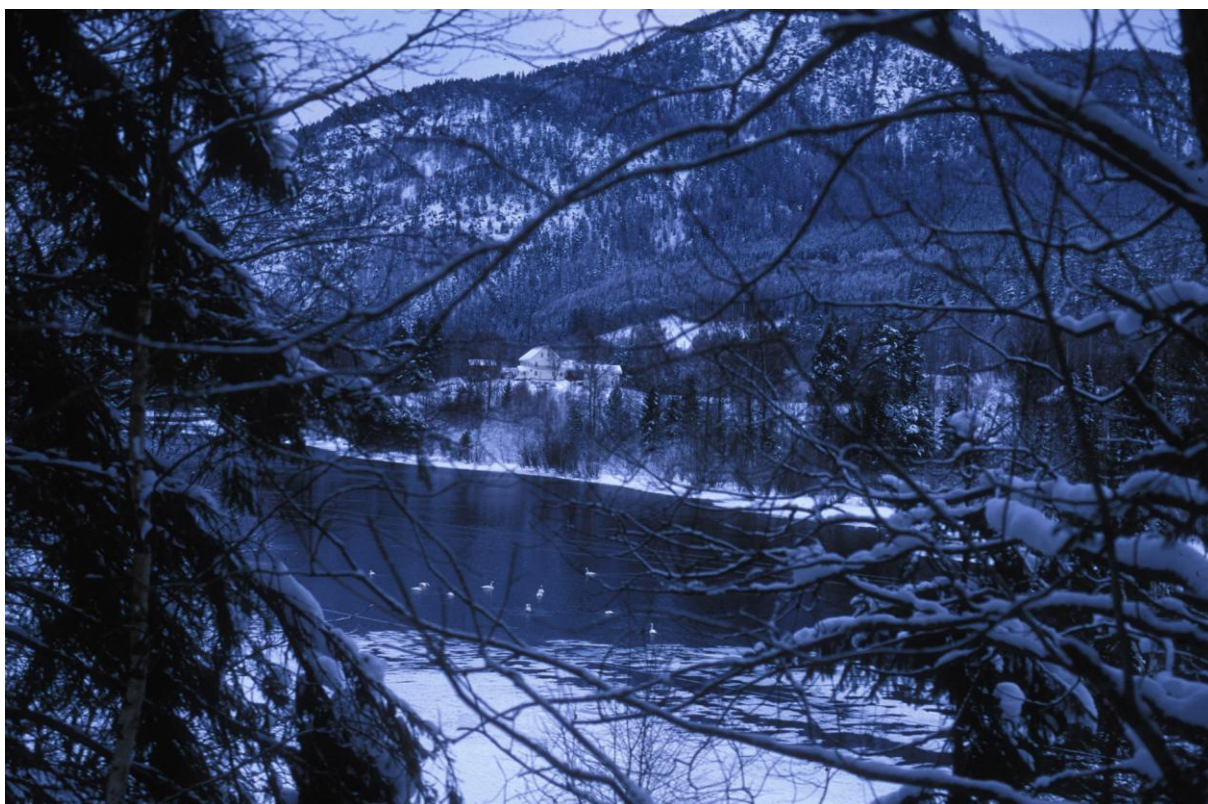
Steen, O. F. 1999. Fakta om jaktfalk. *Vandrefalken* 4:10-13.

Steen, O.F. og Sørli, B. 2005. Reirovervåking av jaktfalk i Telemark i 2005. *Våre Rovdyr* 19:
92-95.

Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 15. januar 2010

Av Bjørn Harald Larsen, Kendt Myrmo og Viggo Ree

Tellingene av overvintrende vannfugler i Drammensvassdraget i januar 2010 ga som resultat 2.524 individer – en klar nedgang i forhold til de siste 2-3 årene. Dette hadde først og fremst sammenheng med en uvanlig kald vinter og større islegging av innsjøer og elver i nedre del av Drammensvassdraget enn på mange år. Forholdene kan bare sammenlignes med vinteren 2002/03 etter 1990. Sangsvanebestanden ble redusert til under halvparten av nivået i perioden 1990-2007, mens vinterbestanden av knoppsvane viste en økning for tredje året på rad. Stokkand gikk ned i antall fra vinteren 2008/09, men fortsatt er bestanden større enn på 1990-tallet. Også vinterbestanden av toppand, kvinand, laksand og sothøne gikk ned, mens det ble registrert en økning i fossekallbestanden – som for første gang oversteg 100 fugler i overvåkningsområdet. Det ble også notert rekordmange dvergdykkere, 5 ind. i Randselva, 3 ind. i Vestfosselva og 1 ind. i Loselva.

Figur 1. En flokk med overvintrende sangsvaner i Begna nord for Strømmen i Ringerike den 15.1.2010. I bakgrunnen Bjørndalskollen i Østre Ådal. Foto: Viggo Ree.

Overvåkingen av overvintrende vannfugler i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud ble gjenopptatt i januar 2003, først og fremst med det formål å følge utviklingen i sangsvanebestanden i et av artens viktigste vinterområder i Norge. Tellingene i 2010 var dermed den åttende i rekken etter at overvåkingen startet opp igjen. Overvåkingen skjer i regi av Norsk Ornitologisk Forening, Hole og Ringerike lokallag, og pågikk årlig i perioden 1990 til

2000 (Larsen 1992, 1993, 1996a, 1996b, 1996c, 1997, 1998, 1999, Larsen m.fl. 2000). Tellingene i den nye tiårsperioden med overvåking har blitt rapportert gjennom artikler i *Buskskvetten* (Larsen m.fl. 2003, Larsen & Myrmo 2004, Larsen m.fl. 2006, 2007, 2008a, 2009). En oppsummering av perioden 2003-2007 ble nylig presentert i *Buskskvetten* (Larsen m.fl. 2008b). Overvåkingen blir støttet økonomisk av Fylkesmannen i Buskerud gjennom viltfondsmidler.

Tellingene den 15. januar 2010 ble gjennomført slik av tellemannskapet;

Kendt Myrmo: Randselva, Storelva og Nordfjorden. Øvrige områder av Nordre Tyrifjorden (inkl. Steinsfjorden) sørover til Utøya samt Begna fra Hønefoss til Svinefoss ble også sjekket, men har var alt vann gjenfrosset.

Viggo Ree: Begna fra Lafton til Kongsstrømmen.

Bjørn Harald Larsen: Drammenselva inkl. Bergsjø, Vestfosselva og den sørvestre delen av Tyrifjorden nord til Fjellstangen. Nord for Drolsumvika var Tyrifjorden islagt.

For å skaffe supplerende fotografisk materiale til rapporten dro Viggo Ree og Steinar Myhr den 4. mars 2010 til lokaliteter langs Storelva (Busund), Begna (Ådalen) og ved Drammenselvas start ved Vikersund. Vi vil takke Steinar Myhr for å ha stilt fotografier til disposisjon til denne rapporten.

Dekningsgrad, vær- og isforhold.

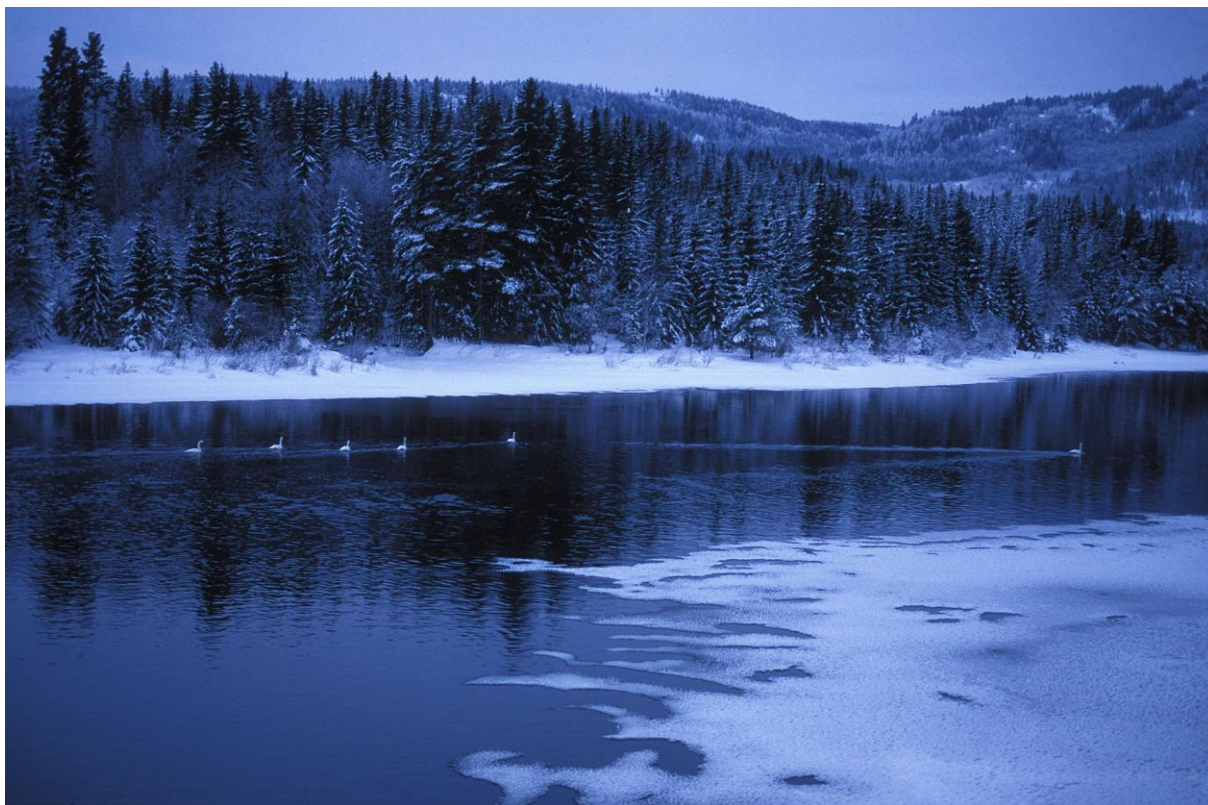
I 2010 som tidligere sesonger omfattet tellingene Begna fra Kongsstrømmen og sørover til samtløpet med Randselva i Hønefoss, Randselva, Storelva, Tyrifjorden (med unntak av Holsfjorden) og Gulsrudtangen, Drammenselva, Vestfosselva og Loselva. I tillegg ble også de nedre 500 m av Snarumselva dekket fra Gravfoss (inkludert i tallene for strekningen Sporvind til Katfoss i Drammenselva). Sperillen, Steinsfjorden og det meste av Tyrifjorden var islagt under årets telling. Åpent vann i Tyrifjorden var ei smal råk fra Drolsumvika til Vikersund samt to mindre råker ved utløpet av Storelva. I Storelva fra Busund og ned til utløpet var det mye is (ca. 80 % islagt). I Randselva var det en del is langs kantene i bassenget ved Viul. I Begna var det en del is mellom Follum og Svinefoss, mens det i Mollvall kun var en liten råk sør for Follum. (NB: I følge Kendt var denne delen av Begna islagt – sjekk dette opp.) For øvrig var elvene stort sett isfrie med unntak av Loselva og søndre del av Bergsjø. Drammenselva var delvis gjenfrosset mellom Daler stadion og Gulsbogen og på en mindre strekning nord for Bragernes.

Tellingene foregår ved å registrere fra faste observasjonspunkt som gir god utsikt over elvestrekningene/gruntvannsområdene. Benyttede hjelpemidler er kikkert, teleskop og manuell håndteller. Kortere strekninger av Randselva, Begna, Drammenselva og Vestfosselva går i tillegg for å få tilfredsstillende dekning. Tellingene i 2010 ble utført på én og samme dag, noe som gjør at faren for dobbelttelling er helt marginal. Den korte perioden med dagslys gjør at det som regel ikke blir tid til fotografering under de årlige januartellingene. Det ble imidlertid tatt noen få bilder under tellingen langs Begna den 15. januar. Supplerende fotografering ble derfor utført på en egen tur den 4. mars.

Desember 2009 og de to første ukene av januar 2010 var usedvanlig kalde, særlig første halvdel av januar – som bød på den hardeste kuldeperioden i Sør-Norge på over 20 år. Dette medførte at vi ikke fikk gjennomført tellingene før 15. januar pga. sterk kulde og frostrøyk fra nyttår og fram til telledatoen. På telledagen var det skyet (lav tåkeskyer), lett snø eller underkjølt regn (varierte innenfor området) og mellom -6° (Drammen) og -10° C (langs Randselva og Begna).

Samlet telleresultat

Til sammen ble det registrert 2.524 vannfugler fordelt på 12 arter (Tabell 1). Dette er en klar tilbakegang fra året før, og bare om lag 2/3 av den samlede bestanden av overvintrende vannfugler i overvåkingsområdet de siste seks årene. Dette er det svakeste resultatet både når det gjelder individantall og artsdiversitet som er registrert under disse tellingene siden de første gang ble gjennomført i 1990. Som vanlig i en hard vinter var det Drammenselva som samlet både flest vannfugler totalt og flest andefugler. Fuglene lå mest konsentrert i den nedre delen vassdraget denne vinteren, og Drammenselva på strekningen fra Mjøndalen og ned til utløpet ved Drammen hadde flest vannfugler (926 ind.).

Figur 2. Sangsvaner i Begna ved Bergsund i Ringerike den 15.1.2010. Foto: Viggo Ree.

Sangsvanebestanden ble kraftig desimert, fra 456 ind. i 2009 til 203 ind. i 2010. Dette er det klart laveste antall som er registrert i perioden 1990-2010. Dette året var det ingen sangsvaner i Begna mellom Skollerud og Langsua. Her var det meste av elva gjenfrosset. Sangsvanene lå derimot spredt langs både Drammenselva, Vestfosselva og i andre deler av Begna.

Knoppsvane viste en økning for tredje året på rad, og området konsoliderer sin posisjon som et av landets aller viktigste overvintringsområder for arten (se også Helberg 2006). Med uvanlig omfattende islegging var det overraskende at bestanden økte i denne delen av Drammensvassdraget. Hekkebestanden i Nordre Tyrifjorden-området er stabil eller i svak tilbakegang for tida (Larsen m.fl. 2008c), så økningen skyldes trolig vekst i hekkebestanden i andre deler av nedsalgsfeltet for vinterbestanden i Drammenselva. I 2010, som så mange år tidligere, var det Bergsjø som hadde flest knoppsvane (95 ind.), men også utosen av Tyrifjorden ved Vikersund (75 ind.), midtre delene av Vestfosselva (80 ind.) og den nedre delen av Randselva (46 ind.) var viktige for knoppsvanene i denne harde vinteren.

Vinterbestanden av stokkand gikk noe ned fra fjorårets rekordantall (1.063 ind. i 2010 mot 1.267 ind. i 2009), men dette er allikevel betydelig høyere enn de foregående årenes stabile antall mellom 700 og 850 ind. I 2010 var det mange stokkender samlet ved Mjøndalen (312

ind.), nedenfor Gulskogenbrua (249 ind.), i Vestfosselva (114 ind.) og på Bergsjø (72 ind.). Toppanda har også sine viktigste lokaliteter i Drammenselva når de grunne delene av Tyrifjorden og hele Steinsfjorden fryser til, slik de gjorde før nyttår i 2010. Flest fugler ble som vanlig registrert på Bergsjø (26 ind.). For øvrig kan nevnes 21 ind. ved Skotselv og 14 ind. fra Fiskumvannet til Vestfossen. Bestanden ble mer enn halvert fra 2009 til 2010 (fra 216 til 80 ind.), og dette er en art som er blant de mest følsomme for svingninger i vintertemperaturen på innlandslokaliteter.

Tabell 1. Resultater fra tellingene av vannfugler i nedre/østre Buskerud 15.1.2010.

Art	Begna	Rands- elva	Storelva	Tyri- fjorden	Drammens- elva	Vestfoss- elva	Sum
Knoppsvane	12	57	1	86	205	92	453
Sangsvane	69	37	1	7	42	47	203
Stokkand	21	139	23	14	752	114	1.063
Toppand		2		2	57	19	80
Kvinand	42	37	17	19	187	5	307
Laksand	13	6	1	3	39	5	67
Dvergdykker		5				4	9
Storskarv					2		2
Sothøne				11	2		13
Gråmåke					225		225
Svartbak					4		4
Fossefall	13	27	1	1	64	3	109
Sum vannfugler	170	310	44	142	1.589	269	2.524

Figur 3. Kvinand er en av karakterartene i vassdragene i nedre/østre Buskerud i vinterhalvåret. Resultatet av tellingene i 2010 viste det laveste antallet av kvinand i løpet av perioden 1990-2010. Bildet viser en voksen hann fotografert ved Vikersund i Modum 4.3.2010. Foto: Steinar Myhr/NN.

Kvinand og laksand har ikke vært like følsomme for endringer i vinterklimaet, men med en så hard vinter som i 2009/10 ble også bestandene av disse artene betydelig reduserte. Laksandbestanden har vært bemerkelsesverdig stabil på mellom 100 og 150 ind. i vassdraget fra 1990, men i 2010 ble det laveste antallet noen gang notert med 67 ind. (de fleste i Drammenselva). Vinterbestanden av kvinand i overvåkingsområdet har ligget temmelig stabilt på mellom 400 og 500 fugler de siste årene, og 307 ind. i 2010 er det svakeste resultatet vi har hatt i overvåkingsperioden. De viktigste lokalitetene for arten befant seg også i øvre del av Drammenselva med 57 ind. mellom Katfoss og Sporpind, 28 ind. på Bergsjø og 24 ved Åmot. For øvrig ble det registrert en del kvinender i midtre del av Begna, nedre del av Randselva og i øvre del av Storelva. Ingen sjeldne andefugler ble observert under tellingene, noe som også er symptomatisk for temperaturforholdene. Heller ikke kanadagås ble registrert, og dette er første gang det finner sted under våre vintertellinger.

Dvergdykker var den eneste arten som var markert mer tallrik under årets telling enn foregående år. Hele 9 ind. ble funnet i 2010, fordelt på 5 i Randselva, 3 i Vestfosselva og 1 i Loselva. Dette er rekordnotering for arten i vassdraget vinterstid, men tidligere høye antall har blitt registrert i forholdsvis normale vintrer (6 ind. 1990/91 og 8 ind. 1998/99).

Sothøne reagerer omtrent på samme måte som toppand på svingninger i vinterklimaet, og en ytterligere tilbakegang fra de siste årenes høye antall var ventet. Når så å si alle de beste lokalitetene i Tyrifjorden fryser til, blir Drammenselva og Bergsjø tilfluktssted for de gjenværende sothønene. Ved Vikersund lå det en flokk på 11 sothøner sør for Modum rådhus, mens det kun ble registrert 2 ind. på Bergsjø – som ofte har hatt de største flokkene med sothøne vinterstid.

I 2007 og 2008 var det uvanlig høye antall med overvintrende storskarv i vassdraget. I 2009 var bestanden nede i 11 ind., og i 2010 ble det en ytterligere reduksjon til kun 2 observerte fugler (på Bergsjø).

Stormåkeflokkene (gråmåke og svartbak) som hovedsakelig finner mat på avfalls plassene ved Gulskogen, Mjøndalen og Åmot og hviler på Drammenselva, kan være vanskelige å få oversikt over på en telling som denne. En stor flokk overnatter ved Strømsøy nederst i elva, hvor vi også starter vår telling i grålysningen. Disse fuglene trekker gradvis oppetter Drammenselva utover morgenen og formiddagen, opp til avfallsmottaket ovenfor Gulskogen og til Mile avfalls plass ved Mjøndalen. En del fugler holder til inne på avfalls plassene, som vi ikke besøker. Tellingene omfatter bare fugler som hviler på elva, og trolig er det snakk om minimumstall vi kommer fram til. Antallet gråmåker ble kraftig redusert fra fjorårets rekordhøye tall (hhv 922 ind. og 225 ind.), og også antallet av den fåtallige svartbaken gikk ned.

Den kalde vinteren førte til at mange små elver og bekker, som i milde vintrer kan huse noen få fossekaller, frøs til. I slike situasjoner får vi en økning i bestanden i de store vassdragene i nedre/østre Buskerud, og særlig i Randselva, i Drammenselva nedstrøms Gravfoss og ved utosen fra Tyrifjorden var det samlet mange fossekaller i 2010.

Begna

Antall vannfugler totalt er gjerne temmelig stabilt i Begna, ofte med en god bestand av sangsvane i harde vintrer, og en del mer stokkand og kvinand i milde vintrer. Det var derfor skuffende med kun 69 sangsvaner i 2010, men årsaken var nok at Langsua frøs så å si helt til før tellingen ble gjennomført. Det viktigste sangsvaneområdet i 2010 var derfor omkring Bergsund. Også bestandene av kvinand og laksand var mindre enn vanlig i vassdraget, mens mindre flokker med stokkand og knoppsvane noe mer overraskende fortsatt hadde tilhold i elva. Fosse kall derimot fikk et temmelig svakt resultat i 2010, med 13 ind. mot 18 ind. i 2009.

Figur 4. Begna er en viktig overvintringslokalitet for kvinand. Her en voksen hunn fotografert ved Vikersund i Modum 4.3.2010. Foto: Steinar Myhr/NN.

Tabell 2. Resultater fra tellingene i Begna 15.1.2010.

Lok nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Kvin- and	Laks- and	Fosse- kall	SUM
1	Høneren-Nes							-
2	Kongsstrømmen				8		1	9
3	Killingstrømmen					2		2
4	Killingstrømmen-Bergsund		7					7
5	Bergsund-Eriksplassen		46	21	12	7	2	88
6	Garntangen-Hallingby	12	6		19	2	7	46
7	Hallingby-Domningen				1	2		3
8	Langsua				1			1
9	Pålerud-Hen		10		1			11
10	Hen-Follum						3	3
11	Mollvall							-
Sum lok 1-11		12	69	21	42	13	13	170

Randselva

I Randselva var antall registrerte vannfugler litt høyere enn normalt, noe vi ofte ser i en hard vinter. Generelt var det forholdsvis høye tall på knoppsvane, stokkand, kvinand og fossekall, mens antallene av sangsvane og laksand var mer som normalt. Mange knoppsvaner var samlet ved Hovsenga – hvor også de fleste sangsvane hadde tilhold, mens alle stokkender lå ned mot samløpet med Storelva. Som regel oppholder det seg noen få toppender ved Viul, og årets 2 ind. er noe færre enn vi bruker å registrere. Dvergdykker var årets store overraskelse i

Randselva, med hele 5 observerte individer. Fuglene fordelte seg med 2 fugler på Viuldammen, 2 fugler på Hovsenga og 1 ind. ved Holttangen.

Tabell 3. Resultater fra tellingene langs Randselva 15.1.2010.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Dverg- dykker	Fosse- kall	SUM
1	Aslakrud-Viul	4	1			10			5	20
2	Viul-Hvalsmoen	7	7		2	12	5	2	15	50
3	Hvalsmoen- Hønefoss	46	29	139		15	1	3	7	240
Sum lok. 1-3		57	37	139	2	37	6	5	27	310

Storelva

Når den nedre delen av Storelva fryser til, slik den gjorde rett etter årsskiftet i 2009/10, blir antall overvintrende vannfugler totalt i elva lite. Bare ved Hønefoss ble det registrert mindre antall med stokkand og kvinand, samlet enkeltindivider av knoppsvane, sangsvane, laksand og fossekall.

Figur 5. Sangsvaner og knoppsvaner i Storelva ved Busund i Ringerike 4.3.2010. Foto: Viggo Ree.

Tabell 4. Resultater av tellingene i Storelva 15.1.2010. # = islagt.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp-svane	Sang-svane	Stokk-and	Kvin-and	Laks-and	Fosse-kall	SUM
1	Hønefoss-Monsrud	1	1	23	16	1	1	43
2	Monsrud-Busund bru				1			1
3	Busund bru-Averøya							#
Sum lok. 1-3		1	1	23	17	1	1	44

Tyrifjorden

Antall overvintrende vannfugler i Tyrifjorden varierer mye med isforholdene, og i 2009/10 la det seg is på hele innsjøen med unntak av de dypeste partiene i Holsfjorden, i utløpet av Storelva og i utosen ved Vikersund. Holsfjorden blir ikke dekt av våre tellinger. I utløpet av Storelva var det lite fugl, mens det som vanlig var en del knoppsvaner og kvinender, samt en flokk med 1 sothøner ved Vikersund.

Figur 6. Både knoppsvaner, sangsvaner og stokkender blir matet ved Vikersund i Modum, og her viser en del individer mindre skyhet overfor mennesker på ettervinteren. Fuglene på bildet ble fotografert øverst i Drammenselva den 4.3.2010. Foto: Viggo Ree.

Tabell 5. Resultater fra tellingene i Tyrifjorden 15.1.2010. # = islagt.

Lok-nr	Lokalitet	Knopp-svane	Sang-svane	Stokk-and	Topp-and	Kvin-and	Laks-and	Sot-høne	SUM
1	Utøya-Storøya								#
2	Kroksund								#
3	Storøysundet								#
4	Sælabonn								#
5	Bønsnes-Gomnes								#

Lok- nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- and	Topp- and	Kvin- and	Laks- and	Sot- høne	SUM
6	Onsakervika-Averøya			9		4	1		14
7	Nordfjorden								#
8	Veholt-Tyristrand								#
9	Hagabru-Nakkerudtangen								#
10	Nakkerudtangen- Fjellstangen								#
11	Fjellstangen- Drolsumtangen								#
12	Drolsumtangen-Natveit	11	2			3	2		18
13	Natveit-Vikersund	75	5	5	2	12		11	110
Sum lok. 1-13		86	7	14	2	19	3	11	142

Drammenselva

I harde vintre er det alltid Drammenselva som samler flest vannfugler i nedre/østre Buskerud, og slik var det også vinteren 2009/10. Denne vinteren ble faktisk nesten 2 av 3 vannfugler registrert i Drammenselva. De mest tallrike artene var stokkand, kvinand, knoppsvane og gråmåke. Antall stokkand lå faktisk over normalen for perioden 1990-2007 (Larsen m.fl. 2008b), og flest fugler ble registrert ved Mjøndalen og nedenfor Gulskogenbrua. Kvinendene ligger vanligvis ganske jevnt fordelt og spredt i elva, men i 2010 så vi en noe større konsentrasjonen enn normalt mellom Katfos og Sporpind/Åmot (til sammen 81 ind.). Knoppsvane opptrådte mest tallrikt på Bergsjø (95 ind.), mens det var mindre flokker i de midtre delene av elva. Sangsvane var uvanlig fåtallig i Drammenselva denne vinteren, med kun 42 ind. totalt registrert.

Toppandbestanden fikk en knekk pga den harde vinteren, og de eneste større flokkene i Drammenselva ble observert på Bergsjø (26 ind.) og ved Skotselv (21 ind.). For øvrig ble småflokker eller enkeltindivider registrert spredt nedenfor Steinberg. Av noe mer uvanlige vinterarter ble det funnet 2 storskarver og 2 sothøner på Bergsjø.

Fossekall ble registrert i uvanlig store antall i 2010, og det skyldes trolig at mange småvassdrag som vanligvis huser noen få fossekaller på vinteren ble tidlig islagt. De viktigste lokalitetene var som vanlig Gravfoss-Sporpind (37 ind.) og Embretsfoss-Åmot (13 ind.), men også i Vikerfossen var det en del fossekall (9 ind.).

Figur 7. Knoppsvane er mest tallrik i Drammenselva midtvinters. I 2010, som så mange andre år, var det Bergsjø som var den viktigste vinterlokaliteten for arten. Disse fuglene ble fotografert øverst i Drammenselva ved Vikersund i Modum den 4.3.2010. Foto: Steinar Myhr/NN.

Tabell 6. Resultater fra tellingene langs Drammenselva 15.1.2010. AV = andre vannfuglarter (se notnote).

Lok nr	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- -and	Topp- -and	Kvin- -and	Laks- -and	Stor- skarv	Sot- høne	Grå- måke	Svart- -bak	Fosse- -kall	Sum
1	Vikerfossen	9	6			13						9	37
2	Bergsjø	95	9	72	26	28	6	2	2				240
3	Katfoss- Sporpind	1	3	3		57	5					37	106
4	Åmot	19	14			24	1					13	71
5	Døvikfoss	2				2	1						5
6	Skotselv	14	7		21	13	5						60
7	Hellefoss	10	3	9		11	3					2	48
8	Hokksund- Horgen	20		15		5	3					1	44
9	Steinberg- Mjøndalen	27		5	5	12	2						51
10	Mjøndalen- Daler	3		312	3	5	4			25	1		353
11	Daler- Gulskogen			12									12
12	Gulskogen- Strømsøy	5		249	2	16	7			35			316
13	Strømsøy			75		1	2			165	3		246
	Sum	205	42	752	57	187	39	2	2	225	4	64	1589

Vestfosselva/Loselva

Vestfosselvas betydning for overvintrende vannfugler øker gjerne betydelig utover vinteren og i harde vintrer. Tellingene i 2010 ble utført forholdsvis seint og vinteren var blant de aller kaldeste siden tellingene våre startet opp i 1990. Det var derfor ikke uventet at Vestfosselva, og særlig strekningen fra Vestfossen til Haug, hadde mer vannfugler enn normalt. Særlig var antallene av knoppsvane, sangsvane og stokkand høye. Også kvinand ble registrerte i forholdsvis høye antall, mens laksand og fossekall ikke var spesielt tallrike. I alt 19 toppender derimot er et godt resultat for Vestfosselva.

Av størst interesse var imidlertid at det i likhet med i Randselva var rekordmange dvergdykkere i vassdraget denne vinteren. Det lå 2 ind. nord for brua ved Langebru, 1 ind. nedenfor Sørby i midtre del av Vestfosselva og 1 ind. i øvre del av Loselva.

Tabell 7. Resultater av tellingene i Vestfosselva og Loselva 15.1.2010.

Lok nr.	Lokalitet	Knopp- svane	Sang- svane	Stokk- -and	Topp- -and	Kvin- -and	Laks- -and	Dverg- dykker	Fosse- kall	Sum
1	Fiskumvannet- Vestfossen	6	16	27	14	15	4			82
2	Vestfossen-Haug	80	27	24	5	16	1	3	3	159
3	Haug-Hokksund	6		63		4				73
4	Loselva		4					1		5
	Sum lok. 1-4	92	47	114	19	35	5	4	3	269

Figur 8. Flere steder langs Drammenselva mates vannfuglene gjennom vinteren. Også sangsvaner samles på slike plasser. Utover vinteren blir fuglene mindre og mindre sky etter hvert som matressursene blir knappere, og de blir mer og mer avhengige av fôringen. Det er da mulig å komme tett innpå fuglene og fotografere slike bilder som dette – tatt sør for brua i Vikersund den 4.3.2010. Foto: Steinar Myhr/NN.

Litteratur

- Helberg, M. 2006. Knoppsvane *Cygnus olor*. S. 42 i: Svorkmo-Lundberg, T., Bakken, M., Helberg, M., Mork, K., Røer, J. E. & Sæbø, S. (red.) *Norsk VinterfuglAtlas. Fuglenes utbredelse, bestandsstørrelse og økologi vinterstid*. Norsk Ornitologisk Forening, Trondheim.
- Larsen, B. H. 1992. Vintertellinger av vannfugl i Buskerud 1992. *Buskskvetten* 8: 6-16.
- Larsen, B. H. 1993. Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud januar 1991. *Fylkesmannen i Buskerud. Rapport nr 7 - 1993*. 16 s.
- Larsen, B. H. 1993. *Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 1993*. Norsk Ornitologisk Forening, Ringerike lokallag. Rapport, 18 s.
- Larsen, B. H. 1996a. *Vintertellinger av vannfugl i Nedre Buskerud 15.-16. januar 1994 og 14.-15. januar 1995*. Norsk Ornitologisk Forening, avd Buskerud. Rapport, 17 s.
- Larsen, B. H. 1996b. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre/østre deler av Buskerud 1990-94. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 1 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 72 s.
- Larsen, B. H. 1996c. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud 13.-14. januar 1996. *Fugler og natur i Buskerud*. Rapport nr 2 - 1996 Årgang 3. Norsk Ornitologisk Forening, avd. Buskerud. 14 s.
- Larsen, B. H. 1997. Vannfugltellinger i Nedre/Østre Buskerud i januar 1997. *Buskskvetten* 13: 33-43.
- Larsen, B. H. 1998. Vintertellinger av vannfugl i Nedre/Østre Buskerud 11.-14. januar 1998. *Buskskvetten* 14: 45-59.
- Larsen B. H. 1999. Vintertellinger av vannfugl i nedre/østre Buskerud januar 1999.

- Buskskvetten* 15: 27-36.
- Larsen, B. H. 2001. Overvåking av overvintrende vannfugl i Glommavassdraget i Akershus i perioden 1990-1999. *Toppdykker'n* 24: 105-127.
- Larsen, B. H., Hals, J. L. & Myrmo, K. 2000. Vannfugltelling i nedre Buskerud 15.-18. januar 2000. *Buskskvetten* 16: 40-48.
- Larsen, B. H. & Myrmo, K. 2004. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 12.-15. januar 2004. *Buskskvetten* 20:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2006/Vannfugltelling%202004.pdf>.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2003. Vannfugltelling i Drammensvassdraget 8.-9. januar 2003. *Buskskvetten* 19: 36-44.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2006. Vannfugltelling i Drammensvassdraget i nedre/østre Buskerud i januar 2005 og 2006. *Buskskvetten* 22:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2006/Vannfugltelling%202005-2006.pdf>.
19 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2007. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 10.-13. januar 2007. *Buskskvetten* 23:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2007/Vannfugltelling%202007.pdf>. 10 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008a. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 11. januar 2008. *Buskskvetten* 24:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2008/Vannfugltelling%202008.pdf>. 11 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2008b. Overvåking av overvintrende vannfugl i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud: Oppsummeringer etter overvåkingsperiodene 1990-2000 og 2003-2007. *Buskskvetten* 24:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Artikkel%20Buskskvetten%201990-2007.pdf>. 20 s.
- Larsen, B. H., Myrmo, K. & Ree, V. 2009. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 9. januar 2009. *Buskskvetten* 25:
<http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Artikkel%20Buskskvetten%20vintertelinger%202009.pdf>. 12 s.

Sjeldne fugler i Buskerud 2010

Rapport fra den lokale rapport- og sjeldenhetskomiteen (LRSK) i Buskerud

av Steinar Stueflotten

Året 2010 ble et tilnærmet normalt år hva gjelder sjeldenheter i Buskerud. Det ble observert en ny art for fylket – **bøffeland** (D-art). I tillegg ble **storken** Sture (NSKF-art) observert på flere lokaliteter i mai. En **polarisvømmesnipe** som dukket opp på Linnestranda, Lier i november, er første funn av denne arten i Buskerud siden 1939. Hele 90 % av alle funn i 2010 var registrert på Artsobservasjoner, og LRSK har nå besluttet å gå helt over til dette systemet hva gjelder saksbehandling og datalagring.

Saksbehandling

Denne rapporten er basert på ca. 700 registrerte observasjoner av 84 arter og 2 hybrider i rapporteringsåret 2010. Antall arter er 18 % færre enn i rekordåret 2009, mens antall registreringer er ca. 15 % høyere. Dette skyldes i hovedsak at stadig flere funn nå blir registrert i Rapportssystemet for fugler på Artsobservasjoner.no (AO). I tillegg inneholder rapporten 78 funn fra årene før rapporteringsåret. Dette høye antallet skyldes at mange eldre funn, som ikke tidligere var kjent for LRSK, nå er blitt etterregistrert av observatørene på Artsobservasjoner.

LRSK/NSKF har i forbindelse med denne rapporten ferdigbehandlet 41 godkjenningssaker. Av disse er fire saker (10 %) ikke godkjent. Det ble oversendt 7 saker til NSKF for godkjenning: **bøffeland**, **stork** (5) og **slangeørn**. Funnene av **bøffeland** og **stork** er godkjent med unntak av en observasjon av stork som ikke er ferdigbehandlet ennå, mens observasjonen av **slangeørn** ikke ble godkjent av NSKF. 60 % av godkjenningssakene var fotodokumentert, jf. 65 % i 2009.

LRSK har endret sammensetning i 2010. Jon Ludvig Hals og Kendt Myrmo ba i begynnelsen av året om avløsning som medlem av komiteen etter ca. 15 år i vervet. Nye medlemmer er Torgrim Breiehagen (Ål) og Anders Hals (Øvre Eiker). LRSK har ikke avholdt noen møter i 2010. All saksbehandling og kommunikasjon har skjedd via e-post. Tre av LRSKs medlemmer deltok på et LRSK seminar i Bergen 15-16.1.2011 i regi av NOF.

F.o.m. 2011 har LRSK lagt om arbeidet sitt. Saksbehandlingen vil heretter kun skje ved hjelp av LRSK modulen på Artsobservasjoner. Dette innebærer at observasjoner må være registrert på AO for at de skal bli behandlet og godkjent av LRSK. Dette er en helt nødvendig omlegging av LRSKs arbeid for å sikre bedre samordning med NSKFs og NFKFs arbeid. Omleggingen vil også bidra til forenklet innsamling av observasjoner og sikrere lagring av data, samt til forenklet generering av årsrapporter. Som en følge av denne omleggingen, er det nå blitt enda viktigere enn tidligere at alle observatører rapporterer sine funn av sjeldne arter på Artsobservasjoner. AO har ført til en kraftig forbedring av rapporteringsomfanget de siste par årene. I 2010 var hele 90 % av alle funn som inngår i denne rapporten, registrert der, jamført 83 % i 2009 og 63 % i 2008. Mai var den klart beste måneden for observerte sjeldenheter i 2010. 279 personer registrerte til sammen over 43 000 observasjoner av 216 arter på AO i 2010.

For alle arter som krever dokumentasjon, er det viktig at observatøren gir en så fylldig beskrivelse av fuglen og dens atferd som mulig, slik at forveksling med andre arter kan utelukkes. En oversikt over hvilke arter som skal rapporteres og hvilke som krever beskrivelse, finner du bakerst i denne rapporten, samt på AO. Også innsending av beskrivelser og dokumentasjon av funn skal nå skje via rapporteringsmodulen på AO. Hvordan du gjør dette er beskrevet på hjemmesiden til LRSK - <http://www.nofbuskerud.net/sjeldenhetskomiteen.htm> og på AO.

Vi takker alle rapportører som har bidratt til å holde kunnskapen om sjeldne arters forekomst i fylket oppdatert.

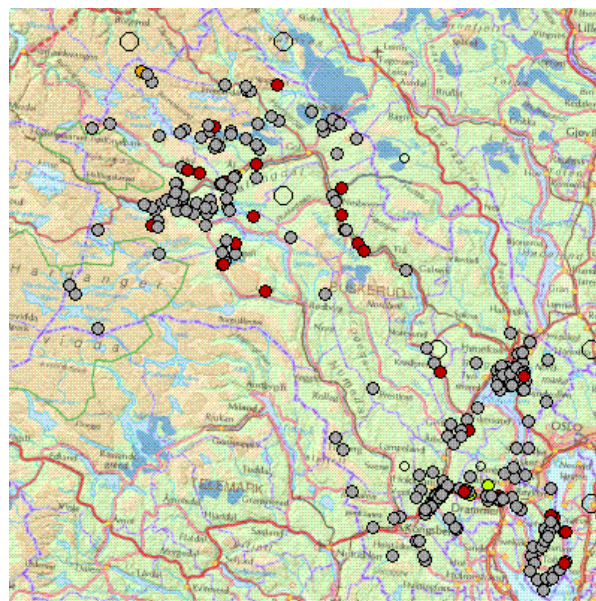
Noen hovedtrekk fra forekomsten i 2010

Fugleåret 2010 ble mer normalt enn rekordåret 2009 hva gjelder antall sjeldenheter. Det ble observert og godkjent kun en ny art for fylket: **bøffeland** (D-art). Andre observerte sjeldenheter som bør nevnes, er: **mandarinand** (funn nr.12 og 13), **gråstrupe** (funn nr.9), **stork** (funn nr. 6), **polarisvømmesnipe** (funn nr. 3), **svartryggerle** (funn nr.10), **svartstrupe** (funn nr.6), **hauksanger** (funn nr.4 og 5), **skjeggmeis** (funn nr.10), **pirol** (funn nr.10) og **svartkråke** (funn nr.4). Verdt å nevne er også nye funn av **dvergsvane**, **hærfugl** og **polarisisik**, samt vinterfunn av kortnebbgås, stjertand, musvåk, fjellvåk og vandrefalk.

Kommuneoversikten viser antall funn per kommune de tre siste årene. Tallene er ikke helt sammenlignbare fordi noen sammenhørende observasjoner på AO ikke er slått sammen i funn som i tidligere år (kan gi noe høyere tall for enkelte kommuner i 2010). Øvre Eiker topper som vanlig lista, og nordfylket med Ål og Hol i spissen viser fortsatt sterk framgang. Disse to kommunene ligger nå foran Lier som også har økt antall funn. Ringerike som tidligere var blant de beste kommunene, har nå rykket et stykke ned på lista. Det er interessant å merke seg at nordfylket nå står for en tredjedel av antall observerte sjeldenheter. Tidligere lå denne andelen på < 10 %.

Tabell 1: Funnstatistikk per kommune (inkl. godkjente etter-rapporteringer fra 2008 og 2009).

Kommune	2008	2009	2010
Drammen	2	8	12
Flesberg	6	1	3
Flå	6	3	6
Gol	13	12	20
Hemsedal	7	12	11
Hol	42	65	81
Hole	39	43	42
Hurum	57	50	49
Kongsberg	22	28	20
Krødsherad	2	2	5
Lier	40	45	74
Modum	7	12	11
Nedre Eiker	18	23	16
Nes	5	6	10
Nore og Uvdal	9	22	29
Ringerike	42	65	45
Rollag	1	2	1
Røyken	4	7	5
Sigdal	10	3	4
Øvre Eiker	121	108	124
Ål	43	52	82

Figuren viser lokaliteter i Buskerud med en eller flere observerte sjeldenheter i 2010 (neglisjer prikk-kodingen i bildet).

Endringer i rapporteringslista

Glente og polarsisik ua. *hornemanni* er f.o.m. 1.1.2011 tatt ut av rapporteringslisten til NSKF og overført til beskrivelsesarter for LRSK. Videre har LRSK gjennomført en grundig gjennomgang og oppdatering av sin egen liste, noe som har medført følgende endringer:

- Systematikk og artsnavn er justert etter siste utgave av Norgeslisten 2010, noe som bl.a. innebærer at artsnavnet på knoppand er endret tilbake til moskusand.
- Følgende NSKF godkjente E-arter i Buskerud har tidligere vært uteglemt og er nå tilføyd listen: berghøne, rødhøne og lazulispurv.
- Sjørørre er nedgradert fra x art til VH art (kun vinterfunn og hekkefunn skal heretter rapporteres).
- Tidligere kategori z art (kode for artsbestemmelse basert på sang) er fjernet og endret til x art (gjelder vaktel, vannrikse, myrrikse, åkerrikse, myrsanger).
- Vinterfunn (ref. NFKF) av sandlo, heilo og duetrost er fjernet fra listen da vinterfunn av disse artene aldri er gjort i Buskerud, mens vinterfunn av toppdykker, skogdue, linerle og lappspurv er tatt inn av samme grunn.
- Forvaltningsmyndighetene ønsker at LRSKene skal fokusere mer på rødlistearter. Derfor er hekkefunn av følgende arter nå tatt med på listen: storlom, hønsehauk, vipe, brushane, hettemåke, fiskemåke, makrellterne, tornirisk og bergirisk, i tillegg er tyrkerdue tatt inn som ny rapportart (x art).
- Makrellterne og løvmeis er svært sjeldne arter i øvre deler av fylket, der de har nærstående forvekslingsarter i rødnebbterne og granmeis. Derfor vil LRSK f.o.m. 1.1.2011 kreve beskrivelse/dokumentasjon for å godkjenne funn av disse artene i øvre deler av fylket (XØ art), jf. tilsvarende krav som for rødnebbterne i nedre deler av fylket (XN art).

Oppbygging av rapporten

Denne rapporten er basert på systematikken fra tidligere årsrapporter, men har endret oppsettet sfa at artsomtalen nå genereres direkte fra LRSK modulen på Artsobservasjoner. Dette innebærer bl.a. at observasjonene nå presenteres i kronologiske lister for hele fylket og ikke kommunevis som tidligere. Opplysningene i artsomtalen er satt opp på følgende vis: (1) fuglens norske navn, (2) vitenskapelig navn, (3) * funnkategori og antall registrerte funn, LRSK betyr at arten er en beskrivelsesart som er godkjent av LRSK og NSKF en beskrivelsesart som er godkjent av NSKF, med angivelse av antall funn/individer i parentes (akkumulert antall funn/individer før rapportåret, hvis kjent - funn/individer i rapportåret) og hvilken type forekomst som er med i rapporten f.eks. alle funn, hekkefunn eller vinterfunn, (4) nyregistrerte etterrapporteringer fra tidligere år, (5) antall observerte individer i rapportåret med kjønn og alder hvis bestemt, (6) funntype hvis registrert, (7) lokalitet, (8) kommune, (9) observasjonsdato(er), (10) * bak dato angir et positivt belegg med beleggstype i parentes (F - fotografi, V - video/filmopptak, L - lydopptak og D - drept eller funnet død hvis den er innsamlet og skinnlagt/utstoppet), (11) navn på den/de som observerte fuglen (* foran navnet til den som oppdaget fuglen, hvis kjent), (12) kommentarer til observasjonen(e).

Antall oppgitte funn/individer gjelder bare funn som er innrapportert til og godkjent av LRSK.

Rapporterte og godkjente funn

Dvergsvane *Cygnus columbianus*

* LRSK (13/17 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. ptN Linnesstranda, Lier 9.4 *(F) (Tor Fjesme, Jorunn Villand).

Dvergsvana hekker på arktisk tundra fra Russland gjennom Sibir og videre gjennom nordlige deler av Alaska og Canada. Arten overvintrer bl.a. på Kontinentet, Storbritannia og Irland. Flest funn i Buskerud er gjort i oktober-november, men også noen i mars-april. Sist dvergsvane ble observert i fylket var i 2003.

Dvergsvane (th), Linnesstranda 9.4.2010. Foto: J. Villand

Sangsvane *Cygnus cygnus*

* (2) hekkfunn, (3) sommerfunn

2009: 1 ind. Austre Bakkatjønn, Nore og Uvdal 14.8 (Eirik Sekse).

2010: 1 par rugende skjermet lok., Nes 14.5 (Per Furusest). 1 ind. reir med egg/unger (4+ pull 13.6) skjermet lok. Golsfjellet, Gol 19.5-13.6 (Per Furusest, Petter Owesen). 2 ind. reir i bruk skjermet lok. Golsfjellet, Gol 23.5 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, Solfrid Åsta Kvam, Agnar Kvam). 2 ind. Trillemarka SØ, Sigdal 1.6 (Lennart Wam Hansson). 2 ad rastende Hammartjernet øst, Gol 1.7 (Rune Solvang). 1 ad Golsfjellet, Gol 10.7 (Helge Rune Grastveit). 2 ind. Skardmyri, Gol 11.8 (Kristoffer Bøhn).

Arten hekker fast på noen få lokaliteter i fylket, bl.a. i Nes og Gol kommuner. Bestanden er trolig økende.

Sædgås *Anser fabalis*

* (31/175 - 2/7) alle funn

2010: 5 ind. rastende Linnesstranda, Lier 2.4 (Jens Erik Nygård).

Sædgås, underarten *fabalis*

2 ind. rastende Fiskumvannet, Øvre Eiker 26.9 (Steinar Stueflotten).

Arten observeres fåtallig nesten årlig i trekktidene vår og høst.

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus*

* (2/2 - 1/1) vinterfunn

2010: 1 1K overvintret i Drammenselva i Drammen by, Drammen 14.11-19.12 (*Jan Gylder, Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson, Hilde Marie Johansen, Torhild Graversgaard, Christoffer Mikalsen). Denne ungfuglen, som ble ringmerket av Christoffer Mikalsen, hadde tilhold i råker i elva gjennom hele vinteren fram til mars 2011. Den ble matet med brød sammen med stökkender. Dette er bare det tredje vinterfunnet i Buskerud (tidligere 1 ind Domningen, Ringerike 13.1.1998 og 1 ind Svarstadvika, Hole 2.11.-26.12.2007), og kun den første med sikkerhet kjente overvintringen i fylket.

Vårtrekket startet 30.03., jf. gjennomsnittlig ankomstdato: 03.04. (14 år). Vårtrekket varte til 23.05. Det ble til sammen registrert ca. 8 000 ind ptN gjennom Buskerud denne våren, de fleste i dagene 12-15.04. og 25.04. 1 ind i Hovsfjorden, Hol 08-16.08, men selve høsttrekket startet først 10.09. og varte til 10.10. Det ble til sammen registrert ca. 4 300 ind ptS gjennom Buskerud denne høsten.

Kortnebbgås, Drammen 14.11.2010. Foto: S. Stueflotten

Tundra*gås* *Anser albifrons*

* (22/29 - 2/2) alle funn

2010: 1 ad Gomnes og Onsaker, Hole 3.4-4.4 (Kendt Myrmo). Muligens 1 ind. Vik, Steinsfjorden, Hole 9.11 (Rune Zakariassen).

Artsbestemmelsen av gåsa som ble sett i Steinsfjorden 9.11, er noe usikker. Den ble ikke sett av andre observatører samme dag. Arten observeres nesten årlig i trekketidene vår og høst, hyppigst i Nordre Tyrifjorden.

Grågås x kanadagås *Anser anser X Branta canadensis*

* LRSK (6/6 - 2/2) alle fotodokumenterte funn

2010: 1 ind. Onsaker - Helgelandsmoen, Hole 30.3-2.4 *(F) (Kendt Myrmo, Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Steinsvika og Vik, Steinsfjorden, Hole 17.10-27.11 *(F) (Kendt Myrmo).

De rapporterte funnene representerer fotodokumenterte individer som viste karaktertrekkene til typiske hybrider mellom grågås og kanadagås. 1-2 ind av slike hybride gress er sett flere ganger i Tyrifjordsområdet de siste årene, og alle funnene dreier seg trolig om de samme individene. Bare fotodokumenterte hybrider blir godkjent av LRSK.

Hybridgås, Onsaker 30.3.2010. Foto: K. Myrmo

[Stripegås] *Anser indicus*

* (15/29 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. Karlsrudtangen, Nordfjorden, Ringerike 29.8 (Kendt Myrmo) og Nordfjorden, Ringerike 30.8 (Eirik Kristoffersen).

Arten er sett sporadisk i Buskerud i sommerhalvåret etter år 2000. Funn av stripegjess er plassert i kategori E (arter som regnes som rømlinger). Fuglen i Nordfjorden holdt seg sammen med 92 grågjess. Den ble seinere skutt på et jorde ved Snyta (pers.medd. Kendt Myrmo).

Hvitkinngås *Branta leucopsis*

* (91/407 - 11/36) alle funn, derav 2 hekkefunn

2010: 1 ind. Nordfjorden, Ringerike 16.4 (Kendt Myrmo). 1 ind. Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.4-20.4 (Jens Tøndel Fossum, Lennart Wam Hansson, Jon Åge Ruud). 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 25.4 (Jens Tøndel Fossum). 2 par i hekkebiotop Vealøs, Tofte, Hurum 2.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. obs i h.tid, pass. biotop Vealøs, Tofte, Hurum 7.5 (Kjetil Johannessen). 1 ind. Linnestranda, Lier 7.5 (Rolf E. Andersen, Jens Erik Nygård). 3 ind. rastende Linnestranda, Lier 9.5 (Lennart Wam Hansson). 9 ind. Horgen, Nedre Eiker 18.5 (Tor Egil Høgsås). 1 ind. overflygende Sætrepollen, Sætre, Hurum 24.5 (Rolf E. Andersen). 1 ind. Tjuvholmen, Steinsfjorden, Hole 28.5 (Viggo Ree, Bjørn Harald Larsen, Morten Brandt, Kendt Myrmo). 2 ind. stasjonær Geitungholmen, Slemmestad, Røyken 9.6 (Lennart Wam Hansson). 12 ind. (4 ad +8 pull) Sætrepollen, Sætre, Hurum 27.6 (Rolf E. Andersen). 1 ind. rastende Vikersund, Modum 3.10 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.10-6.11 (Steinar Stueflotten, Per Øystein Klunderud, Eirik Kristoffersen).

Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.4. (11 år), tidligst 2.4.2007, siste observasjonsdato i gjennomsnitt: 16.10. (8 år), seinest 19.11.2005. Flere par hekker nå på øyer og holmer i Røyken og Hurum.

Gravand *Tadorna tadorna*

* Innlandsfunn (rapportert til LRSK i 2005)

2005: 3 ind. Sudndalsfjorden, Hol 15.5 (Terje Hansen, Michael Fredriksen, Ian Fredriksen, Frode Falkenberg).

Mandarinand *Aix galericulata*

* (11/11 - 2/2) alle funn

2010: 1 hann Efteløt bru, Efteløt, Kongsberg 5.4 (Frank T. Brandbu). 1 hann næringsøkende Gulsviktjernet, Gulsvik, Flå 15.5 (Per Furuset).

Funn av mandarinand er plassert i kategori C (forvillede arter som reproducerer i vill tilstand). Arten observeres stort sett bare vår og høst i Buskerud. Funn i midtfylket, som det i Flå, er meget sjeldne.

Brunnakke *Anas penelope*

* (1) hekkefunn

2010: 1 par reir, egg/unger Golsfjellet, Gol 5.6 (Tom Vidar Jansson, Geir Eriksen).

Fåtallig og heller sjelden hekkefugl i Buskerud.

Snadderand *Anas strepera*

* (37/70 - 4/6) alle funn

2010: 1 par rastende Linnestranda, Lier 2.4 (Jens Erik Nygård). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 25.4-9.5 (Kendt Myrmo). 1 hann Synneren og Karlsrudtangen, Ringerike 25.4 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 1 hann næringssøkende Tangevika-Grandane, Strandafjorden 16.5 (*Egil og Laila Frantzen, Torgrim Breiehagen, Per Furusest).

Arten observeres nesten årlig på vårtrekket (april-mai), noe sjeldnere på høsttrekket (sept-okt). Gjennomsnittlig ankomstdato: 24.4. (15 år). 2.4. er tidligste registrerte ankomst til nå.

Stjertand *Anas acuta*

* (7/7 - 1/1) vinterfunn

2010: 1 hann næringssøkende Stensetøya, Krokstadelva, Nedre Eiker 17.2 (Lennart Wam Hansson).

Vinterfunn av stjertand er sjeldne i Buskerud. En hann (den samme?) har overvintret i Drammenselva ved Mjøndalen og Steinberg i Nedre Eiker de to siste vintrene. Fåtallig hekkefugl i nordfylket.

Knekkand *Anas querquedula*

* (5/8) alle funn

2004: 3 ind. Juveren, Ringerike 21.4 (Vegard Bunes), 1 hann Karlsrudtangen, Ringerike 5.5 og 10.6 (Vegard Bunes).

2010: 1 par Ulvenvannet N, Lier 1.5 (Per Gylseth). 1 par Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 13.5-14.5 (Kendt Myrmo, Jens Tøndel Fossum). 2 hann næringssøkende Juveren, Ringerike 16.5-17.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.5-29.5 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). 1 hunnf Linnestranda, Lier 30.8 (Rolf E. Andersen).

Arten observeres regelmessig i sommerhalvåret, men fåtallig, spesielt om våren (april-mai). Gjennomsnittlig ankomstdato: 25.4. (30 år).

Skjeand *Anas clypeata*

* (7/14) alle funn

2006: 15 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.5 (Øivind Wathne Johannessen).

2007: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.6 (Svein Bossum). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.7 (Øyvind Fjeldsgård).

2010: 1 par Sælabonn, Hole 8.5 (Eirik Kristoffersen). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.5 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 3 hann +1 hunnf Svarstadvika, Sælabonn, Hole 9.5 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 2 hann Svendsrudvika, Sælabonn, Hole 12.5-14.5 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 3 hann Sælabonn, Hole 16.5-17.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 hann Juveren, Ringerike 16.5 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 1 par næringssøkende Hovsfjorden, Hol 16.5-18.5 (Per Furusest, Arild Gauteplass). 1 hunnf Solbergvann, Nedre Eiker 22.8 (Jon Åge Ruud). 3 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.8 (Steinar Stueflotten). 1 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.9-26.9 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 1 hunnf Linnestranda, Lier 2.10-3.10 (Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen, Rolf E. Andersen, Fred Arve Fahre). 3 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.10 (Christoffer Mikalsen).

Arten observeres fåtallig, men regelmessig, spesielt i trekketidene vår (medio april – mai) og høst (sept – okt), gjennomsnittlig ankomstdato: 26.4. (27 år). 15 ind. Fiskumvannet 2.5.2006 er rekordantall for skjeand i Buskerud.

Skjeand hann, Hovsfjorden 16.5.2010. Foto: P. Furusest

Taffeland *Aythya ferina*

* (5/5) alle funn

2007: 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5 (Olav Sâtvedt).

2010: 1 ad hann rastende Linnestranda, Lier 1.4 (Jens Erik Nygård, Lennart Wam Hansson). 1 hann Kroksund, Sundvollen, Hole 2.4 (Geir Mathiesen, Kendt Myrmo). 1 hann næringssøkende Strandafjorden, Ål 6.5-9.5 (*Per Furuseth, Arild Gautepllass, Jan Idar Dalseide, Torgrim Breiehagen). 1 hann næringssøkende Ustedalen, Hol 21.6 (Bill Sloan). 1 hann Nordfjorden, Ringerike 6.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten har vært sett regelmessig i Fiskumvannet og Nordre Tyrifjorden både vår (medio april – medio mai) og høst (medio sept – medio nov), sjeldent ellers. Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.4. (24 år). 1.4 er relativt tidlig ankomst for denne arten i Buskerud.

Bergand *Aythya marila*

* (1) hekkefunn

2010: 6 ind. (1 hunn m/5 pull) Kleivshovd, Nore og Uvdal 24.7 (Eirik Sekse).

Sparsom hekkefugl i øvre deler av fylket. Sees ellers årlig på vår- og høsttrekket.

Havelle *Clangula hyemalis*

* (6/14) alle funn

2010: 1 ind. Linnestranda, Lier 2.4 (Jens Erik Nygård). 1 hann næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 13.5-16.5 (*Per Furuseth, Torgrim Breiehagen). 1 par næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 20.5 (Per Furuseth). 1 par rastende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 22.5 (Gunnar Bjørn Gade). 2 par næringssøkende Ånevatnet, Nore og Uvdal 22.5 (Per Furuseth). 1 par rastende Torsetvatnet, Nore og Uvdal 22.5 (Per Furuseth). 2 par næringssøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 23.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 par næringssøkende Ustevann, Ustaoset, Hol 28.5 (Per Furuseth). 1 par næringssøkende Ånevatnet, Nore og Uvdal 29.5 (Lennart Wam Hansson). 5 ind. (1 ad + 4 pull) Holværvatnet, Hol 24.7-22.8 (Jostein Myre). 3 ind. næringssøkende Holværvatnet, Hol 29.8 (Arild Gautepllass, Bill Sloan).

Sjelden hekkefugl i indre fjellstrøk, ellers fåtallig og kun sporadisk observert i lavlandet vår (april-mai) og høst (oktober-november).

Svartand *Melanitta nigra*

* (3) hekkefunn

2010: 14 ind. (4 par+6 pull) Lågaros, Nore og Uvdal 20.7 (Harry Dijkstra). 8 ind. (1 hunn +7 pull) Kleivshovd, Nore og Uvdal 24.7 (Eirik Sekse). 8 ind. (1 ad hunn + 7 1K) Ånevatnet, Nore og Uvdal 4.8 (Leif Bjørn Lunde).

Fåtallig hekkefugl i fjellet i nordfylket. Flere observasjoner er gjort på aktuelle hekkebiotoper i seinere år. Sjelden, men nesten årvisst vintergjest, da hyppigst observert rundt Hurumlandet. Ingen rapporterte vinterobservasjoner i 2010.

Sjørre *Melanitta fusca*

* (24/98) alle funn

2005: 1 par Hovsfjorden, Hol 30.5 (Per Furuseth).

2008: 1 par Veslefjorden, Geilo, Hol 11.5 (Morten Günther, Andreas Günther).

2010: 2 ind. Haraldstangen, Hurum 25.4 (Terje Bøhler). 1 ind. Linnestranda, Lier 25.4 (Jan Gylder, Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen, Rolf E. Andersen). 1 ad hann næringssøkende Strandafjorden, Ål 26.4-2.5 (*Per Furuseth, Arild Gautepllass, Torgrim Breiehagen). 1 ad hann næringssøkende Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.5 (Jan Trygve Bollerud). 1 hann Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 9.5 (Jens Tøndel Fossum, Viggo Ree, Kendt Myrmo). 3 ind. (1 hann +2 hunn) næringssøkende Holsfjorden, Hol 12.5 (Per Furuseth). 17 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 13.5 (Per Furuseth). 9 ind. næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 14.5 (Per Furuseth). Maks. 17 ind. (11 hann +6 hunn) næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 15.5 (Per Furuseth, Torgrim Breiehagen). 9 ind. (5 hann +4 hunn) næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 16.5 (Torgrim Breiehagen). 4 ind. (3 hann +1 hunn) næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 17.5 (Torgrim Breiehagen). 16 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 17.5 (Per Furuseth). 17 ind. næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 18.5 (Per Furuseth). 6 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 20.5 (Lars Slettemoen). 22 ind. næringssøkende Skottebøl, Strandafjorden, Ål 20.5 (Per Furuseth). 32 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 21.5 (Torgrim Breiehagen). 4 ind. (3 hann +1 hunn) Frognoya V, Tyrifjorden, Hole 21.5 (Kendt Myrmo). 5 ind. (3 hann +2 hunn) næringssøkende Øvre Svantjørni, Hol 22.5 (Per Furuseth). 2 par næringssøkende Ustedalsfjorden, Hol 22.5 (Per Furuseth). 2 hann næringssøkende Ånevatnet, Nore og Uvdal 22.5 (Per Furuseth). 1

par næringssøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 23.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 hann næringssøkende Vatsfjorden, Ål 23.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde, Eirik Sekse, Rune Voie). 3 ind. Vatsfjorden, Ål 24.5 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, Solfrid Åsta Kvam, Agnar Kvam). 2 par næringssøkende Vassfjorden øvre, Ål 26.5 (Per Furusest). 13 ind. (7 hann +6 hunn) næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 27.5 (Torgrim Breiehagen). 1 hann Frognøya V, Tyrifjorden 28.5 (Viggo Ree, Bjørn Harald Larsen, Morten Brandt, Kendt Myrmo). 4 ind. næringssøkende Ånevatnet, Nore og Uvdal 5.6 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Strandafjorden nedre, Ål 12.6 (Agnar Målsnes). 5 ind. næringssøkende Vassfjorden øvre, 16.6 (Per Furusest). 2 par næringssøkende Kråkhamarvatnet, Ål 16.6 (Per Furusest). 1 par i hekkebiotop Hyttehovda, Ål 23.6 (Torgrim Breiehagen). 1 par næringssøkende Holværvatnet, Hol 4.7 (Arild Gautepllass). 2 ind. Brutjønna, Nore og Uvdal 25.7 (Eirik Sekse). 6 ind. (1 par + 4 1K) Linnestranda, Lier 28.9 (Rolf E. Andersen, Bent Ellingsen). 1 ad hann Linnestranda, Lier 2.10-3.10 (Rolf E. Andersen, Fred Arve Fahre, Lennart Wam Hansson, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen). 2 1K næringssøkende Mølen, Hurum 31.10 (Fred Marius Svendsen, Kasper Andreassen). 3 ad ptN Storskjær, Drøbaksundet, Hurum 3.11 (Eli Gates). 2 ind. næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 13.11 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. overflygende Holmsbu, Hurum 21.11 (Rune Zakariassen). 3 hunnf næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 6.12 (Lennart Wam Hansson). 1 hann næringssøkende Slottet, Drøbaksundet, Hurum 6.12 (Lennart Wam Hansson). 1 hunnf næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 12.12 (Lennart Wam Hansson). 7 hunnf næringssøkende Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 22.12 (Lennart Wam Hansson).

Sjørren hekker spredt i indre fjellstrøk, og sees sporadisk i lavlandet utenom hekketida og på kysten høst og vinter. Mange funn de siste par årene sfa. økt rapportering fra hekkeområder og rasteplasser i nordfylket. Mange av de observerte individene antas å være de samme som har hatt tilhold på noen av lokalitetene i en periode. F.o.m. 2011 vil bare hekkefunn og vinterfunn bli rapportert i LRSKs årsrapporter.

[Bøffelend] *Bucephala albeola*

* NSKF (0/0 - 1/1) alle funn

2010: 1 ad hann Linnestranda, Lier 5.4 *(F) (*Rolf E. Andersen, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen).

Bøffelenda stammer opprinnelig fra Nord-Amerika. Men arten er blitt stadig vanligere å holde i fangenskap i Europa, og et økende antall observasjoner i seinere år antas å stamme fra fugler som har rømt fra fangenskap (prydender). Dette er det første funnet av denne sjeldne arten i Buskerud. Første funn i Norge ble gjort i Klåstadkilen, Larvik 10.4.2009. Observasjonen er godkjent av NSKF som et funn i kategori D, dvs. funn av arter hvor det er vanskelig eller umulig å bedømme om fuglen er en rømling eller har nådd landet ved egen hjelp fra naturlige utbredelsesområder: Det ene kan være like sannsynlig som det andre.

Bøffelend, Linnestranda 5.4.2010. Foto: R.E. Andersen

Lappfiskand *Mergus albellus*

* (127 - 4/6) alle funn

2005: 1 par Nordfjorden, Ringerike 3.4 (Vegard Bunes).

2006: 1 hann Karlsrudtangen, Ringerike 20.4 (Vegard Bunes).

2010: 1 hunn Storelva, Helgelandsmoen, Ringerike 30.3 og 2 hunner Storelva, Helgelandsmoen, Ringerike 1.4 (Kendt Myrmo). 1 par Juveren, Ringerike 17.4 (Bent Ellingsen). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 8.5 (Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen). 1 hann næringsøkende Håvardøyne, Nesbyen, Nes 23.12 (Magne Ove Furuseth).

Arten overvintrer regelmessig, oktober – april, men sees hyppigst på vårtrekket ultimo mars - primo mai. Kun ett vinterfunn i 2010.

Vaktel *Coturnix coturnix*

* (2/3) alle funn

2005: 1 ind. Steinsletta, Hole 10.6 (Vegard Bunes).

2007: 1 ind. Gomnes, Hole 5.7 (Øyvind Wathne Johannessen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.7 (Øyvind Fjeldsgård).

2010: 2 ind. sang Steinsletta, Hole 29.5 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. sang Midtre Sørumsjøen, Steinsletta, Hole 4.6 (Jens Tøndel Fossum, Michelle J. L. Fossum). 1 ind. sang Steinsletta, Hole 6.6 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. sang Birkelund Camping, Hovsfjorden, Hol 26.6-27.6 (J.S.L. Ludvigsen).

Arten observeres årlig i nedre deler av fylket fra ultimo mai til primo august. Gjennomsnittlig ankomstdato: 29.05. (17 år). Funnene på Steinsletta (Hole) dreier seg trolig om de samme to individene. Færre funn i 2010, etter et par gode år for arten. Sjelden sommergjest i nordfylket, men er hørt noen få ganger helt opp til 900 moh. i seterregionen i fjellet.

Smålom *Gavia stellata*

* (22/69) alle funn

2004: 2 ad mat til unger skjernet lok.2 Stolsvassmagasinet, Ål 31.7 (Bill Sloan).

2005: 1 ind. Pålgårdvatnet, Hol 29.5 (Per Furuseth).

2006: 4 ind. Småskjær, Drammensfjorden, Hurum 27.4 (Kjetil Johannessen). 2 1K Frosen, Ål 6.8 (Torgrim Breiehagen).

2007: 2 ind. Holsfjorden, Hol 26.5 (Ketil Toska, Ottar Magne Osaland). 1 ind. Holsfjorden, Hol 30.5 (Ingvar Måge, mfl.). 4 ind. Vassfjorden, Ål 22.7 (Christoffer Mikalsen, Egil Mikalsen).

2009: 1 ind. rugende skjernet lok.1 Stolsvassmagasinet, Ål 13.6 (Per Furuseth). 1 par hekking (1 pull) skjernet lok.2 Stolsvassmagasinet, Ål 13.6 - 25.7 (Andrew Clarke, Elsa M. Wallumrød). 1 ad + 1 juv skjernet lok. Sangefjellet, Ål 3.8 (Torgrim Breiehagen).

2010: Maks. 4 ind. Nordfjorden Ø, Hole 24.4 (Jens Tøndel Fossum, Jon Åge Ruud). 10 ind. Nordfjorden Ø, Hole 25.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Røsholmstranda, Nordfjorden, Ringerike 25.4 (Jens Tøndel Fossum). 20 ind. Haraldstangen, Hurum 25.4 (Terje Bøhler). 2 ind. Nordfjorden, Ringerike 26.4 (Eirik Kristoffersen). 1-2 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 7.5-12.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass). 6 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 13.5 (Per Furuseth). 2 ind. næringsøkende Geilo, Hol 14.5 (Lars Slettemoen). 4 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 17.5 (Per Furuseth). 2 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 18.5 (Per Furuseth). 1 ind. Bromma, Nes 21.5 (Tom Vidar Jansson). 5 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 22.5 (Torgrim Breiehagen). 2 ind. overflygende Ånevatnet, Nore og Uvdal 22.5 (Per Furuseth). 5 ind. næringsøkende Vatsfjorden, Ål 23.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde, Eirik Sekse, Rune Voie). 3 ind. Vatsfjorden, Ål 24.5 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, Solfrid Åsta Kvam, Agnar Kvam). 2 ind. overflygende Vassfjorden øvre, Ål 26.5 (Per Furuseth). 2 ind. Ustevann, Ustaoset, Hol 28.5-29.5 (Per Furuseth, Arild Gauteplass). 6 ind. næringsøkende Holsfjorden, Hol 29.5 (Lennart Wam Hansson). 1 ad Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.5 (Thorstein Holtskog). 1 ind. rugende skjernet lok. Sangefjellet, Ål 7.6 (Per Furuseth). 2 ind. rugende 2 skjernede lok. Rødungen, Ål 7.6 (Per Furuseth). 2 ind. reir, egg/unger skjernet lok. Sangefjellet, Ål 11.6 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. rugende skjernet lok.1 Stolsvassmagasinet, Ål 16.6 (Per Furuseth). 1 ind. næringsøkende Vassfjorden, Ål 16.6-23.6 (Per Furuseth, Torgrim Breiehagen). 1 ind. Tyrifjorden, Hole 1.7 (Viggo Ree, Bjørn Harald Larsen, Morten Brandt, Kendt Myrmo). 2 ind. (1 ad+1 pull) obs i h.tid, pass. biotop skjernet lok.2 Stolsvassmagasinet, Ål 12.7 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød). 2 ind. overflygende Svartetjørni, Fetjastølsdalen, Ål 1.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. næringsøkende Fisketjørni, Fetjastølsdalen, Ål 4.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. overflygende Fyritjørndalen, Ål 4.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 2 ind. næringsøkende Smørtjørni, Lauvdalen, Ål 6.8-7.8 (Bård Kyrkjedelen). 1 ind. overflygende Tjørni under Brautet, Fetjastølsdalen, Ål 7.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 3 ind. rastende Vatsfjorden, Ål 25.8 (Rune Solvang). 1 ind. næringsøkende Nordfjorden, Ringerike 21.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten hekker spredt i nordfylket og sees regelmessig på vårtrekket i Tyrifjorden og langs kysten av Hurum, mer sporadisk i lavlandet ellers i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 15.04. (14 år). Normalt sjelden å se på høsttrekket og om vinteren.

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis*

* (15/20) alle funn

2007: 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker (Eirik Kristoffersen).

2010: 2 ind. Vestfosselva, Vestfossen, Øvre Eiker 11.1 (Dagfinn Kolberg). 1 ind. næringssøkende Vestfosselva v/Berg-Sørby, Øvre Eiker 15.1 (Bjørn Harald Larsen). 2 ind. næringssøkende Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 15.1 (Bjørn Harald Larsen). 1 ind. næringssøkende Loselva v/Losmoen, Øvre Eiker 15.1 (Bjørn Harald Larsen). 2 ind. Viul, Ringerike 15.1 (Kendt Myrmo). 2 ind. Hovsenga, Ringerike 15.1 (Kendt Myrmo). 1 ind. Randselva, Hovsenga-Hønefoss, Ringerike 15.1 (Kendt Myrmo). 1 ind. næringssøkende Myrefjorden, Nesbyen, Nes 16.1 (Per Furuseth). 1 ind. næringssøkende Vestfossen, Øvre Eiker 21.1 (Olav Sâtvedt). 1 ind. Nesbyen, Nes 26.2 (Tom Vidar Jansson). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 25.3-7.4 (Eirik Kristoffersen, Jens Tøndel Fossum, Christoffer Mikalsen, Hans Jørgen Nilsen). 1 ind. Vestfosselva (Smørgrav-Berg), Øvre Eiker 28.3 (Steinar Stueflotten). 1 ind. næringssøkende Lahelldammen, Lier 25.6 (Rune Zakariassen). 1 ad Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.9-11.9 (Steinar Stueflotten, Lennart Wam Hansson). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.9 (Bård Kyrkjedelen). 1 ind. Miletjern, Nedre Eiker 12.9 (Bent Ellingsen). 1 ind. næringssøkende Miletjern, Nedre Eiker 22.9 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Svendsrudvika, Hole 25.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 2.10-16.10 (Jan Trygve Bollerud, Steinar Stueflotten, Rune Zakariassen, Jon Åge Ruud). 1 ind. næringssøkende Miletjern, Nedre Eiker 2.10 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Kroksund, Steinsfjorden, Hole 15.10 (Rune Zakariassen). 1 ind. næringssøkende Fjordparken, Drammen By, Drammen 31.10 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Vik, Steinsfjorden, Hole 2.11 (Rolf E. Andersen).

Regelmessig overvintrende i lite antall i nedre Buskerud. Mange funn de siste to årene. Noen av fuglene kan dreie seg om de samme individene. Rekordmange registreringer på den årlige vannfugltellingen i nedre del av Drammensvassdraget 15.1 (Larsen, Myrmo og Ree 2011). Sommerfunn som det i Lahelldammen i Lier, er sjeldne.

Toppdykker *Podiceps cristatus*

* (3) hekkefunn

2010: 1 par m/reir Ulvenvannet N, Lier 16.5 (Per Gylseth). 1 par m/2 pull Ulvenvannet N, Lier 13.6 (Per Gylseth). 1 par m/3 pull Ulvenvannet N, Lier 26.6 (Steinar Stueflotten). 3 1K Ulvenvannet N, Lier 1.8 (Bård Kyrkjedelen). Maks. 4 ad +7 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 14.8-4.9 (Eirik Kristoffersen, Jon Åge Ruud, Erik Bangjord, Steinar Stueflotten), 2 ind. (1 ad +1 1K) Vik, Steinsfjorden, Hole 19.8 (Rune Zakariassen).

Fiskumvannet og Steinsfjorden er de sikreste hekkeplassene i fylket. Et par har også hekket på Lier-sida i Ulvenvannet de siste årene. Ingen vinterfunn i 2010.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

* LRSK (8/8 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.10 (Christoffer Mikalsen).

Arten overvintrer regelmessig langs kysten av Sør- og Midt-Norge, men er sjelden å se i Oslofjords-området og i innlandet. I Buskerud observeres arten helst i trekketidene vår (mai) og høst (sep-nov), meget sjelden som overvintrende. Denne gråstrupedykkeren ble høydepunktet under NOF Buskeruds tårnkonkurranse som fant sted i forbindelse med EuroBirdwatch 2010.

Horndykker *Podiceps auritus*

* (13/27) alle funn, derav 4 hekkefunn

2006: 1 ind. Linnestranda, Lier 21.4 (Bent Ellingsen).

2007: 1 par Tubbetjernet, Golsfjellet, Gol 28.5 (Ketil Toska, Ottar Magne Osaland). 1 par + 1 1K Golsfjellet, Gol 23.7 (Tom Vidar Jansson). 2 ind. Golsfjellet, Gol 24.8 (Tom Vidar Jansson).

2010: 1 ind. Linnestranda, Lier 20.4 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.4 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.4-24.4 (Jon Åge Ruud, Steinar Stueflotten, m.fl.). 5 ind. Nordfjorden Ø, Hole 25.4 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 2 ind. Nordfjorden, Ringerike 26.4 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hovsfjorden, Hol 2.5-24.5 (Stian Sannes, Per Furuseth). 1 ind. Strandafjorden, Ål 2.5 og 12.5 (Per Furuseth). 1 ind. Eikredammen, Hemsedal 4.5 (Torgrim Breiehagen). 2 ind. Strandafjorden, Ål 8.5 (Per Furuseth, Torgrim Breiehagen, Jan Idar Dalseide). 1 ind. Geilo, Hol 14.5 (Lars Slettemoen). 1 par reirbygging/rugende Tubbetjernet, Golsfjellet, Gol 19.5-26.5 (Torgrim Breiehagen, Agnar Målsnes, Per Furuseth, m.fl.). 1 par reirbygging/ruging Brennflæi Naturreservat, Golsfjellet, Gol 23.5 -9.6 (Ingvar Måge, Agnar Kvam, Per Furuseth, m.fl.). 1 par reirbygging Vassfjorden øvre, Ål 23.5-29.5 (Per Furuseth, Lennart Wam Hansson). 2 par i hekkebiotop Vatsfjorden,

Ål 23.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde, Eirik Sekse, Rune Voie). 1 par obs i h.tid, pass. biotop Hammartjernet, Golsfjellet, Gol 26.5 (Per Furuset). 2 ind. obs i h.tid, pass. biotop Golsfjellet, Gol 5.6 (Tom Vidar Jansson, Geir Eriksen). 3 ind. (2 ad+1 pull) Hammartjernet, Golsfjellet, Gol 1.7 (Rune Solvang). 1 par m/1 pull Golsfjellet, Gol 10.7 (Helge Rune Grastveit). 3 ind. obs i h.tid, pass. biotop Brennflæi Naturreservat, Gol 10.7 (Olav Råd). 2 ind. Golsfjellet, Gol 16.7 (Tom Vidar Jansson). 3 ind. (1 ad + 2 1K) næringsøkende Tubbetjernet, Golsfjellet, Gol 13.8 (Arild Espelien, Ingvild Espelien). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.9 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 21.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten sees regelmessig i sørfylket på vårtrekket (medio april - mai) og høsttrekket (august - november). Gjennomsnittlig ankomstdato: 25.4 (22 år). 2-3 par har hekket på Golsfjellet de siste årene, minst 3 par i 2010, også ett nytt hekkeforsøk i Vassfjorden, Ål.

Havhest *Fulmarus glacialis*

* (16/43 - 1/2) alle funn

2010: 2 ind. Filtvet brygge, Filtvet, Hurum 22.6 (Vegard Bunes).

Årviss gjest i Oslofjorden om høsten (sep-nov), mer sporadisk om vinteren. I seinere år nesten årlig også i Buskerud, men ble ikke observert i 2009. Sommerfunn i juni, som det ved Filtvet, er sjeldne.

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

* (2 - 1) hekkefunn

2010: 10 ind. obs i h.tid, pass. biotop Saltskjær, Hurum 27.5 (Frode Nordang Bye).

Storskarv (trolig underart *sinensis*) ble første gang påviste hekkende på Saltskjær i Hurum (Bu) i 2008, og har hekket her siden.

Stork *Ciconia ciconia*

* NSKF (5/5 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. Stasjonsbrua - Halsteinplass - Kvarteig - Myrefjorden, Nesbyen, Nes 30.4-6.5 *(F) (*Børge Jensen, Anita Smette, Leif Ragnar Fiske, Torgrim Breiehagen, Stian Sannes). 1 ind. Grandane og Tangevika, Strandafjorden, Ål 7.5-8.5 *(F) (*Per Furuset, Anne Mette Monclair, Torgrim Breiehagen, Arild Gauteplass). 1 ind. Pålerudbyen, Hensevja, Ringerike 12.5-17.5 *(F) (*Inger Helen Myhre, Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo, Morten Vang, Henrik Johansson). 1 ind. Karlsrudtangen, Ringerike 23.5-24.5 *(F) (*Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Kendt Myrmo).

Dette er andre året på rad at storken Sture besøker Buskerud. Denne gangen ble den sett på flere lokaliteter i fylket i løpet av mai. Vinteren 2009/2010 skal Sture Stork ha overvintret ved Orust i Bohuslän, men allerede i mars var den tilbake i Sør-Norge. Storken ble også sett på Modum seinere på dagen 24.5 (ikke ferdigbehandlet av NSKF) og i Bærum 26.5 før den dro ned til Jæren hvor den oppholdt seg resten av sommeren til ut i slutten av september.

Stork, Pålerudbyen 16.5.2010. Foto: Morten Vang

Vepsevåk *Pernis apivorus*

* (1) hekkefunn

2010: 1 ad. reir m/1+ unge Austvoll, Flå 9.8-17.8 (Per Furuseth).

LRSK ønsker at hekkefunn av vepsevåk skal rapporteres, men dette skjer svært sjeldent. Et hekkefunn av denne varmekjære arten i midtfylket må ansees som et meget interessant funn.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

* (46/50 - 20/22) alle funn, LRSK (1) hekkeforsøk

2010: 1 1K+ overflygende Fure, Tyrifjorden, Modum 5.1 (Jon Trygve Johnsen). 1 ind. overflygende Geithus, Modum 11.1 (Arnt Berget). 1 ind. overflygende Hokksund, Øvre Eiker 1.2 (Petter Nessjøen). 1 ind. overflygende Drammenselva v/Mjøndalen, Nedre Eiker 5.2 (Egil Mikalsen). 1 ind. overflygende Holmennokken, Drammen 9.2 (Anders Hals). 1 ad overflygende Strandafjorden øvre, Ål 14.2 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ad reir i bruk skjermet lok., Røyken 28.2-7.5 (Knut-åge Bergerud, Steinar Stueflotten, Kjetil Johannessen). 1 ind. overflygende Enderud øst, Hol 8.3 (Lars Egil Furuseth). 1 ad overflygende Tofte, Hurum 13.3 (Steinar Stueflotten). 1 3K+ næringssøkende Hovsfjorden, Hol 2.4 (Per Furuseth). 1 ad næringssøkende Bromma, Nes 9.4 (Tore Gunnarsen). 2 ad overflygende Åros, Røyken 10.4 (Jostein Bærø Engdal). 1 ad overflygende Sørsmoen, Flå 10.4 (Thor Erik Jelstad, m.fl.). 1 ad næringssøkende Linnestranda, Lier 10.4 (Jorunn Villand). 1 ad Kråkeneshølen, Hallingdalselva, Flå 16.4 (Stian Sannes). 1 ind. næringssøkende Mørkvann S, Hurum 29.4-30.4 (Linda Mathiesen). 1 ind. Krøderen, Krødsherad 2.5 (Per Harald Gravdal). 1 ad Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 9.5 (Kendt Myrmo). 1 ind. overflygende Langseth, Sætre, Hurum 10.7 (Jostein Bærø Engdal, Ragnhild Engdal). 2 4K+ Fødalen nord, Ål 17.7 (Tom Furuseth). 1 ad reir, ikke hekking skjermet lok., Røyken 17.7 (Per-Willy Færgestad). 1 ind. overflygende Mørkvann S, Hurum 20.8 (Linda Mathiesen). 1 ind. næringssøkende Mørkvannet, Hurum 7.9 (Linda Mathiesen). 1 ad rastende Liuddenbrua, Nes 16.9 (Børge Jensen). 1 ind. overflygende Vierbotn, Hol 18.9 (Andreas Gullberg). 1 ad ptØ nær Skogshorn, Hemsedal 7.10 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ad næringssøkende Hovsfjorden, Hol 19.10-22.10 (Per Furuseth). 1 ad overflygende Slåtto, Ål 20.11 (Christoffer Mikalsen, Karoline Figenschou). 1 ad Drammen By - Krokstadelva - Mjøndalen - Vestfossen, Drammen-Nedre Eiker-Øvre Eiker 1.12-30.12 (Egil Mikalsen, Fred Marius Svendsen, Bent Ellingsen, Christoffer Mikalsen, Carsten Lome).

Havørna blir nå observert stadig oftere i Buskerud. Mange observasjoner i 2010, faktisk 30 % av alle funn så langt. Flere av disse dreier seg trolig om de samme individene. Arten hekket for første gang i Buskerud på en lokalitet i Røyken i 2009. En adult fugl var også til stede på reirplassen våren 2010, men det ble ikke konstatert hekking dette året. Bare 1 ind. ble sett på reirplassen dette året, så mye tyder på at maken har omkommet.

*Havørn på bytte (kortnebbgås) Hovsfjorden 22.10.10.
Foto: P. Furuseth*

Sivhauk *Circus aeruginosus*

* (18/19) alle funn

2004: 1 hann Svendsrud, Hole 5.5 (Vegard Bunes).

2010: 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.4 (Jens Tøndel Fossum). 1 hunn overflygende Linnestranda, Lier 27.4 (Rolf E. Andersen, Tom Egil Hverven, Hans Petter Rømme, Bent Ellingsen). 1 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5-2.5 (Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.5-8.5 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen, Gard Karlsnes). 1 ind. Linnestranda, Lier 5.5 (Bård Kyrkjedelen, Lennart Wam Hansson). 1 ind. overflygende Linnestranda, Lier 12.5 (Lennart Wam Hansson). 1 hunnf Flåmyra, Hemsedal 16.5 (Stian Sannes). 2 i par Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.5 (Jens Tøndel Fossum). 1 hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.6 (Jon Åge Ruud). 1 hann Midtre Sørur, Steinsletta, Hole 12.6 (Viggo Ree). 1 ad hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.6-17.6 (Eirik Kristoffersen, Jan Trygve Bollerud). 1 hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.7 (Per Øystein Klunderud). 1 hunnf Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.7-22.7 (Bent Ellingsen, Finn Gregersen). 1 hunnf Karlsrudtangen, Ringerike 31.7 (Jon Åge Ruud). 1 ad hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 14.8 (Jon Åge Ruud). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 15.8 (Leif Bjørn Lunde, Erik Bangjord). 1 ad hunn Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.8 (Jan Trygve Bollerud). 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8-28.8 (Jon Åge Ruud, Steinar Stueflotten, Bent Ellingsen,

Lennart Wam Hansson). 1 1K næringssøkende Steinsletta, Hole 29.8 (Kendt Myrmo). 1 hunnf Svarstadvika, Sælabonn, Hole 25.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.9 (Lennart Wam Hansson).

Årviss på vår- og høsttrekket ved Fiskumvannet, mer sporadisk ellers. Flere av observasjonene i Øvre Eiker dreier seg trolig om de samme individene. Gjennomsnittlig ankomstdato: 26.04. (22 år). Sjelden gjest i nordfylket, jf. observasjonen i Hemsedal 16.5.

Myrhauk *Circus cyaneus*

* (16/22) alle funn

2005: 1 hann Oset, Golsfjellet, Gol 15.5 (Terje Hansen, Frode Falkenberg, Ian Fredriksen, Michael Fredriksen). 1 hann Ronestølen, Golsfjellet, Gol 17.5 (Arild Espelien, Ingvil Espelien).

2008: 1 ad. hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 15.5 (Olav Sâtvedt).

2010: 1 hunn ptN Linnestranda, Lier 1.5 (Rolf E. Andersen). 1 3K+ hann næringssøkende Golsfjellet Syd, Gol 10.5 (Gunnar Numme). 1 hann Helsingset, Ål 13.5-15.5 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 1 ad hann ptN Dagalifjellet, Nore og Uvdal 15.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ad hann ptN Gvamsætri, Nore og Uvdal 15.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ad hann næringssøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 17.5 (Gunnar Bjørn Gade). 1 hunn næringssøkende Ustaoset, Hol 23.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde). 1 hann næringssøkende Vats, Ål 29.5 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød). 1 hunn overflygende Bergsjø, Ål 30.5 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød). 2 ind. (1 hann +1 hunn) næringssøkende Bergsjø, Ål 2.6 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød). 1 hann overflygende Eimå, Hol 8.6 (Arild Gauteplass). 1 hann næringssøkende Steintjern, Ål, 14.6 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 1 par m/4 pull Strandavatnet, Hol 17.7-21.7 (Per Furuseth, Lars Egil Furuseth). 1 hann Strandavatnet, Hol 22.7 (Magne Ove Furuseth). 1 ad hann næringssøkende Tuvestølen, Hol 28.8 (Dag H Gjerde, Ingrid Gjerde, Kristin Gjerde). 1 hann næringssøkende Budalsvatnet, Geilo, Hol 12.9 (Arild Gauteplass). 1 hunnf Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.9 (Bård Kyrkjedelen). 1 ad hann Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.10 (Steinar Stueflotten).

Arten hekker fåtallig i fylkets nordlige deler, noe som også flere hekkefunn i 2010 viser. I nedre deler observeres den fåtallig, men regelmessig på vårtrekket (medio april – mai) og høsttrekket (ultimo august – oktober), gjennomsnittlig ankomstdato: 20.04. (31 år).

Musvåk *Buteo buteo*

* (2/2 - 1/1) vinterfunn

2010: 1 ind. næringssøkende Drammen By, Drammen 24.1 (Anders Bjordal).

Sjelden vintergjest. Bare to tidligere kjente vinterfunn: 1.2.1998 (Øvre Eiker) og 1.12.2005 (Nedre Eiker).

Fjellvåk *Buteo lagopus*

* (7/7 – 2/2) vinterfunn

2010: 1 ind. næringssøkende Leirdalen, Hals, Øvre Eiker 1.1 (Anders Hals). 1 ind. overflygende Hønefoss, Ringerike 29.1 (Roger Espen).

Sjelden vintergjest. Forrige vinterfunn var 1 ind. ved Fiskumvannet, Øvre Eiker i desember 2005.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

* (50 - 11/12) alle funn i nedre Buskerud

2010: 2 ind. Junger, Øvre Eiker 18.1-19.1 (Dagfinn Kolberg). 1 ind. overflygende Sagvollkroken, Kongsberg 27.1 (Olav Sâtvedt). 1 2K overflygende Myrdammen, Drammen 24.2 (Morten Gluva, Tom Sørum). 1 ind. Meheia, Kongsberg 20.3 (Jan Gylder). 1 2K+ ptSV Bergsvingen, Øvre Eiker 25.3 (Eirik Kristoffersen). Trolig 1 2K+ Busund, Ringerike 4.4 (Anders Auke). 1 ind. Tyrstrand, Ringerike 4.4 (Charlotte Hallerud). 1 ind. overflygende Bergsvanna, Øvre Eiker 17.5 (Anders Hals). 1 ind. Reistadlia, Lier 3.7 (Jorunn Villand). 1 ad overflygende Tranby, Lier 11.8 (Eirik Tandbergmoen, Bjørn Ove Grønseth, Tom Vågen). 1 ad overflygende Eikeren, Øvre Eiker 19.9 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Hostvedt, Kongsberg 31.12 (Jan E. Kleven).

Arten hekker spredt i høyereliggende deler av fylket og har i seinere år også begynt å etablere seg som hekkefugl i lavlandet i nedre deler av fylket (Jelstad mfl. 2011). Slike hekkefunn/indikasjoner er ikke referert i denne rapporten. Som oftest er det ungfugler som blir sett på streif i nedre deler av fylket, særlig i vinterhalvåret. Mange slike funn de siste par årene.

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

* (4) hekkefunn, rapportert på Artsobservasjoner.

2010: 1 par rugende skjernet lok. Hurum 21.4, med 3 unger 13.7 (Torger Hjalmar Ugstad). 1 par rugende, skjernet lok. Finnemarka, Nedre Eiker 17.5, med 1+ unge 7.8 (Steinar Stueflotten). 1 par rugende skjernet lok. Krokskogen,

Ringerike 23.5, med 3 unger 4.7 (Steinar Stueflotten). 3 ind. reir i bruk, skjermet lok. Finnemarka, Øvre Eiker 7.8 (Steinar Stueflotten).

2010 var 4. året i fiskeørn-prosjektet i Buskerud 2007-2011 (Stueflotten m.fl. 2010). 32 reir var i bruk i 2010, to færre enn i 2009. Det ble påvist vellykket hekking i 21 reir, og det kom minst 42 unger på vingene. Kommuner med reir i bruk i 2010: Flesberg (1), Flå (2), Hurum (1), Kongsberg (4), Krødsherad (2), Modum (2), Nedre Eiker (1), Nes (1), Ringerike (10), Rollag (1), Røyken (1), Sigdal (3) og Øvre Eiker (3). Hekking er bare rapportert på 4 av lokalitetene i Artsobservasjoner. Fiskeørna ankommer normalt Buskerud medio april, gjennomsnittlig ankomstdato: 16.4 (25 år). Tidlig ankomst i 2010: 2.4.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

* (168 - 13/15) alle funn

2008: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 20.5 (Eirik Kristoffersen). 4 ind Lande, Kongsberg 17.8 (Olav Sâtvedt).

2010: 1 ind. Hals, Øvre Eiker 7.5 (Anders Hals). 1 hann Hals, Øvre Eiker 29.5 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.5 (Steinar Stueflotten). 1 hunn Svendsrudvika, Hole 29.5 (Jens Tøndel Fossum). 2 ad Hegstadmyra, Fiskumvannet, Øvre Eiker 10.6 (Finn Gregersen). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.6 (Eirik Kristoffersen, Per Øystein Klunderud). 1 par Fiskumvannet, Øvre Eiker 17.6 (Jan Trygve Bollerud). 1 ind. Hals, Øvre Eiker 21.6 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 22.6 (Leif Bjørn Lunde). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.7 (Jon Åge Ruud). 1 ind. Åmot, Modum 12.7 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Linnestranda, Lier 17.7 (Jon Åge Ruud). 1 ind. Holmsbu, Hurum 18.7 (Hans Petter Rømme). 1 ind. Linnestranda, Lier 5.8 (Jens Erik Nygård). 1 ind. Drammenselva v/Gulskogen, Drammen 19.8 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Hamremoene, Krødsherad 27.8 (Kristoffer Bøhn). 1 IK Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.8 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Darbu, Øvre Eiker 1.9 (Bjørn Tore Bollerud).

Arten er i seinere år påvist hekkende på tjue lokaliteter i Buskerud, og sees jevnlig i sommerhalvåret i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 4.5. (23 år).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

* (9/11) alle funn

2007: 1 ind. Vassfjorden, Ål 22.7 (Christoffer Mikalsen, Egil Mikalsen).

2008: 1 ind. næringssøkende Norefjell, Sigdal 20.9 (Torstein Myre).

2010: 1 ind. Hemsedal 3.1 og 24.1 (Ståle Snartland). 1 ind. overflygende Sveingardbotn, Hol 9.1 (Per Furuseth). 1 par skjermet lok.1, Hemsedal 4.4 (Ståle Snartland). 1 ad næringssøkende Geilo, Hol 1.5 (Lars Slettemoen). 1 ind skjermet lok. Norfjella, Ål 9.6 (Magne O. Furuseth). 1 par næringssøkende skjermet lok.2, Hemsedal 1.7-8.7 (Ståle Snartland). 1 ind. næringssøkende skjermet lok., Nore og Uvdal 26.7 (Eirik Sekse). 1 ind. overflygende Huka, Flesberg 14.9 (Håkon Gregersen). 1 ind. næringssøkende Holværvatnet, Hol 19.9 (Arild Gauteplass).

Jaktfalken hekker spredt i fjellet i øvre deler av fylket, og sees bare sjeldent på streif i lavlandet. Det er kjent 17 hekkelokaliteter for jaktfalk i Buskerud (Furuseth og Furuseth 2011).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

* (10 - 4) vinterfunn

2010: 1 ind. Bergsvingen - Sem, Øvre Eiker 2.1-28.3 (Jan Trygve Bollerud, Steinar Stueflotten, Anders Hals). 1 ad overflygende Bragerneåsen, Drammen 22.2-24.2 (Finn Gravem). 1 ind. næringssøkende Halshaugen, Øvre Eiker 20.3 (Anders Hals). 1 ind. stasjonær Bergsvingen, Øvre Eiker 3.11 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Bybrua, Drammen By, Drammen 18.12 (Helge Bull-Engelstad). 1 ind. næringssøkende Marienlyst, Drammen By, Drammen 22.12 (Frode Nordang Bye).

Arten hekker flere steder i nedre Buskerud, men er sjelden å se om vinteren. 1 ad hunn har overvintret i området Hokksund-Vestfossen (Øvre Eiker) de tre siste vintrene.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

* (68/81 - 3/3) alle funn

2005: 2 hann Steinsletta, Hole 10.6 (Vegard Bunes). 1 hann Steinsletta, Hole 17.6 (Vegard Bunes).

2006: 1 hann Steinsletta, Hole 7.6 (Vegard Bunes).

2010: 1 ind. sang/spill Fiskumvannet, Øvre Eiker 15.5-21.5 (Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. sang/spill Juveren, Ringerike 30.5-5.6 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Linnestranda, Lier 16.10 (Rolf E. Andersen, Bent Ellingsen, Henning A. Johansen).

Arten er i seinere år blitt observert årlig i perioden mai - november, hyppigst ved Fiskumvannet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 11.5. (12 år).

Myrrikse *Porzana porzana*

* (42/49 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. sang/spill Vassbonn, Bergsjø, Modum 15.6-17.6 (*Arve Olsen, Eirik Kristoffersen).

Arten observeres nesten årlig i nedre deler av fylket i perioden mai-juni. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.5. (15 år).

Åkerrikse *Crex crex*

* (63 – 0/0) alle funn

2008: 1 ind. sang/spill Grønsand, Hurum 17.7-30.7 (Christian Waaler via Torger H. Ugstad).

Ingen registrerte observasjoner i Buskerud i 2010. Observeres normalt årlig i lite antall. Funnet på Grønsand i 2008 er det andre kjente fra Hurum etter at arten sist ble hørt på samme sted 14.6.1975.

Sivhøne *Gallinula chloropus*

* (1) hekkefunn

2010: 1 ad. m/3 pull Nedredammen, Sætre, Hurum 27.6 (Rolf E. Andersen).

2010 ble et dårlig år for arten i Buskerud. Det ble bare påvist en sikker hekking i Nedredammen på Sætre. Arten ble sett flere ganger i hekketida i Miletjern, Nedre Eiker, men uten at hekking ble konstatert. Utover seinsommeren ble det sett opptil 3 IK fugler på Linnestranda, Lier, så det har nok vært minst en hekking til i dette området i 2010 (Lahelldammen?). Arten ankommer normalt i siste halvdel av april og holder seg normalt i vårt område til ut i oktober. Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.4. (20 år).

Trane *Grus grus*

* (2) hekkefunn

2010: 1 par rugende Brennflæi Naturreservat, Gol 26.5 (Per Furuseth). 1 par m/2 pull Dropalii, Ål 1.7 (Rune Solvang).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. Det er gjort flere observasjoner av traner på passende hekkebiotop også i 2010, men bare observasjonene nevnt ovenfor med bekreftet hekkeforsøk/hekking.

Dverglo *Charadrius dubius*

* (10) hekkefunn

2010: 1 ind. varslende, engstelig Miletjern, Nedre Eiker 22.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. varslende, engstelig Øvre Hoen grustak, Hokksund, Øvre Eiker 23.6 (Steinar Stueflotten). 1 ad. m/1+ pull Lyngås grustak, Lier 25.6 (Steinar Stueflotten). 6 ind. varslende, engstelig Sylling, Lier 26.6 (Steinar Stueflotten). 1 par varslende, engstelig Slettemoen, Krødsherad 26.6 (Eirik Kristoffersen). 1 par varslende, engstelig Hønerudåsen. Øvre Eiker 27.6 (Anders Hals). 1 ind. obs i h.tid, pass. biotop Verket, Hurum 3.7 (Eli Gates). 1 ind. sang/spill Vestre Spone, Modum 6.7 (Bent Ellingsen). 1 ind. varslende, engstelig Gjellebekk, Liertoppen, Lier 6.7 (Steinar Stueflotten). 3 ind. varslende, engstelig Funkelia, Kongsberg 9.7 (Bård Engelstad).

Fåtallig hekkefugl i Buskerud. I forbindelse med sandsvaleprosjektet i 2010, ble flere sand/grustak og massedeponier besøkt, og dverglo ble påvist hekkende på flere av disse lokalitetene. Dette ga betydelig ny kunnskap om artens forekomst i fylket.

Boltit *Charadrius morinellus*

* (6/22) alle funn

2010: Maks. 10 ind. Midtre Sørums, Steinsletta, Hole 13.5 (Kendt Myrmo, Viggo Ree, Jens Tøndel Fossum, Michelle J. L. Fossum). 13 ind. Midtre Sørums, Steinsletta, Hole 14.5 (Jens Tøndel Fossum, Kendt Myrmo). 1 hunn overflygende Havsdalen, Geilo, Hol 13.6 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. rugende Nystølsvarden, Gol 27.6 (Finn Arnt Gulbrandsen). 2 ind. reir, egg/unger Halnetunga, Hol 3.7 (Jostein Myre). 2 i par Lågaros, Nore og Uvdal 6.7 (Stian Edvardsen). 1 ad. med flere unger Steinevatne, Fødalen nord, Ål 17.7 (Tom Furuseth).

Hekker spredt i høyfjellet i øvre deler av Buskerud, men hekkefunn blir sjelden rapportert til LRSK.

Boltit, Halnetunga 03.07.10. Foto: J. Myre

Sjelden på vårtrekket (mai) i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.5 (8 år). Normalt observeres bare 1-3 ind. sammen. 13 ind på Steinsletta er det største antallet som er sett til nå.

Tundralo *Pluvialis squatarola*

* (34 - 2/2) alle funn

2010: 1 ind. rastende Linnestranda, Lier 1.8 *(F) (Lennart Wam Hansson). 1 1K næringssøkende Karlsrudtangen, Ringerike 25.9 (Eirik Kristoffersen).

Arten opptrer forholdsvis regelmessig, men fåtallig på høsttrekket (august – medio oktober) i nedre deler av Buskerud, sjeldent ellers.

Polarsnipe *Calidris canutus*

* (19 - 2/2) alle funn

2010: 1 1K drept av predator Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8-28.8 (Jon Åge Ruud, Steinar Stueflotten). 1 1K Averøya, Nordfjorden, Ringerike 29.8 (Kendt Myrmo).

Arten opptrer normalt bare sporadisk og i lite antall på høsttrekket i Buskerud (ultimo juli – primo oktober). Et helt ferskt ribb (manglet bl.a. hode) ble funnet i kanten av en kålrotåker nede ved Fiskumvannet 27.8, i en periode med flere vaderarter på trekk. Den ble trolig slått av en hauk eller falk.

Dvergsnipe *Calidris minuta*

* (1/1) alle funn

2010: 1 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 17.8 (Lennart Wam Hansson, Eirik Kristoffersen).

Arten observeres nesten årlig i lite antall på høsttrekket (medio august – september) i nedre deler av fylket, sjelden på vårtrekket (mai). Få funn i seinere år.

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

* (8/19) alle funn

2004: 3 ad. Ustaoset, Hol 26.5 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. Halneskollen, Hol 21.7 (Sigmar Lode). 7 ind. Hovsfjorden, Hol 31.7 (Bill Sloan).

2010: 1 ind. rastende Veslefjorden, Hol 12.5 (Bill Sloan). 1 ind. næringssøkende Ustedalsfjorden, Hol 13.5 (Arild Gautepllass). 1 ind. næringssøkende Hovsfjorden, Hol 13.5 (Per Furuset). 1-6 ind. rastende Linnestranda, Lier 14.5-24.5 (Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen, Hans Petter Rømme, Steinar Stueflotten, m.fl.). maks. 6 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 21.5 (Tor Fjesme, Lennart Wam Hansson). 5 ind. næringssøkende Hovsfjorden, Hol 21.5 (Agnar Målsnes, Gunn Mjelde, Solfrid Åsta Kvam, Ingunn Løyning, Ingvar Måge, Eirik Sekse, Rune Voie, Agnar Kvam). 1 ind. Vassfjorden, Ål 24.5-29.5 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, Solfrid Åsta Kvam, Agnar Kvam, Lennart Wam Hansson). 1 ind. ptN Veslefjorden, Hol 28.5 (Bill Sloan). 3 ind. næringssøkende Vesle Ustevatnet, Ustaoset, Hol 28.5 (Per Furuset). 1 ind. næringssøkende Vesle Ustevatnet, Ustaoset, Hol 29.5 (Per Furuset). 1 ind. Linnestranda, Lier 14.8 (Bård Kyrkjedelen).

Arten hekker sparsomt i øvre deler av fylket, observeres sporadisk i nedre deler, hyppigst på vårtrekket (mai), mer sporadisk på høsttrekket (medio august – ultimo september). Mange observasjoner fra nordfylket i 2010.

Tundrasnipe *Calidris ferruginea*

* LRSK (23 - 3/3) alle funn

2010: 1 ad næringssøkende Rødungen Sør, Nore og Uvdal 13.7 (Torgrim Breiehagen). 1 1K næringssøkende Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 5.9-11.9 *(F) (*Steinar Stueflotten, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen, Rolf E. Andersen, Geoffrey Acklam, Arild Gautepllass, Lennart Wam Hansson, Jon Åge Ruud).

Arten observeres sporadisk i lite antall (typisk 1-3 ind, oftest 1K fugler) på høsttrekket i nedre Buskerud. Adulte arktiske sniper blir av og til sett på tidlig høsttrekk som tilfellet på Rødungen i Nore og Uvdal 13.7. Dette er så langt LRSK kjenner til, første observasjon av tundrasnipe i nordfylket.

Tundrasnipe, Linnestranda 05.09.10. Foto: S. Stueflotten

Fjæreplytt *Calidris maritima*

* (1/3) alle funn

2008: 5 ind. Pålgardsvatnet, Hol 15.5 (Bill Sloan).

2010: 1 par m/1+ pull/nylig utflydd Trolltjørne (1380 moh), Mjølgebotn nord, Ål 17.7 (Magne Ove Furuseth).

Arten hekker spredt i indre fjellstrøk, men få hekkefunn blir rapportert. Meget sjelden å se på trekket og om vinteren i nedre deler av fylket.

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

* (9/12) alle funn

2006: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 3.5 (Leif Bjørn Lunde).

2008: 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.4 (Olav Sâtvedt). 1 ind. Horgen, Nedre Eiker 15.5 (Jon Åge Ruud).

2010: 2 ind. rastende Golsfjellet Syd, Gol 30.4 (Gunnar Numme). 2 ind. lokkelyd, øvrige lyder Eimå, Hol 12.5 (Arild Gauteplass). 1 ind. rastende Breien, Ringerike 13.5 (Finn Gregersen). 1 ind. sang/spill Fiskumvannet, Øvre Eiker 13.5-17.5 (*Steinar Stueflotten, Christoffer Mikalsen, Jens Tøndel Fossum). 1 ind. rastende Fiskumvannet, Øvre Eiker 30.5 (Arvid Sørby). 1 ind. sang/spill Lauvdalen, Ål 31.5 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød). 2 ind. Reine, Lauvdalen, Ål 20.6 (Bård Kyrkjedelen). 1 ind. Grostøllii, Ål 4.8 (Kristoffer Bøhn). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 12.9 (Bård Kyrkjedelen).

Arten hekker spredt i øvre deler av Buskerud, og ses sporadisk på vårtrekket (mai) og høsttrekket (ultimo august - primo oktober) i nedre deler av fylket. Gjennomsnittlig ankomstdato: 10.5 (21 år), 30.4 er blant de aller tidligste vårfunnene til nå. Det er sjelden at arten oppholder seg i flere dager på samme lokalitet på vårtrekket som ved Fiskumvannet denne våren.

Lappspove *Limosa lapponica*

* LRSK (13 - 3/3) alle funn

2010: 1 ind. Linnestranda, Lier 19.4 *(F) (Rolf E. Andersen, Tom Egil Hverven, Jan Gylder, Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen, Torbjørn K. Gylder, Hans Petter Rømme, Lennart Wam Hansson). 1 ad hann rastende Linnestranda, Lier 5.8 *(F) (Jens Erik Nygård). 1 ind. næringssøkende Tofte, Hurum 3.9 *(F) (Eli Gates).

Arten observeres ikke årlig i Buskerud. De fleste observasjoner er gjort ved Fiskumvannet og i Nordre Tyrifjorden på vårtrekket medio mai og høst-trekket i august-september. 19.4 er blant de tidligste funnene i Buskerud så langt. Sjelden å se mer enn 1-2 ind. sammen. Observasjonen på Tofte er etter det LRSK kjenner til, første observasjon av arten i Hurum.

Lappspove, Tofte 03.09.10. Foto: E. Gates

Sotsnipe *Tringa erythropus*

* (58 - 0/0) alle funn

2006: 1 ind. Vassfjorden, Ål 20.5 (Egil Mikalsen, Christoffer Mikalsen).

Ingen registrerte observasjoner i Buskerud i 2010. Forekommer normalt årlig i lite antall på trekket vår og høst.

Steinvender *Arenaria interpres*

* (27 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. næringssøkende Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.8 (Eirik Kristoffersen).

Arten observeres kun sporadisk på trekket, oftest i mai. Individet 27.8 ble sett sammen med sandlo, myrsnipe og tundrasnipe i en kålotåker ved Fiskumvannet.

Svømmesnipe *Phalaropus lobatus*

* (7/31) alle funn

2005: 4 ind. Pålgårdvatnet, Hol 29.5 (Per Furuseth). 2 ind. Hovsfjorden, Hol 30.5 (Per Furuseth).

2007: 7 ind. Hovsfjorden, Hol 28.5 (Ketil Toska, Ottar Magne Osaland). 5 ind Hovsfjorden, Hol 31.5-1.6 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, m.fl.).

2010: 2 ind. næringsøkende Hovsfjorden, Hol 22.5 (Torgrim Breiehagen). 3 ind. næringsøkende Syningstøltjørne, Hol 23.5 (Magne Ove Furuseth). 3-10 ind. næringsøkende Vassfjorden, Ål 23.5-30.5 (Per Furuseth, Ingvar Måge, Andrew W. Clarke, m.fl.), maks. 10 ind. Vassfjorden øvre, Ål 26.5 (Per Furuseth). 2 ind. stasjonær Hovsfjorden, Hol 29.5 (Lennart Wam Hansson). 4 ind. næringsøkende Slåttahølen, Geilo, Hol 29.5 (Arild Gauteplass). 3 ind. obs i h.tid, pass. biotop Budalen, Hol 4.6 (Lars Slettemoen). 3 ind. Langtjerni, Ål 15.6 (Egil Frantzen, Laila Frantzen). 5 ind. avledningsmanøver Syningstøltjørne, Hol 17.6 (Bill Sloan). 7 ind. Syningstøltjørne, Hol 26.6 (Clive Bramham). 2 ind. (1 ad hann +1 ad hunn) næringsøkende Lauvdalen, Ål 10.7 (Andrew W. Clarke, Elsa Wallumrød).

Arten hekker flere steder i øvre deler av Buskerud, men sees sjelden på trekket i lavlandet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 22.5 (15 år).

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*

* LRSK (2/2 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. Linnestranda, Lier 21.11-25.11 *(F) (*Bent Ellingsen, Steinar Stueflotten, Kjetil Johannessen, Geoffroy Acklam, Odd Rygh, Simon Rix, Jan Fredrik Bøhler-iversen, Eli Gates, Timothée Bonnet, m.fl.).

Arten sees sporadisk på høsttrekket (september - medio november) i Oslofjordsområdet, men svært sjeldent i Buskerud. Bare to tidligere funn er kjent fra fylket: 1 ind. Drammensfjorden våren 1916 (Haftorn 1971), 1 1K hann Filtvet, Hurum 6.11.1939 i skinnsamlingen til Zool. Mus. Oslo. Fuglen på Linnestranda forsvant da kulda satte inn og det la seg is inne i bukta. Mange observatører besøkte lokaliteten for å se og fotografere denne sjeldne fuglen.

Polarsvømmesnipe 1K, Linnestranda 24.11.10. Foto: B.E. Helgerud

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

* LRSK (27/56 - 1/1) alle funn

2010: 1 1K Fiskumvannet, Øvre Eiker 19.9 (Steinar Stueflotten).

Arten er blitt observert nesten årlig i lite antall de siste årene i Buskerud. De fleste funnene blir gjort om høsten (august-oktober), mer sporadisk i mai.

Sildemåke *Larus fuscus*

* (1/1 – 0/0) vinterfunn

2007: 1 ind. Drammenselva i Drammen, Drammen 29.1 (Olav Sâtvedt).

Dette er det første egentlig kjente vinterfunnet av sildemåke i Buskerud, så langt LRSK kjenner til.

Krykkje *Rissa tridactyla*

* (1/9) alle funn

2010: 1 1K ptS + 5 ad ptN Ekrebukta, Filtvet, Hurum 29.10 (Eli Gates). 1 1K rastende + 1 ad ptNØ Ramsvik, Tofte, Hurum 30.10 (Eli Gates). 4 1K Mølen, Hurum 31.10 (Fred Marius Svendsen, Kasper Andreassen). 1 1K ptS Storskjær, Drøbaksundet (Bu), Hurum 31.10 (Steinar Stueflotten). 1 1K Ramsvik, Tofte, Hurum 31.10 (Steinar Stueflotten).

Arten forekommer relativt hyppig langs kysten av Hurumlandet i vinterhalvåret fra oktober til februar, spesielt i uværsperioder om høsten. Det ble observert flere krykkjer i Oslofjorden i dagene 29-31.10.2010, flere av observasjonene kan dreie seg om de samme fuglene. Derfor regnes dette som ett funn av 5 ad + 4 1K krykkjer.

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

* LRSK (5/20) alle funn i sørfylket, (1) hekkefunn i nordfylket

2010: 3 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5 (Steinar Stueflotten, Jon Åge Ruud). 13 ind. ptN Linnestranda, Lier 13.5 *(F) (Jens Erik Nygård). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 16.5 (Steinar Stueflotten). 1 1K næringsøkende Linnestranda, Lier 19.9 *(F) (Jens Erik Nygård). 1 ind. Linnestranda, Lier 21.9 (Bent Ellingsen, Per Furuseth). Minst 1 par m/1+ unge Svartsteintjørne, Hol 12.7-23.7 (Per Furuseth, Rune Skåland).

De fleste observasjoner av rødnebbterne i sørfylket blir gjort i trekktidene i mai og august-oktober. Arten hekker fåtallig i fjellet i nordfylket, men få hekkefunn herfra blir rapportert til LRSK. Arten ble sett på flere passende hekkebiotoper i nordfylket, men kun en er rapportert med konstatert hekking.

Hubro *Bubo bubo*

* LRSK (1/1) alle funn

2006: 1 ind. sang/spill Langseth, Sætre, Hurum 27.3 (Jostein Bærø Engdal).

2010: 1 ind. næringsøkende Mørkvann S, Hurum 15.10 *(F) (*Linda Mathiesen, Eli Gates).

Hubro observeres kun sporadisk i Buskerud, særlig i vinterhalvåret. Det antas at 5-10 par fortsatt kan hekke i fylket.

Haukugle *Surnia ulula*

* (14/23) alle funn

1999: 2 ind Briskerud, Nore og Uvdal 2.8 (Arnkjell Farmen).

2010: 1 ind. næringsøkende Hemsedal, Hemsedal 4.1 (Vegard Finset Fjeldheim). 1 ind. næringsøkende Slåtteli, Smådølådalen, Nore og Uvdal 10.1 (Magne O. Furuseth). 1 ad næringsøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 16.1 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ind. stasjonær Øyestølen, Såballie, Hol 31.1 (Heikki Savolainen). 1 ad næringsøkende Dagalifjellet, Nore og Uvdal 26.2 (Gunnar Bjørn Gade). 1 ind. Gamle Vasstulan, Nore og Uvdal 28.2 (Reidar Demmo). 1 ind. stasjonær Tormodset, Ål 28.2 (Dag H Gjerde, Kristin Gjerde). 1 ind. næringsøkende Grødalstjørnan, Hol 15.3 (Rune Aae). 1 ind. rastende Hårånatten, Hol 16.3 (Petter Braaten). 1 ind. næringsøkende Øvre Skurdalsstølane, Hol 18.3-19.3 (Jostein Myre). 1 ind. næringsøkende Enderud øst, Hol 20.3 (Per Furuseth). 1 ad næringsøkende Geilo, Hol 1.4-27.4 (Lars Slettemoen). 2 ad stasjonær Dagalifjellet, Nore og Uvdal 3.4 (Gunnar Bjørn Gade). 1 par reir, egg/unger Rekkjeset, Golsfjellet Syd, Gol 10.4-16.5, det kom tre unger på vingene (Nils Bjørn Vistad). 1 ad varslende, engstelig Dagalifjellet, Nore og Uvdal 11.4 (Gunnar Bjørn Gade). 1 hann sang/spill Hovinkoia øst, Ringerike 22.5 (Morten Gluva). 1 par m/3 unger Liastølen, Fetjastølsdalen, Ål 1.8 (Hege Gabrielsen). 1 1K næringsøkende Fjellbu, Fetjastølsdalen, Ål 2.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. næringsøkende Eimå, Hol 24.10 (Arild Gauteplass).

Arten hekker spredt i øvre deler av fylket i gode smågnagerår. Etter rekordforekomsten i 2009 ble det fortsatt observert mange haukugler i nordfylket utover vinteren og våren 2010. Det ble også gjort to hekkefunn i 2010, hver med 3 unger.

Hornugle *Asio otus*

* (1) hekkefunn, (1) vinterfunn

2010: 1 ind. næringssøkende Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.1 (Sverre Dombu via Anders Hals). Hørt tiggerop fra minst 2 unger Vestfosselva v/Berg-Sørby, Øvre Eiker 23.6, minst 1 1K samme sted 1.7 (Steinar Stueflotten).

Arten hekker stort sett bare i gode smågnagerår. Minst 1 kull ble registrert i 2010. En næringssøkende adult hornugle ble sett flere ganger ved Hegstad, Fiskumvannet 29.5-22.6 (Steinar Stueflotten), noe som indikerer enn mulig hekking også i dette området.

Nattravn *Caprimulgus europaeus*

* (6/8) alle funn

2004: 1 ind. Tørrbekk, Eikeren, Øvre Eiker 21.5 (Edvin Thesen).

2006: 3 ind. Østerud, Eikeren, Øvre Eiker 30.5 (Vegard Bunes). 1 hann sang/spill Gravdal, Kongsberg 5.6 (Egil Ween). 2 ind. Tørrbekk, Eikeren, Øvre Eiker 7.6 (Anders Hals). 1 ind. sang/spill Langseth, Sætre, Hurum 10.6 (Jostein Bærø Engdal).

2008: 1 ind. sang/spill Kimetjern, Øvre Eiker 5.6 (Jon Åge Ruud).

2009: 1 ind. SØf Barmen, Hengsvann, Kongsberg 29.8 (R. Gregersen).

2010: 1 ind. sang/spill Tørrbekk, Eikeren, Øvre Eiker 19.5-22.5 (*Steinar Stueflotten, Jens Tøndel Fossum). 3 ind. sang/spill Skoklevann søndre, Hurum 29.5-30.5 (Frode Nordang Bye, Steinar Stueflotten, Eli Gates, Torger Hjalmar Ugstad, Knut-åge Bergerud, Jan Gylder, Torbjørn K. Gylder). 1 ind. sang/spill Kolåsen, Røyken 30.5 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Tryterud, Øvre Eiker 20.6-30.6 (Kristin Bjartnes). 1 ind. sang/spill Barlindmyra, Øvre Eiker 23.6 (Kristin Bjartnes). 1 ind. sang/spill Rokkemyråsen, Hurum 12.8 (Linda Mathiesen).

De fleste funn er gjort på tidligere kjente lokaliteter. Kolåsen i Røyken er ny lokalitet. På foreningsturen til Skoklevanna på Hurum 29.5. lyktes det Frode N. Bye å fange og ringmerke en nattravn, til stor glede for de mange tilstedeværende. Gjennomsnittlig ankomstdato for nattravn i Buskerud er 17.05. (14 år).

Hærfugl *Upupa epops*

* (29 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. Kolberg, Vestfossen, Øvre Eiker 9.9 *(F) (Knut Kolberg).

Arten observeres kun sporadisk i Buskerud, men er sett nesten årlig de siste årene. Forrige funn var i 2007. De fleste funn blir gjort vår (ultimo april – mai) og høst (okt-nov), men er også sett et par ganger i månedsskiftet aug/sep. Funnet på Kolberg ble innrapportert til LRSK via Dagfinn Kolberg.

Fjellerke *Eremophila alpestris*

* (3/8) alle funn

2010: 1-2 ind. rastende Ustaoset, Hol 23.5-24.5 (Agnar Målsnes, Arild Gautepluss). 1 hunn næringssøkende Ustetind, Hol 14.7 (Rune Skåland). 5 ind. varslende, engstelig Lågaros, Nore og Uvdal 22.7 (J.S.L. Ludvigsen).

Arten hekker spredt i høyfjellet i nordfylket. Sees sjelden på trekket i lavlandet.

Taksvale x låvesvale *Delichon urbica X hirundo rustica*

* LRSK (3/3 - 1/1) alle funn fotodokumenterte funn

2010: 1 ad næringssøkende Linnestranda, Lier 28.4-1.5 (Eli Gates, Rolf E. Andersen).

En sjelden svalehybrid som viste karakterene til både taksvale og låvesvale. Denne hybridene er kun observert tre ganger tidligere i Buskerud: i 1977, 1979 og 1998. Normalt krever LRSK fotodokumentasjon av hybride fugler. I dette tilfellet mottok LRSK gode og detaljerte beskrivelser fra to uavhengige observatører, og anså dette som god nok dokumentasjon for å kunne godkjenne funnet.

Skjærpiplerke *Anthus petrosus*

* (9/10) alle funn

2010: 1 ind. rastende Strandafjorden nedre, Ål 19.3 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. næringssøkende Hovsfjorden, Hol 1.4 (Per Furusest). 1 ind. næringssøkende Veslefjorden, Hol 9.4 (Bill Sloan). 2 ind. Mølen, Hurum 12.4 (Kjetil Johannessen). 1 ind. Tofte, Hurum 22.4 (Eli Gates). 1 ind. Mølen, Hurum 9.9 (Kjetil Johannessen). 1 ind. Ramvikholmen, Tofte, Hurum 9.9 (Kjetil Johannessen). 1 ind. næringssøkende Østnestangen, Tofte, Hurum 22.9 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. Slottet, Drøbaksundet (Bu), Hurum 8.10 (Eli Gates).

Arten hekker sporadisk langs kysten av Hurumlandet, og sees heller sjeldent på trekket, spesielt på høsttrekket i september-oktober. Arten kan også overvintre på kysten av Hurum enkelte år. Tre innlandsfunn på vårtrekket er interessant. Overraskende mange førstefunn om våren er faktisk gjort i nordfylket som de i 2010. Dette er trolig fugler som er på trekk over fjellet. Gjennomsnittlig ankomstdato: 30.3 (14 år).

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

* LRSK (9 - 1/2) alle funn

2010: 2 ind. Linnestranda, Lier 3.4 *(F) (*Jens Erik Nygård, Bent Ellingsen, Fred Arve Fahre).

Svartryggerla, som er en underart av vår egen linerle, sees av og til på vårtrekket i Buskerud, en sjelden gang også om vinteren. Gjennomsnittlig ankomstdato: 9.4 (7 år).

Svartryggerle, Linnestranda 03.04.10. Foto: J.E. Nygård.   *Svartstrupe, Hovsfjorden 01.04.10. Foto: P. Furuseth*

Svartstrupe *Saxicola torquatus*

* LRSK (5/5 - 1/1) alle funn

2010: 1 hunn næringssøkende Hovsfjorden, Hol 1.4-5.4 *(F) (*Per Furuseth, Bill Sloan).

Sjelden gjest på vårtrekket i Buskerud. Ofte tidlig ankomst i siste halvdel av mars. Forrige gang arten ble sett i Buskerud var på Gomsrud avfallsdeponi, Kongsberg 14.03.07. Fra tidligere foreligger det bare ett funn fra nordfylket: 1 hann Breie, Ål 25.4.1971 (Torgrim Breiehagen m.fl.).

Sivsanger *Acrocephalus schoenobaenus*

* (3/3) alle funn

2010: 1 ind. Vatsfjorden, Ål 24.5 (Ingvar Måge, Ingunn Løyning, Solfrid Åsta Kvam, Agnar Kvam).

1 ind. sang/spill Hårum, Steinsletta, Hole 21.6 (Vegard Bunes). 1 ind. sang/spill Askjum v/Vikersund, Modum 6.7-19.7 (Eirik Kristoffersen).

Arten er relativt sjelden, men observeres nesten årlig i lite antall i Buskerud. De fleste observasjonene blir gjort i trekketidene vår og høst. Gjennomsnittlig ankomstdato: 17.05. (20 år). To av de tre kjente funnene i nordfylket er gjort de to siste årene.

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

* (164 - 12/19) alle funn

2004: 1 ind. Steinsletta, Hole 13.6-4.7 (Vegard Bunes).

2005: 1 hann Steinsletta, Hole 10.6 (Vegard Bunes).

2006: 1 hann sang/spill Steinsvika, Hole 7.6 (Vegard Bunes). 1 hann sang/spill Steinsletta, Hole 22.6 (Vegard Bunes).

2007: 1 ind. Miletjern, Nedre Eiker 15.6 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 9.7 (Øyvind Fjeldsgård). 1 ind. ringmerket Miletjern, Nedre Eiker 28.7 (Christoffer Mikalsen, Egil Mikalsen).

2010: 1 ind. sang/spill Røtter, Klokkarstua, Hurum 15.5 (Eli Gates). 1-2 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Øvre Eiker 27.5-5.6 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten). 1 ad hann sang/spill Lyngås, Efteløt, Kongsberg 29.5 (Bård Engelstad). 2-3 ind. sang/spill Fiskumvannet, Øvre Eiker 31.5-7.6 (Thorstein Holtskog, Steinar

Stueflotten). 2 hann sang/spill Linnesstranda, Lier 3.6 (Jens Erik Nygård, Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.6-17.6 (Olav Sâtvedt, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jan Trygve Bollerud, Agnar Målsnes, mfl.). 1 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 4.6 (Jens Tøndel Fossum, Michelle J. L. Fossum). 1 ind. sang/spill Linnesstranda, Lier 6.6-25.6 (Rolf E. Andersen, Bent Ellingsen, Jens Erik Nygård, Rune Zakariassen). 1 ind. sang/spill Gagnum, Ringerike 6.6 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. sang/spill Steinsvika, Steinsfjorden, Hole 6.6 (Jens Tøndel Fossum). 2 ind. sang/spill Steinsletta, Hole 6.6 (Jens Tøndel Fossum). 3 ind. Linnesstranda, Lier 6.6 (Bent Ellingsen). 1-2 ind. sang/spill Hårum, Steinsletta, Hole 18.6-21.6 (Eirik Kristoffersen, Vegard Bunes). 1-2 ind. sang/spill Vestfosselva v/Berg-Sørby, Øvre Eiker 23.6 -1.7 (Steinar Stueflotten). 1 ind. sang/spill Miletjern, Nedre Eiker 23.6 (Steinar Stueflotten). 1 par i hekkebiotop Hegstad, Fiskumvannet, Øvre Eiker 27.6 (Steinar Stueflotten). 1 hann sang/spill Hov, Kongsberg 3.7 (Bjørn Roar Skullestad). 2 1K stasjonær Linnesstranda, Lier 27.8 (Rune Zakariassen). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.8 (Jon Åge Ruud, Steinar Stueflotten). Trolig 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 4.9 (Steinar Stueflotten).

Arten ankommer Buskerud i månedsskiftet mai/juni, gjennomsnittlig ankomstdato: 28.05. (23 år). 15.5 er tangering av tidligrekord for arten i Buskerud. Færre syngende hanner ved Fiskumvannet i 2010 enn i de foregående årene. Også antall funn totalt i fylket gikk ned med 40-45 % jamført de to foregående årene.

Hauksanger *Sylvia nisoria*

* LRSK (3/3 - 2/2) alle funn

2010: 1 1K ringmerket Vats, Ål 22.8 *(F) (Egil Mikalsen). 1 1K ringmerket Breiehagen, Strandafjorden, Ål 10.9 *(F) (Torgrim Breiehagen).

Meget sjelden art på høsttrekket i Buskerud (medio august - medio september). Alle fem funn så langt har vært ungfugler på høsttrekket. Dette er første funn av arten i nordfylket - endatil med to individer ringmerket i Ål samme høst!

Hauksanger 1K, Breiehagen 10.09.10. Foto: T. Breiehagen

Skjeggmeis *Panurus biarmicus*

* LRSK (9/108 - 1/9) alle funn

2010: 9 ind. Linnesstranda, Lier 17.10 *(F) (*Steinar Stueflotten, Rolf E. Andersen, Børre Eirik Helgerud, Jorunn Villand).

Skjeggmeis observeres bare sporadisk i nedre Buskerud. De fleste funn er gjort på Linnesstranda, seinest 1.4.2007. Oktober, som har 70 % av alle funn, ser ut til å være den beste måneden for denne arten i fylket.

Pirol *Oriolus oriolus*

* LRSK (9/9 - 1/1) alle funn

2010: 1 hunnf sang/spill, ikke hekking Klunderud, Øvre Eiker 5.6 (*Per Øystein Klunderud, Steinar Stueflotten).

I Norge blir pirol observert årvisst på Østlandet med Telemark og Vestfold som de beste fylkene. Trolig er arten også en uregelmessig hekkefugl i disse områdene. Alle pirol-observasjoner i Buskerud er gjort i tidsrommet ultimo mai til primo juli. Det nesten utrolige er at siste gang arten ble observert, var på nøyaktig samme lokalitet året før (9.7.2009)! En pirol til skal visstnok ha blitt observert på en annen lokalitet i Øvre Eiker ultimo juni (ikke rapportert med beskrivelse til LRSK).

Varsler *Lanius excubitor*

* (26/28) alle funn

2005: 1 ind. Dokki, Fetjastølsdalen, Ål 29.7 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. Steintjern, Ringerike 4.9 (Bernt Jarle Vatland).

2010: 1 ind. Fure, Tyrifjorden, Modum 2.1 (Jon Trygve Johnsen). 1 ind. overflygende Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 3.1 (Jostein Myromslien). 1 ind. næringssøkende Geilo, Hol 5.1 (Arild Gauteplass). 1 ad næringssøkende Breiehagen, Strandafjorden, Ål 21.2 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. næringssøkende Eimå, Hol 26.2-27.2 (Arild Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Eimå, Hol 22.3 (Arild Gauteplass). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 23.3-10.4 (Jens Tøndel Fossum, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen). 1 ind. rastende Vestfossen, Øvre Eiker 28.3 (Olav Sâtvedt). 2 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 7.4 (Eirik Kristoffersen). 1 ind. næringssøkende Strandafjorden øvre, Ål 27.4 (Arild Gauteplass, Bill Sloan). 1 ind. obs i h.tid, pass. biotop Flatåsen, Ål 11.6 (Torgrim Breiehagen). 1 ind. Midtre Sørums, Steinsletta, Hole 12.9 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. stasjonær Krosstjønne, Nore og Uvdal 17.9 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. ringmerket Hals, Øvre Eiker 22.9 (Anders Hals). 1 ind. Fiskumvannet, Øvre Eiker 25.9-17.10 (*Lennart Wam Hansson, Steinar Stueflotten, Eirik Kristoffersen, Jan Trygve Bollerud, Christoffer Mikalsen, Rune Zakariassen). 1 ind. Rokkestad, Klokkarstua, Hurum 27.9 (Linda Mathiesen). 1 ind. Lio, Hemsedal

28.9 (Olav Huso). 2 ind. næringssøkende Ustedalen, Hol 8.10 (Bill Sloan). 1 ind. Øyenlågen, Hostvedt, Kongsberg 11.10 (Olav Sâtvedt). 1 ind. næringssøkende Berg, Klokkarstua, Hurum 16.10 (Odd Rygh). 1 ind. Dalesetra, Øvre Eiker 16.10 (Anders Hals). 1 ind. Linnestranda, Lier 16.10 (Rolf E. Andersen, Bent Ellingsen, Henning A. Johansen). 1 ind. Synneren, Ringerike 17.10 (Per Kristian Slagsvold). 1 ind. Mørkvann S, Hurum 20.10 (Linda Mathiesen). 1 ind. Nesbyen, Nes 22.10 (Tom Vidar Jansson). 1 2K+ Miletjern, Nedre Eiker 7.11 (Egil Mikalsen, Morten Halmrast). 1 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 15.12 (Lennart Wam Hansson). 1 ind. næringssøkende Ånevatnet, Nore og Uvdal 22.12 (Magne Ove Furuseth). 1 ind. næringssøkende Finset, Hemsedal 23.12 (Vegard Finset Fjeldheim, Bent Fjeldheim).

Fåtallig og spredt gjest i nedre deler av Buskerud i vinterhalvåret. Fåtallig hekkefugl spesielt i midtre og øvre deler av fylket. Stabil forekomst de siste årene.

Lavskrike *Perisoreus infaustus*

* (1/3) funn i nedre Buskerud

2010: 3 ind. Brennåstjern, Øvre Eiker 14.4 (Torgeir Beck Lande).

Lavskrika er en vanlig, men ikke særlig tallrik hekkefugl i øvre og midtre deler av fylket. Sjelden gjest i nedre deler av Buskerud. Forrige observasjon her var ved Store Stølevann, Kongsberg 8.8.2009.

Kornkråke *Corvus frugilegus*

* (4/5) alle funn

2005: 1 ad. Norderhov, Ringerike 28.4 (Vegard Bunes).

2006: 2 ad. Gomnes, Hole 10.5 (Vegard Bunes).

2010: 1 ind. rastende Stormoen, Drammen 25.3 (Egil Mikalsen). 1 2K Fiskumvannet, Øvre Eiker 1.5 (Jon Åge Ruud, Steinar Stueflotten). 2 ind. Råen, Fiskumvannet, Øvre Eiker 11.10 (Magne Sjøblom). 1 ad næringssøkende Drammenselva v/Krokstadelva, Nedre Eiker 15.10 (Christoffer Mikalsen). 1 ind. Bergsvingen, Øvre Eiker 19.10 (Magne Sjøblom).

Arten observeres årlig i Buskerud - de fleste i vinterhalvåret fra oktober til april. Normalt sees bare enkeltindivider eller noen få individer sammen, ofte sammen med vanlige kråker. Bare halvparten så mange funn i 2010 som i de tre foregående årene.

Svartkråke *Corvus corone*

* LRSK (3/3 - 1/1) alle funn

2010: 1 ind. rastende Kongsberg Sentrum, Kongsberg 5.4 (Olav Sâtvedt).

Det foreligger kun et fåtall godkjente funn av svartkråke i Buskerud. Det er imidlertid innrapportert flere observasjoner av mulige svartkråker, men ingen av disse er blitt godkjent av LRSK pga. mangelfulle beskrivelser, der forveksling med ung kornkråke ikke helt kan utelukkes. Alle godkjente og mulige funn av svartkråker i Buskerud er gjort om våren (medio mars – medio mai).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla*

* Ikke rapportert, men uvanlig store flokker noteres

2010: Det ble observert flere uvanlig store flokker med bjørkefink på høsttrekket i slutten av september 2010. Følgende kan nevnes: 1000 ind på Rokkestad/Sem, Klokkarstua, Hurum 13-27.9 (Eli Gates, Linda Mathiesen), 2000 ind Hals, Øvre Eiker 27.9-2.10 (Anders Hals), 1200 ind Bergsvingen, Øvre Eiker 29.9 (Eirik Kristoffersen), og på Horne, Øvre Eiker ble det sett blandingsflokker av bok-/bjørkefink på flere tusen individer 27.9 (Inger T. Steen) og 3.10 (Magne Sjøblom), også her trolig dominert av bjørkefink.

Brunsisik *Carduelis flammea cabaret*

* (21/42) alle funn

2005: 3 ind. Gomnes, Hole 21.1 (Vegard Bunes). 10 ind. Linnestranda, Lier 18.12 (Steinar Stueflotten).

2006: 1 ind. ringmerket Miletjern, Nedre Eiker 15.10 (Christoffer Mikalsen, Egil Mikalsen, Morten Halmrast).

2010: 5 ind. Trosteveien (Konnerud), Drammen 10.1 (Christoffer Mikalsen, Karoline Figenschou). 2 ind. næringssøkende Eimå, Hol 21.1 (Arild Gauteplass). 1 ind. næringssøkende Jonsstøllie, Geilo, Hol 24.1 (Bill Sloan). 1 ind. Røtter, Klokkarstua, Hurum 9.2 (Eli Gates). 1 ind. næringssøkende Nymoene, Hovet, Hol 14.2 (Per Furuseth). 3 ind. næringssøkende Linnestranda, Lier 29.3 (Steinar Stueflotten). 2 ind. Tyrifjordveien, Hole 30.3 (Jens Tøndel Fossum). 1 ind. Miletjern, Nedre Eiker 2.4 (Bent Ellingsen). 2 ind. Meheia, Kongsberg 2.8 (Leif Bjørn Lunde). 1 ad næringssøkende Fetjastølen, Fetjastølsdalen, Ål 3.8 (Torgrim Breiehagen, Anne Mette Monclair). 1 ind. næringssøkende Nordfjorden, Ringerike 13.8 (Eirik Kristoffersen). 3 ind. rastende Linnestranda, Lier 27.8 (Rune

Zakariassen). 5 ind. Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 28.8 (Jon Åge Ruud). 1 ind. ringmerket Hals, Øvre Eiker 18.9 (Anders Hals). 1 ind. næringssøkende Flesaker, Fiskumvannet, Øvre Eiker 29.9 (Eirik Kristoffersen). 3 ind. Engerbrenna, Lier 10.10 (Timothée Bonnet). 1 ind. Linnestranda, Lier 23.10 (Bent Ellingsen). 3 ind. Linnestranda, Lier 31.10 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Langebru, Hokksund, Øvre Eiker 6.11 (Steinar Stueflotten). 1 ind. Eknesveien, Krokstadelva, Nedre Eiker 22.11 (Jon Åge Ruud). 1 ind. næringssøkende Eide, Skurdalen, Hol 12.12 (Arild Gauteplass). 2 ind. Eknesveien, Krokstadelva, Nedre Eiker 19.12 (Jon Åge Ruud). 1 ind. næringssøkende Nymoen, Hovet, Hol 22.12-24.12 (Per Furuseth). 2 ind. ringmerket Finset, Hemsedal 30.12 (Bent Fjeldheim).

Arten blir observert til alle årstider, men hyppigst i vinterhalvåret og sjeldent i hekketiden. Arten kan ofte være vanskelig å skille fra gråsisik i felt.

Polarsisik *Carduelis hornemanni*

* LRSK (2/2) alle funn

2010: 1 ind. næringssøkende Langseth, Sætre, Hurum 11.1 (Jostein Bærø Engdal). 1 ind. næringssøkende Eimå, Hol 27.12 (Arild Gauteplass).

Sjelden vintergjest i Buskerud. Bare sjeldent og fåtallig observert de siste par årene. Flere observasjoner er kjent fra 2010, men disse er ikke innrapportert til og godkjent av LRSK.

Grankorsnebb *Loxia curvirostra*

* (2) hekkefunn

2010: 1+ pull/nylig utflydd unge med tiggelyd Halvorstølen-Rotebakkdokken, Strandafjorden, Ål 27.5 (Torggrim Breiehagen). 6 ind, ad matet minst 2 nylig utflydde unger Hølsetra, Flesberg 14.7-19.7 (Bård Kyrkjedelen).

Vanlig hekkefugl i sterkt varierende antall, men hekkefunn blir sjelden rapportert til LRSK.

Konglebit *Pinicola enucleator*

* (7/42) alle funn

2010: 2 ind. Tvetjerna, Ringerike 18.9 (Egil Soglo). 12 ind. næringssøkende Fossgårdsfelt, Hol 22.10 (Bill Sloan). 12 ind. overflygende Tranby, Lier 24.10 (Rolf E. Andersen). 22 ind. (10 hann +12 hunn-f) næringssøkende Glasåsen, Lier 24.10 (Rolf E. Andersen). 2 ind. (1 hann +1 hunn) Nf Buvannet, Jondalen, Kongsberg 27.10 (Jan Trygve Bollerud). 2 ind. næringssøkende Glasåsen, Lier 31.10 (Rolf E. Andersen). 1 hunn rastende Slåtmyråsen, Hole 31.10 (Rune Zakariassen). 6 ind. Glasåsen, Lier 6.11 (Rolf E. Andersen). 2 ind. næringssøkende Kleppestølen, Hol 13.11 (Magne Ove Furuseth). 1 ind. næringssøkende Høymyr, Sollihøgda, Hole 20.11 (Rune Zakariassen).

Konglebiten opptrer tidvis invasjonstypen i Sør-Norge. Antall observasjoner høsten 2010 indikerer en mindre invasjon, den første siden den siste store invasjonen høsten 2006.

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes*

* (2) hekkefunn

2010: 2 ad med mat til 2 unger Øren, Drammen by, Drammen 3.7 (Bent Ellingsen). 1 hunn matet 1 utflydd unge Sagvollkroken, Kongsberg 8.7 (Olav Sâtvedt).

Arten er meget vanskelig å påvise hekkende, og bare et fåtall hekkefunn er kjent fra Buskerud. De to refererte funnene må ansees som sterke indikasjoner på hekking i de angitte områdene.

Ikke godkjente funn

Slangeørn *Circaetus gallicus* NSKF

2010: Verket, Hurum 3.7.

Kvartbekkasin *Lymnocyptes minimus* LRSK

2010: Sundet, Øvre Eiker 10.1.

Klippedue *Columba livia* NSKF

2010: Langedrag, Nore og Uvdal 5.6.

Elvesanger *Locustella fluviatilis* NSKF

2010: Blåfargeverket, Modum 4.7.

Funn som inntil videre er plassert i kategorien ”avventes”

Stork *Ciconia ciconia* **NSKF**

2010: Heggen, Modum 24.5.

Rettelser til LRSK-rapport 2009

Hvitkinngås: de 4 individene på Solumsmoen 8.4. ble observert 200 m inne i Sigdal, ikke i Modum som angitt.

Vaktel: observasjonen fra Skinnes 19.8. er angitt med feil kommune, riktig kommune skal være Kongsberg.

Referanser

Furuseth, L.E. og Furuseth, P. 2011. Jaktfalk i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2010. Buskskvetten 27. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)

Gjershaug, J.O., mfl. (red) 1994. Norsk Fugleatlas. Norsk Ornitologisk Forening, Klæbu.

Jelstad, T.E., Furuseth, L.E., Furuseth, P. og Lindal, M. 2011. Kongeørn i Buskerud. Rapport fra kartleggingsarbeidet i 2010. Buskskvetten 27 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)

Larsen, B.H., Myrmo, K. og Ree, V. 2011. Vannfugltelling i nedre del av Drammensvassdraget i Buskerud 15. januar 2010. Buskskvetten 27. (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)

Stueflotten, S. 2009. Sjeldne fugler i Buskerud 2008. Buskskvetten 25 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)

Stueflotten, S. 2010. Sjeldne fugler i Buskerud 2009. Buskskvetten 26 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>)

Stueflotten, S., Andersen, T., Bye, F.N., Jelstad, T.E. og Klunderud, P.Ø. 2010. Årsrapport 2010. Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011. Buskskvetten 26 (<http://nofbuskerud.net/buskskvetten.htm>).

LRSKs innrapporteringsliste

Koder:

Alltid med beskrivelse:

X	Observasjoner skal rapporteres til LRSK med utførlig beskrivelse. NSKF bak koden indikerer at NSKF skal godkjenne funnet.

I tillegg kommer alle arter som ikke tidligere er registrert i Buskerud og/eller Norge. Dette gjelder også vinterfunn av flere trekkfuglarter. LRSK krever at hybrider normalt skal fotodokumenteres.

Beskrivelse ikke nødvendig:

x	Observasjoner skal rapporteres til LRSK - rapportart
H	Hekkefunn skal rapporteres til LRSK.
S	Sommerfunn skal rapporteres til LRSK.
V	Vinterfunn skal rapporteres til LRSK.
I	Innlandsfunn skal rapporteres til LRSK.
N	Funn fra nedre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK.
Ø	Funn fra øvre deler av Buskerud skal rapporteres til LRSK

Versjon 2011, gyldig fra 01.01.2011

X	Dvergsvane
SH	Sangsvane
X	Svartsvane
x	Sædgås
V	Kortnebbgås
x	Tundragås
x	Stripegås
x	Snøgås
x	Hvitkinngås
x	Ringgås
X NSKF	Niland
X NSKF	Rustand
V	Gravand
X	Moskusand
X	Brudeand
x	Mandarinand
H	Brunnakke
X NSKF	Amerikablesand
x	Snadderand
X NSKF	Amerikakrikkand
VH	Stjertand
x	Knekkand
x	Skjeand
X NSKF	Rødhodeand
x	Taffeland
VH	Bergand
I	Ærfugl
x	Havelle
VH	Svartand
VH	Sjøorre
x	Lappfiskand
X NSKF	Stivhaleand
X	Rapphøne
x	Vaktel
X NSKF	Berghøne
X NSKF	Rødhøne
X NSKF	Gullfasan
x	Smålom
VH	Storlom
X	Islom
X	Gulnebbblom
x	Dvergdykker
VH	Toppsykker
X	Gråstruedykker
x	Horndykker
X NSKF	Svarthalsdykker
X NSKF	Svartbrynalbatross
X NSKF	Gråhodealbatross
x	Havhest
X NSKF	Storlire
X	Grålire
X	Havlire
x	Havsule
H	Storskarv
X	Toppskarv
X NSKF	Rørdrum
X NSKF	Egrettheigre
H	Gråheigre
X NSKF	Stork
X NSKF	Bronseibis
X NSKF	Skjestork
H	Vepsevåk

X NSKF	Svartglente
X	Glente
X NSKF	Båndhavørn
x	Havørn
x	Sivhauk
x	Myrhauk
X NSKF	Steppehauk
H	Hønehauk
V	Musvåk
V	Fjellvåk
X NSKF	Steppeørn
N	Kongeørn
H	Fiskeørn
V	Tårnfalk
X NSKF	Aftenfalk
V	Dvergfalk
x	Lerkefalk
x	Jaktfalk
V	Vandrefalk
x	Vannrikse
x	Myrrikse
x	Åkerrikse
H	Sivhøne
VH	Trane
V	Tjeld
X	Avosett
H	Dverglo
x	Boltit
x	Tundralo
VH	Vipe
x	Polarsnipe
x	Sandløper
x	Dvergsnipe
x	Temmincksnipe
X	Tundrasnipe
x	Fjæreplytt
V	Myrsnipe
X	Fjellmyrløper
VH	Brushane
X	Kvartbekkasin
x	Dobbeltbekkasin
V	Rugde
X	Svarthalespove
X	Lappspove
H	Småspove
H	Storspove
x	Sotsnipe
x	Steinvender
x	Svømmesnipe
X	Polarsvømmesnipe
X	Polarjo
X	Tyvjo
X	Fjelljo
X	Storjo
X NSKF	Svartehavsmåke
H	Hetemåke
H	Fiskemåke
V	Sildemåke
X	Grønlandsmåke
X	Polarmåke
x	Krykkje
X	Sabinemåke

X	Dvergmåke
X NSKF	Rovterne
X	Splitterne
XØ/H	Makrellterne
XN/H	Rødnebbterne
X NSKF	Dvergterne
X	Svartterne
I	Lomvi
X	Polarlomvi
I	Alke
x	Teist
I	Alkekonge
x	Lunde
X NSKF	Steppehøne
VH	Skogdue
x	Tyrkerdue
X	Turteldue
X	Hubro
X	Snøugle
x	Haukugle
X	Slagugle
X	Lappugle
VH	Hornugle
VH	Jordugle
x	Nattravn
x	Isfugl
X NSKF	Bieter
X NSKF	Blåråke
x	Hærfugl
H	Gråspett
H	Dvergspett
X	Hvitryggspett
X NSKF	Dverglerke
X NSKF	Topplerke
X	Trelerke
V	Sanglerke
x	Fjellerke
V	Heiplierke
X	Lappiplierke
x	Skjærpiplerke
X	Sørlig gulerle
X	Engelsk gulerle
V	Vintererle
V	Linerle
X	Svartryggerle
V	Jernspurv
H	Nattergal
X NSKF	Sørnattergal
X NSKF	Blåstrupe cyanecula
X	Svartrødstjert
X	Svartstrupe
V	Ringtrost
V	Måltrost
x	Gresshoppesanger
X NSKF	Elvesanger
x	Sivsanger
X NSKF	Busksanger
x	Myrsanger
X NSKF	Trostesanger
X	Hauksanger
V	Munk
X NSKF	Østsanger

X NSKF	Fuglekongesanger
X	Gulbrynsanger
V	Gransanger
X NSKF	Sibirgransanger
X NSKF	Rødtoppfuglekonge
X	Dvergfluesnapper
X NSKF	Halsbåndfluesnapper
X	Skjeggmeis
XØ	Løvmeis
X	Lappmeis
X	Pirol
X NSKF	Rødhalevarsler
H	Tornskate
x	Varsler
N	Lavskrike
H	Nøttekråke
X	Sibirnøttekråke
x	Kornkråke
X	Svartkråke
X NSKF	Rosenstær
X NSKF	Gulirisk
H	Stillits
VH	Tornirisk
VH	Bergirisk
x	Brunsisik
X	Polarsisik
X	Båndkorsnebb
H	Grankorsnebb
H	Furukorsnebb
H	Rosenfink
x	Konglebit
H	Kjernebiter
V	Lappspurv
X	Hortulan
X	Vierspurv
X	Dvergspurv
V	Sivspurv
X NSKF	Svarthodespurv
X NSKF	Lazulispurv
X	Hybrider (fotodok.)

Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud 2011

Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud

Fra fiskemåkekolonien på Mølen 2011. Foto: Tonny Andersen

*Tonny Andersen, Erland T. Tollefsen og
Håkon Bergø*

Sammendrag

Siden 1974 har det foregått regelmessige tellinger av hekkende sjøfugl i indre og midtre deler av Oslofjorden. Disse tellingene har inkludert samtlige sjøfuglkolonier i Buskerud. Frem til 1999 hadde Geir Andersen og Morten Bergan ansvaret for disse tellingene. I løpet av dette året overtok Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud ansvaret for tellingene i koloniene som ligger ved Breidangen – utenfor Hurumlandet.

Denne rapporten oppsummerer resultatene av tellingene i Breidangendelen av Buskerud i 2011, som ble gjennomført av Tonny Andersen, Erland Tollefsen, Håkon Bergø. Ansvarlig for gjennomføringen av tellingene er NOF avd. Buskerud.

Lokalitetene beskrevet i rapporten ble inventert 21. mai 2011.

Tellingene viser at det totalt ble registrert 971 hekkende par sjøfugl i Breidangen i 2011. Dette er en nedgang på 15 % i forhold til foregående telling i 2009 hvor det ble registret 1142 par. Gråmåke og fiskemåke utgjør hovedårsaken til reduksjonen, med en nedgang på henholdsvis 42 og 39 %, mens ærfugl har en markant positiv trend med oppgang på 30 % i forhold til foregående telling.

Det er femte telling på rad hvor kolonien på Mølen er områdets største (406 par), selv med en nedgang på 30 % i hekkebestanden i forhold til forrige telling. Dette understreker betydningen av en god forvaltning av denne utsatte hekkeplassen. Spesielt viktig er det at Mølenes sydspiss forvaltes ut i fra at denne innehar Breidangens største koloni av fiskemåke og makrellterne og samtidig ligger mest utsatt til for forstyrrelser fra øyas fritidsbåtturisme. Bedret merking av områder med ferdselsrestriksjoner er et tiltak som bør vurderes.

Tofteholmen hadde en betydelig nedgang på 18 % i bestanden, til 159 par, mens bestandene på lokalitetene Vealøs, Ertsvikskjær og Ramvikholmen har holdt seg på omtrent samme nivå i forhold til forrige telling.

Ertsvikskjær har siden 2001 omtrent halvert sin bestand og blitt dominert av ærfugl, mens Ramvikholmens bestand i samme tidsrom er redusert med nesten tre fjerdedeler, og nærmest kan regnes som utgått som sjøfuglkoloni.

Tonny Andersen

Innhold

SAMMENDRAG	2
1 INNLEDNING	4
1.1 OMRÅDEBESKRIVELSE	4
1.2 METODIKK	4
2 RESULTATER	5
2.1 LOKALITETSVIS OVERSIKT.	5
2.2 DEN SAMLEDE BESTANDEN AV HEKKENDE PAR SJØFUGL I BREIDANGEN	6
2.3 UTVIKLINGEN AV DE MEST TALLRIKE MÅKENE.	7
2.4 LOKALITETSOMTALER	7
<i>Ertsvikskjær</i>	8
<i>Mølen</i>	8
<i>Ramvikholmene</i>	8
<i>Tofteholmen</i>	8
<i>Vealøs</i>	8
2.5 ARTSOMTALER.....	9
<i>Knoppsvane</i>	9
<i>Kanadagås</i>	9
<i>Grågås</i>	9
<i>Hvitkinngås</i>	9
<i>Gravand</i>	9
<i>Ærfugl</i>	9
<i>Siland</i>	10
<i>Stokkand</i>	10
<i>Strandsnipe</i>	10
<i>Sandlo</i>	10
<i>Tjeld</i>	11
<i>Hettemåke</i>	12
<i>Fiskemåke</i>	12
<i>Gråmåke</i>	13
<i>Sildemåke</i>	13
<i>Svartbak</i>	13
<i>Makrellterne</i>	14

1 Innledning

1.1 Områdebeskrivelse

Denne rapporten omfatter tellinger som er gjennomført i kystområdene langs Buskeruds del av Breidangen, det store bassenget innerst i Ytre Oslofjord. Området omtales i denne rapporten som Breidangen. Totalt er fem lokaliteter undersøkt.

1.2 Metodikk

I store kolonier går minst to tellere i land og teller antall reir med egg og/eller unger. I store stormåkekolonier teller tellerne hver sine avgrensede områder av kolonien. I små eller oversiktlige kolonier (f.eks. i bergvegger og skråninger) teller vi rugende fugler fra båt.

I stormåkekolonier lar reirene seg gjerne ikke artsbestemme. Der blir alle stormåkenes reir talt opp under ett og fordelt på de tre stormåkeartene etter den relative forekomsten av voksne fugler av disse artene. Dette kan forskyve det relative forholdet i bestandsestimatet mellom spesielt gråmåke og sildemåke noe, i mindre grad svartbak (fordi vi normalt klarer å skille svartbakens rede fra de to andre artene). Det er imidlertid samme usikkerhet ved hver telling, og så lenge samme metodikk brukes, vil man kunne se en trend ut fra resultatene fra år til år.

De heldekkende tellingene er lagt til omkring 20. mai, i tida rett før klekkingen starter for fullt i hettemåke- og gråmåkekoloniene. På den måten gjør vi svært liten skade når vi beveger oss i koloniområdet.

En ulempe ved den valgte telledatoen er at vi ikke får med oss alle par som allerede har mislyktes med hekkingen, eller som allerede har klekket og forlatt området (ender og gjess).

En annen ulempe er at vi ikke får med oss par som ennå ikke har lagt egg, dvs. storparten av makrellternebestanden, en vesentlig del av fiskemåkebestanden og en mindre del av sildemåkebestanden.

Metoden som er brukt er et kompromiss mellom kravet til nøyaktighet, budsjetter og ønsket om å forstyrre sjøfuglene minst mulig.

Foruten å gjøre reiretellingene, telles også alle klekte kull på sjøen. Klekte kull er i tabellene henført til nærmeste navnsatte lokalitet. Eksakt hekkeplass er som regel ikke kjent. Hos enkelte arter, spesielt blant vadere, er det svært vanskelig og tidkrevende å lokalisere reiret. Her blir hekkeatferd som varsling, engstelig oppførsel og avledende manøvrer brukt som kriterier.

2 Resultater

Årets tellinger ble gjennomført etter de samme metoder og prinsipper som tidligere. Lokaltetene beskrevet i rapporten ble inventert 21. mai 2011

Tellingene viser at det totalt ble registrert 971 hekkende par sjøfugl i Breidangen i 2011. Dette er en betydelig nedgang i forhold til foregående telling i 2009 hvor det ble registrert 1142 par.

2.1 Lokaltetsvis oversikt.

Tabell 1 viser en lokalitetsvis oversikt over hekkende sjøfugl funnet i området i 2011.

Tabell 1. Resultater av sjøfugltellingene i 2011.

Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud, Resultater 21. Mai 2011						
Arter	Lokalitet					Antall hekkinger pr. art
	Ertsvikskjær	Mølen	Ramvik holmen	Tofteholmen	Vealøs	
Knoppsvane	1					1
Kanadagås						0
Grågås	2	1		4		7
Hvitkinngås					3	3
Gravand				2		2
Ærfugl	65	37	21	64	33	220
Siland		4		1		5
Stokkand		3				3
Strandsnipe		1	1			2
Sandlo						0
Tjeld	1	7	2	2	2	14
Hettemåke						0
Fiskemåke		141		2		143
Gråmåke		55	1	65	81	202
Sildemåke		121		16	180	317
Svartbak	3	7		3	10	23
Makrellterne		29				29
Hekkinger pr. lokalitet	72	406	25	159	309	
Totalt antall hekkinger i Breidangen						971

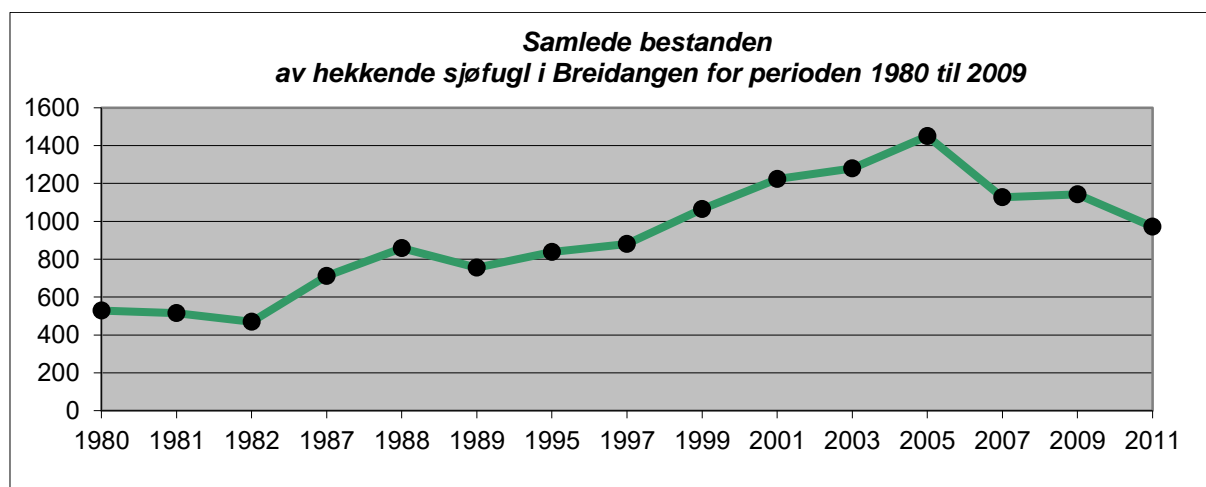
Tabell 2 gir en samlet artsvis oversikt over samtlige år med registreringer i området.

Tabell 2. Samlede resultater av sjøfugltellingene i Breidangen i Oslofjorden 1974-2011.

År	Hettemåke	Fiskemåke	Gråmåke	Sildemåke	Svartbak	Makrellterne	Stokkand	Ærfugl	Siland	Gravand	Kanadagås	Grågås	Hvitkinggås	Knoppsvane	Tjeld	Strandsnipe	Sandlo	Totalt
1974	1	83		39	0	5					0	0		0				128
1980	16	237	107	113	1	43		2			0	0		0	10			529
1981	60	275	60	81	0	30		3			0	0		0	7			516
1982	15	223	112	84	1	24		1			0	0		0	10			470
1987	96	213	228	119	4	25	1	14			0	0		0	12			712
1988	43	226	313	176	6	19	0	64			0	0		0	12			859
1989	24	189	277	158	6	7	0	78			0	0		0	16			755
1995	0	99	395	231	10	1	1	83			4	1		1	12			838
1996	0					10								1				11
1997	0	113	519	115	15	3	0	83	15	2	1	2	0	0	12	0		880
1999	0	124	456	338	5	0	0	116	0	0	3	0	0	0	23	0	0	1065
2001	1	140	581	277	24	18	0	161	0	0	3	0	1	2	14	2	0	1224
2003	0	336	481	231	8	43	1	157	3	1	2	0	1	2	13	0	0	1279
2005	76	370	553	269	18	14	0	110	11	0	4	0	2	2	20	1	0	1450
2007	3	229	403	300	11	15	1	146	0	0	0	2	2	2	11	2	1	1128
2009	0	232	345	344	18	10	0	167	0	0	2	5	3	2	14	0	0	1142
2011	0	143	202	317	23	29	3	220	5	2	0	7	3	1	14	2	0	971

2.2 Den samlede bestanden av hekkende par sjøfugl i Breidangen

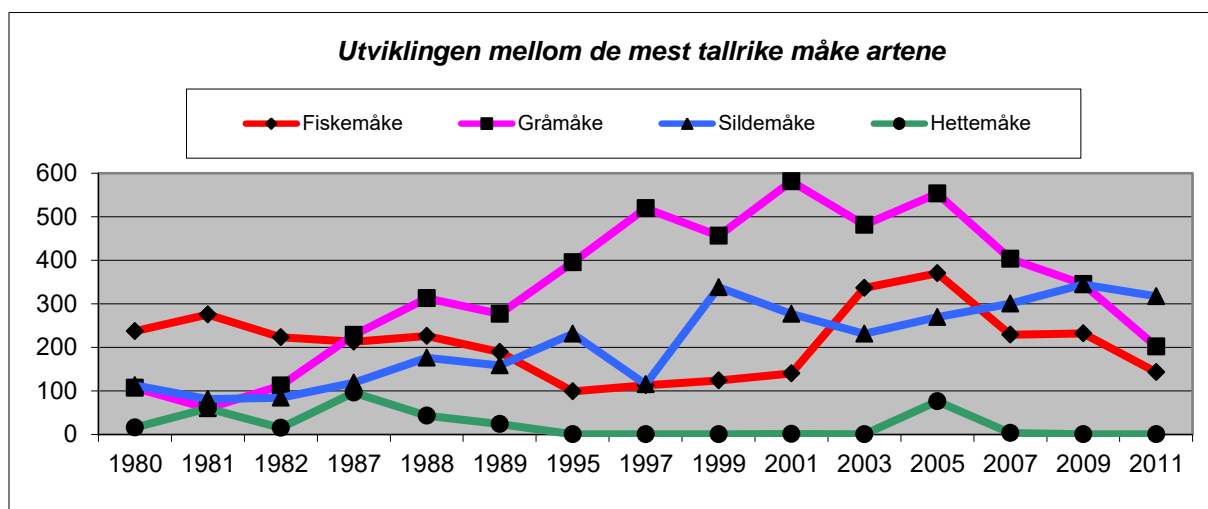
Den samlede bestanden av hekkende par sjøfugl i området har vist en økende tendens fra tellingene startet i 1980 frem til 2005. Deretter har det vært en negativ trend. Tellingene i 2011 viste fortsatt nedgang i totalbestanden, og er nå på samme nivå som på slutten av 90-tallet.

Figur 1. Utviklingen av sjøfuglbestanden i Breidangen 1980-2011.

2.3 Utviklingen av de mest tallrike måkene.

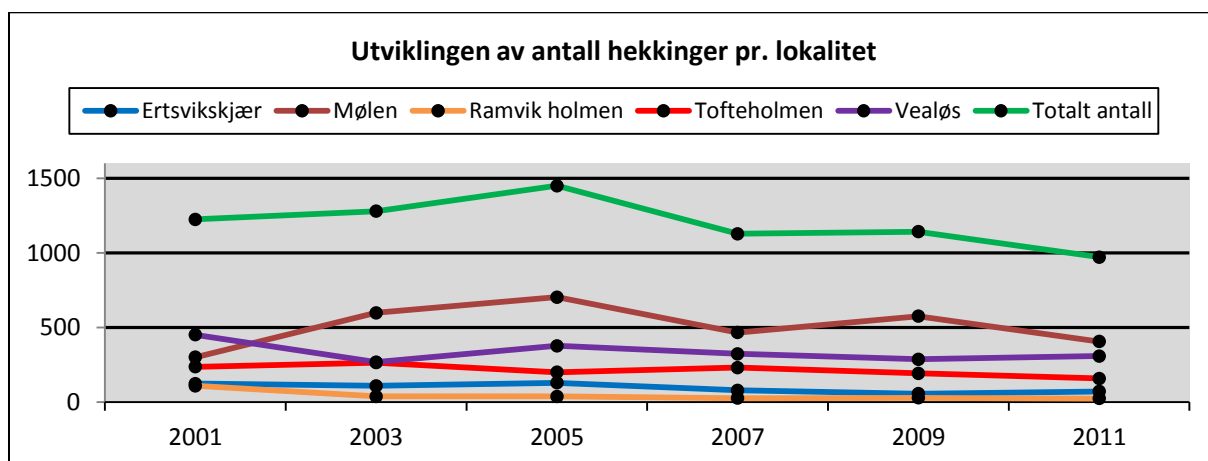
Gråmåke har i en årrekke vært områdets mest tallrike sjøfuglart. Med de siste års nedgang i bestanden og totalt 202 par i 2011 ble det klart at sildemåkens flerårige positive trend og med 317 registrerte par i 2011 har overtatt som områdets mest tallrike hekkende sjøfugl.

Figur 2. Utviklingen av de mest tallrike måkeartene i Breidangen 1980-2011.

2.4 Lokalitetsomtaler

Den grafiske fremstillingen nedenfor viser utviklingen av antall hekkende par pr. lokalitet sett i forhold til totalutviklingen av bestanden over en periode på 10 år, fra 2001 til 2011. Svingningene i den totale hekkebestanden for området sees å være sammenfallende med utviklingen av bestanden på Mølen.

Figur 3. Utviklingen av antall hekkinger pr. lokalitet i Breidangen 2001-2011.

Ertsvikskjær

Ærfugl er nå den totalt dominerende arten for lokaliteten med 65 par av totalt 72 hekkende par. Totalt antall hekkinger har økt fra forrige telling, men økningen skyldes i hovedsak økning av ærfuglhekkinger. De øvrige har i hovedsak hatt en nedgang i antall, eller de er forsvunnet helt. Ertsvikskjær er den eneste lokaliteten hvor det ble funnet hekkende knoppsvane. Totalt ble det registrert 5 hekkende sjøfuglarter.

Mølen

Sjøfuglkolonien på Mølen var i 2011 fortsatt den største i Breidangen, med totalt 406 hekkende par. Dette er likevel en betydelig nedgang, minus 170 par siden forrige telling. De viktigste hekkende artene på Mølen er fiskemåke, gråmåke og sildemåke. Mølen er den eneste lokaliteten hvor det ble registrert hekking av makrellterne og antallet har også økt siden forrige telling. Også her har antall ærfuglhekkinger økt, mens hekking av fiskemåke, sildemåke og særlig gråmåke har avtatt. På sydspissen ligger området eneste fiskemåkekoloni og hele makrellternebestanden, mens østsiden huser stormåke kolonien for området med 50 par gråmåke, 114 par sildemåke og 3 par svartbak. Totalt ble det registrert 11 hekkende sjøfuglarter.

Ramvikholmene

Totalt antall hekkende par sjøfugl på Ramvikholmene har over en periode gått ned, men årets antall (25) ligger noenlunde på samme nivå som ved tellingene i 2007 (27) og 2009 (29). Ærfugl er den dominerende arten, med 21 hekkinger. Totalt ble det registrert 4 hekkende sjøfuglarter.

Tofteholmen

Totalt ble det registrert 159 hekkende par sjøfugl på øya. Det har over en periode vært nedgang i antall hekkinger på Tofteholmen, og årets registrering føyer seg inn i dette bildet. Øya er fortsatt i hovedsak en stormåkekoloni, men det er en reduksjon av sildemåke, med 16 hekkinger i 2011 mot 40 i 2009. Ærfugl har derimot økt fra 40 til 64 i samme periode. Tofteholmen er den eneste lokaliteten hvor det ble registrert gravand. Totalt ble det funnet 9 hekkende sjøfuglarter.

Vealøs

Hekkebestanden på Vealøs er på samme nivå som forrige telling, og det ble i 2011 totalt registrert 309 hekkende par. Som tidligere utgjør gråmåke (81 par) og sildemåke (180 par) den største andelen, men det er også en betydelig andel ærfugl (33 par). De eneste hekkingene av hvitkinngås i Breidangen ble registrert på Vealøs. Totalt seks sjøfuglarter ble funnet hekkende her. Bestanden på øya har vært stabil de siste åra og Vealøs anses for å være den lokaliteten som er minst utsatt for menneskelig ferdsel under hekketiden.

2.5 Artsomtaler

Knoppsvane

Det ble registrert en hekking av knoppsvane, på Ertsvikskjær. Arten har vært stabil i området de siste 10 åra, med en hekking på Ertsvikskjær og en på Vealøs, og begge parene har hekket på samme plass. I 2011 ble det ikke observert hekking på Vealøs.

Kanadagås

Arten ble ikke observert i området under årets tellinger.

Grågås

Totalt sju grågåspar ble funnet hekkende i området. Dette er høyeste antall i tellingenes historie. To par hekket på Ertsvikskjær, 2 på Mølen og 4 på Tofteholmen.

Hvitkinngås

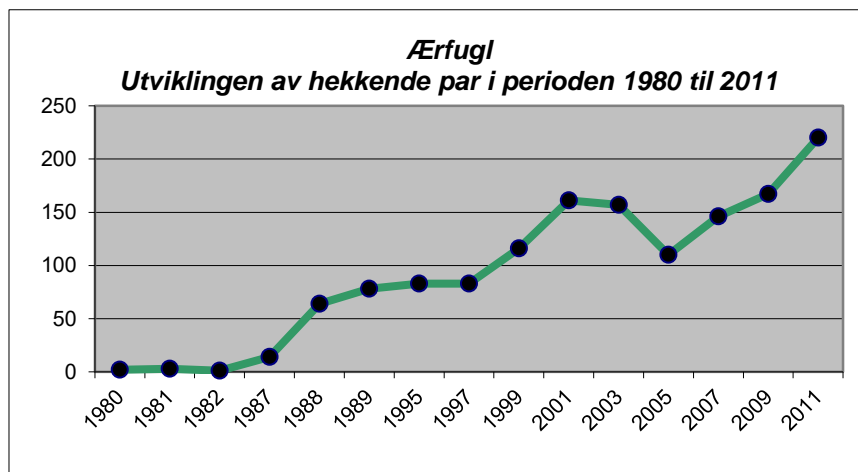
Som ved forrige telling, ble det i 2011 registrert tre hekkende par, alle i kolonien på Vealøs. Det ser nå ut til at arten er blitt et fast innslag som hekkefugl i Breidangen, og bestanden har økt gradvis siden første par ble registrert i 2001 på samme sted.

Gravand

Det ble registrert 2 par med hekkeadferd, begge på Tofteholmen. Gravand ble sist registrert hekkende i Breidangen i 2003, den gang på Mølen.

Ærfugl

Bestanden av ærfugl har økt, og er nå oppe i 220 hekkinger. Grafen i figur 3 viser at ærfuglbestanden har nådd en ny maksimalregistrering.

Figur 3. utviklingen i ærfuglbestanden i Breidangen 1980-2011.

Rugende ærfugl på Ramvikholmen 2009. Foto: Tonny Andersen

Siland

Arten er vanlig å se i området som par og i større ansamlinger. Arten starter hekkingen seint og lar seg derfor ofte ikke registrere som hekkende art under denne tellingen. I 2011 ble det registrert til sammen 5 siland-par på sjøen, hvorav 4 på Mølen og 1 på Tofteholmen.

Stokkand

3 observasjoner av stokkand-par ble registrert på sjøen rundt Mølen. Det er sannsynlig at arten vil kunne hekke i området.

Strandsnipe

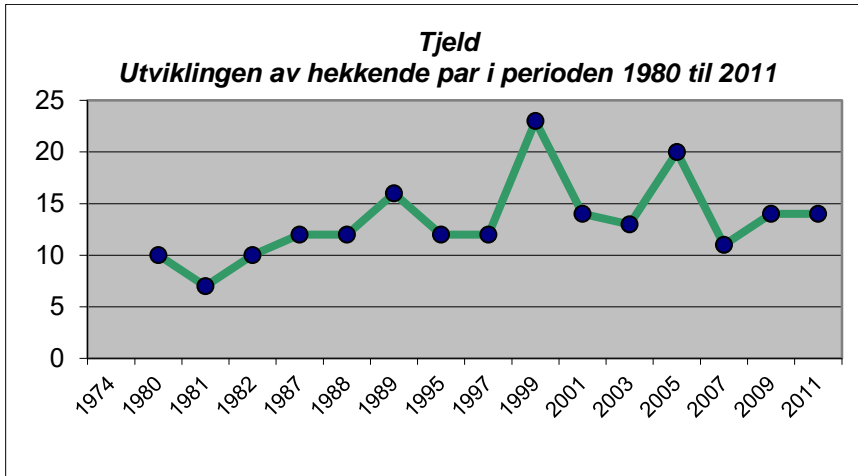
Det ble registrert to indikasjoner på hekking – en på Mølen og en på Ramvikholmene. Arten har normalt noen par innenfor området og kan være underrapportert da det er svært vanskelig og tidkrevende å lete opp reiret.

Sandlo

Arten ble ikke observert i området under årets tellinger.

Tjeld

14 hekkende tjeldpar ble funnet i 2011, og dette er det samme antallet som ved forrige telling. Tjeldens reir kan være svært vanskelig å oppdage, men den har ofte en svært høyløst og intens atferd ved opphold i nærheten av reiret. Atferden gir derfor en god indikasjon på hekking. Arten ser ut til å ha en stabil hekkebestand innefor området.

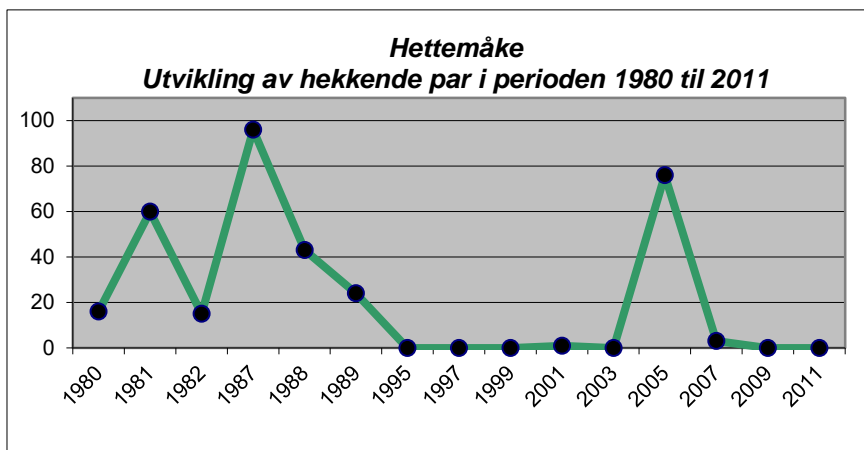
Figur 4. utviklingen i tjeldbestanden i Breidangen 1980-2011.

Tjeldens reir er ofte svært vanskelig å få øye på. Det er som oftest bare en liten fordypning i det eksisterende underlaget i strandkanten. Foto: Tonny Andersen.

Hettemåke

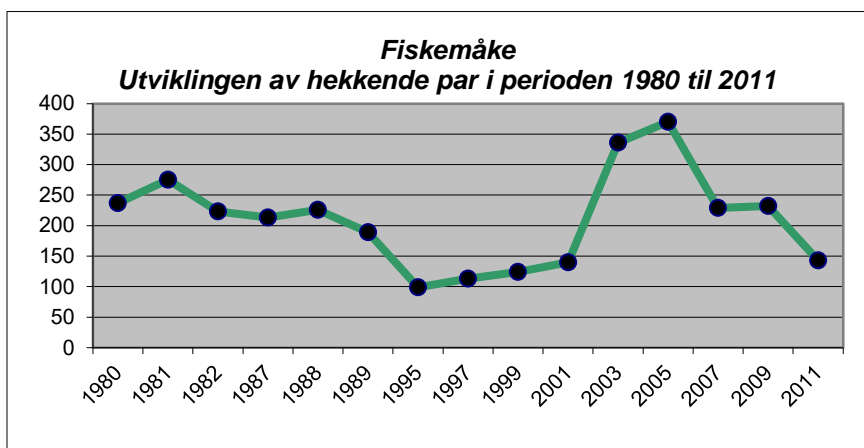
Utviklingen over tid har vært svært dårlig for hettemåke, noe figur 5 viser. Årets telling viste ingen hekkende par hettemåke. Etter comebacket i 2005 med 76 par falt registrerte par til kun 3 i 2007, og den er nå helt borte fra området som hekkefugl igjen.

Figur 5. utviklingen i hettemåkebestanden i Breidangen 1980-2011.

Fiskemåke

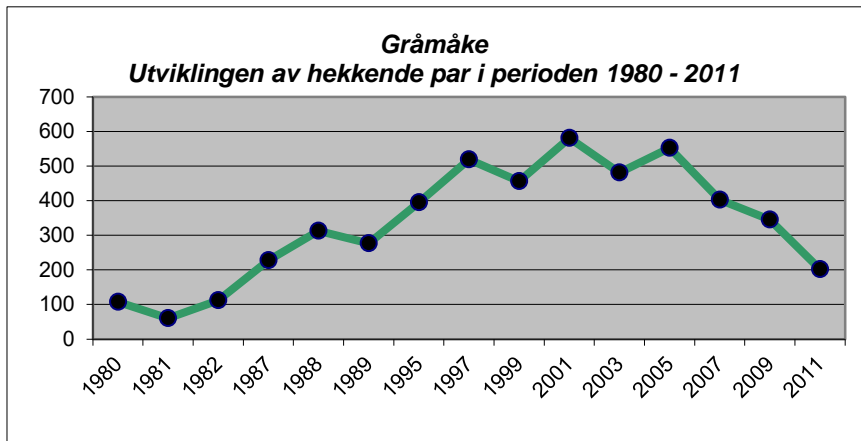
143 par ble registrert i 2011, og dette er en kraftig nedgang fra forrige telling, og fortsettelsen på en allerede påbegynt nedgang. Bortsett fra 2 par registrert på Tofteholmen hadde alle parene tilhold i kolonien på Mølens sydspiss. Figur 6 viser at årets registrerte antall ikke er dramatisk lavt i forhold til tidligere tellinger.

Figur 6. utviklingen i fiskemåkebestanden i Breidangen 1980-2011.

Gråmåke

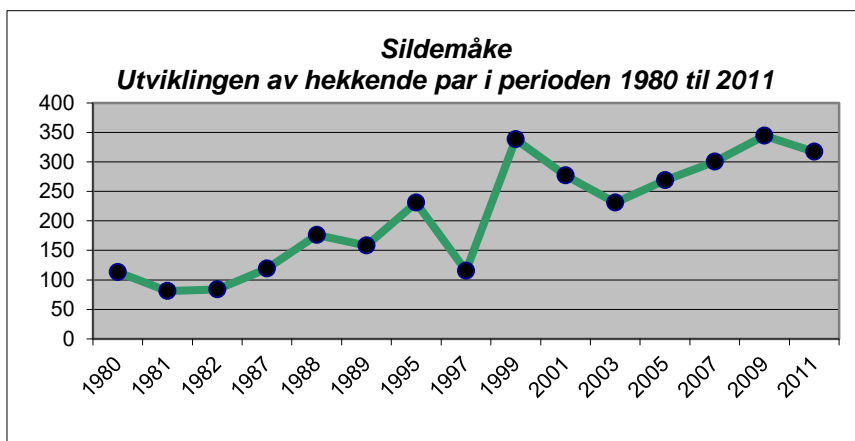
Det ble registrert en fortsatt nedgang av gråmåke i området. Totalt ble 202 par registrert hekkende. Vealøs har den største bestanden med 81 par, Tofteholmen har 65 par, Mølen 55 par og Ramvikholmene har 1 par. Mens bestanden har holdt seg noenlunde stabil på Vealøs, har den gått kraftig ned på Mølen og Ramvikholmene. Gråmåke har i en årrekke vært områdets mest tallrike sjøfuglart, men både ærfugl og sildemåke er nå mer tallrike.

Figur 7. utviklingen i gråmåkebestanden i Breidangen 1980-2011.

Sildemåke

Sildemåkebestanden viste en svak nedgang, men er likevel den mest tallrike hekkende sjøfuglarten i Breidangen med totalt 317 hekkinger. Bestanden på Vealøs er den største for arten i området, og huser nesten halvparten av parene. Det er også en stor bestand på Mølen, med 121 par, og noe på Tofteholmen (16 par).

Figur 8. utviklingen i sildemåkebestanden i Breidangen 1980-2011.

Svarthak

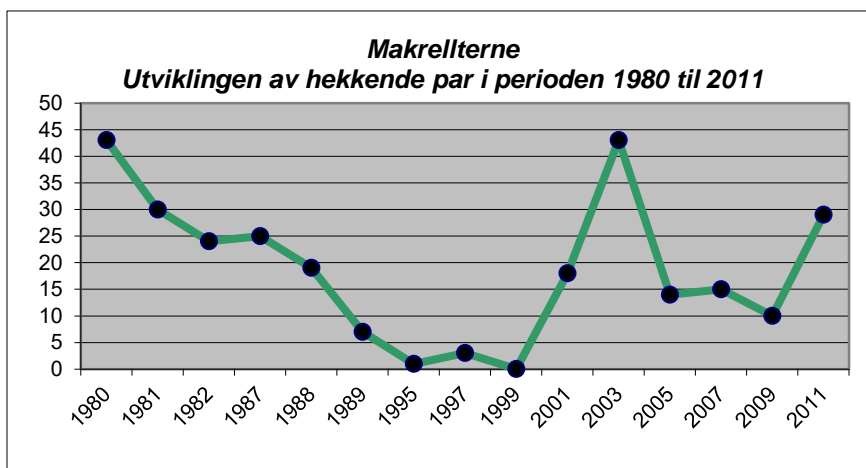
Det ble registrert 23 hekkende par under tellingene i 2011. Dette ligger omtrent på samme nivå som tidligere registreringer. Arten opptrer ikke i samme antall som sine slektninger gråmåke og sildemåke, men hekker gjerne fåtallig og spredt innenfor de samme stormåkekoloniene.

Svartbak dununge fra reir på Tofteholmen. Foto: Tonny Andersen.

Makrellterne

Det ble funnet 29 par hekkende makrellterne under årets tellinger, noe som er en tredobling fra forrige telling. Alle ble funnet på Mølen.

Figur 9. utviklingen i makrellternebestanden i Breidangen 1980-2011.

Fugler

i

Øvre Eiker

2010

Feltutvalget i NOF,
Øvre Eiker
v/Anders Hals

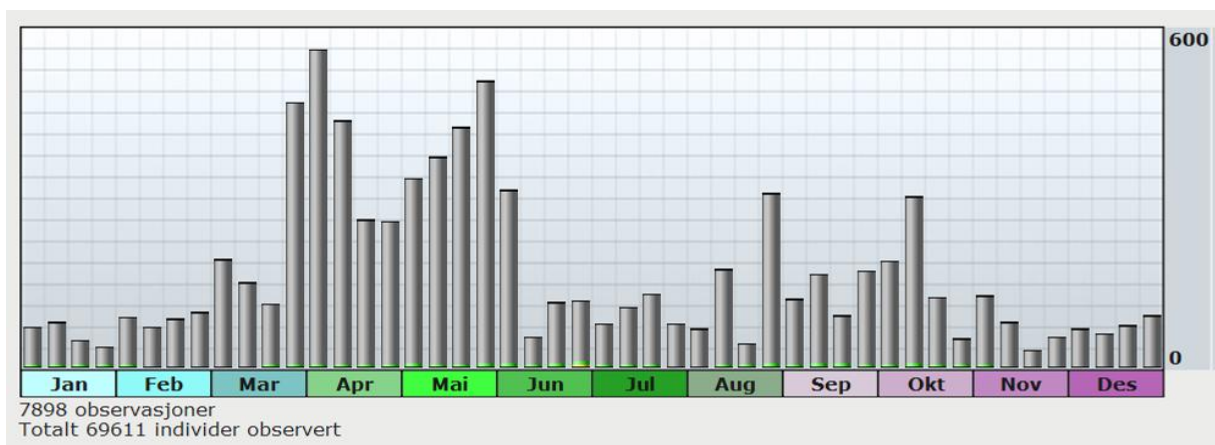

Fugler i Øvre Eiker

2010

Feltutvalget i NOF, Øvre Eiker v/Anders Hals

Alt i alt omfatter datagrunnlaget **8 679 observasjoner** fordelt på **178** arter. I tillegg kommer alt ringmerkmingsmateriale. Det første tallet bak artens vitenskaplig navn, er det antall observasjoner som materialet for 2010 omfatter, mens tallene ytterst til høyre på samme linje markerer første og siste observasjon av den aktuelle arten i fjor.

Figuren viser antallet observasjoner fordelt gjennom året, slik de er registrert via Artsobservasjoner.no

Grunnlaget for rapporten satt sammen av data fra **Artsobservasjoner.no (AO)**, i tårnboka og enkeltobservasjoner presentert på foreningsmøtene, samt et fåtall bidrag fra utenom "systemet", noen supplerende observasjoner fra LRSK og fra ringmerkmingsaktivitet i kommunen – i første rekke på Hals/Vestsida.

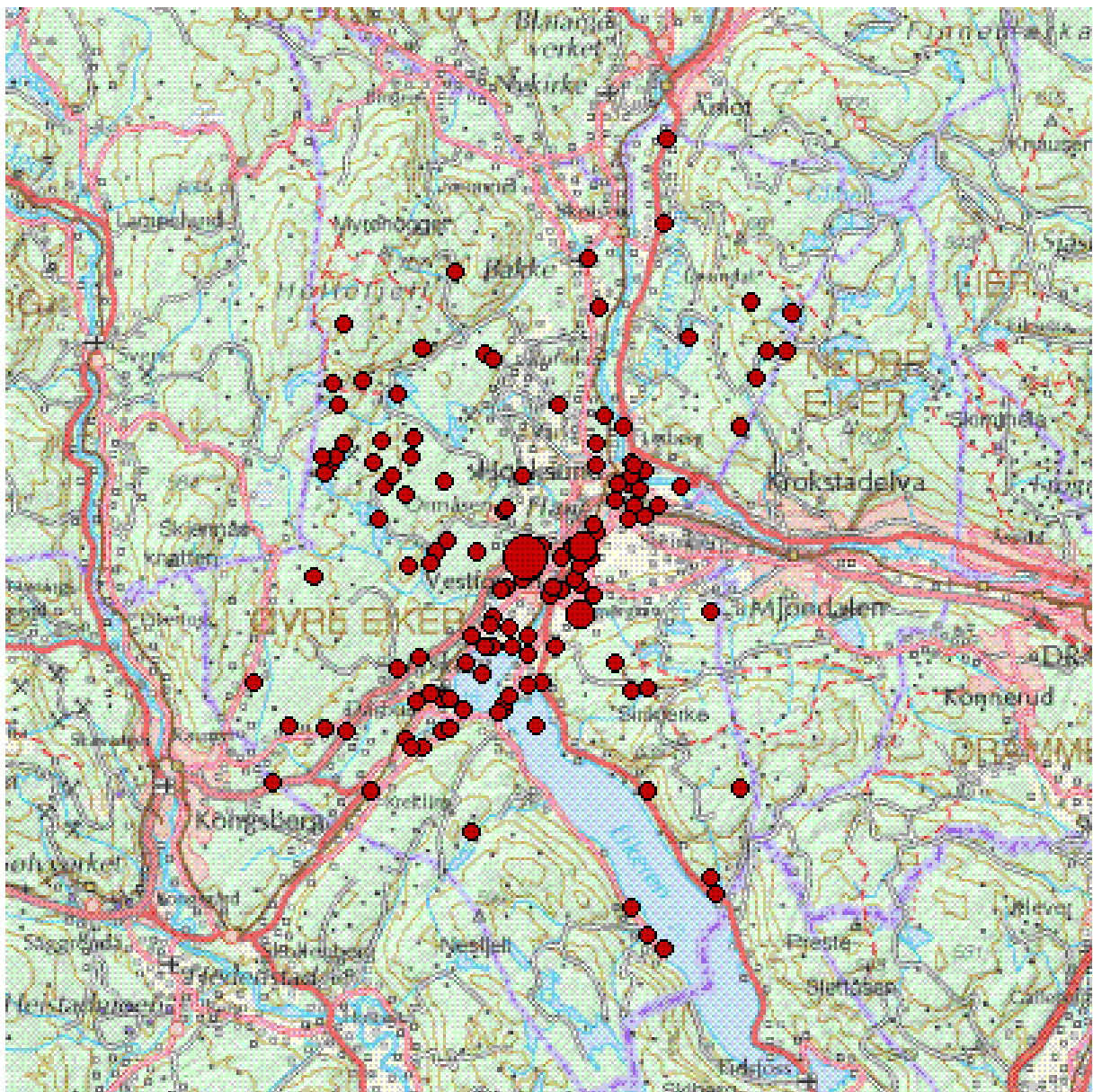
Utgiver: Norsk Ornitologisk Forening, Øvre Eiker lokallag,
Postboks 31,
3301 Hokksund.
www.nof-eiker.org

Feltutvalget: Anders Hals
a-hals@online.no
Tlf. 32 75 81 54 / 97 06 23 42

Steinar Stueflotten
steinarstue@c2i.net
Tlf. 32 88 36 84 / 91 33 41 23

Lokaliteter:

Lokalitetsnavn	"Veiviser"
Arnfinnplass	Sør for Prestegårdshagan på Darbu
Barlindmyra	Nord for Tryterud, se denne
Bergsvanna	To vann på Vestsida 2-3 km Vf Ormåsen
Bergsvingen	Langs gml. E 134 mellom Hokksund og Vestfossen
Bomenga	Ved Vestfosselva sør for Semsportene
Brekke	Gårdsbruk i nordøstre enden av Eikern
Brennåsen	Ås mellom Mellomtjern, Vesletjern og Dørsjø på Vestsida
Brudevolltjern	Sør i Lurdalen på grensa mot Kongsberg
Dalesetra	Seterområde vest for Hoensvannet, Vestsida
Darbu	Tettsted sørvest for Fiskumvannet
Drammenselva v/Hokksund	Storelva gjennom Hokksund og Øvre Eiker
Dunserudhagan	Vest-nordvest for Darbu vest for nye E 134
Eiker Mølle	Mølla ved Hoenselva ved Hokksund
Eikersundet/Eikern nord	Sundet mellom Eikern og Fiskumvannet
Fiskum g. kirke	Sørvest ved Fiskumvannet
Fiskumlia	Nordøst for Fiskumvannet øst for Vestfosselva
Fiskumvannet	Samlenavn for Fiskumvannet og tilstøtende områder
Flesaker	Nordøst for Fiskumvannet
Grasåsen	Skogsområde på Vestsida mot Flesberg
Gortjern	Lite skogstjern på Røkebergsida langs Såsenveien
Gorud	1 km nordøst for Ormåsen mot Røren/Hokksund
Hals	Kulturlandskap /gårdsbruk 1,5-2 km V-NV for Vestfossen
Halshaugen	1,5 km vest-nordvest for Vestfossen
Hegstad	Gårder nord-nordvest for Fiskumvannet
Hegstadmyra	Myrområdene nordvest ved Fiskumvannet
Hellefoss	Fossen/strykene i Drammenselva nord for Hokksund
Hoensetra/Hoensseteråsen	Skogsparti og gammel seter sør i Holtefjell
Hoensvannet	Sentralt skogstjern på Vestsida 6-8 km vest for Hokksund
Hokksund	Kommunesenteret i Øvre Eiker
Horne	Grend mellom Vestfossen og Mjøndalen sør for Hokksund
Høgåsen	Ås på Vestsida 5-6 km vest for Ormåsen
Hønerudåsen	Åsrygg ved Hokksund Pukkverk nordvest for Hokksund
Høystakkmyra	Spesielt myrkompleks på Vestsida
Igletjern	På Hornesida nordøst for Åletjern og på grensa mot N. Eiker
Junger	Stort skogstjern sentralt på Vestsida
Jungerbekken/Kolbergtjernmyra S	Våtmarksområde i sørenden av Kolbergtjernmyra NR
Karikollen	Høydeparti 1-2 km sør for Dørja/Dørsjø
Klunderud	Langs Åssideveien ca. 1 km sør for Råen
Kolberg/Kolberghaugen	Gårdsbruk 1,5 km vest for Vestfossen
Kolbergtjern	Skogstjern omkanset av våtmark på Vestsida
Kolbrækvann	Skogsvann på Østsida. Opprinnelig drikkevannskilde
Krambudalen	Langs Såsenveien nord for Sirikjerke
Krekling	Grend sør i kommunen
Kutjern	På Røkebergsida sørøst for Sirikjerke og nord for Tryterud
Langebru	Det store veikrysset sør for Haug kirke, Hokksund

Prikkdiagrammet viser hvorfra i Øvre Eiker det er rapportert inn funn av fugl til Artsobservasjoner.no i fjor. Tyngdepunktet er – lett i øyenfallende, aksen Fiskumvannet-Hokksund, og det er Fiskumvannet som ikke uventet er stedet der det ses mest fugl, men også der det er flest observatører. Det er imidlertid gledelig at det også er en god del observasjoner fra utenom den nevnte aksen - innpå skogene og i kulturlandskapet, som bidrar til et enda bedre bilde av fuglelivet i Øvre Eiker.

Lokalitetsnavn	"Veiviser"
Leirdalen	Ravinedal nord for Hals nordvest for Vestfossen
Loesmoen/Loeselva/Loesmoenbrua	Sørøstlig del av Hokksund tettsted
Lønnsmyr/Lortsetra	Skogsområde på Vestsida 4-5 km nordvest for Ormåsen
Mastebogen	Ved Hakavik sørøst i Eikern
Mellomtjernsbekken	Forbindelsen mellom Mellomtjern og Svartskurden

Lokalitetsnavn	"Veiviser"
Minde	Langs gml. E 134 helt på grensa mot Kongsberg
Ormåsen	Tettsted vest-nordvest for Vestfossen
Ospåsen	På Vestsida ca. 5 km vest for Ormåsen
Prestvannet	Skogsvann på Vestsida på grensa mot Flesberg
Rudsåsen	Langs E 134 nord-nordvest for Darbu
Råen	Sjørenden av Fiskumvannet
Sandsbakken NR	Nordøst for Sandsbukta nord i Eikern
Sem	Mellom Hokksund og Vestfossen
Skarraenga	Nedlagt/revet gårdsbruk i skogkanten vest for Skarra
Skarrud	I sørvestre enden av Eikern ved Sundhaugen
Skjøøl	Nord for Vestfossen (mot Ormåsen)
Skjøølsetra	Seter på Vestsida 7-8 km nordvest for Ormåsen
Skott deponi	Mellom Burud og Skotselv øst for veien og vest for elva
Smedmoen	Vest for ny E 134 langs "Gamleveien" eller Gamle Kongevei
Solbergsetra	Like ved og nord for Hoensvannet
Spæren	Straks nord for Vestfossen
Spærensetra	Setervoll på Vestsida 5-6 km vest for Ormåsen
Steinsetbekken	Langs Rakkestadseterveien nord på Vestsida
Stenshorne	På Hornebygda langs veien mellom Vestfossen og Mjøndalen
Stryken	Ved Hokksund øst for elva nedstrøms brua
Sundhaugen	Søndre del av sundet Eikern/Fiskumvannet
Sundmoen	Ved kirkegården ved Hokksund
Svartskurden	Skogstjern m/gml. bosetting 6-7 km vest for Ormåsen
Svendsrud	På Røkeberg-/Hornesida vest-nordvest for Åletjern
Sæteråsen	Skogsområde på Vestsida 5-6 km vest for Ormåsen
Såsen	Gårder 1,5-2 km sør for Vestfossen
Tjuvøya	I Drammenselva øst for Hokksund sentrum
Torberg	1,5 km øst for selve tettstedet Vestfossen
Tryterud	Langs Eikerns nordside på grensa mot Hof
Tørrbekk	Langs Eikerns nordside nordvest for Tryterud
Ursvann	Skogstjern sør for Bollerud/Gunhildrud og nord for Nesfjell
Vestfossen	Nest største tettsted i kommunen
Vestfosselva v/Berg-Sørby	Vestfosselva ca. 1 km nedstrøms Vestfossen
Vestfosselva v/Foss-Flesaker	Søndre/øvre del av Vestfosselva
Vestfosselva v/Hokksund	Vestfosselva ved Hokksund/Drammenselva
Vestfosselva v/Smørgrav	Vestfosselva 0,5 km nedstrøms Vestfossen
Vestfosselva v/Vestfossen	Vestfosselva gjennom/ved Vestfossen sentrum
Vestfosselva v/Vålen	Vestfosselva ca. 1,5 km nedstrøms Vestfossen
Yttervannet	Skogstjern sør for Øyvannet på grensa mot Nedre Eiker
Østermoen	Skogsparti på Vestsida et par km sørvest for Ormåsen
Øvre Hoen grustak	Grustak nord for Hokksund
Øvrevollen	På Østsida vest for Øyvannet (se også dette)
Øyvannet	På Østsida på grensa mot Nedre Eiker

Artsomtaler

Forkortelser:

ptN, V, S, Ø	= På trekk/tur mot nord, vest, sør eller øst
Nf, Øf, Vf, Sf	= Nord, øst, vest eller sør for ...
Ad.	= Utfarvet/voksen fugl
Juv.	= Ungfugl (unge i ungfugldrakt/sitt første kalenderår)
Pullus/pulli	= Reirunge

Knoppsvane *Cygnus olor* **197 funn** **15.01- 30.12**
Helårsart i/ved de store vannveiene. Her nevnes bl.a. 87 ind. i Vestfosselva v/Berg-Sørby **15.01** (BHL), 52 ind. ved Langebru **18.01** (CMI), 20 ind. ved Vestfossen **21.02** (LWH), 28 ind. i Drammenselva v/Hokksund **06.03** (SST) og 22 ind. i Vestfosselva v/Hokksund **06.03** (SST). Videre bl.a. 10 ind. **11.04** (BEL) og **15.04** (CMI, EMI), 2 par med egg/unger **22.05** (RZA), 6 rugende ind. **29.05** (SST), 4 par **31.05** (THO). 2 rugende par **01.06** (SST), 4 pull. **13.06** (EKR), 5 pull. **18.07** (JÅR), 3 1K **28.08** (JÅR) og 3 pull. **28.08** (SST, BEL) – alt ved Fiskumvannet.

Sangsvane *Cygnus cygnus* **95 funn** **15.01-30.12**
Til stede i/ved de store vannveiene – i hovedsak vinter/vår og høst/forvinter. Fra observasjonene tas her med bl.a. 47 ind. i Vestfosselva på strekningen Vestfossen-Hokksund **15.01** (BHL) og 19-34 ind. i Vestfosselva i perioden **06.02- 28.03** (SST, BEL, LWH, AHA, JTF, TGR, HJN, GEN). Dessuten inntil 16 ind. i Vestfosselva og Fiskumvannet i perioden **28.03- 20.04** (SST, JTF, EKR, DKO, TGR, AHA, LWH, HJN, HRØ, BEL, CMI, EMI, KNS, BTB). De første ind. dukket opp på høsten på Fiskumvannet **16.10** (SST, PØK). Deretter inntil 16 ind. ved Fiskumvannet og de øvrige vannveiene fra **06.11** og ut året (SST, AHA, THO, LWH, AGA, BEL, TGR og CMI).

Sædgås *Anser f. fabalis* **1 funn** **Godkjent av LRSK**
2 ind. ved Fiskumvannet **26.09** (SST).

Kortnebbgås *Anser brachyrhynchus* **23 funn** **01.04- 09.10**
Bl.a. 260 ind. over Fiskumvannet **19.09** (SST), 300 ind. over Hals **26.09** (AHA), 200 ind. ptS over Hals **27.09** (AHA), 1000 ind. (sju flokker) ptS ved Torberg **29.09** (AHA), 420 ind. ptS over Fiskumvannet **29.09** (EKR), 200 ind. ptS over Hals **08.10** (AHA), 400 ind. over Hals **09.10** (AHA) og 105 ind. over Fiskumvannet **09.10** (SST).

Grågås *Anser anser* **65 funn** **23.01- 29.09**
1-7 ind. i Vestfoss- og Drammenselva fra Hokksund og opp til Sørby/Smørgrav i perioden **23.01-28.03** (SST, LWH, TGR, EKR, AHA, JTF, TGR, GEN, BEL, HJN). Videre 10-25 ind. i samme område fra **29.03- 10.04** (JTF, LWH, AHA, EMI, BEL, CMI, EKR og SST). Fram til og med **22.05** 2-6 ind. i på strekningen Fiskumvannet-Drammenselva (SST, BEL, JTF, LWH, BTB, TBA, OBY, AGA, GKA, JÅR, JTF og EFO). Dessuten bl.a. 2 nylig utfløyne 1K i Vestfosselva v/Vålen **22.05** (SST), 18-21 ind. ved Hokksund **29.07** (LWH) og **14.08** (JMM), 20 ind. over Fiskumvannet **30.08** (OSÅ) og 20 ind. ved Fiskumvannet **19.09** (SST).

Kanadagås *Branta canadensis* **99 funn** **25.03- 07.11**
Bl.a. 21-23 ind. ved Bergsvingen **26.-28.03** (JTF, BLE, HJN, SST). I perioden **31.03-17.04** inntil 50 ind. i samme område og ved Fiskumvannet (AHA, JTF, EMI, LWH, BEL, HRØ, CMI, EKR, SST, EMI). Gjennom sommeren inntil 10 ind. ved Fiskumvannet (EFO, SST, JTF, MJA, LWH, TBA, JÅR, KNS, JTB, IBO, ANÆ, PFU, EKR, ASØ, LGO, ANS og FHH). Fra høsten ved Fiskumvannet bl.a. 36 ind. **25.09** (LWH), 41 ind. (LWH), 42 ind. **23.10** (SST) og 48 ind. ved Fiskumvannet **07.11** (AHA). På Vestsida bl.a. 2 ind. over Ospåsen **30.04** (AHA), 1 par med 2 unger på Junger **30.05** og **27.06** (AHA) og 1 par m/2 unger i Jungerbekken **09.07** (AHA). Videre 4 ind. ved Karikollen **31.05** (THO) og ved Tryterud 22 ind. **19.06**, 10 ind. **20.06** og 12 ind. **31.07** (alle obs. KBJ).

Hvitkinngås *Branta leucopsis* **7 funn** **17.04-06.11**
1 ind. ved Råen **17.04** (JTF, LWH, JÅR) og **20.04** (JTF), 1 ind. ved Fiskumvannet **16.10** (SST, PØK), 1 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST) og 3 ind. ved Fiskumvannet **06.11** (SST).

- Brunnakke** *Anas penelope* **59 funn** **15.04-23.10**
Til stede i lite antall i hele perioden. Her nevnes 10 ind. ved Råen **18.04** (LWH) og 11 ind. på Fiskumvannet **26.09** (SST). 4 ind. på Fiskumvannet **29.09** (EKR). For øvrig aldri over 10 fugler.
- Krikkand** *Anas crecca* **73 funn** **08.04- 16.10**
Normal opptreden med en trekktopp i rundt 18.-20.04 på våren – bl.a. 41 ind. ved Råen **14.04** (JTF), 30 ind. på Fiskumvannet **15.04** (CMI, EMI). 50 ind. ved Råen **15.04** (JTF), 60 ind. ved Råen **17.04** (JTF), 65 ind. ved Råen **17.04** (JÅR), 50 ind. ved Råen **17.-18.04** (SST), 65 ind. ved Råen **20.04** (JTF) og 50 ind. på Fiskumvannet **20.04** (JTF). Fra høsten bl.a. 20 ind. på Fiskumvannet **22.08** (SST) og 50 ind. på Fiskumvannet **30.08** (OSÅ).
- Stokkand** *Anas platyrhynchos* **203 funn** **03.01- 30.12**
Helårsart. Således bl.a. 20-40 ind. i Vestfosselva på strekningen Vestfossen-Hokksund i perioden **15.01-08.04** (BHL, OSÅ, SST, BLE, LWH, AHA, MSJ, TGR og JTF). Videre bl.a. 82 ind. ved Råen **09.04** (JTF), 55 ind. ved Råen **10.04** (SST), 50 ind. i Vestfosselva v/Foss-Flesaker **10.04** (SST), 72 ind. ved Fiskumvannet **12.04** (JTF), 50 ind. ved Råen **14.04** (JTF), 87 ind. på Fiskumvannet **15.04** (CMI, EMI), 40 ind. ved Råen **17.04** (JTF), 75 ind. ved Råen **17.-18.04** (SST) og 40 ind. ved Fiskumvannet **20.04** (JTF). Videre bl.a. 1 hunn på reirbesøk på Hals **26.-27.04** (AHA), 4 pull. på Tjuvøya **20.05** (JÅR), 10 pull. på Fiskumvannet **31.05** (THO) og 1 hunn m/4 unger på Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE). Fra høsten bl.a. 40 ind. ved Vestfossen **02.10** (LWH), 60 ind. ved Vestfossen **14.10** (LWH) og 75-100 ind. i Vestfosselva **23.10-31.12** (SST, LWH, AHA, OSÅ, TGR, CMI og CLO).
- Stjertand** *Anas acuta* **2 funn** **26.09-05.10**
3 hunnfarvede ind. på Fiskumvannet **26.09** (SST). 2 hunnfarvede ind. på Fiskumvannet **05.10** (EKR).
- Knekkand** *Anas querquedula* **2 funn** **27.05-29.05**
1 hann på Fiskumvannet **27.05** (JTF). 1 hann på Fiskumvannet **29.05** (SST).
- Skjeand** *Anas clypeata* **9 funn** **08.05-03.10**
1 par på Fiskumvannet **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL). 3 hunnfarvede ind. på Fiskumvannet **22.08** (SST). Obs. på Fiskumvannet **23.08** (LGO). 1 hunnfarvet på Fiskumvannet **04.09** (SST). 1 ind. på Fiskumvannet **11.09** (LWH). 1 hunnfarvet ind. på Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA). 1 hunnfarvet ind. på Fiskumvannet **19.09** (SST). 1 hunnfarvet ind. på Fiskumvannet **26.09** (SST). 3 hunnfarvede ind. på Fiskumvannet **03.10** (CMI).
- Toppand** *Aythya fuligula* **119 funn** **15.01- 30.12**
Til stede hele året – stort sett inntil 5-8 ind. og i tilknytning til Fiskumvannet-Vestfosselva-Drammenselva om vinteren. Økende antall utover i april/mai – f. eks. 11 ind. **24.04** (LWH), 14 ind. **24.04** (SST), 20 ind. **25.04** (JÅR), 13 ind. **29.04** (JÅR), 15 ind. **30.04** (OSÅ), 16 ind. **02.05** og **04.05** (JTF), 12 ind. **16.05** (SST), 18 ind. **21.05** (LWH) og 10 ind. **21.05** (EKR) – alt ved Fiskumvannet. Seinere på året bl.a. 11 ind. **07.06** (LWH), 10 hanner **13.06** (PØK), 14 ind. **26.09** (SST), 13 ind. **29.09** (EKR), 15 ind. **03.10** (CMI), 20 ind. **09.10** (JÅR), 20 ind. **09.10** (SST), 25 ind. **16.10** (SST), 16 ind. **23.10** (SST), 14 ind. **06.11** (SST), 50 ind. **07.11** (AHA), 12 ind. **09.11** (LWH) og 10 ind. **14.11** (AHA, LWH) – alt ved Fiskumvannet.
- Bergand** *Aythya marila* **2 funn** **02.10-17.10**
1 ind. på Fiskumvannet **02.10** (JTB) og 1 hunn ved Råen **17.10** (LWH).
- Svartand** *Melanitta nigra* **2 funn** **25.04-07.11**
10 ind. på Fiskumvannet **25.04** (JÅR) og 1 ind. ved Fiskumvannet **07.11** (AHA).
- Sjøorre** *Melanitta fusca* **1 funn**
1 hann Fiskumvannet **09.05** (JTB, IBO, ANÆ).
- Kvinand** *Bucephala clangula* **215 funn** **03.01- 30.12**
Helårsart – stort sett i mindre antall. Et unntak: 16 ind. i Vestfosselva v/Berg-Sørby **15.01** (BHL). I april/mai bl.a. 44 ind. **13.04** (JTB), 24 ind. **14.04** (JTF), 45 ind. **17.04** (SST, LWH), 50 ind. **20.04** (JTF), 32 ind. **24.04** (SST), 20 ind. **25.04** (JÅR) og **02.05** (JTF), 25 ind. **04.05** (MJA) og 18 ind. **14.05** (AHA) – alt ved Fiskumvannet. For øvrig 4 ind. på Øyvannet **13.05** (HJN), 17 ind. ved Tjuvøya **20.05** (JÅR), 1 par ved hhv. Spærensetra **30.05** og Svartskurden

30.05 (AHA) og 1 ind. Urdsvann **06.06** (SST), 1 varslende ad. hunn og 3 nylig utfløyne 1K på Junger **27.06** (AHA), 4 pull. på Fiskumvannet **17.06** (AMÅ), 1 hunn m/6 pull. på Fiskumvannet **03.07** (JÅR) og 1 varslende hunn m/5 1K på Junger **21.07** (AHA), samt fra Fiskumvannet bl.a. 10 ind. hhv. **16.07** (BEL), **14.08** (JÅR), **12.09** (BKY) og **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE),, 18 ind. **23.07** (EKR), 12 ind. **29.09** (EKR), 13 ind. **05.10** (EKR), 15 ind. **09.10** (JÅR), 12 ind. **09.10** (SST), 14 ind. **23.10** (SST) og 16 ind. **09.11** (LWH).

Lappfiskand *Mergus albellus* **1 funn**
1 hann ved Fiskumvannet **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, MJA, PØK, BEL).

Siland *Mergus serrator* **39 funn** **01.05- 06.11**
Med ett unntak gjennom hele perioden kun sett ved Fiskumvannet i lite antall (SST, MJA, KNS, GKA, BTB, ITS, FTB, PØK, BEL, JTB, IBO, ANÆ, JTF, PFU, JÅR, EKR, THO, NBV, EBA, ANS, LWH og TBA). Dessuten 7 hunnfarvede ind. og 20 pull. **18.07** (JÅR) og 13 ind. **28.08** (SST, BEL). Unntaket - 1 ind. ved Smedmoen **23.05** (RZA)

Laksand *Mergus merganser* **63 funn** **03.01- 27.12**
Stort sett helårsart. Utenom Fiskumvannet bl.a. 5 ind. i Drammenselva v/Hokksund **03.01** (BEL), 4 ind. ved Bergsvingen **05.04** (JTF), 5 ind. ved Tjuvøya **20.05** (JÅR), 1 hunnfarvet ind. i Mellomtjernsbekken **19.09** (AHA), 3 hunnfarvede ind. på Øyvannet **12.-18.07** (HJN) og 2 hanner i Vestfosselva v/Vestfossen **27.12** (CMI). Ved Fiskumvannet bl.a. 7 ind. **09.04** (JTF), 8 ind. **13.04** (JTB), 6 ind. **20.04** (JTF), 4 hanner **24.04** (SST), 4 ind. **29.05** (SST), 23 1K **23.07** (EKR), 14 ind. **07.11** (AHA) og 15 ind. (hvorav 11 hanner) **14.11** (AHA, LWH).

Jerpe *Bonasa bonasia* **14 funn** **23.01- 19.12**
Helårsart – bl.a. 1 ind. på Ospåsen **23.01** (AHA), 1 hann i Dunserudhagan **07.04** (JTB), 1 ind. på Ospåsen **30.04** (AHA), 1 kull (5 ind. – hvorav 1 ind. ringmerket) på Ospåsen **27.08** (AHA), 2 ind. på Ospåsen **12.09** (AHA), 1 ind. ved Junger **29.09** (TKO), 1 ind. ved Dalesetra **14.10** (AHA), 1 ind. ved Prestvannet **16.10** (AHA), 1 ind. på Hals **26.10** (AHA), 2 ind. ved Kolbergtjern **03.11** (EKR), 1 ind. samme sted **06.11** (AHA) og 1 ind. på Hals **19.12** (AHA).

Orrfugl *Tetrao tetrix* **23 funn** **22.01- 25.11**
Helårsart – bl.a. 1 hunn ved Yttervannet **22.01** (HJN), 12 ind. på Grasåsen **23.01** (FBO), 10 hanner ved Øyvannet **06.05** (HJN), 2 hanner i sang/spill ved Ospåsen **11.05** (AHA), 2 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 1 hunn m/avledningsmanøver på Ospåsen **20.06** (AHA), 1 varslende hunn m/5 1K ved Hals **10.07** (AHA), 1 hann på Ospåsen **19.08** og **12.09** (AHA), 1 hann på Kolbergåsen **18.09** og på Grasåsen **19.09** (AHA), 2 ind. ved Hoensetra/Hoenseteråsen **14.10** (AHA), 4 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA) og 15 ind. Øyvannet **23.11** (HJN).

Storfugl *Tetrao urogallus* **16 funn** **23.01- 26.10**
Helårsart – bl.a. 1 hunn på Ospåsen **23.01** (AHA), 2 hanner på Ospåsen **30.04** (AHA), 2 hanner på Ospåsen **09.07** (AHA), 2 ad. hanner ved Junger **25.07** (EKR), 1 hann på Ospåsen **19.08** (AHA), 1 hunn på Grasåsen **19.09** (AHA), 1 hunn ved Junger **29.09** (TKO), 1 hann på Ospåsen **30.09** (AHA), 1 hunn ved Solbergsetra **13.10** (AHA), 4 ind. ved Hoensetra **14.10** (AHA), 1 hann ved Dalesetra **17.10** (AHA) og 1 hann ved Sæteråsen **26.10** (EKR).

Fasan *Phasianus colchicus* **1 funn**
1 hann på Hals **10.10** (AHA).

Smålom *Gavia stellata* **1 funn**
1 ind. på Fiskumvannet **31.05** (THO).

Storlom *Gavia arctica* **20 funn** **22.04- 05.09**
Fra Fiskumvannet 1-3 ind. i perioden **22.04-13.06** (TBA, SST, JTB, LWH, EKR, JÅR, ASØ og THO). Utenom Fiskumvannet 2 ind. på Øyvannet **14.05** (HJN), 1 par og 1 nylig utfløyen 1K på Kolbrækvann **25.06** (HJN) og 2 ind. på Øyvannet **04.-05.09** (HJN).

Dvergdykker *Tachybaptus ruficollis* **23 funn** **15.01- 16.10**
1-2 ind. i Vestfosselva og Loeselva i perioden **11.01-07.04** (DKO, BHL, OSÅ, MSJ, EKR, JTF, SST, HJN og CMI). Videre 1 ad. **04.09** (SST, 1 ind. **12.09** (BKY). 1 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 1 ind. **09.10** (JÅR), 1 1K **09.10** (SST), 1 ind. **15.10** (RZA) og 1 ind. **16.10** (SST) – alt ved Fiskumvannet.

Toppsykker *Podiceps cristatus***113 funn****14.04-16.11**

Kun observert ved Fiskumvannet - bl.a. 1 ind. **14.04** (JTF), 8 ind. **15.04** (CMI, EMI), 7 ind. **20.04** (JTF), 8 ind. **24.04** (SST), 10 ind. **02.05** (JTF), 12 ind. **04.05** (JTF), 3 par **08.05** (GKA), 7 ad. **09.05** (JTB, IBO, ANÆ), 6 ind. **10.05** (JTF), 7 ind. **19.05** (JTF), 8 ind. **28.05** (JTF), 8 ind. **30.05** (JÅR), 10 ind. ind. **30.05** (ASØ), 12 ind. **31.05** (THO), 2-6 ind. i perioden **06.06-01.08** (SST, LWH, EKR, PØK, AMÅ, JÅR, BEL og LWH), 4 ad. og 3-7 pull. **14.08** (JÅR og EKR), 4 ad. og 4 1K **15.08** (EBA), 7 ad. og 4 nylig utfløyne 1K **22.08** (SST), 4 ad. og 3 1K **27.08** (EKR), 5 ind. **28.08** (LWH). 3 ad. og 5 1K **28.08** (JÅR, SST), 5 ind. **30.08** (OSÅ), 9 ind. **04.09** (SST), 6 ad. og 4 1K **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 3 ad. og 2 1K **12.09** (BKY), 10 ind. **19.09** (SST), 7 ind. **26.09** (SST), 9 ind. **29.09** (EKR), 7 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE) og **03.10** (CMI), 8 ind. **05.10** (EKR), 6 ind. **09.10** (SST), 7 ind. **16.10** og **23.10** (SST) og 4 ind. **06.11** (SST).

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena***1 funn****Godkjent av LRSK**

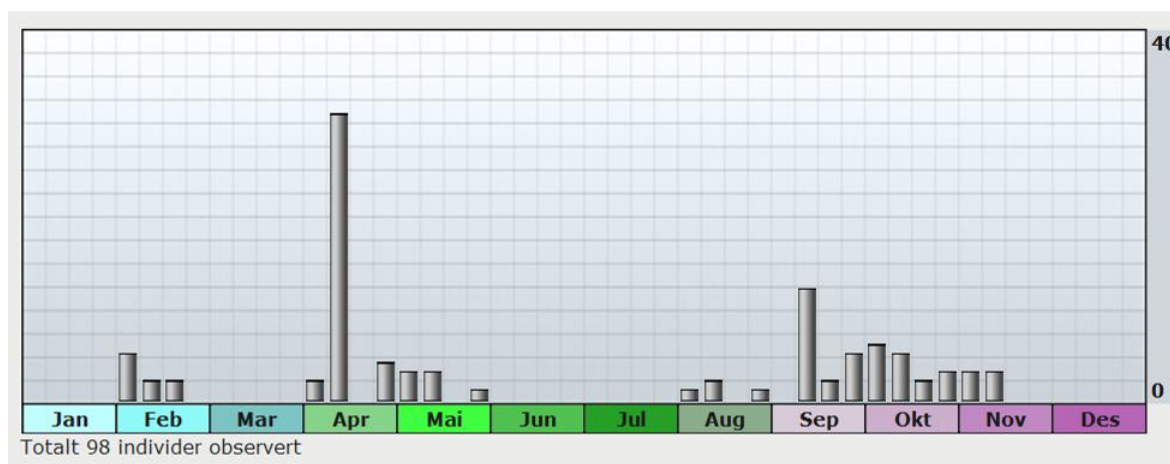
1 ind. på Fiskumvannet **03.10** (CMI).

Hornedykker *Podiceps auritus***8 funn****20.04-04.11**

1 ind. på Fiskumvannet **20.04** (JTF), 1 ind. ved Fiskumvannet **22.04** (TBA), 2 ind. på Fiskumvannet **23.04** (JÅR), 2 ind. ved Fiskumvannet **23.04** (KNS), 1 ind. på Fiskumvannet **24.04** (LWH), 2 ind. på Fiskumvannet **24.04** (SST), 1 ind. på Fiskumvannet **19.09** (SST) og 2 ind. på Fiskumvannet **04.11** (MSJ).

Storskarv *Phalacrocorax carbo***41 funn****06.02- 14.11**

Utenom Fiskumvannet bl.a. 2 ind. ved Hellefoss og 3 ind. i Drammenselva v/Hokksund **06.02** (SST), 2 ind. over Bergsvingen **03.04** (HJN), 30 ind. trekkende over Halshaugen **08.04** (CMI), 1 ind. over Kolbrækvann **08.08** (HJN) og 2 ind. ved Tjuvøya **15.08** (JÅR). Ved Fiskumvannet bl.a. 2 ind. **24.04** (SST), 2 ind. **02.05** (LWH), 2 ind. **16.05** (SST), 3 ind. **11.09** (LWH, SST, ITS, BTB, TBA), 5 ind. **12.09** (BKY), 2 ind. **25.09** (LWH), 2 ind. **03.10** (CMI), 3 ind. **09.10** (SST), 2 ind. **16.10** (SST), 2 ind. **23.10** (SST), 3 ind. **28.10** (LWH), 3 ind. **06.11** (SST) og 3 ind. **14.11** (AHA).

Figuren viser forekomsten av storskarv i Øvre Eiker i fjor.

Gråhegre *Ardea cinerea***58 funn****29.03- 06.11**

Stort sett kun 1-2 streiffugler. Unntak: 4 ind. **03.05** (OBY) og 3 ind. hhv. **21.05** og **27.08** (EKR) – alle ved Fiskumvannet. For øvrig 48 obs. ved Fiskumvannet, fire ved Bergsvingen og tre obs. på Hals/Halshaugen.

Vepsevåk *Pernis apivorus***8 funn****14.05-18.07**

Obs. ved Fiskumvannet **14.05** (MJA, MSJ), 1 ind. ved Fiskumvannet **21.04** (CMI), 3 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 1 ind. over Hegstad **06.06** (SST), 1 ind. ved Kolbergstjern **26.06** (MSJ), 1 ind. på Ospåsen **28.06** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **30.06** (JLÅ) og 1 ind. ved Bergsvingen **18.07** (JÅR).

Havørn *Haliaeetus albicilla***2 funn****01.02-30.12**

1 ind. over Hokksund **01.02** (PNE) og 1 ad. over Vestfossen **30.12** (CMI, CLO).

- Sivhauk *Circus aeruginosus*** **24 funn** **20.04- 25.09**
 Kun ved Fiskumvannet i 2010 - 1 hunn **20.04** og **02.05** (JTF), 1 hunnfarvet ind. **01.05** (SST), 1 hann **04.** og **08.05** (GKA, BEL), 1 3K hann **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 1 hann og 1 hunn **28.05** (JTF), 1 ind. **29.05** (PØK), 1 hunn **03.06** (JÅR), 1 hann **13.06** (EKR), 1 ad. hann **17.06** og **12.07** (JTB, RRU, PØK), 1 hunnfarvet ind. **16.07** (BEL), 1 hunnfarvet ind. **17.07** (FGR), 1 hunn **22.07** (FGR), 1 ad. hann **14.08** (JÅR), 1 ind. **15.08** (LBL, EBA), 1 ad. hunn **25.08** (JTB, ANS), 1 1K **27.** og **28.08** (JÅR, SST, LWH), 1 hunn **28.08** (LWH) og 1 ind. **25.09** (LWH).
- Myrhauk *Circus cyaneus*** **2 funn** **12.09-09.10**
 1 hunnfarvet individ ved Fiskumvannet **12.09** (BKY) og 1 ad. hunn ved Fiskumvannet **09.10** (SST).
- Hønsehauk *Accipiter gentilis*** **40 funn** **16.01- 26.12**
 Ind. av begge kjønn og unge og eldre fugler obs. spredt over det meste av kommunen gjennom hele året, men med to unntak - 2 ind. ved Fiskumvannet **19.09** (SST) og 3 ind. ved Fiskumvannet **25.09** (LWH), (AHA, TGR, MSJ, JTF, EKR, SST, LWH, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BLE, RZA, HJN og CMI).
- Spurvehauk *Accipiter nisus*** **39 funn** **10.03-23.12**
 Helårsart – bl.a. 3 ind. over Råen **01.05** (SST), 2 ind. på Rudsåsen **02.05** (JTF), 1 par ved Kolbrækvann **08.08** (HJN) og 2 ind. på Hals **13.11** (AHA), kun 1 ind. hver gang (EMI, TGR, EKR, HJN, SST, AHA, GFO, JTF, JTB, LWH, MJA, MSJ, JÅR, ANS, FHH, MVD og AHE).
- Musvåk *Buteo buteo*** **75 funn** **28.03-23.10**
 Med noen unntak 1-2 ind. obs. spredt gjennom barmarksperioden (SST, HJN, JTF, AHA, EMI, JTF, LWH, EBS, JTB, CMI, KNS, KBJ, BEL, HKA, KFI, TGR, BTB, JÅR, GKA, ITS, MJA, PØK, FTB, BEL, MSJ, ASØ, THO, LBL og EBA). Unntak: 5 ind. trekkende over Bergsvingen **02.04** (HJN), 5 ind. samme sted **03.04** (HJN) og **04.04** (EMI), 4 ind. over Dunserudhagan **05.04** (JTB), 4 ind. ved Fiskumvannet **10.04** (SST, EKR), 5 ind. over Bergsvingen **11.04** (HJN) og 3 ind. ved Fiskumvannet **17.04** (SST), **30.05** (JÅR), **13.06** (AMÅ, MSJ) og **17.06** (AMÅ). Dessuten 3 ind. ved Bergsvingen **18.07** (JÅR) og ved Fiskumvannet **14.08** (JÅR).
- Fjellvåk *Buteo lagopus*** **2 funn** **01.01-09.03**
 1 ind. i Leirdalen **01.01** (AHA) og 1 ind. på Hals **09.03** (AHA).
- Kongeørn *Aquila chrysaetos*** **6 funn** **25.03-19.09**
 2 ind. ved Junger **18.-19.01** (DKO), 1 2K+ ptSV forbi Bergsvingen **25.03** (EKR), 1 ind. over Bergsvanna **17.05** (AHA), 1 ad. over nordenden av Eikern **19.09** (SST) og 1 1K på Kolbergåsen i **november/desember** (DKO).
- Fiskeørn *Pandion haliaetus*** **26 funn** **10.04- 09.09**
 Kun hekking i ett kjent revir i fjor (SST/Fiskeørnprosjektet). Utenom Fiskumvannet 1 ind. over Bergsvingen **11.04** og over Kolbrækvann **08.08** (HJN). Ved Fiskumvannet 2 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL) og **31.05** (THO). For øvrig kun enkeltindivider - 1 hann **10.04** (SST, EKR), **15.04** (CMI, EMI), **17.05** (SST), **24.04** (BTB, LWH og SST), **29.04** (JÅR), **29.04** (KNS), **01.05** (JÅR), (SST), **04.05** (JTF), **07.05** (KNS), **08.05** (GKA), **09.05** (JÅR), **10.05** (JTF), **19.05** (JÅR), **05.06** (NBV), **13.06** (EKR), **16.06** (AMÅ, MSJ), **23.07** (JÅR), **22.08** (SST) og **09.09** (KNS).
- Tårnfalk *Falco tinnunculus*** **27 funn** **02.04-26.09**
 1 par ved Bergsvingen **03.04** og **06.04** (HJN), 1 par over Kolbrækvann **25.06** (HJN), 2 ind. ved Øyvannet **04.07** (HJN) og 1 par samme sted **12.-18.07** (HJN). For øvrig kun obs. av enkeltindivider – særlig ved Bergsvingen. Således bl.a. 1 hann **02.** og **03.04** (HJN, EMI), 1 hunn **03.04** (EMI), 1 ind. **04.04** (EMI, LWH, BEL og EBA), 1 ind. **05.04** (JTF, CMI), 1 hann **07.04** (EKR, CMI), 1 hunn **08.04** (JTF, LWH). For øvrig 1 hann ved Fiskumvannet **07.04** (EKR), 1 ind. på Hals **10.** og **11.04** (AHA), 1 hunn ved Hegstad **10.04** (SST), 1 hunn ved Fiskumvannet **24.04** (SST), 1 ind. ved Øyvannet **27.04** og **04.09** (HJN) og 1 hunnfarvet ind. ved Flesaker **26.09** (SST).
- Dvergfalk *Falco columbarius*** **18 funn** **27.03- 02.10**
 Bergsvingen er stedet for dvergfalkene - 1 hann **27.03** (JTF), 1 hunn **28.03** (SST), 3 ind. **03.04** (HJN), 1 ind. **03.04** (EMI), 1 hunn **05.04** (JTF), 1 ind. **06.04** (HJN), 1 ind. **07.04** (HJN), 1 ind. **07.04** (CMI), 1 ind. **11.04** (HJN) og 1 ind. **30.09** (AHA). For øvrig 1 ind. ved Fiskumvannet hhv. **07.04** og **14.04** (JTF), 1 hunn og 1 hann ved Øyvannet hhv.

07.05 og **12.-18.07** (HJN), samt 1 ind. **13.09** (EKR), 1 hunnfarvet ind. **26.09** (SST) og 1 hunn **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE) – alt ved Fiskumvannet.

Lerkefalk *Falco subbuteo*

13 funn

07.05-01.09

Opptådte hyppigste ved Fiskumvannet i fjor - 1 ind. **29.05** (SST), 2 ad. **10.06** (FGR), 1 ind. **13.06** (EKR, PØK), 1 ind. **13.06** (PØK), 1 par **17.06** (JTB, RRU), 1 ind. **22.06** (LBL), 1 ind. **03.07** (JÅR) og 1 1K ved Flesaker **28.08** (SST). For øvrig 1 ind. over Hals hhv. **07.05**, **29.05** og **21.06** (AHA) og 2 ind. på Darbu **01.09** (BTB).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

22 funn

02.01-03.11

1 ind. - trolig en og samme utfarvede hunn - i området Bomenga-Halshaugen **fra nyttår til først i april** (MSJ, SST og AHA), 1 hunn **11.09** (SST), 1 hann i **september/oktober** (MSJ), 2 ind. (hann og hunn) **22.10** (MSJ), 1 hunn **26.10** (HJN) og 1 ind. **03.11** (LWH). Videre - ved Fiskumvannet - 1 ind. **10.05** (CMI), **31.05** (THO), **13.06** (AMÅ, MSJ), 1 1K hann **01.08** (JÅR), hann og hunn **05.09** (JÅR), 1 ind. **12.09** (BKY) og 1 ad. Fiskumvannet **13.09** (EKR).

Jaktfalk *Falco rusticolus*

1 funn

2 ind. (par?) i distriktet **08.08** (JTB)

Vannrikse *Rallus aquaticus*

2 funn

15.05-21.05

1 ind. ved Fiskumvannet **15.05** (SST) og 1 ind. ved Fiskumvannet **21.05** (EKR).

Sivhøne *Gallinula chloropus*

8 funn

14.08-15.10

Kun sett ved Fiskumvannet i fjor - 1 ad. **14.08** (JÅR), 1 1K **22.08** (SST), Obs. **23.08** (LGO), 1 ind. **27.08** (JÅR), 1 1K **28.08** (SST, BEL), 1 ind. **09.10** (JÅR), 1 ind. **09.10** (SST) og 1 ind. **15.10** (RZA).

Sothøne *Fulica atra*

123 funn

06.02- 30.12

Til stede i Fiskumvannet/Vestfosselva hele året – bl.a. 1 ind. **06.02** (SST) og 4 ind. **22.02**, **04.03**, **06.03** (AHA, LWH og TGR) – alt ved Vestfossen. Fra Fiskumvannet gjennom året bl.a. 4 ind. **17.04** (SST), 20 ind. **20.04** (JTF), 10 ind. **02.05** (JTF), 4 rugende ind. **13.05** (SST), 3 rugende ind. **21.05** (EKR), 6 rugende ind. **29.05** (SST), 10 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 4 rugende ind. **06.06** (SST), 4 pull. og 4 ad. **13.06** (EKR), ad. **03.07** (JÅR), 4 pull. **03.07** (JÅR), 1 ind. m/2 unger **12.07** (PØK), 1 pull. **18.07** (JÅR), 4 ad. og 4 1K **23.07** (EKR), 10 ad. **01.08** (JÅR), 6 pull. **01.08** (JÅR). 5-6 ind. **14.-15.08** (JÅR, EKR og EBA), 3 1K **15.08** (EBA), 3-6 ind (hvorav 2 1K) **27.-30.08** (JÅR, EKR, LWH, SST, BEL og OSÅ), 7 ind. (hvorav 2 1K) **11.-13.09** (SST, ITS, BTB, TBA, EKR og BKY), 14 ind. **29.09** (EKR), 11 ind. **09.10** (SST), 12 og 16 ind. hhv. **23.10** og **06.11** (SST), 13 ind. **09.11** (LWH) og 6-8 ind. **14.11** (AHA og LWH). Dessuten 2 ind. ved Vestfossen **30.12** (AHA, CMI og CLO).

Trane *Grus grus*

64 funn

03.04- 29.08

1-3 individer i perioden på Vestsida og Bergsvingen/Fiskumvannet (GFO, EBA, JTF, HJN, EKR, CMI, EMI, AHA, HAK, KFI, HJN, TGR, SST, BEL, JÅR, KNS, GKA, BTB, ITS, PØK, FTB, MJA, RFU, LWH, ASØ og FHH). 5 og 6 ind. over Bergsvingen hhv. **04.04** (EMI) og **11.04** (HJN), samt 5 ind. over Fiskumvannet **25.08** (JTB, ANS). I hekkesesongen 3 ind. (2 ad. + 1 juv.) på Hals **09.**, **12.**, **14.** og **24.08**, i Langmyr **27.08** og på Hals **28.-29.08** (alle obs.: AHA).

Tjeld *Haematopus ostralegus*

1 funn

Obs. ved Fiskumvannet **04.05** (MJA).

Dverglo *Charadrius dubius*

6 funn

22.04-27.06

2 ind. ved Fiskumvannet **22.04** (LWH og JTF), 2 ind. ved Fiskumvannet **23.04** (JTF og JÅR), 1 varslende ind. i Øvre Hoen grustak **23.06** (SST) og 1 varslende par på Hønerudåsen **27.06** (AHA).

Sandlo *Charadrius hiaticula*

4 funn

15.04-27.08

2 ind. ved Fiskumvannet **15.04** (CMI, EMI), 1 ind. ved Råen **20.04** (JTF) og 1 ad. og 1 1K ved Flesaker **27.08** (EKR).

Heilo *Pluvialis apricaria*

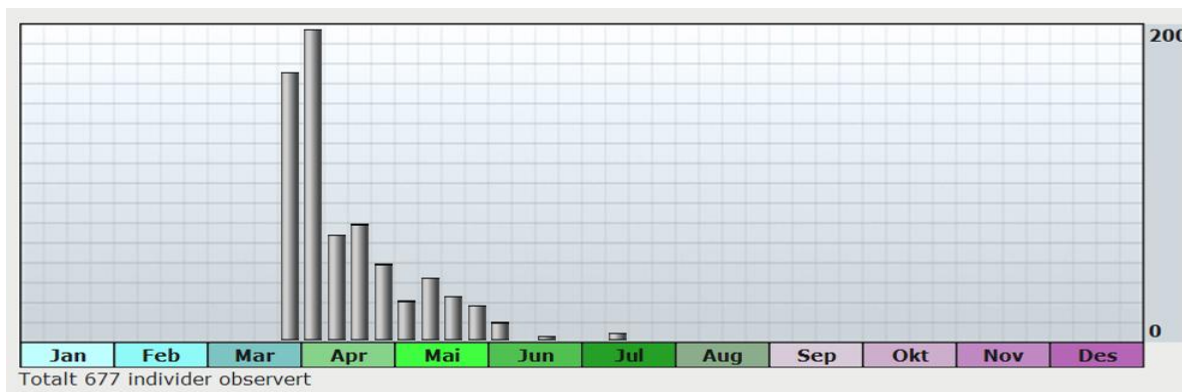
11 funn

28.04-09.10

Fra observasjonene bl.a. 8 og 22 ind. ved Flesaker hhv. **28.04** og **01.05** (EKR og SST), 13 ind. ved Bergsvingen **13.05** (SST), 3 ind. over Hals **09.08** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR), 1 ind. over Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE) og 2 ind. ved Flesaker **09.10** (SST).

Vipe *Vanellus vanellus***119 funn****25.03-12.07**

Fra observasjonene bl.a. 11 og 30 ind. **25.03** (EKR og HJN), 15 ind. **27.03** (JTF), 25 ind. **27.03** (BEL, HJN) og 25 ind. **31.03** (AHA) – alt ved Bergsvingen **28.03** (JTF). Videre bl.a. 38 ind. over Vestfossen **30.03** (TGR), 20 ind. på Sem **31.03** (RSO), 60 ind. over Bergsvingen **04.04** og **05.04** (EMI og JTF), 25 ind. over Skjøel **06.04** (TGR), 20 ind. ved Fiskumvannet **15.04** (CMI, EMI), 25 ind. ved Fiskumvannet **22.04** (TBA), 10 ind. Fiskumvannet **30.04** (OSÅ), 1 hekkende par ved Hegstad **22.05** (SST), 4 rugende ind. ved Hegstad **29.05** (SST), 2 ad. og 2 nylig utfløyne 1K ved Hegstad **06.06** (SST), 3 ind. ved Hokksund **12.07** (EKR) og 1 ind. ved Fiskumvannet **12.07** (PØK).

Vurdert ut fra observasjonene er vipa i Øvre Eiker stadig mer et vårfenomen. Figuren viser status for 2010.

Polarsnipe *Calidris canutus***3 funn****Godkjent av LRSK**

1 dødt ind. ved Flesaker **27.-28.08** (JÅR, SST).

Tundrasnipe *Calidris ferruginea***1 funn****Godkjent av LRSK**

1 1K ved Flesaker **27.08** (EKR).

Myrsnipe *Calidris alpina***8 funn****27.08-02.10**

1 ind. ved Flesaker **27.08** (EKR), 10 ind. over Fiskumvannet **28.08** (LWH), 2 ad. ind. ved Flesaker **28.08** (JÅR), 10 ind. ved Flesaker **28.08** (JÅR), 12 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (SST, BEL), 1 ind. over Fiskumvannet **11.09** (LWH, SST, ITS, BTB, TBA). 4 ind. ved Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE).

Brushane *Philomachus pugnax***2 funn****10.05-16.05**

1 hunn ved Fiskumvannet **10.05** (JTF). 5 ind. ved Fiskumvannet **16.05** (SST).

Enkeltbekkasin *Gallinago gallinago***84 funn****09.04-17.10**

Fra Fiskumvannet bl.a. obs. **09.04** (KNS), 14 ind. **18.04** (JÅR), 5 ind. **20.04** (JTF), 3 ind. **30.04** og **02.05** (OSÅ og JTF), 3 ind. **09.05** og **10.05** (JTB, IBO, ANÆ og JTF), 4 ind. **16.05** (SST), 3 ind. **21.05** (EKR), 2 ind. i sang/spill **29.05** (SST), 3 ind. i sang/spill **01.06** (SST), 3 ind. **04.06** (TAN), 7 ind. **23.07** (EKR), 6 ind. **25.08** (JTB, ANS), 10 ind. **11.09** (LWH), 11 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 5 ind. **19.09** (SST), 9 ind. **26.09** (SST), 4 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 5 ind. **02.10** (LWH), 5 ind. **09.10** (SST), 4 ind. **16.10** (SST, PØK) og 1 ind. **17.10** (LWH). Utenom Fiskumvannet 1 ind. ved Store Bergsvannet, 1 ind. ved Lønnsmyr/Lortsetra og 1 ind. på Høgåsen **17.05** (AHA).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media***6 funn****13.05-12.09**

1 ind. ved Fiskumvannet **13.05** (SST), **14.05** (CMI), **15.05** (SST), **17.05** (JTF), **30.05** (ASØ) og **12.09** (BKY).

Rugde *Scolopax rusticola***27 funn****26.03-23.10**

Fra listene bl.a. 1 ind. på Halshaugen **26.03** (AHA), 1 hann i Dunserudhagan **07.04** (JTB), 1 ind. på Rudsåsen **18.04** (JTF), 2 ind. på Hals **19.04** (AHA), 1 ind. ved Øyvannet **21.04** (HJN), 1 rugende ind. på Hals **25.04** (AHA), 1 ind. på Ospåsen **30.04** (AHA), 1 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 1 par ved Brekke **04.05** (GKA), 2 ind. i sang/spill ved Tørrbekk **19.05** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **21.05** (EKR), 1 ind. ved Tryterud **22.05** (ASØ), 1 ind. over Bakke **23.05** (JTF), 1 varslende ind. på Hals **23.06** (AHA), 2 ind. over Tryterud **30.06** (KBJ), 1 ind. ringmerket på Hals **20.07** (AHA) og 1 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST).

- Småspove *Numenius phaeopus*** **7 funn** **22.04-14.05**
4 ind. **22.04** (TBA), 1 ind. **09.05** (JÅR, JTB, IBO, ANÆ), 16 ind. **10.05** (JTF), 9 ind. **10.05** (PFU), 2 ind. **13.05** (SST) og 5 ind. **14.05** (MJA, MSJ) – alt ved Fiskumvannet.
- Storspove *Numenius arquata*** **22 funn** **16.04-19.09**
Fra Fiskumvannet bl.a. obs. **16.04** (KNS), 2 ind. **17.04** (SST), 2 ind. **17.04** (BTB), 2-3 ind. **01.-03.05** (SST, OSÅ, OBY), 1 ind. ved Flesaker **08.05** (SST, BTB, ITS, PØK, FTB, MJA, BEL), 6 ind. **14.05** (AHA), 7 ind. **25.08** (JTB, ANS), 5 ind. **27.08** (EKR). 8 ind. **28.08** (LWH). 2-3 ind. **28.08** (JÅR, SST, BEL) og 1 ind. **19.09** (SST). I tillegg 3 ind. **05.09** (HAJ) og 1 ind. **12.09** (AHA) – begge obs. på Hals.
- Rødstilk *Tringa totanus*** **16 funn** **16.04-25.08**
Ved Fiskumvannet – bl.a. obs. **16.04** (KNS), 1 ind. **29.04** (JÅR og KNS), 1 ind. **10.05** (JTF og PFU). 5-7 ind. **14.05** (AHA, MJA, MSJ), 3 ind. **20.05** (DKO). 2 ind. **21.05** (LWH, EKR), 2 ind. **21.05** (EKR) og 1 ad. hann **25.08** (JTB, ANS).
- Gluttsnipe *Tringa nebularia*** **16 funn** **29.04-14.08**
Utenom 2 ind. ved Bergsvingen **13.05** (SST) kun obs. ved Fiskumvannet – bl.a. 1 ind. **29.04** (JÅR), 1-2 ind. **30.04** (OSÅ og LWH), 12 ind. **04.05** (JTF), 3 ind. **09.05** (JTB, IBO, ANÆ), 11 ind. **10.05** (JTF), 4 ind. **23.07** (EKR), 1 1K **01.08** (JÅR) og 6 ind. **14.08** (EKR).
- Skogsnipe *Tringa ochropus*** **62 funn** **07.04-14.08**
Fra listene bl.a. 1 ind. ved Råen **07.04** (JTF) og 2 ind. over Bergsvingen **09.04** (LWH). Videre bl.a. 4 ind. **10.04** (SST, EKR), 15 ind. **12.** og **14.04** (JTF), 8 ind. **15.04** (CMI, EMI), 10 ind. **15.04** (JTF) 10 ind. **17.04** (JTF), 8 ind. **17.04** (LWH), 5 ind. **17.04** (JÅR), 7 ind. **17.04** (SST), 5 ind. **18.04** (SST), 10 ind. **20.04** (JTF), **20.04** (JTF) og **22.04** (JTF), 2 ind. **01.05** (SST), 2 ind. **07.06** (LWH), og 1 ind. **14.08** (EKR) – alt ved Fiskumvannet. Dessuten 1 ind. på Hals **16.04** (AHA), 1 ind. på Ospåsen **30.04** og **09.05** (AHA), 1 ind. ved Jungerbekken-Kolbergtjernsmyrene S **14.05** (AHA), 1 varslende ind. ved hhv. Store Bergsvannet, Lønnsmyr og Høystakkmyr **17.05** (AHA), 2 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 1 varslende ind. i Krambudalen **06.06** (SST) og 1 ind. ved Kolbrækvann **25.06** (HJN)
- Grønnstilk *Tringa glareola*** **32 funn** **15.04-01.08**
Kun funnet ved Fiskumvannet i 2010 – bl.a. 7 ind. **15.04** (CMI, EMI), 12 ind. **30.04** (OSÅ og LWH), 23 ind. **01.05** (SST), 20 ind. **01.05** (JÅR), 5 ind. **09.05** (JÅR), 10 ind. **10.05** (JTF). 7 ind. **10.05** (PFU), 18 ind. **13.05** (SST), 6 ind. **16.05** (SST), 2 ind. **30.05** (JÅR), 7 ind. **23.07** (EKR), 4 ind. **24.07** (LWH) og 2 1K og 1 ad. **01.08** (JÅR).
- Strandsnipe *Actitis hypoleucos*** **25 funn** **15.04-23.07**
Fra Fiskumvannet bl.a. 9 ind. **15.04** (CMI, EMI), 2 ind. **08.05** (GKA), 1 ind. **16.05** (SST), 1 ind. **28.05** (JTF), 3 ind. **21.05** (LWH), 2 ind. hhv. **04.06** (TAN), **18.07** (JÅR) og **23.07** (EKR). Dessuten 2 ind. ved Sundhaugen **30.05** (ASØ). For øvrig bl.a. 2 ind. ved Tørrbekk **20.05** (JTF), 1 ind. på Tjuvøya **22.05** (JTF, EFO), 1 ind. ved Urds vann **06.06** (SST), 1 ad. v/Kolbrækvann **25.06** (HJN), 1 par v/Mastebogen motorbane **28.06** (AHA).
- Steinvender *Arenaria interpres*** **1 funn**
1 ind. ved Flesaker **27.08** (EKR).
- Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*** **1 funn** **Godkjent av LRSK**
1 1K ved Fiskumvannet **19.09** (SST).
- Hettemåke *Larus ridibundus*** **10 funn** **12.04-03.10**
Utenom 30 ind. ved Hokksund **08.05** (JMM) kun ved Fiskumvannet – således 4 ind. **12.04** (JTF), 5 ind. **15.04** (JTF), 3 ind. **24.04** (SST), 3 ind. **01.05** (JÅR), 3 ind. **01.05** (SST), 7 ind. **05.06** (NBV), 5 ind. **06.06** (SST), 1 ind. **03.07** (JÅR) og 2 ind. **03.10** (CMI).
- Fiskemåke *Larus canus*** **84 funn** **07.04- 02.12**
Fra Fiskumvannet bl.a. 25 ind. **14.04** (JTF), 70 ind. **15.04** (JTF), 30 ind. **17.04** (JTF). 20 ind. **17.04** (LWH), 15 ind. **17.04** (SST), 50 ind. **20.04** (JTF), 35 ind. **24.04** (SST), 30 ind. **29.04** (JÅR), 30 ad. **30.04** (OSÅ), 50 ind. **01.05** (JÅR), 135 ind. **01.05** (SST), 20 ind. **04.05** (JTF), 12 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 17 ind. **09.05** (JTB,

IBO, ANÆ), 27 ind. **13.05** (SST), 30 ind. **16.05** (SST), 10 ind. **28.05** (JTF), 25 ind. **29.05** (SST), 15 ind. **30.05** (ASØ), 1 ind. **06.06** (SST), 5 ind. **13.06** (EKR), 6 ind. **13.06** (PØK), 5 ind. **17.06** (AMÅ), 4 ind. **03.07** (JÅR), 10 ind. **18.07** (JÅR), 60 ind. **23.07** (EKR), 3 ind. **14.08** (EKR), 1 1K **22.08** (SST), 11 ind. **27.08** (EKR), 12 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (LWH), 10 ind. **11.09** (LWH), 11 ind. **13.09** (EKR), 15 ind. **19.09** (SST), 18 ind. **26.09** (SST), 12 ind. **05.10** (EKR), 17 ind. **09.10** (SST), 15 ind. ved Fiskumvannet **16.10** (SST) og 1 ind. **06.11** (SST). Utenom Fiskumvannet bl.a. 3 ind. ved Bergsvingen **10.04** (SST), 47 ind. på Hals **20.04** (AHA), 15 ind. langs Vestfosselva v/Vålen **04.06** (SST). 1 ind. over Klunderud **05.06** (SST), 1 ind. over Vestfossen **02.10** (LWH) og 5 ind. i Hokksund **02.12** (AGA).

Sildemåke *Larus fuscus*

20 funn

15.04-26.09

Fra Fiskumvannet bl.a. 2 ind. **15.04** (JTF), 2 ind. **17.04** (SST), 15 ad. **30.04** (OSÅ), 3 ind. **02.05** (LWH), 3 ind. **28.05** (JTF), 3 ind. **17.06** (AMÅ), 1 ind. **03.07** (JÅR), 1 ind. **01.08** (JÅR), 2 ind. **14.08** (EKR), 1 ind. **25.09** (LWH) og 6 1K **26.09** (SST). Utenom Fiskumvannet 1 ind. i Hokksund **08.05** (JMM), 3 ind. ved Tjuvøya **22.05** (JTF, EFO), 1 ad. ved Langebru **03.06** (GKA), 2 ind. ved Bergsvingen **23.07** (JÅR) og 2 ind. i Vestfossen **16.09** (AHA).

Gråmåke *Larus argentatus*

62 funn

05.04- 14.12

I all hovedsak langs hovedvassdragene i 2010 – således ved Fiskumvannet bl.a. 4 ind. **10.04** (SST, EKR), **17.04** (SST) og **18.07** (SST), 10 ind. **31.05** (THO), 1 ind. **16.07** (BEL) og **18.07** (JÅR), 6 ind. **22.08** (SST), 5 ind. **28.08** (JÅR), 3 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 10 ind. **19.09** (SST), 1 ind. **26.09** (SST), 7 ind. **29.09** (EKR), 25 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 6 ind. **02.10** (LWH), 9 ind. **03.10** (CMI), 20 ind. **09.10** (SST), 30 ind. **14.10** (LWH), 70 ind. **16.10** (SST), 35 ind. **17.10** (LWH), 35 ind. **06.11** (SST), 180 ind. **07.11** (AHA) og 1 ind. **14.11** (AHA). Videre 10 ind. ved Bergsvingen **14.10** (LWH), 50 ind. ved Bergsvingen **16.10** (SST), 80 ind. ved Bergsvingen **07.11** (AHA), 2 ind. i Hokksund **25.11** (AGA), 4 ind. i Hokksund **02.12** (AGA) og 1 ind. i Drammenselva v/Hokksund **14.12** (BEL).

Gråmåkene er over året den mest tallrike måkearten i kommunen. Seinhøstes 2010 var det i perioder opp mot 200 individer på nypløydde jorder ved Flesaker. Foto: Anders Hals.

Svartbak *Larus marinus*

6 funn

21.03-12.12

2 ind. ved Hokksund **21.03** (JTF), 1 ind. ved Bergsvingen **07.04** (HJN), 1 ind. ved Hegstadmyra **15.10** (RZA), 2 ind. ved Råen **21.10** (LWH), 2 ind. ved Hokksund **02.12** (AGA) og 1 ind. samme sted **12.12** (CMI, CLO).

Makrellterne *Sterna hirundo*

1 funn

2 ind. over Fiskumvannet **21.05** (LWH).

Rødnebbterne *Sterna paradisaea*

2 funn

Godkjent av LRSK

3 ind. ved Fiskumvannet **01.05** (SST, JÅR) og 2 ind. ved Fiskumvannet **16.05** (SST).

Rødnebb-/Makrellterne *Sterna sp.*
1 1K ved Fiskumvannet **19.09** (SST).

1 funn

Bydue *Columba livia*

46 funn

01.01-30.12

På Halshaugen bl.a. 27 ind. **01.01**, 16-18 ind. **03.- 16.01**, 18 ind. **23.01**, 2 ind. på **26.01**, 44 ind. **31.01**, 28 ind. **06.02**, 30 ind. **28.02**, 42 ind. **06.03**, 32 ind **09.03**, 15-16 ind. **20.- 31.03** (alle obs: AHA). Videre på Halshaugen 10 ind. **28.08** (SST), 32 ind. **25.10** (AHA), 11 ind. **04.12** (AHA), 13 ind. **28.12** (AHA) og 3 ind. **30.12** (AHA). Videre bl.a. 15 ind. i Vestfossen **21.01** (OSÅ), 30 ind. i Vestfossen **26.01** (AHA), 34 ind. i Vestfossen **22.02** (AHA), 7 ind. ved Langebru **06.03** (SST) og ved Vestfossen **14.03** (TGR), 6-8 ind. ved Vestfossen **28.03** og **31.03** (TGR, GEN), 60 ind. ved Sem **26.09** (SST), 4 og 2 ind. ved Fiskumvannet hhv. **29.09** (EKR) og **03.10** (CMI), 60 ind. ved Sem **09.10** (SST), 50 ind. ved Bergsvingen **09.10** (AHA) og 4 ind. i Vestfossen **30.12** (CMI, CLO, AHA).

Skogdue *Columba oenas*

8 funn

20.03-06.06

1 og 2 ind. ved Bergsvingen hhv. **20.03** (EKR) og **28.03** (JTF), 7 ind. ved Sørby **28.03** (SST), 2 ind. ved Bergsvingen **29.03** (JTF) og **03.04** (AHA) og obs. ved Fiskumvannet **09.04** (KNS), samt 1 ind. over Hals **02.06** og **06.06** (AHA).

Ringdue *Columba palumbus*

205 funn

13.03- 23.10

Fra Hals/Halshaugen 1 ind. **13.03** (AHA), 30 ind. **28.03** (AHA), 40 ind. **31.03** (AHA) og 34 ind. **31.03** (TGR), 1 ind. ringmerket **01.04**, 30 ind. **03.04**, 60 ind. **05.04** (AHA), 100 ind. **05.04** (AHA), 25 ind. **08.04** (CMI), 72 ind. **12.08** (AHA), 20 ind. **14.08** (AHA), 50 ind. **25.08** (AHA) og 15 ind. **05.09** (AHA). Fra Bergsvingen bl.a. 30 ind. **25.03** (EKR), 43 ind. **26.03** (JTF), 20 ind. **27.03** (BEL, HJN), 45 ind. **28.03** (SST), 75 ind. **31.03** (AHA), 150 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 80 ind. **23.07** (JÅR), 25 ind. **27.08** (JÅR), 20 ind. **05.09** 2010 (JÅR) og 50 ind. **05.10** (EKR). Fra Fiskumvannet bl.a. 70 ind. **03.04** (EMI, JTF), 31 ind. **04.04** (EMI), 50 ind. **05.04** (JTF, CMI, CMI), 130 ind. **07.04** (EKR), 100 ind. **17.04** (JTF), 30 ind. **18.04** (SST), 200 ind. **21.04** (CMI), 30-40 ind. **22.-30.04** (LWH, JÅR, LWH), 70 ind. **30.04** (OSÅ), 110 ind. **01.05** (SST), 70 ind. **13.05** (SST, 100 ind. **24.07** (LWH), 40 ind. **01.08** (JÅR), 80 ind. **14.08** (EKR), 115 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 150 ind. **11.09** (SST), 50 ind. **13.09** (EKR), 50 ind. **25.09** (LWH), 100 ind. **26.09** (SST), 25 ind. **29.09** (EKR), 10 ind. **02.10** (LWH, JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 2 ind. **16.10** (SST) og 1 ind. **23.10** (SST). For øvrig bl.a. 4 ind. i Krumbudalen **01.05** (SST), 1 par i parring på Ormåsen **19.05** (GKA) og 130 ind. ved Spæren **04.09** (SST).

Gjøk *Cuculus canorus*

25 funn

10.05-04.09

1 ind ved Østermoen **10.05** (MSB) og **11.05** (AHA), 1 hann på Ormåsen **13.05** (GKA), 2 hanner ved Jungerbekken/Kolbergtjernsmyrene S **14.05** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **16.05** (SST), 1 ind. på Ormåsen **19.- 27.05** (TGR, GKA), 2 hanner på Ospåsen **26.05** (AHA), 1 hann samme sted **30.05** (AHA), 3 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 2 ind. ved Junger **31.05** (LWH), 2 hanner på Hals/Halshaugen **03.06** (AHA), 1 ind. ved Høgåsen **05.06** (SST), 1 ind. ved Vestfossen **07.06** (SST), 1 hann på Hals **21.06** (AHA), 1 hann på Kolbergåsen **27.06** (AHA) og 1 hann på Ospåsen **28.06** (AHA) – alle rapportert i sang/spill. Dessuten 1 1K ved Flesaker **04.09** (SST).

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

5 funn

11.04- 26.10

1 hamstrende ind. på Hals **11.04** (AHA), 1 ind. ved Mellomtjernsbekken **19.09** (AHA), 1 ind. ved Solbergsetra **13.10** (AHA), 1 ind. ved Dalesetra **14.10** (AHA) og 1 ind. på Hals **26.10** (AHA).

Kattugle *Strix aluco*

21 funn

01.01- 21.12

1 ind. ved Spæren/Bergsvingen **01.01** (AHA), 1 ind. på Halshaugen **27.01** (AHA) og **27.02** (AHA). 1 ind. ved Råen **16.03** (JTF, EFO), 1 hann Dunserudhagan **07.04** (JTB), 1 ind. på Hals **27.04** (AHA) og **30.04** (AHA), 1 ind. i ved Eikernsundet **20.05** (JTF), 1 ind. på Klunderud **05.06** (SST), 2 1K på Hals **13.07** (AHA), 1 ind. på Hals **24.08** og **25.08** (AHA), 1 ind. på Darbu **19.-20.09** (BTB). 1 ind. på Hals **08.10**, **25.10** og **26.10** (AHA), 1 ind. ved Skarraenga **29.10** (EKR) og 1 ind. på Hals/Halshaugen **12.12** og **21.12** (AHA).

Hornugle *Asio otus*

6 funn

31.01-01.07

1 ind. ved Hegstad **31.01** (AHA), **29.05** (SST), **07.06** (SST) og **22.06** (SST), 2 nylig utfløyne 1K langs Vestfosselva v/Berg-Sørby **23.06** (SST) og 1 1K langs Vestfosselva v/Berg-Sørby **01.07** (SST).

Perleugle *Aegolius funereus*

1 funn

1 ind. i sang/spill ved Brudevolltjern **04.03** (JTF).

Nattravn *Caprimulgus europaeus* **6 funn** **19.05-30.06**
1 ind. i sang/spill ved Tørrbekk **19.05** (SST), **20.05** (JTF) og **22.05** (SST), 1 ind. i sang/spill ved Tryterud **20.06** og ved Barlindmyra **23.06**, samt ved Tryterud **30.06** (alle obs.: KBJ).

Tårnseiler *Apus apus* **66 funn** **13.05-27.08**
Fra Fiskumvannet bl.a. 12 ind. **13.05** (SST), 10 ind. **28.05** (JTF), 20 ind. **29.05** (SST), 10 ind. **30.05** (JÅR), 15 ind. **30.05** (ASØ), 50 ind. **31.05** (THO), 15 ind. **03.06** (JÅR), 50 ind. **13.06** (PØK), 15 ind. **13.06** (EKR), 12 ind. **27.06** (SST), 20 ind. **03.07** (JÅR), 20 ind. **16.07** (BEL), 30 ind. **18.07** (JÅR), 50 ind. **23.07** (EKR), 20 ind. **01.08** (JÅR), 30 ind. **01.08** (SST), 4 ind. **04.08** (OMS), 9 ind. **14.08** (EKR), 1 ind. **22.08** (SST) og 1 ind. **27.08** (EKR). Videre bl.a. 3 ind. på Ormåsen **21.05** (TGR), 4 ind. ved Bergsvingen **29.05** (SST), 2 ind. på Ospåsen **30.05** (AHA), 6 ind ved bebodde reir på Klunderud **05.06** (SST), 5 ind. på Klunderud **07.06** (PØK), 6 ind. på Ormåsen **22.-24.06** (TGR), 1 ind. ved Kolbrækvann **25.06** (HJN), 10 ind. ved Arnfinnsplass **26.06** (JTB), 10 ind. ved Bergsvingen **03.07** (JÅR), 2 ind. i Krambudalen **03.07** (SST), 4 ind. på Hals **13.07** (AHA), 10 ind. ved Bergsvingen **03.07** (JÅR), 1 ind. ved Øyvannet **04.07** (HJN), 10 ind. ved Bergsvingen **03.07** (JÅR), 15 ind. over Hals **18. og 21.07** (AHA), 10 ind. ved Bergsvingen **01.08** (JÅR), 6 ind. over Ospåsen **08.08** (AHA) og 5 ind. ved Bergsvingen **14.08** (JÅR).

Hærfugl *Upupa epops* **1 funn**
1 ind. på Kolberg **09.09** (KAK).

Vendehals *Jynx torquilla* **6 funn** **14.05-14.08**
1 hann på Ospåsen **14.05**, 1 ind. ved Store Bergsvannet **17.05**, 1 hann på Ospåsen **26.05** og 1 hann på Ospåsen **30.05** (alle obs.: AHA), 1 ind. på Karikollen **31.05** (THO) og 1 1K ringmerket på Hals **14.08** (AHA).

Gråspett *Picus canus* **24 funn** **10.03- 30.12**
Helårsart – bl.a. 1 ind. ved Øyvannet **10.20.03** (HJN), 1 ind. ved Junger **28.03-02.04** (GFO), 1 hann på Ospåsen **09.og 11.05** (AHA), 1 varslende ind. på hhv. Kolbergåsen og Ospåsen hhv. **19.og 20.06** (AHA), 1 ind. på Ospåsen **16.07** og **08.08** (AHA), 1 hunn ringmerket på Halshaugen **09.10** (AHA), 1 ind. ved Dalesetra **14. og 15.10** (AHA), 1 ind. ved Prestvannet **16.10** (AHA), 1 hunn på Hals **18. og 19.12** (AHA) og 1 ind. på Hals **30.12** (AHA).

Grønnspekk *Picus viridis* **17 funn** **17.04-23.10**
Fra listene bl.a. 1 ind. i sang/spill på Halshaugen **17.04** (CMI, EMI, AHA, HKA, KFI, HJN, TGR, SST), 1 ind. i sang/spill ved Fiskumvannet **25.04** (JÅR), 1 varslende hann på Ormåsen **20. -25.05** (TGR), 1 hann ved Fiskumvannet **21.05** (NNN), 1 hann i Krambudalen **03.07** (SST), 1 1K hann ringmerket på Hals **14.08** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **05.10** (EKR), 1 ind. ved Skjølsetra **14.10** og ved Spærensetra **23.10** (AHA).

Svartspett *Dryocopus martius* **28 funn** **05.03- 24.10**
Helårsart - bl.a. 1 ind. over Hals **05.03** (AHA), 1 ind. ved Øyvannet **09.03** (HJN), 1 ind. ved Junger **03.04** (EKR), 1 ind. ved Ospåsen **30.04** (AHA), 1 ind. ved Sandsbakken NR **09.05** (JÅR), 1 ind. ved Minde **17.05** (JTF), 1 ind. ved Lønnsmyr/Lortsetra og Høgåsen **17.05** og på Ospåsen **26.05** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **29.05** (SST), 1 hann i bebodd reir ved Skarrud **19.06** (TGR), 1 varslende hann på Hals **27.06**, på Ospåsen **28.06, 16.07, 21.07, 08.08** og **12.09**, ved Solbergsetra **13.10**, ved Skjølsetra **15.10**, ved Spærensetra **23.10** og ved Dalesetra **24.10** (AHA).

Flaggspekk *Dendrocopos major* **120 funn** **01.01- 22.12**
Helårsart - bl.a. 2 ind. (hann og hunn) på Hals **03.01** (AHA), 2 ind. (hann og hunn) på Ormåsen **11.02** (TGR), 1 par ved Øyvannet **23.02** (HJN), 3 hunner ringmerket på Halshaugen **28.02** (AHA), 3 ind. over Ormåsen **06.04** (TGR), 1 ind. ved Fiskumvannet **25.04** (JÅR), 1 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 2 ind. på Ospåsen **11.05** (AHA), 2 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 1 par m/mat til unger ved Svartskurden **05.06** (SST), 2 ad. m/mat til unger ved Eiker Mølle **17.06** (EKR), 1 par m/unger i reir på Ospåsen **20.06** (AHA), 3 unger i reir på Hals **01.07** (AHA), 1 par m/3 1K ved Øyvannet **12.-18.07** (HJN), 5 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 1 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI), 2 ind. ved Solbergsetra **13.10** (AHA), 3 ind. ved Dalesetra **15. og 16.10** (AHA), 2 ind. ved Spærensetra **23.10** (AHA), 1 ind. ved hhv. Flesaker og Fiskumvannet **06.11** (SST), 2 ind. på Hals **13.11** (AHA), 1 hunn på Hals **27.11, 28.11** og **11.12** (AHA), 1 ind. v/Hokksund **14.12** (BEL) og 1 hann på Ormåsen **22.12** (TGR).

Dvergspett *Dendrocopos minor***4 funn****23.04-28.12**

1 ind. ved Råen **23.04** (AHA), 1 ind. langs Drammenselva v/Hokksund **03.05** (EFO), 1 ind. i Hokksund **22.11** (KKR) og 1 ind. på Halshaugen **28.12** (AHA).

Tretåspett *Picoides tridactylus***2 funn****19.06-09.10**

1 par m/store unger på Kolbergåsen **19.06** (AHA) og ferske spor etter 1 ind. i Sandsbakken NR **09.10** (JÅR).

Sanglerke *Alauda arvensis***109 funn****20.03- 23.10**

Fra observasjonene fra i fjor bl.a. 17-20 ind. ved Bergsvingen **20.-27.03** (EKR, JTF), 4 ind. på Hals **27.03** (AHA), 35 ind. ved Bergsvingen **28.03** (JTF), 4 ind. på Halshaugen **28.03** (AHA), 15 ind. ved Bergsvingen **29.03** (JTF), 26 ind. ved Bergsvingen **30.03** (LWH), 10 ind. ved Fiskumvannet **04.04** (JTF), 10 ind. ved Bergsvingen **05.04** (JTF), 8 ind. på Hals og Halshaugen **05.04** (AHA), 5 ind. ved Flesaker **29.04** (JÅR), 3 ind. ved Fiskumvannet **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 2 ind. ved Bergsvingen **13.05** (SST), 3 ind. ved Fiskumvannet **13.** og **16.05** (SST), 2 ind. på Hals **30.05** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 2 ind. ved Bergsvingen **06.06** (SST), 4-8 ind. på Hals **18.-31.07** (AHA), 5 ind. ved Flesaker **28.08** (JÅR), 10 ind. ved Flesaker **05.09** (JÅR), 15 ind. ptS Fiskumvannet **19.09** (SST), 30 ind. ved Fiskumvannet **26.09** (SST), 40 ind. ved Flesaker **29.09** (EKR), 40 ind. ptS Fiskumvannet **09.10** (SST), 4 ind. ptS forbi Fiskumvannet **16.10** (SST) og 1 ind. ved Bergsvingen **23.10** (SST).

Sandsvale *Riparia riparia***22 funn****01.05-28.08**

Sommergjest. 22 funn av årets fugl 2010 - bl.a. 2 ind. **01.05** (JÅR), 2 ind. **02.05** (LWH), 1 ind. **13.05** (SST), 2 ind. **16.05** (SST), 2 ind. **28.05** (JTF), 2 ind. **29.05** (SST), 1 ind. **06.06** (SST) og 2 ind. **22.06** (LBL) – alt ved Fiskumvannet, 6 ind. ved reir i bruk i Stryken **23.06** (SST), 100 ind. ved reir i bruk i Hoensmarka grustak **23.06** (SST), 3 ind. ved Hønerudåsen pukkverk **23.06** (SST), 40 ind. ved reir i bruk i Skott deponi **27.06** (SST), 4 ind. ved motorbanen i Mastebogen **28.06** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **23.07** (EKR), 20 ind. ved Bergsvingen **01.08** (JÅR), 5 ind. ved Bergsvingen **14.08** (JÅR), 5 ind. ved Fiskumvannet **14.08** (EKR), 2 ind. over Hals **15.08** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **22.08** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR) og 5 ind. ved Bergsvingen **28.08** (JÅR).

Sandsvale var Årets fugl i fjor, men koloniene viste de seg å være få i Øvre Eiker i fjor. Kolonien i et massedeponi ved Skott fotografert 27.06.2010 var en av dem (Foto: Steinar Stueflotten).

Låvesvale *Hirundo rustica***95 funn****30.04-10.10**

Sommergjest - bl.a. med 20 ind. over Fiskumvannet **30.04** (OSÅ), 60 ind. ved Hokksund **02.05** (BEL), samt 4 ind. **16.05** (SST), 2 ind. **21.05** (LWH) og 4 ind. **21.05** (EKR) – alt ved Fiskumvannet. Videre 5 ind. ved Smedmoen **22.05** (RZA), 7 ind. ved Fiskumvannet **22.05** (RZA), 5 ind. ved Gorud **25.05** (TGR), 1 ind. over Ospåsen **26.05** (AHA), 20 ind. ved Fiskumvannet **28.05** (JTF), 30 ind. **29.05** (SST) og 10 ind. **30.05** (JÅR) ved Fiskumvannet, 2 ind. ved Svartskurden **30.05** (AHA), 30 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 3 individer på Klunderud **05.06** (SST), 8 ind. ved Fiskumvannet **13.06** (EKR), 1 par m/reir ved Junger **27.06** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **03.07** (JÅR), 30 ind. over Hals **12.** og **14.07** (AHA), 20 ind. ved Fiskumvannet **23.07** (EKR), 16 ind. på Hals **30.07** (AHA), 4 ind. over Ospåsen **08.08** (AHA), 100 ind. ptS forbi Hals **13.08** (AHA), 15 ind. ved Bergsvingen **14.08** (JÅR), 20 ind ved

Tjuvøya **15.08** (JÅR), 100 ind. over Hals **15.08** (AHA), 50 ind. over Hals **24.08** (AHA), 8 ind. ved Fiskumvannet **25.08** (JTB, ANS), 7 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR), 10 ind. ved Bergsvingen **28.08** (JÅR), 50 ind. over Hals **28.08** (AHA), 30 ind. over Hals **29.08** (AHA), 20 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (LWH), 18 ind. ptS Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 12 ind. ved Fiskumvannet **26.09** (SST) og 1 ind. over Hals **10.10** (AHA).

Taksvale *Delichon urbicum*

30 funn

29.04-28.08

Sommergjest. Ved Fiskumvannet obs. **29.04** (KNS), 30 ind. **30.04** (LWH), 10 individer **13. og 16.05** (SST), 2 ind. **28.05** (JTF), 3 ind. **29.05** (SST), 2 ind. **30.05** (ASØ), 10 ind. **07.06** (LWH), 5 ind. **13.06** (EKR), 4 ind. **03.07** (JÅR), 5 ind. **16.07** (BEL). 15 ind. **01.08** (JÅR), 20 ind. **14.08** (JÅR), 12 ind. **25.08** (JTB, ANS) og 10 ind. **28.08** (LWH). I tillegg 1 ind. ved bebodd reir og 6 ad. ind. ved Eikernsundet **19.06** (TGR). Forøvrig 1 ind. ved Bergsvingen **29.05** (SST), 20 ind. ved Tjuvøya **15.08** (JÅR), 5 ind. over Hals **15.08** (AHA) og 5 ind. ved Bergsvingen **28.08** (JÅR).

Trepplerke *Anthus trivialis*

25 funn

01.05-19.09

Bl.a. 1 ind. på Hals **01.05** (AHA). 1 ind. ved Fiskumvannet **02.05** (JTF). 4 ind. på Ospåsen **11. og 14.05** (AHA). 5 ind. ved Bergsvanna (Store/Lille), 3 ind. i hhv. området Lønnsmyr/Lortsetra, på Høgåsen og ved Høystakkmyr **17.05** (AHA), 4 hanner på Ospåsen **26.05** (AHA), 18 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 2 ind. ved Mellomtjern og 1 ind. på hhv. Grasåsen og Høgåsen **05.06** (SST), 2 ind. ringmerket på Ospåsen **20.06** (AHA), 1 1K ringmerket på Ospåsen **08.08** (AHA), 1 ind. ringmerket på Hals hhv. **29.08** og **05.09** (AHA) og 2 ind. på Grasåsen **19.09** (AHA).

Heipplerke *Anthus pratensis*

59 funn

02.04-23.10

Fra 2011 bl.a. 1 ind. ved Bergsvingen **02.04** (HJN), 22 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI), 20 ind. ringmerket på Ospåsen **11.05** (AHA), 30 ind. på Hals/Halshaugen **24.08** (AHA) og 20 og 4 ind. samme sted hhv. **26.09** og **10.10** (AHA). Fra Fiskumvannet bl.a. 10 ind. **14.04** (JTF), 20 ind. **20.04** (JTF), 10 ind. **02.05** (JTF), 2 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 10 ind. **10.05** (JTF), 12 ind. **27.08** (EKR), 12 ind. **04.09** (SST), 10 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 3 ind. **12.09** (BKY), 20 ind. **13.09** (EKR), 12 ind. **29.09** (EKR), 10 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 10 ind. **05.10** (EKR), 3 ind. **16.10** (SST) og 2 ind **23.10** (SST).

Gulerle *Motacilla flava*

6 funn

08.05-28.08

Fra Fiskumvannet i 2010 – 1 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 1 ind. **09.05** (JTB, IBO, ANÆ). 1 ind. **10.05** (PFU), 1 hann (såerle) **16.05** (SST) og 1 ind. **28.08** (SST, BEL). Dessuten 2 ind. på Hals **13.08** (AHA).

Vintererle *Motacilla cinerea*

4 funn

05.04-16.10

1 hann på Hals **05.04** (AHA), 1 ind. ved Eiker Mølle **17.06** (EKR), 1 1K ringmerket på Hals **19.07** (AHA) og 1 ind. ved Fiskumvannet **16.10** (SST, PØK).

Det overses nok noen vintererler fordi den trives langs større og mindre bekker og elver som ikke så altfor ofte besøkes av fuglefolk. Denne ungfuglen ble ringmerket på Hals langt unna opplagte habitater for arten. Legg merke til den lange, slanke kroppsformen. Foto. Anders Hals.

Linerle *Motacilla alba***188 funn****30.03-14.10**

Fra 2010 bl.a. 1 ind. ved Bergsvingen **30.03** (HJN), 5-6 ind. på Halshaugen **08.** og **17.04** (CMI, EMI, AHA, HAK, KFI, HJN, TGR, SST), 1 par med reirbygging på Hals **27.04** (AHA). 1 varslende par ved Store Bergsvannet **17.05** (AHA), 1 ind. over Ospåsen **26.05** (AHA), 1 par med mat til unger på Hals **26.05** (AHA), 1 par med unger ved Junger **30.05** (AHA), 2 og 1 par med mat til unger på Hals hhv. **03.06** og **08.06** (AHA), 7 ind. på Ormåsen **19.06** (TGR), 1 rugende 2K+ hunn ved Junger **27.06** (AHA), 1 varslende par m/4 1K på Hals **21.07** (AHA), 3 ind. ved Sundmoen **09.10** (AHA) og 1 ind. i Vestfossen **14.10** (MSJ). Ved Fiskumvannet bl.a. 17 ind. **05.04** (JTF), 11 ind. **06.04** (JTF), 10 ind. **06.04** (JTF), 16 ind. **07.04** (JTF), 20 ind. **08.04** (JTF), 15 ind. **12.04** (JTF), 11 ind. **15.04** (CMI, EMI), 70 ind. **23.04** (JTF), 10 ind. **28.04** (EKR), 10 ind. **02.05** (LWH), 10 ind. **10.05** (JTF), 4 ind. i gang med reirbygging **16.05** (SST), 8 ind. **07.06** (LWH), 14 ind. **14.08** (EKR), 11 ind. **25.08** (JTB, ANS), 20 ind. **27.08** (JÅR), 10 ind. **28.08** (LWH), 20 ind. **28.08** (JÅR, SST, BEL), 10 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA) og 2 ind. **02.10** (LWH).

Sidensvans *Bombycilla garrulus***29 funn****02.01-30.12**

På Ormåsen bl.a. 150 ind. **02.01** og **01.02**, 13 ind. **12.02**, 45 ind. **13.02** (TGR) og 55 ind. **25.02** (alle obs.: TGR). Videre bl.a. 150 ind. på Kolberghaugen **08.02** (DKO), 120 ind. i Vestfossen **28.02** (AHA), 50 ind. på Halshaugen **28.02** (AHA), 50 ind. på Darbu **28.02** (OSÅ), 100 ind. på Darbu i februar (BTB), 100 ind. på Halshaugen **01.03** (AHA). 40 ind. over Ormåsen **02.03** (TGR), 100 ind. på Halshaugen **03.03** (AHA), 25 ind. på Ospåsen **06.03** (AHA), 20 ind. ved Bergsvingen **21.10** (LWH), 16 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 15 ind. i Vestfossen **23.10** (SST), 15 ind. på Halshaugen **25.10** (AHA), 10 ind. i Hokksund **23.12** (AHA) og 17 ind. i Vestfossen **30.12** (CMI, CLO).

Fossefall *Cinclus cinclus***16 funn****03.01-17.12**

Fra 2010 bl.a. 2 ind. i Drammenselva v/Hokksund **03.01** (BEL), 3 ind. i Vestfosselva v/Berg-Sørby **15.01** (BHL), 2 ind. i Vestfosselva v/Vestfossen **23.10** (SST), 1 ind. på Sæteråsen **26.10** (EKR), 2 ind. i Vestfosselva v/Vålen **04.12** (LWH), 1 ind. i Drammenselva v/Hokksund **12.12** (CMI, CLO), 4 ind. i Drammenselva v/Hokksund **14.12** (BEL), 2 ind. i Vestfosselva v/Vestfossen **16.12** (TGR) og 2 ind. i Vestfosselva v/Smørgrav **17.12** (TGR).

Gjerdsmett *Troglodytes troglodytes***23 funn****01.05-14.11**

1 ind. ved Såsen **01.05** (SST), ved Smedmoen **23.05** (RZA), ved Karikollen **31.05** (THO), på Grasåsen og Svartskurden **05.06** (SST) og på Ospåsen **20.06** (AHA). Videre bl.a. 1 1K ringmerket på Ospåsen **28.06** (AHA), 1 ind. ringmerket på Ospåsen **09.07** (AHA), 2 ad. m/mat til 1 utfløyen 1K ved Junger **25.07** (EKR), 1 ind. ved Fiskumvannet **14.08** (JÅR), **14.08** (EKR), **26.09** (SST), **05.10** (EKR), **09.10** (SST), **16.10** (SST) og **14.11** (AHA). Dessuten 1 ind. i Sandbakken NR **09.10** (JÅR), 2 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 1 ind. ved Langebru **06.11** (SST), og 2 ind. **19.09** og **06.11** (SST), 3 ind. **03.10** (CMI) og 1 ind. **14.11** (AHA) – alt ved Fiskumvannet.

Jernspurv *Prunella modularis***35 funn****28.03-15.10**

Fra listene bl.a. 1 ind. på Ormåsen **28.03** (TGR, GEN), 3 ind. Halshaugen **08.04** (CMI), 1 ind. ved Fiskumvannet **10.04** (SST, EKR), 3 hanner på Hals **11.04** (AHA), 1 ind. ved Øyvannet **21.04** (HJN), 2 ind. på Ospåsen **30.04** (AHA), 2 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **29.05** (SST), 5 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 3 ind. på Ospåsen **20.06** (AHA), 1 1K ringmerket på Ospåsen **28.06** (AHA) 1 ind. ved Igletjern **07.07** (SST), 1 1K ringmerket på Hals **14.08** (AHA), 2 ind. ringmerket på Hals **28.08** (AHA), 2 1K ringmerket på Hals **28.08** (AHA), 3 ind. ringmerket på Hals **18.09** (AHA) og 1 ind. ved Hegstadmyra **15.10** (RZA).

Rødstrupe *Erithacus rubecula***163 funn****20.03-30.12**

Fra observasjonslistene bl.a. 1 ind. på Ormåsen **20.03** (TGR), 4 ind. på Halshaugen **03.04** (AHA), 5 ind. ved Bergsvingen **04.04** (EMI), 20 ind. på Hals/Halshaugen **05.04** (AHA), 15 ind. på Hals **10.04** (AHA), 4 ind. på Ospåsen **30.04** (AHA), 8 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 6 ind. på Ospåsen **11.05** og **26.05** (AHA), 8 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 8 1K ringmerket på Hals **14.07** (AHA), 8 ind. ringmerket på Ospåsen **16.07** (AHA), 6 1K ringmerket på Hals **31.07** (AHA), 3 og 4 ind. ved Fiskumvannet hhv. **25.08** (JTB, ANS) og **04.09** (SST), 8 ind. ved Flesaker **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 6 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 2 og 1 ind. ved Fiskumvannet hhv. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE) og **05.10** (EKR), 1 ind. ringmerket på Hals **09.10** (AHA), 1 ind. ved Skjølsetra **14.10** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 1 ind. i Hokksund **15.11** (KKR), 1 ind. ved Vestfosselva v/Vålen **04.12** (LWH), 1 ind. i Vestfossen **26.12** (LWH) og 1 ind. funnet dødt i gårdsveien på Halshaugen **30.12** (AHA).

- Nattergal *Luscinia luscinia*** **9 funn** **15.05-07.06**
 1 hann i sang/spill ved Fiskumvannet **15.05** (JTB), 1 individ i sang/spill ved Fiskum gamle kirke **19.-20.05** (SST og JTF), **22.05** (SST) og **30.05** (JÅR), 1 individ i sang/spill ved Råen **28.05** (JTF) og 1 individ langs Vestfosselva v/Smørgrav **05.-07.06** (SST). Et svakt år for arten i kommunen.
- Blåstrupe *Luscinia svecica*** **6 funn** **25.08.12.09**
 2 individer på Hals **25.08** (AHA), 2 individer på Hals **27.08** (AHA), 1 hann ved Fiskumvannet **28.08** (LWH), 1 individ på Hals **28.08** (AHA), 1 hann ved Flesaker **28.08** (SST) og 1 individ på Hals **12.09** (AHA).
- Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*** **6 funn** **13.05-25.08**
 1 ind. på Halshaugen **13.05** (SST), 3 hanner ved Karikollen **31.05** (THO), 1 ind. ved Sem **25.07** (BEL), 1 1K på Ospåsen **29.07** (AHA), 1 ind. på Hals **09.08** (AHA) og 1 ad. hann ved Fiskumvannet **25.08** (JTB, ANS).
- Buskskvett *Saxicola rubetra*** **43 funn** **01.05-13.09**
 Fra listene bl.a. 1 ind. **01.05** (SST), 2 ind. **02.05** (JTF), 5 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, PØK, FTB, MJA, BEL), 1 hann **10.05** (PFU), 3 ind. **13.05** (SST), 2 ind. **19.05** (SST), 3 ind. **27.05** (JMY), 4 ind. **29.05** (SST), 5 ind. **31.05** (THO), 1 ind. **27.06** (SST), 1 ind. **18.07** (JÅR), 2 ind. **14.08** (EKR), 1 1K **25.08** (JTB, ANS), 2 ind. **27.08** (EKR), 1 ind. **28.08** (JÅR), 2 ind. **28.08** (ASØ, FHH), 1 ind. **04.09** (SST). 1 ind. **05.09** (JÅR) og 1 ind. **13.09** (EKR) – alt i området Fiskumvannet-Hegstad-Flesaker. Dessuten 1 ind. ringmerket på Hals **28.08** og **11.09** (AHA).
- Steinskvett *Oenanthe oenanthe*** **40 funn** **26.03-29.09**
 Fra listene bl.a. 1 individ ved Bergsvingen **26.03** (JTF), 2 hanner ved Bergsvingen **08.04** (LWH), 1 hann ved Flesaker **29.04** (JÅR), 4 individer på Hals **04.05** (AHA), 2 individer ved Fiskumvannet **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 1 individ ved Flesaker **09.05** (JÅR), 10 individer på Hals **12.05** (AHA), 10 individer ved Flesaker **13.05** (SST), 3 individer ved Bergsvingen **13.05** (SST), 2 individer ved Fiskumvannet **21.05** (EKR), 1 varslende hann i Øvre Hoen grustak **23.06** (SST), 1 varslende individ i Hoensmarka grustak **23.06** (SST), 1 1K på Hals **27.08** (AHA), 2 individer ved Flesaker **28.08** (SST, BEL), 9 individer ved Flesaker **04.09** (SST), 1 individ ved Flesaker **05.09** (JÅR), 8 individer på Hals **07.09** (AHA), 15 ind. på Hals **18.09** (AHA), 3 individer ved Måsnes **19.09** (SST), 5 individer ved Flesaker **19.09** (SST), 4 individer på Hals **26.09** (AHA) og 1 individ ved Flesaker **26.09** (SST og EKR).
- Ringtrost *Turdus torquatus*** **3 funn** **04.04-09.04**
 1 hann ved Bergsvingen **04.04** (EMI), 8 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI) og 2 ind. ved Bergsvingen **09.04** (LWH).
- Svarttrost *Turdus merula*** **219 funn** **02.01-12.11**
 Obs. gjennom det meste av året – således bl.a. 2 hunner på Ormåsen **09.01**, **05.02** og **20.02** (TGR), 3 hunner på Ormåsen **28.02** og **10.03** (TGR), 5 3K+ hanner på Halshaugen **20.03** (AHA), 12 ind. ved Fiskumlia **25.03** (JTF), 11 ind. ringmerket på Halshaugen **27.03** (AHA), 18 ind. ringmerket på Halshaugen **28.03** (AHA), 10 ind. på Hals **28.03** (AHA), 15 ind. på Hals **01.04** (AHA), 5 ind. på Halshaugen **17.04** (CMI, EMI, AHA, HKA, KFI, HJN, TGR, SST), 1 ad. hann ved Øyvannet **05.-07.05** (HJN), 2 ind. på Ospåsen **11.05** (AHA), 2 ind. ved Øyvannet **13.05** (HJN), 3 ind. i sang/spill ved Svendsrud **01.06** (JÅR), 3 nylig utfløyne 1K på Grasåsen **05.06** (SST), 4 1K på Kolbergåsen **19.06** (AHA), 3 1K på Ospåsen **20.06** (AHA), 3 1K på Hals **27.06** (AHA), 3 1K på Ospåsen **28.06** (AHA), 20 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 20 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA), 5 ind. ved Hoensvannet **15.10** (AHA), 1 ind. ved Prestvannet **16.10** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 1 ind. ved Dalesetra **24.10** (AHA), 1 hann ved Fiskumvannet **07.11** (AHA) og 1 ind. på Halshaugen **12.11** (AHA).
- Gråtrost *Turdus pilaris*** **222 funn** **07.01-04.12**
 Helårsart i fjor – bl.a. 15 ind. ved Fiskeløs **05.02** (OSÅ), 25 ind. i Hokksund **06.02** (SST), 20 ind. ved Fiskumvannet **05.04** (JTF), 50 ind. ved Bergsvingen **05.04** (JTF), 30 ind. på Hals/Halshaugen **05.04** (AHA), 46 ind. Bergsvingen **07.04** (CMI), 100 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI), 100 ind. ved Råen **08.04** (JTF), 200 ind. ved Bergsvingen **08.04** (JTF), 500 ind. ved Bergsvingen **08.04** (AHA), 100 ind. ved Bergsvingen **10.04** (SST), 25 ind. på Halshaugen **17.04** (CMI, EMI, AHA, HKA, KFI, HJN, TGR, SST), 50 ind. ved Råen **20.04** (JTF), 10 nylig utfløyne 1K på Halshaugen **26.05** (AHA), 2 ind. med mat til unger ved Svartskurden **30.05** (AHA), 20 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 10 ad. m/egg/unger i reir på Ormåsen **31.05** (GKA), 10 1K på Halshaugen **03.06** (AHA), 10 ind. ved Fiskumvannet **04.06** (TAN), 4 varslende ind. ved Svartskurden **05.06** (SST), 30 nylig utfløyne 1K på Krekling **07.06** (AHA), 20 ind. på Hals **18.07** (AHA), 10 ind. på Ospåsen **08.08** (AHA), 20 ind. på Hals **14.08** (AHA), 20 ind. Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 100 ind. ved Fiskumvannet **09.10** (JÅR), 10 ind. ved Bergsvingen **16.10** (SST),

20 ind. ved Fiskumvannet **16.10** (SST), 9 ind. ved Dalesetra **16.10** (AHA), 100 ind. på Hals **17.10** (AHA), 100 ind. ved Råen **17.10** (LWH), 60 ind. ved Spæren **23.10** (SST), 200 ind. ved Råen **23.10** (SST), 50 ind. i Vestfossen **26.10** (AHA), 25 ind. på Halshaugen **26.10** (AHA) og 12 ind. over Vestfosselva v/Vålen **04.12** (LWH).

Måltrost *Turdus philomelos*

67 funn

02.04-24.10

Fra fjoråret bl.a. 1 ind. ringmerket på Halshaugen **02.04** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **10.04** (EKR). 5 hanner på Hals **11.04** (AHA), 3 hanner ved Fiskumvannet **13.04** (JTB), 6 ind. på Hals **20.04** (AHA), 5 hanner på Hals **25.04** (AHA), 7 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 2 ind. ringmerket på Ospåsen **11.05** (AHA), 3 ind. ved Store Bergsvannet og 2 ind. ved Lønnsmyr/Lortsetra **17.05** (AHA), 2 1K ved Spærensetra **30.05** (AHA), 8 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 3 ind. på Hals **03.06** (AHA), 5 ind. ved Fiskumvannet **04.06** (TAN), 3 varslende ind. ved Svartskurden **05.06** (SST). 1 ind. ved Klunderud **05.06** (SST), 3 ind. i Krambudalen **06.06** (SST), 1 1K ringmerket på Ospåsen **28.06** (AHA), 6 ind. på Hals **31.07** (AHA), 5 ind. på Hals **14.08** (AHA), 5 ind. ved Høgåsen **29.09** (TKO), 25 ind. på Ospåsen **30.09** (AHA), 3 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI), 5 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA), 2 ind. ved Dalesetra **16.10** (AHA) og 1 ind. ringmerket på Hals **24.10** (AHA).

Rødvingetrost *Turdus iliacus*

106 funn

28.03-16.10

Fra fjoråret bl.a. 10 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI), 5 ind. ved Fiskumvannet **11.04** (BEL), 3 ind. Fiskumvannet **25.04** (JÅR), 3 hanner på Ospåsen **30.04** (AHA), 10 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 3 hanner ved Fiskumvannet **09.05** (JTB, IBO, ANÆ), 5 ind. Store Bergsvannet **17.05** og 2 ind. ved Lønnsmyr/Lortsetra **17.05** (AHA), 10 ind. på Tjuvøya **20.05** (JÅR), 4 ind. ved Fiskumvannet **21.05** (EKR), 10 ad. og 5 pulli ved Svendsrud **01.06** (JÅR), 15 pulli ved Gortjern **01.06** (JÅR), 1 varslende par på Kolbergåsen **19.06** (AHA), 4 ind. på Ospåsen **27.08** (AHA), 10 ind. på Grasåsen **19.09** (AHA), 20 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 25 ind. på Ospåsen **30.09** (AHA), 16 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST) og 5 ind. ved Dalesetra **16.10** (AHA).

Duetrost *Turdus viscivorus*

29 funn

28.03-21.08

Fra 2010 bl.a. 1 ind. ved Vestfossen **28.03** (SST), 2 ind. ved Bergsvingen **31.03** (AHA), 2 ind. over Hals **01.04** (AHA), 7 og ind. ved Fiskumvannet **03.** og **04.04** (JTF), 6 ind. ved Fiskumvannet **05.04** (JTF), 4 hanner ved Dunserudhagan **05.04** (JTB), 2 ind. ved Bergsvingen **05.04** (CMI), 12 ind. ved Fiskumvannet **06.04** (JTF), 2 hanner ved Dunserudhagan **07.04** (JTB), 5 ind. ved Fiskumvannet **07.04** (JTF), 2 ind. ved Fiskumvannet **09.04** (JTF), 1 ind. ved Bergsvingen **10.04** (SST), 2 ind. ved Fiskumvannet **30.04** (LWH), 1 ind. på Ospåsen **11.05** (AHA), 9 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 1 ind. ved Kolbergtjernmyra NR **05.06** (SST), 1 varslende par på Kolbergåsen **19.06** (AHA) og 1 ind. over Øvrevollen **21.08** (HJN).

Myrsanger *Acrocephalus palustris*

24 funn

27.05-04.09

Sommergjest – bl.a. 1 ind. ved Bergsvingen **27.05** (JTF), 2 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 3 ind. ved Fiskumvannet **01.-02.06** (SST), 1-2 ind. langs Vestfosselva v/Berg-Sørby **02.06** og **04-05.06** (SST), 1 hann ved Fiskumvannet **04.06** (OSÅ), 1 ind. ved Rudstua **04-07.06** (SST), 3-5 ind. ved Fiskumvannet **05.-07.06** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **13.06** (EKR), 1 ind. ved Fiskumvannet **13.06** (PØK), 1 hann ved Fiskumvannet **17.06** (JTB, RRU og AMÅ), 2 ind. Vestfosselva v/Berg-Sørby **23.06** (SST), 1 par (hann og hunn) ved Hegstad **27.06** (SST), 1 ind. ved Bergsvingen **01.07** (SST), 2-3 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (SST og JÅR) og 1 ind. ved Fiskumvannet **04.09** (SST).

Myrsangeren på bildet får stå som representant for sangerne. For denne og de andre langtrekkere var 2010 et år på det jevne – knapt nok. Foto: Anders Hals.

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

19 funn

16.05-04.09

Sommergjest – bl.a. 1 ind. **16.05** (SST), 1 ind. **19.05** (JTF og SST), 1 ind. **20.05** (JTF), 2 ind. **22.05** og **27.05** (SST), 4 ind. **30.05** (ASØ), 5 ind. **31.05** (THO), 1 ind. **04.-07.06** (SST), 1 hann **13.06** (PØK), 1 hann **17.06** (JTB, RRU), 3 ind. **22.06** (SST), 1 ind. **01.07** (SST), 1 ind. **23.07** (EKR) og 1 ind. **04.09** (SST) – alt ved Fiskumvannet.

Gulsanger *Hippolais icterina*

20 funn

19.05-22.08

Sommergjest – bl.a. 1 ind. **19.05** (JTF og JÅR), 2 ind. **21.05** (EKR), 2 ind. **27.05** (JMY), 2 ind. **28.05** (JTF). 3 ind. **29.05** (SST), 2 ind. **31.05** (THO), 3 ind. **06.06** (SST), 2 ind. **13.06** (EKR), 1 hann **17.06** (JTB, RRU), 1 ind. **17.06** (AMÅ) og 1 ind. **22.08** (SST) – alt ved Fiskumvannet. For øvrig 1 hann på Halshaugen **26.05- 03.06** (AHA), 1 ind. ved Dørjebru **29.05 30.05** (hhv. SST og JÅR), 2 ind. ved Klunderud **05.06** (SST) og 1 hann Krekling **07.06** (AHA).

Munk *Sylvia atricapilla*

62 funn

28.02-10.10

Bl.a. 1 ind. i Hokksund **28.02** (KKR), 2 ind. ved Fiskumvannet **08.05** (BEL), 2 og 3 hanner på Ospåsen hhv. **11.05** og **14.05** (AHA), 2 ind. på Tjuvøya **20.05** (JÅR), 1 hann ved Svartskurden **30.05** (AHA), 3 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 4 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 5 ind. ved Svendsrud **01.06** (JÅR), 2 ind. ved Gortjern **01.06** (JÅR), 2 hanner på Hals **03.06** (AHA), 1 ind. Spærensetra **05.06** (SST), 1 ind. på hhv. Grasåsen, Svartskurden, Høgåsen og Klunderud **05.06** (SST), 2 hanner på Ospåsen **20.06** (AHA), 1 hann på Hals **30.06** og **01.07** (AHA), 1 ind. i Krambudalen og ved Kutjern **03.07** (SST), 6 og 7 ind. ringmerket på Hals hhv. **14.08** og **28.08** (AHA), 7 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 1 hunnfarvet ind. ved Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE) og 1 hann ringmerket på Hals **10.10** (AHA).

Hagesanger *Sylvia borin*

36 funn

19.05-05.09

Sommergjest – bl.a. 1 ind. ved Fiskumvannet **19.05** (JÅR), 1 ind. på Tjuvøya **20.05** (JÅR), 1 ind. på Ospåsen **26.05** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **29.05** (SST) 1 ind. ved Dørjebru **30.05** (JÅR), 1 hann Svartskurden **30.05** (AHA), 4 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 1 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 2 hanner på Halshaugen **03.06** (AHA), 2 individer ved Svartskurden og 2 ind. på Klunderud **05.06** (SST), 4 ind. ved Fiskumvannet **17.06** (AMÅ), 1 ind. i Krambudalen **03.07** (SST), 2 ind. ringmerket Hals **31.07** (AHA) og 1 individ ringmerket samme sted **05.09** (AHA).

Møller *Sylvia curruca*

12 funn

16.05-26.09

Sommergjest. 1 ind. ved Fiskumvannet **16.05** (SST), 1 ind. i Krambudalen **06.06** (SST), 1 ind. ved Darbu **27.06** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **18.07** (JÅR), 1 1K ringmerket på Hals **14.08** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **22.08** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR), 1 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (SST, BEL). Siden 1 ind. **11.09** (LWH), **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), **13.09** (EKR) og **26.09** (SST) – alt ved Fiskumvannet.

Tornsanger *Sylvia communis* **24 funn** **08.05-27.08**
Sommergjest – bl.a. 1 ind. ved Fiskumvannet **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 3 ind. ved Fiskumvannet **28.05** (JTF), 1 hann på Hals **29.05** (AHA), 1 ind. ved Bergsvingen **29.05** (SST), 2 ind. ved Fiskumvannet **29.05** (SST), 3 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 4 ind. ved Fiskumvannet **06.06** (SST), 1 hann på Hals **10.07** (AHA), 1 1K ringmerket på Hals **20.07** og **15.08** (AHA), 1 ind. Flesaker **27.08** (EKR) og 1 ind. Fiskumvannet **27.08** (EKR).

Bøksanger *Phylloscopus sibilatrix* **3 funn** **20.05-01.06**
Sommergjest. 2 ind. på Tjuvøya **20.05** (JÅR) og **22.05** (JTF, EFO), samt 1 ind. ved Svendsrud **01.06** (JÅR).

Gransanger *Phylloscopus collybita* **65 funn** **05.04-23.10**
Sommergjest. 1 hann i Dunserudhagan **05.04** (JTB), 1 ind. ringmerket på Hals **07.04** (AHA), 3 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI), 2 ind. ved Fiskumvannet **10.04** (SST, EKR), 3 hanner på Hals **11.04** (AHA), 6 hanner på Hals **25.04** (AHA), 1 ind. på Ospåsen **11.05** (AHA), 2 hanner ved Jungerbekken/Kolberg tjernsmyrene S **14.05** (AHA), 1 ind. ved Øyvannet **14.05** (HJN), 3 ind. ved Smedmoen **23.05** (RZA), 1 ind. ved Gorud **25.05** (TGR), 1 ind. på Ormåsen **26.05** (TGR), 1 hann ved hhv. Spærensetra og og Svartskurden **30.05** (AHA), 2 hanner på Hals **30.06** (AHA), 4 ind. ringmerket på Hals **14.07** (AHA), 2 ind. ringmerket på Hals **15.08** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (SST, BEL), 5 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 3 ind. ved Fiskumvannet **26.09** (SST), 1 ind. ved Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 1 ind. på Hals **02.10** (AHA). 2 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI) og 1 ind. ved Fiskumvannet hhv. **16.10** og **23.10** (SST).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus* **122 funn** **29.04-05.10**
Sommergjest – bl.a. 5 ind. ved Flesaker **29.04** (JÅR), 4 ind. hhv. Krambudalen og Fiskumvannet **01.05** (SST), 4 ind. i Hokksund **08.05** (JMM), 4 ind. på Ospåsen **11.05** (AHA), 5 ind. ved Fiskumvannet **13.05** (SST), 5 ind. hhv. Ospåsen og Jungerbekken/Kolberg tjernsmyrene S **14.05** (AHA), 2-3 individer ved hhv. Store Bergsvannet, Lønnsmyr/Lortsetra, Høgåsen og Høystakkmyr **17.05** (AHA), 10 ind. ved Tjuvøya **20.05** (JÅR), 8 ind. ved Fiskumvannet **21.05** (EKR), 6 ind. ved Tjuvøya **22.05** (JTF, EFO), 10 ind. på Smedmoen **22.05** (RZA), 8 ind. ved Fiskumvannet **22.05** (RZA), 31 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 3 ind. i Krambudalen **06.06** (SST), 4 individer på Ospåsen **20.06** (AHA), 5 ind. i Krambudalen **03.07** (SST), 5 ind. ved Kutjern **03.07** (SST), 13 ind. ringmerket på Ospåsen **16.07** (AHA), 5 1K ringmerket Ospåsen **08.08** (AHA), 25 ind. ved Hals **13.08** (AHA), 10 ind. på Hals **14.08** (AHA), 20 ind. ved Flesaker **27.08** (JÅR), 20 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (LWH og JÅR), 1 ind. Øyvannet **04.09** (HJN), 10 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 3 ind. ved Fiskumvannet **25.09** (LWH), 2 ind. ved Høgåsen **29.09** (TKO), 3 ind. ved Fiskumvannet **29.09** (EKR) og 4 ind. samme sted **05.10** (EKR).

Fuglekonge *Regulus regulus* **9 funn** **05.04-23.10**
2 ind. i Dunserudhagan **05.04** (JTB). 2 hanner i Dunserudhagan **07.04** (JTB). 1 ind. på Hals **13.05** (SST). 1 ind. i sang/spill på Tjuvøya **20.05** (JÅR). 1 ind. ved Karikollen **31.05** (THO). 30 ind. ved Høgåsen **29.09** (TKO). 1 hann ringmerket på Hals **10.10** (AHA). 1 ind. ved Solbergsetra **13.10** (AHA). 8 ind. ved Spærensetra **23.10** (AHA).

Gråfluesnapper *Muscicapa striata* **22 funn** **08.05-11.09**
Fra Fiskumvannet bl.a. 1 ind. **08.05** (SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL), 1 ind. **16.05** (SST), 1 ind. **19.05** (JTF), 1 varslende ind. **29.05** (SST), 1 ind. **30.05** (JÅR), 2 ind. **31.05** (THO), 1 voksen hann **25.08** (JTB, ANS), 1 ind. **27.08** (EKR), 3 ind. **28.08** (SST, BEL) og 1 individ **30.08** (OSÅ). For øvrig 2 ind. på Tjuvøya **22.05** (JTF, EFO), 1 ind. ved Junger **31.05** og **05.06** (hhv. LWH og SST), 1 ind. på Grasåsen **05.06** (SST), 2 ind. med mat til unger på Klunderud **05.06** (SST), 1 1K ringmerket på Hals **30.07** og **15.08** (AHA), 1 2K+ ringmerket på Ospåsen **08.08** (AHA) og 3 ind. **09.08** (AHA), 2 ind. **14.08** (AHA) og 1 individ ringmerket **11.09** (AHA) – alt på Hals.

Svarthvit fluesnapper *Ficedula hypoleuca* **60 funn** **30.04-16.07**
Fra listene bl.a. 1 hann på Hals **30.04** (AHA), 1 hann ved Fiskumvannet **02.05** (JTF), 1 hann på Krekling **04.05** (CMI), 1 par (hann og hunn) ved Fiskumvannet **10.05** (JTF), 1 hann ved Jungerbekken sør i Kolberg tjernsmyrene **14.05** (AHA), 1 par ved Øyvannet **14.05** (HJN), 1 hann ved hhv. Store Bergsvannet og på Høgåsen **17.05** (AHA), 3 hanner ved Fiskumvannet **19.05** (JTF), 2 hanner på Ospåsen **26.05** (AHA), 2 hanner ved Svartskurden **30.05** (AHA), 2 2K+ hanner på reir på Hals **03.06** (AHA), 1 hann ved hhv. Mellomtjern og Grasåsen **05.06** (SST), 2 ind. ved Svartskurden **05.06** (SST), 1 ind. ved Klunderud **05.06** (SST), 1 par m/unger i reir på Kolbergåsen **19.06** (AHA), 12 reirunger ringmerket på Hals **23.06** (AHA), 6 og 4 reirunger på hhv. Ospåsen og Kolbergåsen **27.06** (AHA). 1 2K+ hann ringmerket på Ospåsen **28.06** (AHA). 1 hann og 1hunn på Ospåsen **16.07** (AHA).

Stjertmeis *Aegithalos caudatus* **4 funn** **13.02-05.12**
Obs. ved Junger **13.02** (GFO), 10 ind. ved Spærensetra **23.10** (AHA), 7 ind. på Sæteråsen **05.11** (EKR) og 7 ind. ved Steinsetbekken, Rakkestadseterveien **05.12** (TGR).

Løvmeis *Poecile palustris* **7 funn** **01.04-10.10**
1 ind. ringmerket på Halshaugen **01.04** (AHA), 1 ind. ved Junger **03.04** (EKR), 1 ind. i Sandsbakken NR **01.05** (SST), 10 pull. i kasse på Krekling **07.06** (AHA), 1 ind. på Halshaugen **26.08** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR) og 1 ind. på Hals **10.10** (AHA).

Granmeis *Poecile montanus* **63 funn** **05.02-19.12**
Helårsart – bl. 1 ind. på Ormåsen **05.02** (TGR), 4 ind. Øyvannet **23.02** (HJN), 2 ind. ved Junger **07.03** (EKR), 2 ind. ringmerket på Hals **27.03** (AHA), 2-3 ind. på hhv. Høgåsen og Høystakkmyr **17.05** (AHA), 4 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 5 ind. ved Gortjern **01.06** (JÅR), 2 ind. ved Fiskumvannet **27.08** (EKR), 3 ind. ved Fiskumvannet **26.09** (SST), 15 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 2 ind. ved Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), LWH), 2 ind. ringmerket på Hals **09.10** (AHA), 9 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA), 6 ind. ved Spærensetra **21.10** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 2 ind. på Sæteråsen **05.11** (EKR), 2 ind. Jungerbekken/Kolbergstjernsmyrene S **06.11** (AHA), 3 ind. Fiskumvannet **06.11** (SST), 5 ind. Øyvannet **16.-17.11** (HJN) og 2 ind. på Hals **19.12** (AHA).

Toppmeis *Lophophanes cristatus* **35 funn** **12.02-25.11**
Helårsart – bl.a. obs. ved Junger **12.-13.02**, **12.-13.03** og **27.03-02.04** (GFO), 4 ind. ved Øyvannet **23.02** (HJN), 2 ind. ringmerket på Ospåsen **11.05** (AHA), 1 ind. på Karikollen **31.05** (THO), 3 ind. ved Junger **25.07** (EKR), 1 2K+ ringmerket på Ospåsen **29.07** (AHA), 2 ind. ved Øyvannet **04.09** (HJN), 2 ind. ringmerket på Hals **12.09** (AHA), 15 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 2 ind. ved Solbergsetra **13.10** (AHA), 2 ind. ved Dalesetra **14.10** og **16.10** (AHA), (AHA), 2-4 ind. ved Dalesetra **15.10** og **24.10** (AHA) og 1 ind. ved Flesaker **06.11** (SST).

Svartmeis *Periparus ater* **30 funn** **07.03-11.12**
Helårsart – bl.a. 2 ind. ved Junger **07.03** (EKR), 1 ind. ved Øyvannet **09.03** (HJN), 2 ind. ringmerket på Hals **27.03** (AHA), 1 ind. i Krambudalen **01.05** (SST), 17 pull. (to kull) ringmerket på Hals **29.05** (AHA), 5 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 9 egg i kasse på Hals **03.06** (AHA), 4 nyutfløyne 1K på Ospåsen **27.06** (AHA), 2-4 ind. ved Øyvannet **04.-05.09** (HJN). 10 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO). 1 ind. på Hals **09.-10.10** (AHA), 2 ind. ved Dalesetra **15.-16.10** (AHA), 1 ind. ved Spærensetra **21.10** (AHA), 1 ind. ved Øyvannet **25.11** (HJN) og 10 ind. Ormåsen **11.12** (TGR).

Blåmeis *Cyanistes caeruleus* **242 funn** **02.01-30.12**
Helårsart – bl.a. 15 ind. på Ormåsen **10.01** og **05.02** (TGR), obs. ved Junger **12-13.02** (GFO), 40 ind. på Ormåsen **18.-25.02** (TGR), 4 ind. ved Øyvannet **23.02** (HJN), 30 ind. på Ormåsen **25.03** (TGR), 2 ind. m/reirbygging ved Bergsvingen **04.04** (EMI), 12 ind. (reirunger) Halshaugen **26.05** (AHA), 65 pull. ringmerket samme sted **03.06** (AHA), 1 ind. i bebodd reir på Klunderud **05.06** (SST), 36 pull. ringmerket på Krekling **07.06** (AHA), 8 pull. i reir ved Junger **27.06** (AHA), 5 1K ringmerket på Hals **14.07** (AHA), 10 ind. på Hals **31.07** og **14.08** (AHA), 12 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 2 ind. på Grasåsen **19.09** (AHA), 30 ind. ved Høgåsen **29.09** (TKO), 18-20 ind. på Hals **09.-10.10** (AHA), 2 ind. ved Solbergsetra **13.10** (AHA), 2 ind. ved Dalesetra **14.-10** (AHA), 2 ind. ved Skjølsetra og Spærensetra hhv. **16.10** og **21.10** (AHA), 12 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 10 ind. på Hals **24.10** og **06.11** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **14.11** (LWH), 10 ind. ved Øyvannet **16.-17.11** (HJN), 3 ind. ved Steinsetbekken, Rakkestadseterveien **05.12** (TGR) og 17-20 ind. på Ormåsen **18.** og **22.12** (TGR).

Blåmeis med avvikende hodetegninger på en fôringsplass på Ormåsen. Foto Torhild Graversgaard.

Kjøttmeis *Parus major*

247 funn

02.01-30.12

Helårsart – bl.a. 10-14 ind. på Hals/Halshaugen **11.** og **26.01** (AHA), 10 ind. ved Øyvannet **23.02** og **15.03** (HJN), 22 ind. på Hals/Halshaugen **27.03** (AHA), 1 rugende ind. ved Fiskumvannet **21.05** (LWH), 1 par på reirbesøk på Ospåsen **26.05** (AHA), 1 rugende 2K+ hunn og 46 pulli ringmerket på Hals/Halshaugen **03.06** (AHA), 1 hann i bebodd reir ved Junger **27.06** (AHA), 20 ind. ved Øyvannet **12.-18.07** (HJN), 5 ind. ringmerket på Ospåsen **29.07** (AHA), 15-20 ind. på Hals **31.07 - 14.08** (AHA), 10 ind. ved Fiskumvannet **30.08** (OSÅ), 13 ind. ringmerket på Hals **22.09** (AHA), 20 ind. på Hals **26.09** (AHA) og 20 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 25-35 ind. på Hals **01.-02.10** (AHA), 40 ind. på Hals/Halshaugen **23.-24.10** (AHA), 20 ind. på Hals **06.11** (AHA), 4 ind. ved Fiskumvannet **14.11** (LWH, AHA), 15 ind. ved Øyvannet **16.-17.11** (HJN), 8 ind. Vestfosselva v/Vålen **04.12** (LWH), 36 ind. Ormåsen **18.12** (TGR), 16 ind. samme sted **22.12** (TGR), 4 ind. hhv. Hals/Halshaugen og Vestfossen **28.-30.12** (AHA).

Spettmeis *Sitta europaea*

87 funn

03.01-30.12

Helårsart – bl.a. 2 ind. på Ormåsen **11.01** (TGR), obs. ved Junger **12.-13.02** (GFO), 2 hanner på Hals **11.04** (AHA), 2 ind. ved Akersborg **12.04** (BEL, REA), 1 ind. i Krumbudalen **01.05** (SST), 1 par på reirbesøk(?) på Ospåsen **11.05** (AHA), 2 ind. ved Øyvannet **13.05** (HJN), 5 ind. i Stavlum NR **29.05** (JÅR), 12 ind. på Ormåsen **22.-.06** (TGR), 4 1K ringmerket på Halshaugen **30.07** (AHA), 4 ind. på Hals **14.08** (AHA), 4 ind. ved Øyvannet **05.09** (HJN), 1 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 1 ind. ved Flesaker **06.11** (EKR), 1 ind. på Hals/halshaugen **28.11-30.12** (AHA).

Trekryper *Certhia familiaris*

16 funn

29.05-27.11

Fra listeen bl.a. 2 ind. i Stavlum NR **29.05** (JÅR), 1 ind. ved Svendsrud **01.06** (JÅR), 3 1K+ ringmerket på Ospåsen **28.06** (AHA), 2 ind. på Fiskumvannet **11.09** (LWH), 2 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 1 ind. ved Fiskumvannet **25.09** (LWH), 2 ind. ved Spærensetra **23.10** (AHA), 1 ind. ringmerket på Hals **06.11** (AHA), 1 ind. ved Fiskumvannet **06.11** (SST), 1 ind. ved Øyvannet **16.-25.11** (HJN) og obs. ved Junger **27.11** (GFO).

Pirol *Oriolus oriolus*

1 funn

Godkjent av LRSK.

1 hunnfarvet ind. på Klunderud **05.06** (PØK, SST),

Tornskate *Lanius collurio*

14 funn

19.05-22.08

Fra Fiskumvannet bl.a. 1 ind. **19.05** (JÅR), 1 par Fiskumvannet **29.05** (SST), 1 ind. **30.05** (JÅR), 1 hann **30.05** (ASØ), 1 par **31.05** (THO), 1 ind. **03.06** (EKR), 1 hann **03.07** (JÅR), 1 hann **18.07** (JÅR), 1 varslende ind. **23.07** (EKR). 1 varslende hann **01.08** (JÅR), 1 hann **14.08** (EKR) og 1 1K **22.08** (SST). Dessuten 1 1K ringmerket på Hals **31.07** (AHA) og 2 1K samme sted **09.08** (AHA).

Varsler *Lanius excubitor*

23 funn

03.01-17.10

Fra fjoråret 1 ind. over Langebru **03.01** (JML), 1 ind. i Vestfossen **28.03** (OSÅ), 1 ind. ringmerket på Hals **22.09** (AHA) og 1 ind. ved Dalesetra **16.10** (AHA). Dessuten bl.a. 1 ind. **23.03** (JTF), 1 ind. **28.03** (SST). 1 ind. **29.03** (EKR), 1 ind. **29.03** (DKO), 1 ind. **07.04** (JTF), 2 ind. **07.04** (EKR), 1 ind. **10.04** (SST, EKR), 1 ind. **25.09** (LWH), 1 ind. **26.09** (SST), 1 ind. **29.09** (EKR), 1 ind. **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 1 ind. **02.10** (LWH), 1 ind. **03.10** (CMI), 1 ind. **05.10** (EKR), 1 ind. **15.10** (RZA), 1 ind. **16.10** (SST) og 1 ind. **17.10** (LWH) – alt ved Fiskumvannet.

Nøtteskrike *Garrulus glandarius* **117 funn** **01.01-30.12**
Helårsart – bl.a. 4-6 ind. på Halshaugen **01-26.01** (AHA), 2 ind. på Ormåsen **14.02 - 09.03** (TGR), 1 varslende par på Ospåsen **26.05** og **27.06** (AHA), 3 nylig utfløyne 1K på Ospåsen **27.06** (AHA), pull. ved Øyvannet **12.-18.07** (HJN), 2 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA). 10 ind. på Hals **12.09** og **18.09** (AHA), 10-20 ind. på Hals **30.09 - 02.10** (AHA), 10 ind. på Torberg **03.10** (AHA), 45 ind. på Hals/Halshaugen **09-10.10** (AHA), 10 ind. i Sundmoen **09.10** (AHA), 3 ind. på Dalesetra **15.-16.10** (AHA), 6 ind. i Vestfossen **23.10** (SST), 6 ind. på Halshaugen **06.11** (AHA), 2 ind. ved Øyvannet **16.-17.11** (HJN), 2-4 ind. på Hals/Halshaugen **28.-30.12** (AHA).

Lavskrike *Perisoreus infaustus* **1 funn**
3 ind. ved Brennåstjern **14.04** (TBL).

Skjære *Pica pica* **250 funn** **01.01-30.12**
Helårsart – bl.a. 13-15 ind. på Ormåsen **07.01, 05.02, 13.02** og **16.02** (TGR), 10 ind. langs Vestfosselva v/Vålen **23.01** (SST), 17 ind. på Ormåsen **01.03** (TGR), 20 ind. lang Drammenselva v/Hokksund **14.03** (TGR), 14-16 ind. på Halshaugen **26.03** og **05.04** (AHA), 20 ind. ved Langebru **28.03** (SST), 19 ind. ved Råen **07.04** (JTF), 12 ind. ved Bergsvingen **17.04** (SST), 10 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (LWH), 2 ind. ringmerket på Hals **05.09** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **02.10** (LWH), 2 ind. ved Hoensvannet **16.10** (AHA), 8 ind. ved Fiskumvannet **23.10** (SST), 10 ind. på Halshaugen **12.11** (AHA), 6 ind. på Ormåsen **17.12** (TGR) og 7 ind. på Ormåsen **18.12** (TGR).

Nøttekråke *Nucifraga caryocatactes* **3 funn** **05.06-05.09**
1 ind. over Klunderud **05.06** (SST), 2 ind. på Hals **13.07** (AHA) og 1 ind. på Hals **05.09** (AHA).

Kaie *Corvus monedula* **74 funn** **11.01-08.12**
Helårsart – bl.a. 18 ind. over Sundmoen **11.01** (AHA), 5 ind. i Vestfosselva v/Vestfossen **14.03** (TGR), 21 ind. i Vestfossen **23.03** (JTF), 15 ind. ved Fiskumlia **25.03** (JTF). 11 -15 ind. ved Bergsvingen **27.-29.03** (JTF, BEL, HJN), 16 ind. på Darbu **28.03** (SST) og 10 ind. over Bergsvingen **09.04** (LWH). Ved Fiskumvannet bl.a. 15-20 ind. **30.04-01.05** (OSÅ, LWH, SST), 4 ind. **08.-09.05** (SST, BTB, ITS, MJA, PØK, FTB, BEL, JTB, IBO, ANÆ), 10 ind. **10.05** (JTF), 8 ind. **13.05** (SST), 19 ind. **21.05** (EKR), 12 ind. **30.05** (ASØ), 42 ind. **29.09** (EKR), 50 ind. **09.10** (SST, JÅR), 40 ind. **16.10** (SST), 30 ind. **17.10** (LWH), 50 ind. **23.10** (SST), 40 ind. **06.11** (SST) og 145 ind. **07.11** (AHA). Dessuten 26 ind. ved Skarrud **19.06** (TGR), 15 ind. ved Sem **04.09** (SST), 22 ind. over Vestfossen **13.09** (AHA), 20 ind. over Bergsvingen **19.09** (LWH) og 150 ind. ptS over Hals **13.10** (AHA),

Kornkråke *Corvus frugilegus* **4 funn** **01.05-11.10**
1 2K ved Fiskumvannet **01.05** (JÅR), 1 2K ved Fiskumvannet **01.05** (SST), 2 ind. ved Fiskumvannet **11.10** (MSJ) og 1 ind. ved Bergsvingen **19.10** (MSJ, HJN).

Kråke *Corvus cornix* **264 funn** **01.01-30.12**
Helårsart – bl.a. 16 ind. langs Drammenselva v/Hokksund **23.01** (SST), 23 ind. ved Fiskumvannet **23.03** (JTF), 21 ind. ved Eikernsundet **25.-26.03** (JTF), 55 ind. over Halshaugen **27.03** (AHA) og 15 ind. ved Bergsvingen **27.03** (BEL, HJN). Utover året ved Fiskumvannet 12 ind. **10.04** (SST, EKR), 20 ind. **23.04** (JÅR), 25 ind. **24.04** (SST), 15-2 ind. i perioden **28.04 – 14.08** (EKR, JÅR, JTF, SST, BTB, ITS, FTB, PØK, MJA, BEL, ASØ, LWH). Videre 2 ind. ved Bergsvanna (Store/Lille) **17.05** (AHA), 40 ind. ved Sem **01.08** (SST), 50 ind. ved Bergsvingen **14.08** (JÅR), 30 ind. ved Spæren **22.08** (SST), 20 ind. ved Bergsvingen hhv. **27.08** (JÅR) og **05.09** (JÅR), 50 ind. ved Sem **11.09** (SST), 40 ind. ved Flesaker **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 22 ind. Fiskumvannet **05.10** (EKR), 18 og 20 ind. Bergsvingen hhv. **05.10** (EKR) og **14.10** (LWH), 50 ind. ved Sand **09.10** (SST), 20-25 ind. ved Fiskumvannet **16.-17.10** (SST, LWH), 20 og 30 ind. ved Råen hhv. **23.10** og **06.11** (SST), 30 ind. ved Råen og 40 ind. i Hokksund **02.12** (AGA).

Ravn *Corvus corax* **92 funn** **03.01-30.12**
Helårsart – stort sett i lite antall. Her tas kun med 6 ind. over Halshaugen **16.02** (AHA), 3 ind. over Halshaugen **06.03** (AHA), 3 ind. over Fiskumvannet **07.03** (OSÅ), 4 ind. over Halshaugen **13.03** (AHA), 15 ind. på Ormåsen **13.03** (TGR), 4 ind. over Bergsvingen **02.** og **11.04** (HJN), 4 ind. over Dunserudhagan **05.04** (JTB), 3 ind. ved Fiskumvannet **12.** og **15.04** (JTF). 40 ind. ved Fiskumvannet **24.04** (SST), 2 ad. m/ mat til 3 nytfløyne unger på Hønerudåsen **27.06** (AHA), 4 ind. over Ospåsen **09.07** (AHA), 6 ind. ved Øyvannet **12.-18.07** (HJN), 4 ind. over Hals **11.09** (AHA), 3 ind. ved Fiskumvannet **19.09** (SST) og 4 ind. ved Fiskumvannet **16.10** (GKA).

Stær *Sturnus vulgaris***108 funn****17.03-06.11**

Fra listene bl.a. 1 ind. over Vestfossen **17.03** (AHA), 12-15 ind. ved Bergsvingen **26.-28.03** (JTF, HJN), 16 ind. på Halshaugen **28.03** (AHA), 40 ind. i Vestfossen **30.03** (KBJ), 20 ind. i Vestfossen **02.04** (LWH), 20 ind. ved Fiskumvannet **07.04** (JTF), 42 ind. ved Bergsvingen **07.04** (EKR, CMI), 10 ind. på Halshaugen **17.04** (CMI, EMI, AHA, HKA, KFI, HJN, TGR, SST), 20 ind. ved Råen **20.04** (JTF), 2 par i hekking på Hals **13.05** (AHA), 1 par m/5 unger på Halshaugen **26.05** (AHA), 3 par m/unger på Hals **30.05** (AHA), 20 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 2 par m/mat til unger på Hals **03.06** (AHA), 30 ind. på Hals **27.06** (AHA), 45 ind. ved Hegstad **27.06** (SST), 40 ind. ved Fiskumvannet **24.07** (LWH), 100-120 ind. ved Bergsvingen/Spæren **01.08** og **22.08** (SST), 100 ind. på Hals **24.-25.08** (AHA), 25 ind. ved Bergsvingen **27.08** (JÅR), 50 ind. ved Flesaker **27.08** (EKR), 35 ind. ved Flesaker **04.09** (SST), 200 ind. ved Flesaker **07.09** (AHA), 300 ind. ved Flesaker **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 550 ind. ved Flesaker **13.09** (EKR), 500 ind. ved Fiskumvannet **25.09** (LWH), 50 ind. på Torberg **03.10** (AHA), 50 ind. over Hals **05.10** (AHA), 150-200 ind. ved Bergsvingen **05.-09.10** (AHA) og 30 ind. på Hals **10.10** (AHA).

Gråspurv *Passer domesticus***63 funn****01.01-30.12**

Helårsart. 10 ind. på Halshaugen **11.01** (AHA), 2 hunner på Ormåsen **22.02** (TGR), 5 ind. ved Bergsvingen **28.03** (SST), 10 ind. på Halshaugen **05.04** (AHA), 20 ind. på Halshaugen **14.07** (AHA), 6 ind. ved Fiskumvannet **24.07** (LWH), 20 ind. på Halshaugen **09.08** (AHA), 40 ind. ved Sem **04.09** (SST), 10 ind. på Halshaugen **20.** og **28.11** samt **04.12** (AHA), 30 ind. i Vestfossen **30.12** (AHA) og 10 ind. på Halshaugen **30.12** (AHA).

Pilfink *Passer montanus***165 funn****01.01-30.12**

Helårsart – bl.a. 20 ind. på Halshaugen **01.01** (AHA), 20-25 ind. på Ormåsen **02.-07.01** (TGR), 40 ind. på Ormåsen **11.01** (TGR), 40 ind. på Halshaugen **23.** og **31.01** (AHA), 50-80 ind. på Ormåsen **01.02-05.03** (TGR), 25 ind. på Halshaugen **07.02** (AHA), 100 ind. på Ormåsen **25.03** (TGR), 1 par i gang med reirbygging på Halshaugen **27.03** (AHA), 50-68 ind. på Ormåsen **28.03-06.04** (TGR, GEN), 2 par på Ormåsen **19.** og **23.05** (GKA), 2 par med mat til unger på Hals **26.05, 29.05** og **03.06** (AHA), 40-55 ind. på Ormåsen **20.-24.06** (TGR). 35-50 ind. ved Flesaker/Fiskumvannet **27.-30.08** (JÅR, OSÅ). 60 ind. Sem **04.09** (SST), 30-50 ind. ved Flesaker/Fiskumvannet **11.-26.09** (SST, ITS, BTB, TBA, BKY, EKR), 200 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI), 100 ind. ved Bergsvingen **06.11** (SST), 60 ind. på Ormåsen **18.12** (TGR) og 100 ind. samme sted **22.12** (TRG).

Bokfink *Fringilla coelebs***261 funn****28.02-26.12**

Fra fjoråret bl.a. 1 hann på Ormåsen **28.02** (TGR), 25 hanner på Ormåsen **24.03** (TGR), 300 ind. på Ormåsen **25.03** (TGR), 30 ind. på Hals **27.03** (AHA), 43 hanner på Ormåsen **28.03** (TGR, GEN), 50 ind. på Halshaugen **28.03** (AHA), 200 ind. på Hals/Halshaugen **01.04** (AHA), 56 ind. på Ormåsen **02.04** (TGR), 100 ind. på Ormåsen **06.04** (TGR), 50 ind. ved Råen **08.04** (JTF), 1 par m/egg/unger i reir på Hals **13.05** (AHA), 10 ind. m/reirbygging ved Fiskumvannet **16.05** (SST), 21 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 15 ind. ved Svendsrud **01.06** (JÅR), 1 par i parring på Ospåsen **20.06** (AHA), 25 ind. ved Flesaker **04.09** (SST), 15 ind. ringmerket på Hals **05.09** (AHA), 100 ind. på Hals **11.** og **18.09** (AHA), 30 ind. ved Flesaker **26.09** (SST), 20 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI), 20 ind. på Hals **10.10** (AHA), 13 ind. på Hals **13.11** (AHA) og 8 hanner samme sted **28.11** (AHA).

Bjørkefink *Fringilla montifringilla***80 funn****03.01-22.12**

Fra ifjor bl.a. 2 hanner Halshaugen **03.01** (AHA), 18 ind. Ormåsen **18.02** (TGR), 6 ind. ringmerket på Halshaugen **13.03** (AHA). 20 ind. på Halshaugen **20.03-05.04** (AHA), 30 ind. på Halshaugen **08.04** (CMI), 14 ind. ringmerket på Halshaugen **27.04** (AHA), 3 hann ved Jungerbekken/Kolbergtjernsmyrene S **14.05** (AHA), 20 ind. ved Flesaker **04.09** (SST), 2000 ind. på Hals **27.09-02.10** (AHA), 1200 ind. Bergsvingen **29.09** (EKR), 500 ind. på Torberg **03.10** (AHA), 500 ind. på Hals **09.-10.10** (AHA), 2 ind. ved Råen **17.10** (LWH) og 1 ind. på Ormåsen **22.12** (TGR).

Bok-/Bjørkefink *Fringilla sp.***3 funn**

Flere blandingsflokekr på tusenvis av fugler (på Hals, ved Bomenga og Stenshorne) i **september** (AHA, ITS, MSJ). Titusenvis av ind. på Horne **27.09** (ITS). Flere tusen ind. på Horne **03.10** (MSJ).

Store mengder bjørkefink ”datt” ned i Øvre Eiker i slutten av september i fjor. Det var nok en del bokfink innblandet i flokkene, men det alt vesentlige var bjørkefinker på tur.

Grønnfink *Carduelis chloris*

193 funn

01.01-30.12

Helårsart – bl.a. 20 ind. på Halshaugen **01.01** (AHA), inntil 100 ind på Ormåsen i perioden **07.-22.01** (TGR), 50 ind. på Halshaugen **07.02** (AHA), 40 ind. på Ormåsen **23.02** og **05.03** (TGR), 44 ind. på Ormåsen **02.04** (TGR), 2 ind. ved Junger **03.04** (EKR), 20 ind. ved Bergsvingen **04.04** (EMI), 20 ind. på Hals **11.04** (AHA), 2 ind. Øyvannet **14.05** (HJN), 11 og 56 ind. ringmerket på Hals hhv. **28.08** og **05.09** (AHA), 6 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 20 ind. på Hals **02.10** (AHA), 20 ind. ved Bergsvingen **05.10** (EKR), 30-50 ind. på Hals/Halshaugen **09.-10.10** (AHA), 30 ind. ved Bergsvingen **06.11** (SST), 25 ind. på Halshaugen **13.11** (AHA) og 32 ind. på Ormåsen **18.12** (TGR).

Stillits *Carduelis carduelis*

57 funn

11.01-30.12

Helårsart – bl.a. 14 ind. i Leirdalen **16.01** (AHA), 2 hanner ringmerket på Halshaugen **10.03** (AHA), 4 ind. på Halshaugen **20.03** (AHA), 2 ind. på Ormåsen **23.03** (TGR), 2 ind. ved Junger **28.03** (GFO), 3 ind. ringmerket på Halshaugen **05.** og **09.04** (AHA), 1 par ringmerket på Hals **24.** og **27.04** (AHA), 1 1K ringmerket på Hals **31.07** (AHA), 13 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 5 ind. ved Flesaker **26.09** (SST), 4 ind. Fiskumvannet **02.10** (JTB, ANS, FHH, MVD, AHE), 15 ind. ved Spæren **06.11** (SST), 2 ind. ringmerket Halshaugen **06.11** (AHA). 7-9 ind. på Hals hhv. **20.** og **21.11** (AHA), inntil 16 ind. på Hals i perioden **27.11 - 30.12** (AHA).

Grønnsisik *Carduelis spinus*

139 funn

09.01-07.11

Nærmest helårsart – bl.a. 20 ind. på Ormåsen **23.02** (TGR), 8 ind. ringmerket på Halshaugen **20.03** (AHA), 50 ind. på Ormåsen **25.03** (TGR), 60 ind. på Ormåsen **28.03** (TGR, GEN), 50 ind. Halshaugen **28.03** (AHA), 30 ind. på Hals **28.03** (AHA), 30 ind. ved Fiskumvannet **29.03** (EKR, DKO), 73 ind. på Ormåsen **02.04** (TGR), 100 ind. på Hals/Halshaugen **02.** og **03.04** (AHA), 48 ind.på Ormåsen **04.04** (TGR), 100 ind. på Ormåsen **06.04** (TGR), 14 ind. ved Karikollen **31.05** (THO), 2 ind. ved Svartskurden **05.06** (SST), 4 ind. på Ospåsen **20.06** (AHA), 50 ind. ved Øyvannet **12.-18.07** (HJN), 50 ind. ved Flesaker **27.08** (JÅR), 26 ind. ved Flesaker/Fiskumvannet **27.-28.08** (EKR, JÅR, SST, BEL), 12 ind. ringmerket på Hals **05.09** (AHA), 30 ind. på Hals **11.09** (AHA). 30 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (LWH, SST, ITS, BTB, TBA). 30 ind. ved Flesaker **26.09** (SST), 25 ind. ved Høgåsen **29.09** (TKO), 30 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI), 20 ind. ved Fiskumvannet **09.10** (SST) og 20 ind. på Hals **10.10** (AHA).

Tornirisk *Carduelis cannabina*

15 funn

26.03-03.10

Fra listene bl.a. 2 og 7 ind. ved Bergsvingen hhv. **26.** og **28.03** (JTF), 8 ind. ved Fiskumlia **06.04** (JTF), 2 ind. (hann og hunn) ved Fiskumvannet **07.04** (EKR), 5 ind. ved Råen **12.04** (JTF), 2 ind. ved Fiskumvannet **28.05** (JTF), 3 varslende ind. ved Fiskumvannet **29.05** (SST), 2 ind. ved Fiskumvannet **30.05** (ASØ), 10 ind. ved Fiskumvannet **31.05** (THO), 2 ind. (hann og hunn) ved Fiskumvannet **23.07** (EKR) og 3 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI).

Bergirisk *Carduelis flavirostris*

13 funn

09.03-10.04

Vårgjest – bl.a. 1 2K+ hunn ringmerket på Halshaugen **09.03** (AHA), 30 ind. i Leirdalen, Hals **28.03** (AHA), 40 ind. ved Råen **06.04** (JTF) og 100 ind. på Hals **10.04** (AHA). Dessuten 4 ind. **27.03** (JTF), 5 ind. **31.03** (AHA), 20 ind. **02.04** (HJN) og **03.04** (AHA), 30 ind. **05.04** (JTF), 2 ind. **05.04** (CMI) og 10 ind. **09.04** (LWH) – alt ved Bergsvingen.

Gråsisik *Carduelis flammea* **58 funn** **07.01-26.12**
Helårsart – bl.a. 33 ind. på Ormåsen **07.01** (TGR), 300 ind. på Hals **09.** og **10.01** (AHA), 32 ind. på Ormåsen i **januar** (TGR), 8 ind. ved Fiskumvannet **29.03** (EKR, DKO), 30 ind. på Halshaugen **05.04** (AHA), 5 ind. ved Fiskumvannet **24.04** (SST), 4 ind. ved Fiskumvannet **23.07** (EKR). 5 ind. på Tjuvøya **15.08** (JÅR), 4-6 ind. ved Fiskumvannet **27.- 28.08** (EKR, SST, BEL), 3 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 65 ind. ved Flesaker **29.09** (EKR), 16 ind. Fiskumvannet **03.10** (CMI), 50 ind. ved Flesaker **05.10** (EKR), 20 ind. ved Fiskumvannet **09.10** (SST), 10 ind. ved Dalesetra **15.** og **24.10** (AHA), 10 ind. på Halshaugen **27.11** (AHA) og 25 ind. på Hals **18.** og **19.12** (AHA).

Brunsisik *Carduelis flammea cabaret* **4 funn** **28.08-06.11**
5 ind. ved Flesaker **28.08** (JÅR), 1 ind. ringmerket på Hals **18.09** (AHA), 1 ind. ved Flesaker **29.09** (EKR) og 1 ind. ved Langebru **06.11** (SST).

Grankorsnebb *Loxia curvirostra* **27 funn** **07.03-09.11**
Nærmest helårsart – bl.a. 5 ind. ved Junger **07.03** (EKR), 4 hanner ved Øyvannet **09.03** (HJN), 2 ind. ved Junger **03.04** (EKR), 3 ind. over Ospåsen **11.05** (AHA). 4 ind. ved Bergsvanna (Store/Lille) **17.05** (AHA), 9 ind. Karikollen **31.05** (THO), 8 ind. over Kolbrækvann **25.06** (HJN), 30 ind. over Ormåsen **06.09** (SST), 20 ind. på Grasåsen **19.09** (AHA), 10 ind. ved Dalesetra **15.10** (AHA), 20 ind. langs Bjørvannsbekken **17.10** (AHA), 15-20 ind. Spærensetra **21.** og **23.10** (AHA), 15 ind. ved Dalesetra **24.10** (AHA) og 3 ind. over Junger **09.11** (EKR).

Furukorsnebb *Loxia pytyopsittacus* **4 funn** **14.02-17.10**
6 ind. på Ormåsen **14.02** (TGR), 2 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 4 ind. ved Prestvannet **16.10** (AHA) og 2 ind. langs Bjørvannsbekken **17.10** (AHA).

Korsnebb *Loxia sp.* **1 funn**
8 ind. ved Steinbekken, Rakkestadseterveien **05.12** (TGR).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* **29 funn** **16.05-01.07**
Fra utenom Fiskumvannet 1 3K+ hann på Hals **29.05** (AHA), 1 par ved Dørjebu **29.05** (SST), 1 ind. i Sandsbakken NR **30.05** (JÅR), 1 ind. på Klunderud **05.06** (SST) og 1 3K+ hann på Krekling **07.06** (AHA). For øvrig bl.a. 1 2K hann **16.05** (SST), 2 ind. **19.05** (JTF), 2 ind. **21.** og **22.05** (EKR, SST), 3 ind. **27.05** (JMY), 7 ind. **29.05** (SST), 2 ind. **30.05** (JÅR), 4 ind. **30.05** (ASØ), 4 ind. **31.05** (THO), 2 ind. **03.06** (EKR), 2 ind. **05.06** (SST), 4 hanner **06.06** (SST), 2 hanner **06.06** (SST), 2 hanner **17.06** (JTB), 2 ind. **17.06** (AMÅ) og 2 ind. **01.07** (SST) – alt ved Fiskumvannet.

Dompap *Pyrrhula pyrrhula* **163 funn** **01.01-30.12**
Helårsart – bl.a. 20 ind. på Halshaugen **07.02** (AHA), 12 ind. på Halshaugen **21.02** (AHA), 10 ind. på Hals **27.03** (AHA), 2 ind. ved Fiskumvannet **16.05** (SST), 3-6 hanner og 2-4 hunner Ormåsen **22.- 26.05** (TGR), 1 varslende par på Ospåsen **26.05** (AHA), 1 par ved Svartskurden **05.06** (SST), 1 par med mat til 2 1K på Hals **01.07** (AHA), 2 pulli ved Øyvannet **04.07** (HJN), 1 varslende par på Ospåsen **09.07** (AHA), 1 1K ringmerket på Ospåsen **29.07** og på Hals **31.07** (AHA), 4 ind. på Ospåsen **08.08** (AHA), 3 ind. på Høgåsen **29.09** (TKO), 8 ind. ved Fiskumvannet **09.10** (SST), 7 ind. ved Fiskumvannet **06.11** (SST), 6 ind. på Halshaugen **12., 27.** og **28.11** (AHA), 20 ind. ved Vestfosselva v/Vålen **04.12** (LWH), 12 ind. på Hals/Halshaugen **26.- 30.12** (AHA).

Kjernebiter *Coccothraustes coccothraustes* **55 funn** **03.01-13.11**
Helårsart i 2010 - bl.a. 15 ind. på Ormåsen i **januar**(TSC), 8 ind. på Kolberghaugen i **januar** (DKO), 6 ind. på Ormåsen **13.02** (TGR), 1 hann på Røkeberg **21.02** (PKE), 1 par ringmerket på Halshaugen **28.02** (AHA), 9 ind. på Ormåsen **01.03** (TGR), 3 2K+ hanner ringmerket på Halshaugen **09.03** (AHA), 5 hanner på Ormåsen **11.03** (TGR), 5 ind. ringmerket på Halshaugen **13.03** (AHA), 13 ind. ringmerket på Halshaugen **20.03** (AHA), 6 ind. ringmerket på Halshaugen **01.04** (AHA), 1 ind. ved Bergsvingen **15.04** (LWH), 2 hunner ringmerket på Halshaugen **27.04** (AHA), 1 ind. ved Smørgrav **09.05** (EKR), 1 par på Klunderud **05.06** (SST). 1 ind. ved Rustand **27.06** (SST), 1 par m/unger på Darbu i **juni/juli** (BTB), 1 1K ringmerket på Halshaugen **30.** og **31.07** (AHA), 1 1K på Halshaugen **09.** og **14.08** (AHA) og 3 ind. ringmerket på Halshaugen hhv. **28.08** og **13.11** (AHA).

Snøspurv *Plectrophenax nivalis***8 funn****20.03.04.04**

14 ind. ved Bergsvingen **20.03** (EKR), 25 ind. ved Bergsvingen **27.03** (JTF), 20 ind. ved Bergsvingen **27.03** (BEL, HJN), 5 ind. ved Bergsvingen **28.03** (SST), 1 ind. ved Bergsvingen **29.03** (EKR), 40 ind. på Hals **01.04** (AHA), 100 ind. ved Bergsvingen **02.04** (HJN) og 1 ind. ved Bergsvingen **04.04** (EMI).

Gulspurv *Emberiza citrinella***216 funn****01.01-26.12**

Helårsart – bl.a. 12-18 ind. på Hals **03.- 23.01** (AHA), 40 ind. på Ormåsen **11.01** (TGR), 70-79 ind. på Ormåsen **03.-09.02** (TGR), 20-35 ind. på Ormåsen **10.-13.02** (TGR), 50-100 ind. på Ormåsen **14.02-05.03** (TGR), 30 ind. på Ormåsen **07.-24.03** (TGR), 60 ind. på Ormåsen **25.03** (TGR), 30 ind. ved Hegstad **28.03** (SST), 32 ind. Ormåsen **02.04** (TGR), 15 ind. ved Bergsvingen **05.04** (CMI), 3 ind. ved Fiskumvannet **28.08** (LWH, SST, BEL), 12 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (LWH), 7 ind. ringmerket på Hals **11.09** (AHA), 10 ind. ved Fiskumvannet **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 40 ind. ved Flesaker **26.09** (SST). 12 ind. ved Fiskumvannet **29.09** (EKR), 50 ind. ved Fiskumvannet **03.10** (CMI). 100 ind. ved Flesaker **05.10** (EKR). 20 ind. ved Råen/Fiskumvannet hhv. **17.10** (LWH) og **23.10** (SST), 30 ind. på Halshaugen **12.11** (AHA), 40 ind. på Ormåsen **18.12** (TGR) og 130 ind. samme sted **22.12** (TGR).

Sivspurv *Emberiza schoeniclus***114 funn****28.03-23.10**

Fra fjoråret bl.a. 3 ind. Bergsvingen **30.03** (LWH), 7 ind. ved Bergsvingen **05.04** (CMI), 5 ind. ved Fiskumvannet **10.04** (SST, EKR), 3 ind. ved Hokksund **12.04** (BEL, REA), 10 og 6 ind. ved Fiskumvannet hhv. **02.05** (JTF) og **08.05** (SST, BTB, ITS, PØK, MJA, FTB, BEL) og 1 hunn ringmerket på Ospåsen **11.05** (AHA). Videre fra Fiskumvannet bl.a. 6 ind. **14.05** (AHA), 10 ind. **16.05** (SST), 6 ind. **19.05** (JTF), 6 ind. **21.05** (LWH, EKR), 8 ind. **29.05** (SST), 5 ind. **30.05** (JÅR), 1 hunn m/reir (egg/unger) **30.05** (ASØ), 20 ind. **31.05** (THO), 6 ind. **17.06** (AMÅ), 7 ind. **16.07** (BEL), 1 hunn med mat til unger **23.07** (JÅR), 20 ind. **28.08** (JÅR, ANS, SST, BEL), 12 ind. **04.09** (SST), 50 ind. **11.09** (SST, ITS, BTB, TBA), 10 ind. **19.09** (SST), 8 ind. **26.09** (SST), 5 ind. **03.10** (CMI) og 1 ind. **16.** og **23.10** (SST).

I alt **178** arter med **8 675** rapporterte funn på enkeltartermed bidrag fra **81** personer.

Halshaugen 17.04.2010. For niende gang hadde foreningen vårsamling der med godt frammøte og mye fugl – både i lufta og i nettene. Foto: Anders Hals.

Følgende har bidratt:

ABJ = Anders Bjordal, **AGA** = Arild Gauteplass, **AGÜ** = Andreas Günther, **AHA** = Anders Hals, **AHE** = Asgeir Helgestad, **AMÅ** = Agnar Målsnes, **ANS** = Anne Sørensen, **ANÆ** = Arne Nævra, **ASØ** = Arvid Sørbye, **BEL** = Bent Ellingsen, **BGR** = Benjamin Grimsby, **BHL** = Bjørn Harald Larsen, **BKY** = Bård Kyrkjedelen, **BTB** = Bjørn Tore Bollerud, **CLO** = Carsten Lome, **CMI** = Christoffer Mikalsen, **DKO** = Dagfinn Kolberg, **EBA** = Erik Bangjord, **EBS** = Erlend Barskrind, **EFO** = Erik Fossum, **EKR** = Eirik Kristoffersen, **EMI** = Egil Mikalsen, **FBO** = Frank Borgen, **FGR** = Finn Gregersen, **FHH** = Frank H. Hansen, **FTB** = Frank T. Brandbu, **GEN** = Greger Engstrøm, **GFO** = Grethe Fosen, **GKA** = Gard Karlsnes, **GSG** = Geir Sverre Grimsby, **HDI** = Herman Didriksen, **HKA** = Harald K. Andersen, **HJN** = Hans Jørgen Nilsen, **HRØ** = Hilmar Røthing, **IBO** = Ingunn Bollerud, **ITS** = Inger T. Steen, **JJE** = Jørn Jensen, **JLÅ** = Jon Lofthus Aarsand, **JMM** = Jon Martin Mjelde, **JML** = Jostein Myromslien, **JMY** = Jostein Myre, **JFT** = Jens

Tøndel Fossum, **JTB** = Jon Trygve Bollerud, **JÅR** = Jon Åge Ruud, **KAK** = Knut Arne Kolberg, **KBJ** = Kristin Bjartnes, **KDI** = Kenneth Didriksen, **KFI** = Karoline Figenschou, **KKR** = Kari Kristiansen, **KNS** = Kongsberg Naturskole, **LBL** = Leif Bjørn Lunde, **LGO** = Lucie Gotaas, **LWH** = Lennart Wam Hansson, **MGÛ** = Morten Günther, **MJA** = Morten Jagdum, **MSB** = Mari-Sofie Borgen, **MSJ** = Magne Sjøblom, **MVD** = Merete Viken Dees, **NBV** = Nils Bjørn Vistad, **NNN** = Ukjent, **OBY** = Ole Bye, **OHO** = Olav Hovlandsvåg, **OMS** = Ole Martin Sæterhaug, **OSÅ** = Olav Sâtvedt, **PFU** = Per Furuset, **PKE** = Per Kristian Eide, **PNE** = Petter Nessjøen, **PØK** = Per Øystein Klunderud, **REA** = Rolf E. Andersen, **RRU** = Rita Rustand, **RSO** = Rune Solvang, **RZA** = Rune Zakariassen, **SST** = Steinar Stueflotten, **TAN** = Tonny Andersen, **TBA** = Terje Bakken, **TBL** = Torgeir B. Lande, **TFJ** = Tor Fjesme, **TGR** = Torhild Graversgaard, **THO** = Thorstein Holtskog, **TKO** = Trond Korsgård, **TSC** = Tom Schandy, **VLØ** = Vetle Løvli.

Eiker Ringmerkingsgruppe (ERG) 2010

Av Anders Hals

Etter flere års innsats på vesentlig lavere nivå, ble det i 2009 ringmerket 2 438 fugler – hvorav 341 reirunger i regi av Eiker Ringmerkingsgruppe. Alt ble merket innen Øvre Eiker. Optimismen fortsatte i 2010 ved at styrken av ringmerkere med A-lisens ble doblet i og med Christoffer Mikalsens inntreden. Dette betyr en del merking utenom kommunen, og derfor er tabellen delt opp i tre avdelinger – *Vestsida, Øvre Eiker og Utenom Øvre Eiker*.

Dette innebar for 2010 et bredere spekter av merkearter. Ikke kun fordi Christoffer konsentrerte seg om kasser og fangst utenom kommunen, samt at han fulgte opp kassene ved Fiskumvannet + fanget og merket litt på Halshaugen, men fordi mye av hans innsats var viet fangst av ande- og sjøfugler. Det blir spennende å følge dette i tida framover.

Alt i alt ble det i regi av gruppa ringmerket 3 686 fugler i 2010. Av disse ble 365 merket som reirunger på Hals/Vestsida, 132 reirunger for øvrig i kommunen og 162 utenom, kommunen.

Av voksne fugler ble det i 2010 ringmerket 556 fugler utenom kommunen, 2 467 fugler på Hals/Vestsida og fire for øvrig i kommunen. Det ble seks nye merkearter i fjor - kortnebbgås, jerpe, storskarv, tjeld, sildemåke og svartbak. Alt i alt ble det i 2010 merket 67 forskjellige arter – noe det er all grunn til å være fornøyd med.

ART	Perioden 1983-2009	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2010	Perioden 1983-2010
		Pulli	Adult	Pulli	Adult	Pulli	Adult		
Knoppsvane	1				1		2	3	4
Sangsvane	1								1
Kortnebbgås	-						1	1	1
Kanadagås	16								16
Stokkand	4								4
Laksand	1								1
Jerpe	-		1					1	1
Storfugl	3								3
Storskarv	-					7		7	7
Hønehauk	8								8
Spurvehauk	12								12
Fiskeørn	3								3
Tårnfalk	1								1
Tjeld	-					1		1	1
Vipe	22								22
Enkeltbekkasin	1								1

ART	Perioden 1983-2009	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2010	Perioden 1983-2010
		Pulli	Adult	Pulli	Adult	Pulli	Adult		
Rugde	3								3
Skogsnipe	3								3
Strandsnipe	19								19
Hettemåke	31					66		66	97
Fiskemåke	18								18
Sildemåke	-					9		9	9
Gråmåke	1					23		23	24
Svartbak	-					10		10	10
Lomvi	2								2
Skogdue	4								4
Ringdue	9		1					1	10
Gjøk	1								1
Spurveugle	8								8
Kattugle	20								20
Perleugle	2								2
Tårnseiler	12								12
Isfugl	4								4
Vendehals	139		1					1	140
Gråspett	1		1					1	2
Grønnspekk	3		1					1	4
Svartspett	2								2
Flaggspett	104		10				1	11	115
Dvergspett	6								6
Tretåspett	1								1
Sanglerke	2								2
Sandsvale	191								191
Låvesvale	200		3					3	203
Taksvale	98								98
Trepplerke	61		6					6	67
Heipplerke	64		21					21	85
Gulerle	2								2
Vintererle	3		1					1	4
Linerle	252		1				1	2	254
Sidensvans	41						2	2	43
Fossekall	1								1
Gjerdsmett	77		3				2	5	82
Jernspurv	401		20					20	421
Rødstrupe	1 541		126				2	128	1 669
Nattergal	1								1
Blåstrupe	17								17
Rødstjert	52		1					1	53
Buskskvett	67		2					2	69
Steinskvett	11		1					1	12
Ringtrost	3								3
Svarttrost	638		63				1	64	702
Gråtrost	861		25			2		27	888
Måltrost	301		20					20	321

ART	Perioden 1983-2009	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2010	Perioden 1983-2010	
		Pulli	Adult	Pulli	Adult	Pulli	Adult			
Rødvingetrost	410		5					5	415	
Duetrost	4								4	
Gresshoppesanger	1								1	
Sivsanger	1								1	
Myrsanger	4								4	
Rørsanger	2								2	
Trostesanger	1								1	
Gulsanger	3						2	2	5	
Munk	855		37					37	892	
Hagesanger	577		9					9	586	
Møller	43		1				2	3	46	
Tornsanger	96		2					2	98	
Gransanger	231		14					14	245	
Løvsanger	1 640		51				2	53	1 693	
Fuglekonge	77		1					1	78	
Gråfluesnapper	166		4					4	170	
Svarthvit fluesnapper	5 169	80	8	7	2		1	98	5 267	
Stjertmeis	59								59	
Løvmeis	56		2	10			6	18	74	
Granmeis	244		7					7	251	
Toppmeis	26		7					7	33	
Svartmeis	525	24	9					35	560	
Blåmeis	5 192	96	170	76	1	34	75	452	5 644	
Kjøttmeis	8 020	161	324	39			144	668	8 688	
Spettmeis	148		28				2	30	178	
Trekryper	71		7					7	78	
Tornskate	57		1					1	58	
Varsler	4		1					1	5	
Nøtteskrike	93		4					4	97	
Lavskrike	1								1	
Skjære	201		2					2	203	
Nøttekråke	3								3	
Kråke	5								5	
Stær	1 267	5	5				1	11	1 278	
Gråspurv	156						1	1	157	
Pilfink	721		22				4	8	34	755
Bokfink	3 310		290					290	3 600	
Bjørkefink	1 907		165					1	166	2 073
Gulirisk	1								1	
Grønnfink	10 945		520				231	751	11 696	
Stillits	44		19					19	63	
Grønnsisik	3 907		270				51	321	4 228	
Bergirisk	1		1					1	2	
Tornirisk	12								12	
Gråsisik	805		3				7	10	815	
Brunsisik	179		1				5	6	185	
Polarsisik	9								9	

ART	Perioden 1983-2009	VEST- SIDA		ØVRE EIKER		UTENOM Ø. EIKER		Sum 2010	Perioden 1983-2010
		Pulli	Adult	Pulli	Adult	Pulli	Adult		
Grankorsnebb	6								6
Furukorsnebb	2								2
Rosenfink	20								20
Dompap	1 969		64				11	75	2 044
Kjernebiter	78		63					63	141
Gulspurv	959		36					36	995
Sivspurv	205		1					1	206
Sum 111 arter	55 823								
Sum 2010 (67 arter)		365	2 467	132	4	162	556	3 686	59 509

Gjenfunn og kontroller i 2010.

Omtalen gjelder alle fugler tilbakerapportert i 2010. Lokale kontroller gjort samme sesong (vår/høst) som fuglen ble merket er utelatt. Ut over det er alle kontroller og gjenfunn tilbakerapportert i fjor kommentert.

Våren 2009 ble gruppeleder kontaktet av Tom Schandy. Ved skolen på Ormåsen hadde det i noen dager holdt seg ei spilllegal røy. Tom fikk fanget den og lurte på om den kunne bli merket. Det ble den, og fuglen ble samme dag sluppet litt lenger inn på skogen.

I fem og en halv måned må vi formode at fuglen fløy lykkelig omkring på Vestsida – helt til den ble skutt under jakt ved Bermingrudmoen noen få km lenger nord.

Fra gjenfunnsmaterialet for øvrig nevnes her en svarttrost hann merket på Hals som 1K og kontrollert samme sted nesten fire år seinere, og en svarthvitfluesnapper hann merket som voksen fugl i hekking på Kolbergåsen i 2007 og kontrollert på Ospåsen i hekking i juni og juli 2010. Begge disse fuglene var altså minst fire år gamle på kontrolltidspunktet.

En blåmeis merket som reirunge på Hals ble kontrollert frisk og rask ved Fornebu knappe fem måneder seinere. Fullt så bra gikk det ikke med en kjøttmeis som ble merket på Hals i oktober -08. I mai i fjor var det ”game over” da den ble funnet død i kjeften på ei elgbikkje i en låve på Torberg ved Vestfossen. Det er vel tvilsomt om bikkja var ansvarlig for fuglens død, men den ”tok i alle fall hånd om den” på en slik måte at det ble en spesiell historie av det.

To andre kjøttmeiser - merket som hhv. reirunge på Ospåsen F1K på Hals, ble begge funnet døde etter merking. Fuglen fra Ospåsen lå død på en fôringsplass på Ormåsen trekvart år seinere, mens den unge hunnen endte sine dager i Saggrenda, Kongsberg rundt den tida nyttårsrakettene innvarslet 2010.

En bjørkefink merket på Hals våren -09, kolliderte med et vindu i Hallstedt, Bremen i Tyskland i januar 2010, og det samme skjedde med en grønnfink på Skjælland på omtrent samme tid. Ut fra funnomstendighetene er åpenbart ikke danske vindusruter særlig mindre dødelige enn tyske sådanne.

En grønnsisik merket som 2K i mars i fjor, ble funnet død ved Rødberg i Nore og Uvdal kun seks dager etter merking. Dødsårsaken er ukjent, men dette er gruppas første gjenfunn uansett art fra Øvre Numedal.

Det er det siste året blitt merket en del sjø- og vannfugl utenom Øvre Eikers grenser, og vi tar her med en svartbak merket som reirunge/pull ved Svelvik i juni. Den ble funnet igjen død i Drammen godt og vel tre måneder seinere.

Fjoråret ga mer – bl.a. tre (fire) meget interessante kontroller/funn av fugler merket andre steder av andre merkere. Den ene var en storskarv (av sinensis-typen) merket som reirunge på Gåseskjær, Øra ved Fredrikstad i juni 2009. Den ble funnet død i Eikern i april.

I fjor ble det dessuten kontrollert to ulike rødstruper – den ene på Hals og den andre på Ospåsen (sistnevnte to ganger - 14.05 og 26.05). Begge fuglene var merket i Belgia. Dette er de første tilbakemeldingene på rødstrupe fra Belgia.

Fuglen som ble kontrollert Hals – for øvrig på foreningens ringmerkingsdag på Halshaugen 17. april, var merket ved Beaufays, Liege i september 2009, mens Ospåsen-fuglen var merket ved Tielt, West-Vlaanderen 7/4-10 – for i løpet av mai samme år å bli kontrollert to ganger under standardisert hekkefuglmerking på Ospåsen.

ÅRSRAPPORT 2011

Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011

Steinar Stueflotten

Fiskeørnreiret SA12a, ett av reirene som hadde mislykket hekking i 2011. Foto: Frode N. Bye

ÅRSRAPPORT 2010

Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011

Prosjektet drives av Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Buskerud i samarbeid med Naturvernforbundet i Buskerud. Prosjektets virksomhetsområde dekker hele Buskerud fylke, samt Sande og Svelvik kommuner i Vestfold.

Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud
Leder Egil Mikalsen
Rolighetsgata 13, 3360 Geithus
Tlf. 401 07 191, e-post: emikals@online.no

Naturvernforbundet i Buskerud (NiB)
Åssideveien, 3322 Darbu
Fylkessekretær Per Ø. Klunderud
Tlf. 32 75 05 04, e-post: pedroklu@online.no

Prosjektet har følgende styringsgruppe:

Per Øystein Klunderud (prosjektleder)
Åssideveien, 3322 Darbu
pedroklu@online.no
32 75 05 04

Frode Nordang Bye
Nesveien, 3060 Svelvik
f-bye@online.no
911 41 776

Steinar Stueflotten (registrator)
Damenga 19, 3032 Drammen
steinarstue@c2i.net
913 34 123

Tonny Andersen
Gamle Kongsbergv. 190, 3322 Darbu
tonny.andersen@c2i.net
419 23 843

Koordinatorer:

Frode N. Bye	Sande og Svelvik
Torger Ugstad	Røyken og Hurum
Steinar Stueflotten	Lier, Drammen, Nedre Eiker, Finnemarka, Krokskogen-Ringkollen
Tonny Andersen	Øvre Eiker, Kongsberg, Holtefjell
Thor Erik Jelstad	Flesberg, Rollag, Sigdal, Krødsherad, Modum, Ringerike og Flå
Per Furuset	Nes, Gol, Hemsedal, Hol, Ål og Nore og Uvdal

Per september 2011 var det registrert 36 deltagere i prosjektet, fem flere enn i 2010, ca. 2/3 av disse har deltatt aktivt i feltarbeidet i 2011. Alle takkes herved for innsatsen. Flere personer utenfor prosjektgruppa har også dette året bidratt med tips og opplysninger til prosjektet.

Prosjektet har i 2011 gjennomført en samling - årsmøtet på Tyrifjord Hotell, Vikersund lørdag 29. oktober. Årsmøtet ble som tidligere, gjennomført i samarbeid med rovfuglgruppa i Naturvernforbundet i Buskerud. Det var 29 deltagere til stede på møtet.

Takksigelser

Fylkesmannen i Buskerud takkes for økonomisk støtte til prosjektet i 2011.

Innhold

Sammendrag	1
Mål og hensikt	2
Bakgrunn	2
Økonomi	2
Definisjoner	2
Oppdaterte lokalitetsdata 2011	3
Gjennomførte kontroller i 2011	5
Hekkeresultat i 2011	6
Leting etter nye lokaliteter	9
Bestandsanslag	10
Utbredelse	10
Lokalitetsstatistikk	11
Vernetiltak	12
Litteratur	12
VEDLEGG 1: Detaljert lokalitetsstatus	13

Sammendrag

2011 var femte og siste året i fiskeørnprosjektet i Buskerud og Sande & Svelvik kommuner i Vestfold. Bakgrunn for prosjektet, metodikk og kunnskapsstatus er nærmere beskrevet i årsrapporten for 2007.

Det ble utført 157 kontroller av i alt 66 reir/lokaliteter. Av disse var 38 lokaliteter i bruk i 2011, derav 31 i Buskerud, 6 i Sande og 1 i Svelvik. Dette er ett reir mer enn i 2010. 31 av de 38 reirene (82 %) var i bruk begge år. Det ble funnet fire nye reir i 2011, derav to etter tips fra personer utenfor prosjektet. Fire intakte gamle reir ble tatt i bruk igjen, mens fem reir som var i bruk i 2010, gikk ut av bruk. I tillegg forsvant et reir i en mobilmast i Nes i løpet av vinteren. To andre reir som falt ned sist vinter, ble bygd opp igjen og tatt i bruk, med vellykket hekking i det ene reiret.

Det ble påvist vellykket hekking i 22 reir i Buskerud, 2 i Sande og 1 i Svelvik. Minst 52 unger vokste opp eller antas å ha vokst opp til flygedyktig alder, derav minst 45 i Buskerud. Dette er en unge mer enn i 2010, og antall unger per vellykket hekking ble det beste vi har hatt i løpet av prosjektet med 2,1 unger i gjennomsnitt per vellykket hekking. Antall par (8) som mislyktes med hekkingen var relativt høyt, spesielt i Sande der 3 av 5 påbegynte hekkinger mislyktes. Antallet lokaliteter (5) med aktivitet, men uten påvist hekking, var litt færre enn i 2010.

Etter årets sesong er bestandsanslaget for Buskerud økt til 50 par og for Sande & Svelvik til 8 par.

Mål og hensikt

Prosjekt Fiskeørn 2007-2011 er et kartleggings- og overvåkingsprosjektet med formål å framskaffe oppdatert status over fiskeørnas forekomst og utbredelse i Buskerud, samt Sande og Svelvik kommuner i Vestfold. Prosjektet har hatt som mål å samle inn detaljerte opplysninger om flest mulig hekkelokaliteter, overvåke bestandsutviklingen i prosjektperioden og studere endringer i levevilkår og mulige trusler mot arten. Ringmerking og bygging av kunstige reir har ikke vært prioriterte aktiviteter i dette prosjektet. Den kunnskapsbasen som prosjektet har bygget opp, skal bl.a. brukes til tiltak som beskytter artens hekkeområder og til å utvikle gode forvaltningstiltak. Prosjektet har derfor lagt opp til et godt samarbeid både med fylke, kommuner, skogeierforeninger og grunneiere.

Bakgrunn

For en nærmere omtale av prosjektets bakgrunn, organisering og metodikk, henvises det til årsrapporten for 2007 (Stueflotten mfl. 2007). Det samme gjelder også generell kunnskapsstatus om fiskeørnas forekomst i prosjektområdet.

Økonomi

Prosjektet har hatt en inntektsside på kr 50 000 fra Fylkesmannen i Buskerud i 2011. I tillegg er prosjektoverskuddet fra 2010, kr 4 499, overført til årets drift.

Det er utbetalt kjøregodtgjørelse for totalt 59 turer på til sammen 4 715 km, jamført 59 turer / 4 737 km i 2010. I tillegg er det dekket utlegg for bompenger med kr 1 477.

Endelig årsregnskap vedlegges årsrapporten når det er ferdig. Naturvernforbundet i Buskerud har ansvaret for regnskapsføringen.

Definisjoner

Følgende fem kategorier er brukt for reirstatus:

Statuskategori	Forklaring
I bruk	Reiret er påvist i bruk det siste rapporteringsåret.
Brukt siste 5 år	Reiret er påvist i bruk en eller flere ganger i de foregående 5 årene. Reiret er intakt.
Ikke i bruk	Reiret er intakt, men har ikke vært i bruk de siste 5 årene.
Utgått	Reiret er borte fordi reiret er falt ned eller reirtreet er knekt, blåst ned eller hogd.
Usikker, må sjekkes	Mangelfulle opplysninger, lokaliteten er ikke kontrollert.

"I bruk" omfatter lokaliteter der det enten er gjort et mulig hekkforsøk (aktivitet observert på/ved reiret en eller flere ganger i sesongen), der igangsatt hekking er påvist ved observasjon av rugende fugl eller små unger i reiret, eller vellykket hekking er påvist ved observasjon av flygedyktige/store unger i/ved reiret.

Forklaring til begreper brukt om lokaliteter "I bruk":

Hekke-kategori	Forklaring
Mulig hekkforsøk	Det er observert aktivitet på lokaliteten som kan indikere et mulig hekkforsøk, men uten at hekking er konstatert. Slik aktivitet kan omfatte kurtise og reirbygging.
Konstatert hekking	Det er observert ruging og/eller mating av små unger i reiret en eller flere ganger.
Avbrutt/mislykket hekking	Konstatert hekking er avbrutt. Ingen flygedyktige unger vokser opp. Aktivitet kan noen ganger observeres seinere i sesongen.
Vellykket hekking	Minst en flygedyktig unge vokser opp, eller minst en stor reirunge er observert som kan antas å nå flygedyktig alder.

Status fiskeørnreir 2011

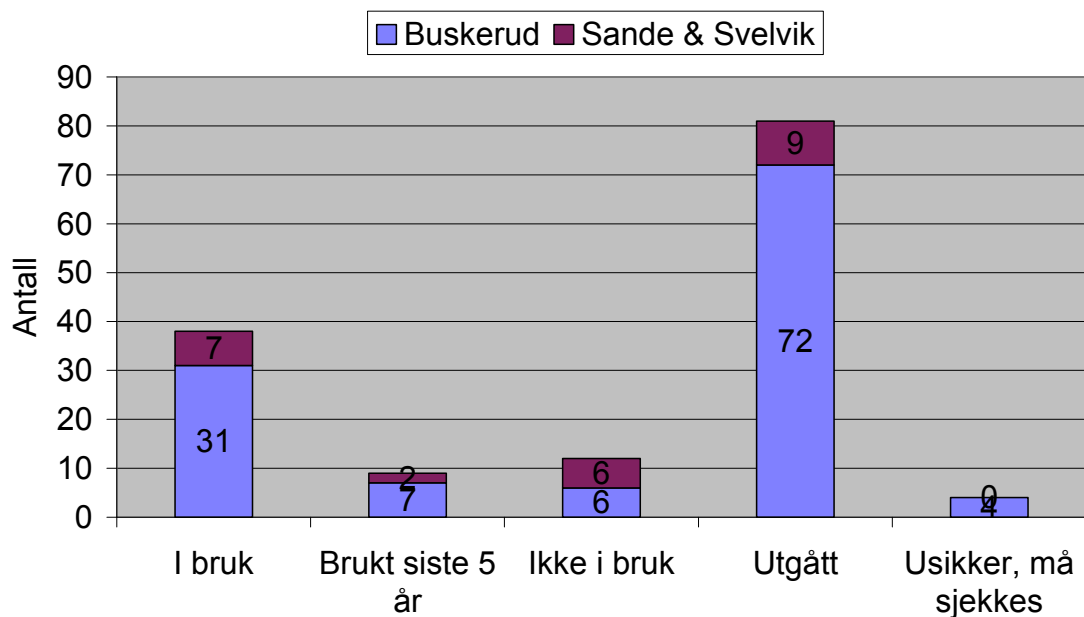

Fig. 1: Status for alle kjente reir i prosjektet per 2011.

Tab. 1 viser oppdaterte data for alle kjente lokaliteter i kommunene. Nærmere detaljer er gitt i Vedlegg 1.

Tabell 1: Oppdatert lokalitetsoversikt per 2011.

Kommune	Utgått	Usikker status	Ikke i bruk	Brukt siste 5 år	I bruk 2011	Mulig hekkforsøk	Misløkket hekking	Vellykket hekking	Minimum antall unger
Drammen	1				0				
Flesberg	1				2			2	3
Flå	2		2		2		1	1	2
Hole	2				0				
Hurum	4				1			1	3
Kongsberg	6			1	5	2	1	2	2
Krødsherad	1		2		2			2	4
Lier	3				0				
Modum	18				2	1	1	0	0
Nedre Eiker	2				1	1			0
Nes	2		1		1			1	2
Ringerike	11	3		4	8		1	7	14
Rollag					1			1	3
Røyken	1				1			1	3
Sigdal	5	1	1	2	2			2	4
Øvre Eiker	11				3		1	2	5
Ål	2				0				
Buskerud	72	4	6	7	31	4	5	22	45
Sande	3		3	1	6	1	3	2	4
Svelvik	6		3	1	1			1	3
Vestfold NØ	9	0	6	2	7	1	3	3	7

Det var 31 reir i bruk i Buskerud, 6 i Sande og 1 i Svelvik. Dette er totalt sett ett reir mer enn i 2010 (antall reir er her oppdatert med historiske data fra ett nytt reir påvist i 2011). 31 av de 38 reirene (82 %) var i bruk begge år.

Antall reir i bruk 2011

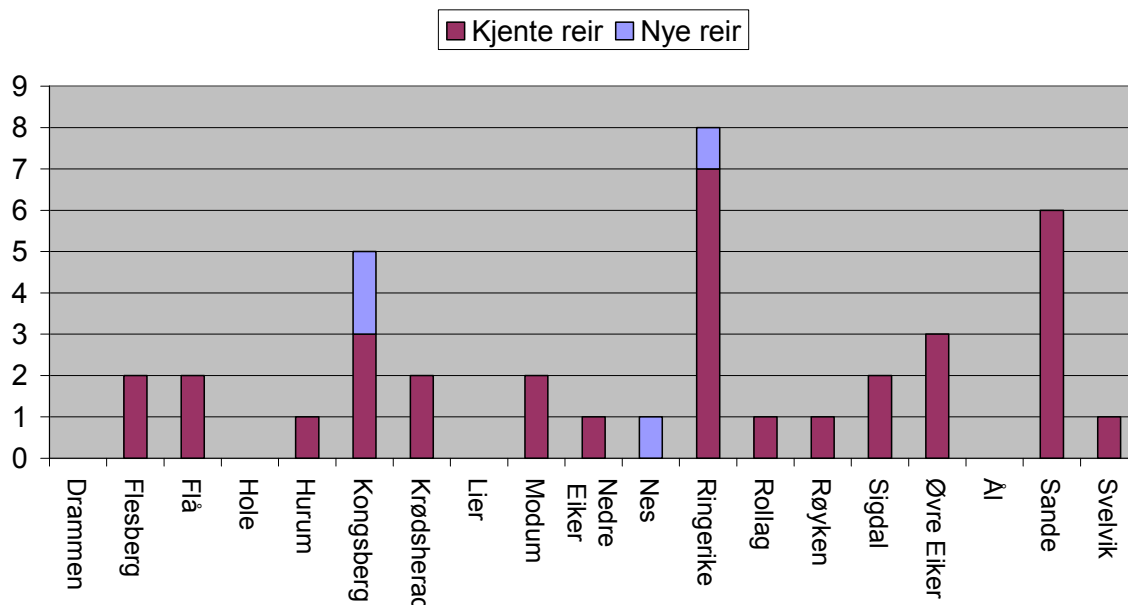

Fig. 2: Kommunefordeling av antall reir i bruk 2011.

Hvert år skjer det endringer på flere lokaliteter. Noen reir går ut av bruk fordi hekkingen opphører eller reiret faller ned om vinteren. Noen gamle lokaliteter tas i bruk på nytt og nye reir bygges. 25 % av tidligere kjente reir som var i bruk i 2011, hadde endret status siden 2010.

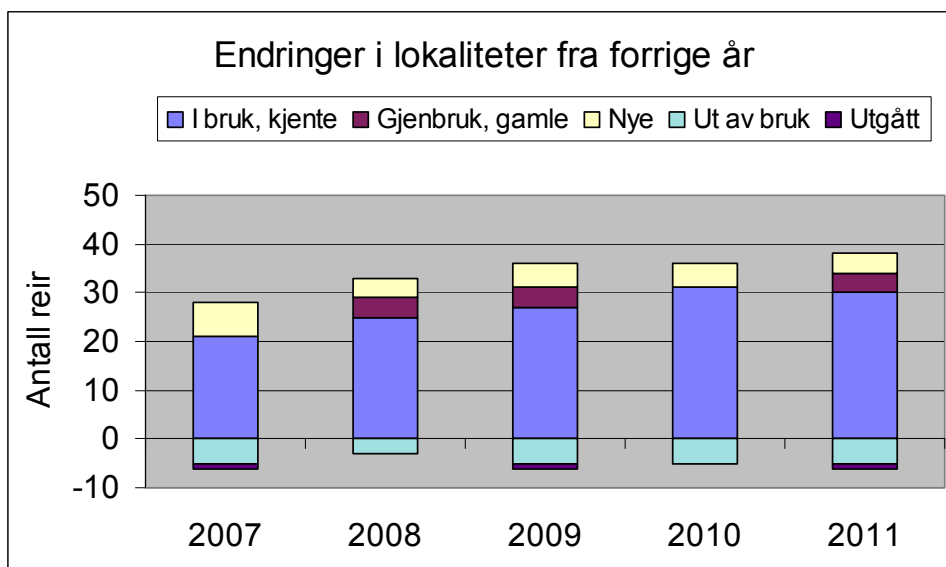

Fig.3: Endringer i brukte lokaliteter fra år til år.

Denne dynamikken er illustrert i Fig.3. Her er totalt antall reir i bruk angitt over null-streken. Dette består av reir som er brukt både siste sesong og foregående år (i bruk, kjente), nyetablerte reir (gjenbruk, gamle) og nyoppdagete reir (nye). Antall reir under nullstrekken viser antall reir som var i bruk i fjoråret, men som enten er gått ut av bruk eller som har falt ned eller er forsvunnet av andre årsaker siden fjoråret (utgått). Data fra tidligere år er ikke oppdatert med historiske data fra nye reir i denne grafen.

Det ble funnet fire nye reir/lokalteter i Buskerud (2 i Kongsberg, 1 i Ringerike og 1 i Nes). Det nye reiret i Ringerike (RI01c) var et alternativt reir som ble bygd 50 meter unna det gamle reiret (RI01b) som pareet hadde brukt i flere tidligere år. Ett av reirene i Kongsberg (KO11a) var et gammelt reir vi hadde hørt rykter om, men som først ble lokalisert av prosjektet i 2011. Dette reiret skal også ha vært i bruk i 2010. Begge de nye reirene i Kongsberg (KO11a, KO12a) ble funnet etter tips fra personer utenfor prosjektet, mens de to andre (RI01c, NS03a) ble funnet av prosjektdeltagerne selv.

Etter et år (2010) med god stabilitet i gjenbruk av lokaliteter, var vi tilbake til "normalen" igjen i 2011, da 25 % av de gamle reirene som var i bruk i 2010 endret status i 2011. I gjennomsnitt ligger denne andelen på 22 % for hele prosjektperioden. 31 av de 38 lokalitetene (82 %) var i bruk begge årene. 4 gamle reir ble tatt i bruk igjen i 2011 (to i Buskerud og to i Sande), mens fem reir i Buskerud, som var i bruk i 2010, ikke ble benyttet i 2011 (ref. "Ut av bruk" i Fig.2). Ett reir i en mobilmast i Nes (NS02a) forsvant i løpet av vinteren (ref. "Utgått" i Fig.2). I tillegg falt 3 gamle reir, som ikke var i bruk i 2010, ned i løpet av vinteren. To andre reir som også falt ned sist vinter (FL03a og FÅ05a), ble bygd opp igjen og hekking gjennomført, vellykket (1 unge) i FL03a, men mislykket i FÅ05a.

Seks gamle reir med usikker status i fjor, er i løpet av 2011 sjekket ut av prosjektet som utgåtte lokaliteter (reiret er ikke gjenfunnet tross grundig leting, eller er bekreftet utgått på annen måte). Vi står nå kun igjen med 4 lokaliteter med usikker status og har dermed nådd målet om å redusere denne gruppen til under 10 lokaliteter i løpet av prosjektet.

Per 2011 kjenner vi til 9 intakte reir som har vært i bruk de siste fem årene, men ikke i 2011, og 12 eldre reir som fortsatt er intakte, men som ikke har vært i bruk i prosjektperioden. Fem av disse er kunstig bygde reir i Sande & Svelvik.

Første observasjon av fiskeørn i 2011 ble gjort i Røyken 4.4.2011 (Jostein Bærø Engdal), og siste ved Åsa, Ringerike 23.9.2011 (Marius Von Glahn). En ungfugl som trolig stammet fra RØ02a, ble sett på Håøya (Akershus) så sent som 30.9.2011 (Per-Willy Færgestad).

Gjennomførte kontroller i 2011

Figur 4 og Tabell 2 viser antall registrerte kontroller av kjente reir/lokalteter i Buskerud og Sande & Svelvik i 2011. Det ble totalt utført 157 kontroller det samme som i 2010. Kontroller av alternative reir på en tur teller her som separate kontroller. Antall kontroller og aktivitetsnivået generelt har holdt seg overraskende stabilt gjennom de siste årene med i underkant av 160 kontroller per år, jf. Fig. 6. Noen nye prosjektdeltagere har kommet til og bidratt til å holde aktivitetsnivået opp det siste året. I gjennomsnitt ble det utført 2,5 kontroller per lokalitet i Buskerud og 2,0 i Sande & Svelvik. Flest kontroller (11) ble utført på lokalitet RØ02a, nest flest (9) på lokalitet ØE06a. Flest aktive prosjektdeltagere og flest kontroller hadde vi i 2008. I 2011 passerte vi 1000 registrerte kontroller i prosjektet, inkl. 300 eldre kontroller fra før 2007.

Antall kontroller 2011

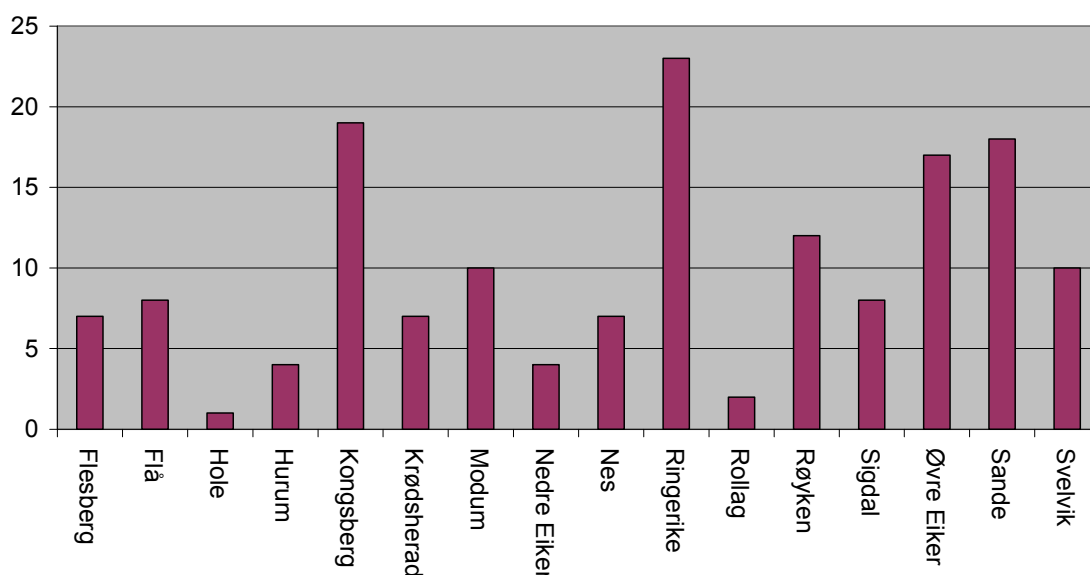

Fig. 4: Kommunefordeling av antall reirkontroller i 2011.

Tabell 2: Oversikt over utførte kontroller i 2011.

Kommune	Antall kontroller	Ant. kontroller Per (reir/lok.)
Flesberg	7	3,5 (2)
Flå	8	4,0 (2)
Hole	1	1,0 (1)
Hurum	4	2,0 (2)
Kongsberg	19	2,7 (7)
Krødsherad	7	1,8 (4)
Modum	10	1,6 (6)
Nedre Eiker	4	4,0 (1)
Nes	7	2,3 (3)
Ringerike	23	1,9 (12)
Rollag	2	2,0 (1)
Røyken	12	6,0 (2)
Sigdal	8	1,6 (5)
Øvre Eiker	17	4,3 (4)
Buskerud	129	2,5 (52)
Sande	18	2,0 (9)
Svelvik	10	2,0 (5)
Sande & Svelvik	28	2,0 (14)

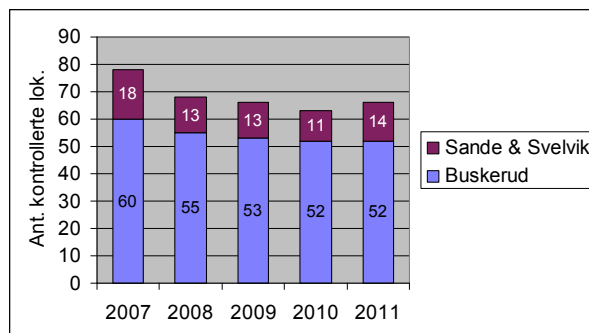

Fig.5: Antall kontrollerte reir per år.

Figur 5 viser antall kontrollerte reir de fire siste årene. Antallet har avtatt noe etter hvert som stadig flere usikre lokaliteter er sjekket ut, og feltarbeidet er blitt mer og mer konsentrert om å følge opp kjente lokaliteter med intakte reir. I prosjektets siste år, 2011, ble også flere gamle utgåtte lokaliteter besøkt på nytt for å kontrollere mulig reetablering (uten resultat). Det forklarer økningen i antall besøkte lokaliteter dette året.

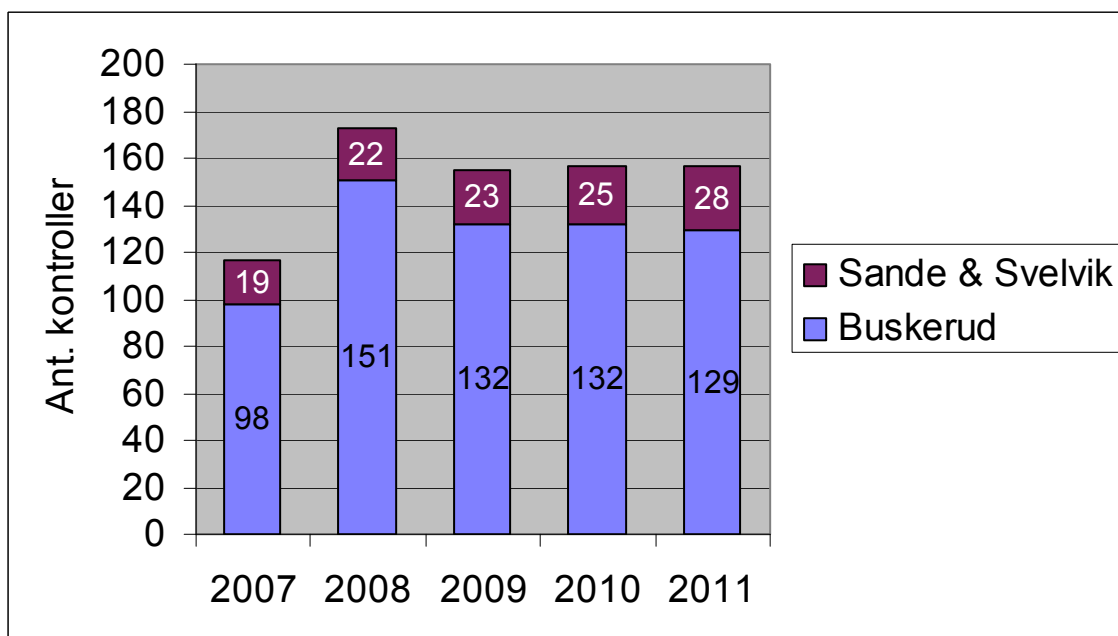

Fig. 6: Antall registrerte kontroller per år i prosjektperioden.

157 gjennomførte kontroller innebærer at deltagerne har brukt ca. 750 timer i felt. Det er innrapportert 59 turer (4 715 km) med kjøregodtgjørelse, jamført 59 turer (4737 km) i 2010. Disse turene inkluderer også oppfølging av tips og leting etter nye reir.

Hekkeresultat i 2011

Tabell 3 viser hekkeresultat i de 46 reirene i Buskerud og 10 i Sande og Svelvik som har vært i bruk de fem siste årene. Av disse har minst 18 reir i Buskerud og 2 reir i Sande vært i bruk i alle fem årene (36 %), men bare hhv. 10 og 1 reir har hatt vellykket hekking i alle fem årene (20 %). Følgende koder er benyttet i Tabell 3:

- n antall flygedyktige/antatt flygedyktige unger
 (n) antall klekte unger i reir med tap av unger
 0 mislykket hekking = ingen flygedyktige unger
 a aktivitet observert, men uten påvist hekking
 ? ukjent / ikke kontrollert hekkeresultat
 - ingen aktivitet ved kontroll i hekkesesongen
 u reir utgått (falt ned / borte)
 □ (blankt) reir ukjent/ikke kontrollert dette året

- Grønt** – vellykket hekking,
Gult – mislykket hekking, mulig hekkeforsøk, observert aktivitet
Rødt – ingen aktivitet ved kontroll,
Blått – reir konstatert utgått.

Tabell 3: Hekkeresultat per lokalitet 2007-2011.

Lok.nr.	Kommune	Ant. unger 2007	Ant. unger 2008	Ant. unger 2009	Ant. unger 2010	Ant. unger 2011
FL01a	Flesberg	2	0	a	-	2
FL03a	Flesberg	1+	1+	2	2	1
FÅ03a	Flå	2	2	3	4	2
FÅ04a	Flå	0	-	u		
FÅ05a	Flå	2	1	2	2	0
HO01b	Hole		0	-	u	
HU01b	Hurum	-	0	-	u	
HU02a	Hurum	3	(4)3	(2)1	(3)2	3
HU03a	Hurum	2	0	u		
KO05a	Kongsberg	0	(3)2	(2)1	a	(2)1
KO07a	Kongsberg	0	0	0	-	a
KO09a	Kongsberg			1	a	-
KO10a	Kongsberg			1+	a	0
KO11a	Kongsberg				a	a
KO12a	Kongsberg					(2)1
KR02b	Krødsherad	0	1+	2	a	2
KR03b	Krødsherad			(1+)?	2	2
MO14a	Modum	-	-	0	1	0
MO15a	Modum	a	-	-	-	u
MO16a	Modum	-	1+	-	-	u
MO17a	Modum	1-2	-	3	2	a
NE02a	Nedre Eiker	1-2	2	2+	3	a
NS02a	Nes			?	0	u
NS03a	Nes					2
RI01b	Ringerike		?	2+	2	-
RI01c	Ringerike					1+
RI06a	Ringerike	0	a	1	-	-
RI07a	Ringerike		1+	2	3	2
RI12a	Ringerike	1	2	1	2	2
RI13a	Ringerike	2	1	2	2	3
RI14a	Ringerike	1	1	1	1+	2
RI15a	Ringerike	0	2	(1)0	a	-
RI16a	Ringerike	0	0	1	0	-
RI17a	Ringerike	1	3	2	1	2
RI21a	Ringerike	2	0	2+	1+	2+
RI24a	Ringerike	1+	1+	2	2	0?
RO01a	Rollag	2	1	2	2	3
RØ01a	Røyken		u	?	-	u
RØ02a	Røyken		1	(2)1	2	3
MO14d	Sigdal		0	-	-	-
SI04a	Sigdal	2	2	2	2	3
SI05a	Sigdal	1	2	2	a	-
SI08a	Sigdal				2	1
ØE02a	Øvre Eiker	1-2	2	2	2	3
ØE06a	Øvre Eiker	0	2	2	0	2
ØE13a	Øvre Eiker	1-2	0	1	a	0
46 reir	Buskerud	29-35	34-40	46-52	42-44	45-47

Lok.nr.	Kommune	Ant. unger 2007	Ant. unger 2008	Ant. unger 2009	Ant. unger 2010	Ant. unger 2011
SA02a	Sande	a	-	-	-	a
SA04a	Sande	1-2	0	-	-	0
SA05a	Sande	1-2	2	?	2	0
SA08a	Sande	1-2	3	2	3	2
SA11a	Sande			?	-	-
SA11b	Sande				2	2
SA12a	Sande				1	0
SV03a	Svelvik	-	-	?	-	-
SV04a	Svelvik	-	0	0	(2)1	3
SV04b	Svelvik			a	-	-
10 reir	Vestfold NØ	3-6	5	2+	9	7

Tabell 4: Hekkesuksess 2007-2011.

Buskerud	2007	2008	2009	2010	2011
Reir i bruk	28	32	34	32	31
Avbrutt/ikke påvist hekking	9	11	7	11	9
Vellykket hekking	19	21	27	21	22
Andel vellykket hekking	68 %	66 %	79 %	66 %	71 %
Flygedyktige unger	29-35	34-40	46-52	42-44	45-47
Unger per reir i bruk	1,0-1,3	1,1-1,3	1,4-1,5	1,3-1,4	1,5
Unger per vellykket hekking	1,5-1,8	1,6-1,9	1,7-1,9	2,0-2,1	2,0-2,1

Sande & Svelvik	2007	2008	2009	2010	2011
Reir i bruk	3	4	5	5	7
Avbrutt/ikke påvist hekking	0	2	1+	0	4
Vellykket hekking	3	2	1+	5	3
Andel vellykket hekking	100 %	50 %	?	100 %	43 %
Flygedyktige unger	3-6	5	2+	9	7
Unger per reir i bruk	1,0-2,0	1,3	?	1,8	1,0
Unger per vellykket hekking	1,0-2,0	2,5	?	1,8	2,3

Totalt	2007	2008	2009	2010	2011
Reir i bruk	31	36	39	37	38
Avbrutt/ikke påvist hekking	9	13	?	11	13
Vellykket hekking	22	23	?	26	25
Andel vellykket hekking	71 %	64 %	?	70 %	66 %
Flygedyktige unger	32-41	39-45	?	51-53	52-54
Unger per reir i bruk	1,0-1,3	1,1-1,3	?	1,4	1,4
Unger per vellykket hekking	1,5-1,9	1,7-2,0	?	2,0	2,1-2,2

Antall reir i bruk i tidligere år er her oppdatert med historiske data for de nye reirene, så langt dette har vært kjent. I 2009 ble det av ulike årsaker ikke gjennomført normalt antall kontroller i Sande og Svelvik.

Også i 2011 var det relativt mange par (9 i Buskerud og 4 i Sande) som ikke gjennomførte hekkingen. På 5 lokaliteter i Buskerud og 3 i Sande (21 %) ble hekking påbegynt, men ikke fullført, og på hhv. 4 og 1 andre lokaliteter (13 %) ble det observert aktivitet minst en gang i begynnelsen av sesongen, men uten at hekking ble konstatert. Siden det bare ble observert en enslig fiskeørn på disse fem siste lokalitetene, kan det tyde på at den ene maken har omkommet og at det er årsaken til at hekkingen ikke ble gjennomført. På 2 av disse 5 lokalitetene var det vellykket hekking i 2010. Totalt gikk andelen par med vellykket hekking ned igjen fra 70 % i 2010 til 66 %. Dette skyldes spesielt dårlig hekkesuksess i Sande & Svelvik der bare 3 par fikk fram unger av totalt 7 hekkeforsøk. En mulig forklaring kan være at det var et par forsøk på nyetablering her, noe som ofte mislykkes første året. Hekkeforsøk i sju reir var for øvrig rekord for disse to kommunene i prosjektperioden. I Buskerud økte andelen vellykkede par fra 66 % til 71 %.

De 25 vellykkede parene fikk fram rekordmange unger (minst 52) som gir 2,1 unge per vellykket hekking. Dette er det høyeste tallet som er registrert i prosjektperioden. Hele 6 par fikk fram 3 unger. Det er også rekord i prosjektet. Blant de vellykkede parene ble det påvist tap av unger i tre av reirene (KO05a, KO12a og RI24a).

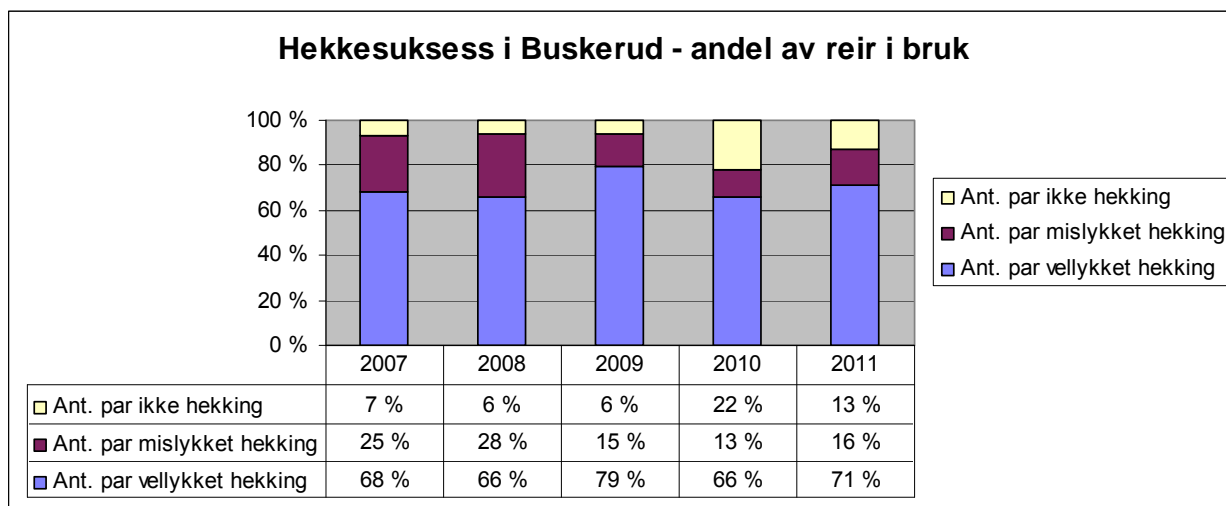

Fig.7: Prosentfordeling av hekkestatus til reir i bruk i Buskerud.

Som nevnt i årsrapporten for 2010, har andelen par som ikke går til hekking ligget på gjennomsnittlig 14 % (7 % - 20 %) i Skottland i perioden 1954 - 2004 (Dennis 2008). Det stemmer bra med resultatene i vårt prosjekt der denne andelen har vært på 11 % (6 % - 22 %).

Det kan nevnes at det på Falsterbo i Skåne ble talt 36 % flere fiskeørner på høsttrekket i år jamført 2010, men 27 % færre enn i rekordåret 2009. Dette tyder på et noe bedre hekkeresultat generelt i Norden i år jamført det heller dårlige året i fjor (<http://www.falsterbofagelstation.se/>).

Leting etter nye lokaliteter

Leting etter nye reir har vært en prioritert oppgave også i 2011. To nye reir ble funnet etter tips fra personer utenfor prosjektet, mens to andre ble funnet av prosjektdeltagerne. Av 18 nye reir som er funnet de fire siste årene, er 11 (61 %) funnet etter tips fra personer utenfor prosjektet, og 7 (39 %) som følge av prosjektdeltagernes egen leting. Dette viser at det å stimulere lokale informanter til å tipse om fiskeørnreir, er en effektiv metode for å spore opp nye reir.

Prosjektdeltagerne har i 2011 resultatløst lett etter nye reir i følgende områder:

- Sønstebyåsen (Svelvik)
- Knivsvik (Hurum)
- Sandungen (Hurum) og grenseområdet mellom Hurum og Røyken
- Kjekstadmarka (Lier)
- Nesfjell-Hajern området mellom Lågendalen og Eikeren (Øvre Eiker, Kongsberg)
- Hoensvannet-Djupkollåsen, Holtefjell S (Øvre Eiker)
- Finnemarka Nord (Modum)
- Svarterud-Presterud, Holleia S (Modum)
- Spålen-området i Nordmarka (Ringerike)
- Storøya, Sperillen (Ringerike)
- Vindfallhøgda-Ramberget, Vf Sperillen (Ringerike)

Som i de foregående årene, har det blitt mange bomturer og lite utbytte av disse letingene. Se for øvrig tidligere årsrapport for diskusjon om hvordan leting etter nye reir kan effektiviseres (Stueflotten 2008).

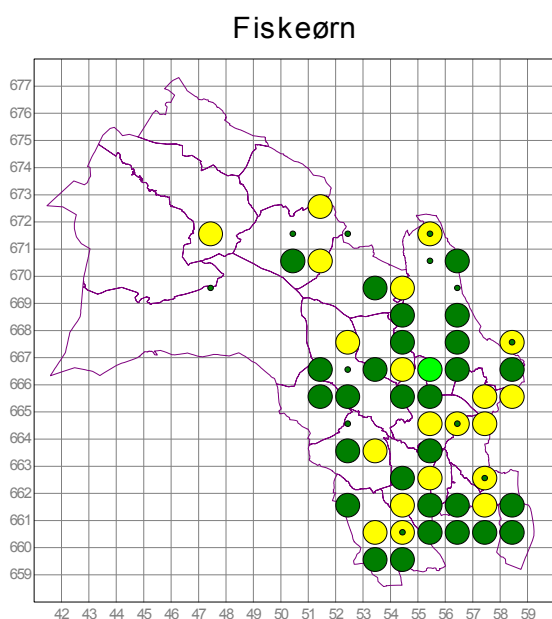
Bestandsanslag

Tabell 5: Oppdatert bestandsanslag for 2011.

Kommune	Areal [km²]	Reir i bruk 2011	Sannsynlige lok.	Min ant par 2011
Drammen	138	0		0
Flesberg	562	2	1	3
Flå	705	2	1	3
Hole	198	0	1	1
Hurum	163	1	1	2
Kongsberg	792	5	1	6
Krødsherad	375	2	2	4
Lier	301	0		0
Modum	515	2	1	3
Nedre Eiker	122	1		1
Nes	810	1	1	2
Nore & Uvdal	2502	0	1	1
Ringerike	1552	8	4	12
Rollag	449	1	1	2
Røyken	113	1	1	2
Sigdal	842	2	2	4
Øvre Eiker	457	3	1	4
Ål	1171	0		0
Buskerud	14910	31	19	50
Sande	178	6	0	6
Svelvik	58	1	1	2

Sannsynlige lokaliteter omfatter lokaliteter der vi har observasjoner eller andre opplysninger som tilsier at det må være en lokalitet i området, men uten at vi kjenner til plasseringen av reiret. I sum antyder kjente og sannsynlige lokaliteter en hekkebestand på minimum 50 par i Buskerud, 6 par i Sande og 2 i Svelvik i 2011. Dette er to flere par enn i revidert anslag for 2010. Antagelsen om at det hekker ca. 50 par i Buskerud, kan derfor opprettholdes.

Utbredelse

Kartet viser oppdatert utbredelse for fiskeørn i Buskerud, Svelvik & Sande per 2011. Forekomsten er angitt i form av 10x10 km UTM atlasruter.

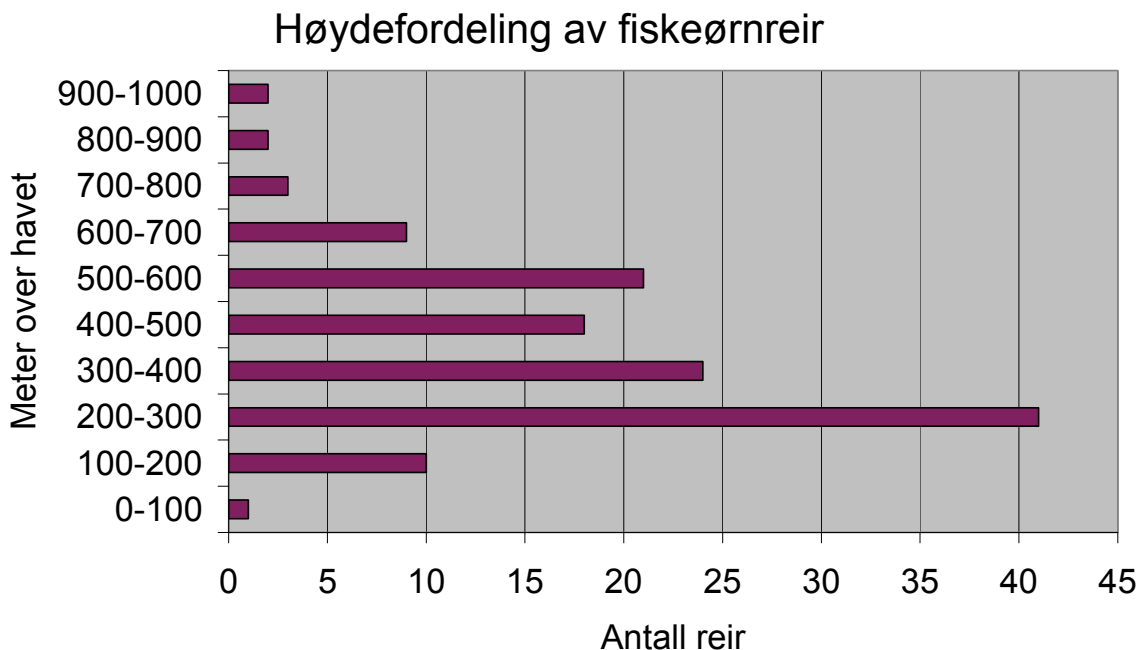
28 slike ruter hadde lokaliteter som var i bruk i 2011. I sju av disse (NM21, NM23, NM39, NM48, NM53, NM60 og NM68) var det to reir i bruk og i en rute (NM70) hele fire reir i bruk.

Følgende symboler er brukt i kartet: mørkegrønne prikker = ruter med lokaliteter i bruk, lysegrønne prikker = ruter med intakte reir som har vært i bruk siste 5 år, gule prikker = ruter med kun utgåtte lokaliteter eller med intakte reir som ikke har vært i bruk siste 5 år (dvs. gule prikker angir tidligere hekkeområder). Små mørkegrønne prikker viser ruter med sannsynlige lokaliteter.

Fig.8: Oppdatert utbredelseskart per 2011.

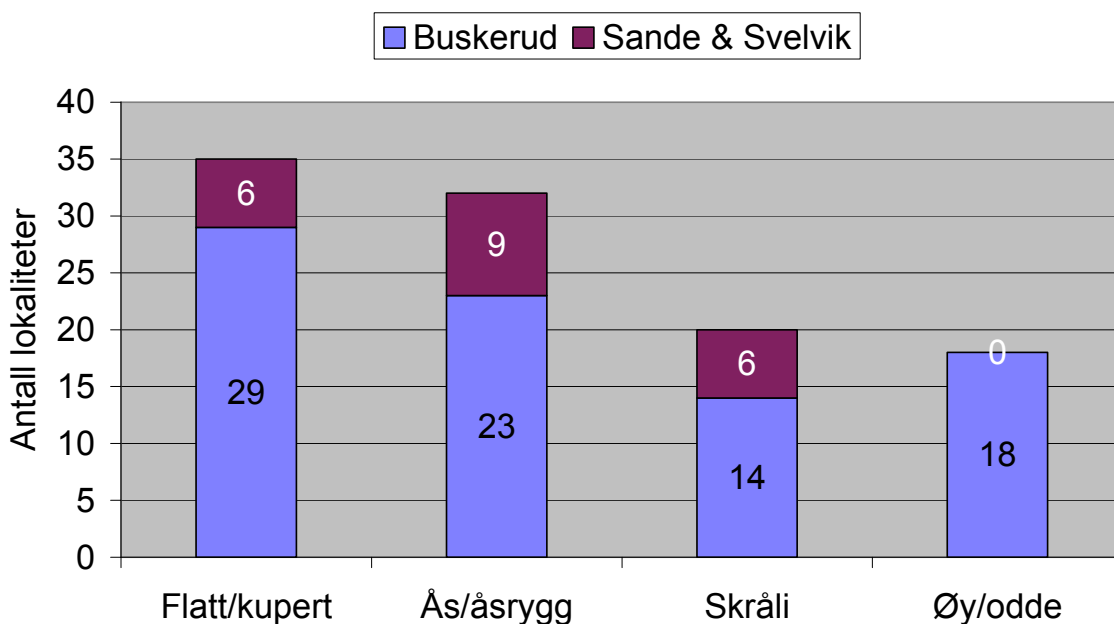
Lokalitetsstatistikk

Siden dette er siste året i prosjektet, tar vi med oppdaterte statistikker over noen lokalitetsdata. Figuren nedenfor viser fordelingen av høyden over havet til 131 reir registrert i prosjektet. Midlere høyde = 393 moh, standardavvik = 176 moh. Det høyest beliggende reiret lå 940 moh i Ål (er nå utgått). Lavest beliggende reir ligger 12 moh i Røyken.

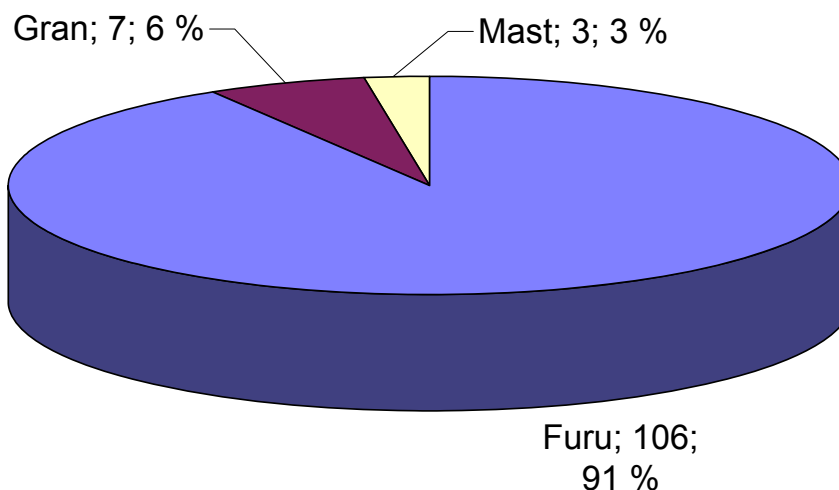
Reirenes plassering i terrenget varierer en god del. Som vi ser av figuren nedenfor, ligger de fleste reirene i Buskerud og Sande & Svelvik i kupert åslandskap, ofte oppe på åser og åsrygger. Bare 18 (17 %) av 105 reir ligger på øyer/holmer eller nes i direkte tilknytning til større vatn.

Type lokalitet

Vi har nå 116 reir der vi har registrert hvilket reirtre som har vært benyttet. Furu er det klart dominerende treslaget med 91 % av reirtrærne. Vi kjenner til 7 reir i gran; bare ett av disse (SA11b) var i bruk i 2011. Vi kjenner til tre reir i master, to i mobiltelefonmaster og ett i en kraftlinjemast. Bare ett av disse reirene i en mobiltelefonmast (FÅ03a) var i bruk i 2011. De to andre er falt ned.

Reirtre

Vernetiltak

Det er gjort lite med hensyn til nye innspill til vernetiltak i 2011. Bare følgende aktivitet kan nevnes:

Forstyrrelser av hekkeplasser på Meheia

Det har de siste årene vært gjentatte problemer med mislykkede hekkinger på to reirplasser på Meheia i Kongsberg. Vi tror dette skyldes forstyrrelser i området. Dette kan være forårsaket av

- 1) militært skytefelt,
- 2) aktiviteter knyttet til rusefiske etter abbor om våren hvert år (mai), utført av privatpersoner og skoleklasser i samarbeid med Statsskog,
- 3) kalking av fiskevatna,
- 4) populære fiskevatn med mye utfart og forstyrrelse bl.a. fra kanopadling i reirområdet.

Denne problemstillingen er tatt opp med Fylkesmannen i håp om å kunne påvirke nevnte forstyrrende aktiviteter i hekkesesongen.

Skilting ved reir FÅ05a i Flå

Det er satt opp informasjonsskilt ved nedkjøringa til vatnet der FÅ05a ligger. Dette for å redusere faren for forstyrrelser nær opp til reiret.

Litteratur

Dennis, R. 2008. A life of ospreys. Whittles Publishing. 211 p.

Stueflotten, S. og Dokka, K.A.. 2009. Årsrapport 2009 – Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011, 16s.
http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2009/Aarsrapport_fiskeorn_2009.pdf

Stueflotten, S. m.fl. 2010. Årsrapport 2010 – Fiskeørnprosjektet i Buskerud 2007-2011, 13s.
http://www.nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2008/Aarsrapport_fiskeorn_2008.pdf

VEDLEGG 1: Detaljert lokalitetsstatus

Lokalitetsnavn og UTM posisjon er utelatt i denne åpne rapporten av vernehensyn.
Bekreftet utgåtte lokaliteter som ikke har vært i bruk i prosjektperioden, er ikke med i denne oversikten.

Loknr	Reir	Kommune	Status 2007	Status 2008	Status 2009	Status 2010	Status 2011	Info status
FL01	a	Flesberg	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	I bruk	Hekkeclass siden 1990-tallet. Avbrutt hekking 2008. Aktivitet, men ikke hekking 2009, ingen aktivitet i 2010, vellykket hekking i 2011.
FL03	a	Flesberg	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2010. Det har vært hekking her i >10 år. Reiret falt ned vinteren 2011, ble bygd opp igjen og hekking gjennomført.
FÅ01	b	Flå	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Siste rapporterte hekking i 1998. Reiret er fortsatt intakt.
FÅ02	a	Flå	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Gammelt reir, har neppe vært i bruk på mange år. Reiret er fortsatt intakt.
FÅ03	a	Flå	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2005. Reiret revet av Netcom vinteren 2008, gjenoppbygget, vellykket hekking siden.
FÅ04	a	Flå	I bruk	Brukt siste 5 år	Utgått	Utgått	Utgått	Nyoppdaget reir i 2007, Avbrutt hekking 2007. Ingen aktivitet i 2008. Reiret falt ned i 2009.
FÅ05	a	Flå	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2007. Vellykket hekking 2007-2010. Reiret falt ned 2011, bygd opp igjen, men mislykket hekking.
HO01	b	Hole		I bruk	Brukt siste 5 år	Utgått	Utgått	Gammelt reir, nyoppdaget i 2008 med avbrutt hekking. Ikke hekking 2009. Reiret falt ned vinteren 2010.
HU01	b	Hurum	Ikke i bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Utgått	Utgått	Nyoppdaget reir i 2007 (ikke i bruk). Mislykket hekking i 2008. Ikke hekking 2009. Reiret falt ned i 2010.
HU02	a	Hurum	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Reirplass i bruk siden 1990-tallet, reiret falt ned vinteren 1995/96, men ble bygd opp igjen. Vellykket hekking 2007-2011.
HU03	a	Hurum	I bruk	I bruk	Utgått	Utgått	Utgått	Første rapporterte hekking i 1991. Mislykket hekking i 2008. Reiret falt ned vinteren 2008/2009.
KO05	a	Kongsberg	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Mangeårig hekkeclass siden 1980-tallet. Avbrutt hekking 2007. Kun aktivitet i 2010, vellykket hekking i 2008, 2009 og 2011.
KO07	a	Kongsberg	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	I bruk	Nyregistrert reir i 2007, men har vært i bruk noen år. Mislykket hekking 2007-2009 og 2011, ikke aktivitet i 2010.
KO09	a	Kongsberg			I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Nyoppdaget reir 2009. Bare aktivitet i 2010, ingen aktivitet i 2011.
KO10	a	Kongsberg			I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir 2009. Bare aktivitet i 2010. Mislykket hekking 2011.
KO11	a	Kongsberg				I bruk	I bruk	Gammelt reir som har vært i bruk noen år. Aktivitet, men ikke hekking i 2010 og 2011.
KO12	a	Kongsberg					I bruk	Nyoppdaget reir i 2011, men har trolig vært i bruk noen år.

Loknr	Reir	Kommune	Status 2007	Status 2008	Status 2009	Status 2010	Status 2011	Info status
KR02	a	Krødsherad	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Ikke i bruk	Nyoppdaget reir i 2002, siste hekking 2006. Nytt alternativt reir KR02b bygd i 2007.
KR02	b	Krødsherad	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nytt alternativt reir til KR02a bygd i 2007. Vellykket hekking i 2008, 2009 og 2011.
KR03	a	Krødsherad	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Ikke i bruk	Nyoppdaget reir i 2006. Ingen hekking i 2007-2011.
KR03	b	Krødsherad			I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2009. Trolig mislykket hekking i 2009, vellykket i 2010 og 2011.
MO14	a	Modum	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2005, hekking i 2006, alternativt reir brukt i 2007-2008. hekking på nytt i 2009-2011, vellykket bare i 2010.
MO14	b	Sigdal	Usikker, må sjekkes	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Alternativt reir, trolig påbygd i 2004, men ikke brukt i seinere år.
MO14	d	Sigdal		I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt sist 5 år	Nyoppdaget alternativt reir til MO14a i 2008, trolig brukt et par år. Mislykket hekking i 2008.
MO15	a	Modum	I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Utgått	Reir/hekking påvist i 1998. Hekking i 2004-2006, aktivitet 2007, men ikke i påfølgende år. Reir falt ned i 2011.
MO16	a	Modum	Ikke i bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Utgått	Hekking fra 1970-tallet, sist rapportert i 1998. Tatt i bruk igjen i 2008, men ikke i 2009-2010. Reir falt ned 2011.
MO17	a	Modum	I bruk	Brukt siste 5 år	I bruk	I bruk	I bruk	Nytt alt. reir funnet i 2006, vellykket hekking 2007 og 2009-10, ingen aktivitet i 2008.
NE02	a	Nedre Eiker	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2007, vellykket hekking hvert år siden, men bare aktivitet i 2011.
NS01	b	Nes	Usikker, må sjekkes	Brukt siste 5 år	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Gammelt alternativt reir til NS01a. Hekket i 2004. Reiret delvis nedrast i 2011.
NS02	a	Nes			I bruk	I bruk	Utgått	Nyoppdaget reir i 2009, trolig nybygd. Bare aktivitet i 2010. Reiret borte i 2011.
NS03	a	Nes					I bruk	Nyoppdaget reir i 2011, trolig gammelt, kan være alternativt reir til NS02a 2km unna.
RI01	b	Ringerike		I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Nyoppdaget alternativt reir i 2008. Har hekket noen år fram til 2010. Flyttet til RI01c i 2011.
RI01	c	Ringerike					I bruk	Nybygget alternativt reir 50 m fra RI01b i 2011.
RI02	a	Ringerike	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Reir ikke gjenfunnet i 1996.
RI06	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Gammel lokalitet. Avbrutt hekking i 2007. Bare aktivitet i 2008, hekking i 2009, men ikke i 2010-2011.
RI07	a	Ringerike	Usikker, må sjekkes	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Hekket i 1993-1995, men ikke i 1996-1997. Vellykket hekking i 2008-2011.
RI11	a	Ringerike	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Reir delvis falt ned i 1997, oppgitt flere år tidligere.
RI12	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2004. Vellykket hekking siden.
RI13	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2004. Vellykket hekking siden.
RI14	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2004. Vellykket hekking siden.

Loknr	Reir	Kommune	Status 2007	Status 2008	Status 2009	Status 2010	Status 2011	Info status
RI15	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Nyoppdaget lokalitet i 2006. Avbrutt hekking i 2007, vellykket 2008, mislykket 2009, bare aktivitet i 2010, ingen aktivitet i 2011.
RI16	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Reir trolig etablert på begynnelsen av 1990-tallet. Mislykket hekking 200-2010, unntatt 2009. Ingen aktivitet i 2011.
RI17	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2006, vellykket hekking siden.
RI21	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget lokalitet i 2007. Mislykket hekking i 2008, vellykket siden.
RI22	a	Ringerike	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Ny opplysning 2007. Tidligere hekkeplass i mange år i følge informant.
RI24	a	Ringerike	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyregistrert reir i 2010, har hekket her siden 2007. Unger trolig drept i 2011.
RO01	a	Rollag	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2001. Har trolig hekket årlig siden, vellykket i 2007-2011.
RØ01	a	Røyken	Usikker, må sjekkes	Utgått	I bruk?	Ikke i bruk	Utgått	Reir funnet i 1997 (ikke i bruk). Gjenfunnet i 2008 (delvis nedrast), trolig påbygd/brukt i 2009, reiret falt ned i 2011.
RØ02	a	Røyken		I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2008, har trolig vært brukt siden 2004, vellykket hekking siden.
SI03	b	Sigdal	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Usikker, må sjekkes	Reiret funnet i 1996 etter at SI03a var falt ned, siste rapporterte hekking i 2001.
SI04	a	Sigdal	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2004. Har hekket vellykket hvert år siden tross mye forstyrrelser.
SI05	a	Sigdal	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Nyoppdaget reir i 2005. Vellykket hekking fram til 2009, bare aktivitet i 2010, ingen aktivitet i 2011.
SI08	a	Sigdal				I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir etter tips i 2010. Vellykket hekking både i 2010 og 2011.
ØE02	a	Øvre Eiker	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Gammel hekkeplass siden 1950-tallet. Reiret falt ned/bygd opp/flyttet litt noen ganger. Vellykket hekking i 2007-2011.
ØE06	a	Øvre Eiker	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Gammel, mangeårig hekkeplass siden 1980-tallet. Mislykket hekking i 2007 og 2010, vellykket ellers i prosjektperioden.
ØE13	a	Øvre Eiker	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Trolig nyetablert på slutten av 1990-tallet. Vellykket hekking i 2007 og 2009, mislykket ellers i prosjektperioden.
SA01	a	Sande	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Kunstig reir bygd på 1990-tallet? Siste kjente hekking i 1997. Har ikke hekket etter 2000.
SA02	a	Sande	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Ikke i bruk	Ikke i bruk	I bruk	Siste kjente hekking i 2003. Aktivitet ved reiret i 2005, 2007 og 2011.
SA04	a	Sande	I bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	I bruk	Kunstig reir bygd i 1992. Hekket flere år fram til 2007, mislykket i 2008 og 2011, ingen aktivitet i 2009 og 2010.
SA05	a	Sande	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Kunstig reir, 1. hekking i 1997. Reir i bruk i 2007-2011 med vellykket hekking i 2007, 2008 og 2010.
SA06	a	Sande	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Kunstig reir bygd i 1991. Reir i bruk på 1990-tallet, ikke siden.

Loknr	Reir	Kommune	Status 2007	Status 2008	Status 2009	Status 2010	Status 2011	Info status
SA08	a	Sande	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Fast hekkeplass i mange år, vellykket hekking alle år i prosjektperioden.
SA09	a	Sande	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Kunstig reir bygd i 1992, har ikke vært i bruk på 2000-tallet.
SA11	a	Sande			I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt siste 5 år	Nyoppdaget reir 2009, sannsynlig hekking. Ingen aktivitet i 2010 og 2011.
SA11	b	Sande				I bruk	I bruk	Alternativt reir til SA11a funnet i 2010 etter tips. Vellykket hekking i 2010 og 2011.
SA12	a	Sande				I bruk	I bruk	Nyoppdaget reir i 2010 etter tips. Vellykket hekking i 2010, mislykket i 2011.
SV01	a	Svelvik	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Kunstig reir bygd i 1992, ble trolig brukt på 1990-tallet, men ikke på 2000-tallet.
SV03	a	Svelvik	Ikke i bruk	Ikke i bruk	I bruk	Brukt siste 5 år	Brukt sist 5 år	Kunstig reir, hekket i 1996 og 1997, men ikke i påfølgende år, ny hekking i 2009, ingen aktivitet i 2010 eller 2011.
SV04	a	Svelvik	Ikke i bruk	I bruk	I bruk	I bruk	I bruk	Skal ha hekket før 2000. Nye hekkeforsøk i 2008 og 2009, vellykket i 2010 og 2011.
SV04	b	Svelvik			I bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Nybygd frustrasjonsreir i 2009 på kunstig plattform fra 198?, ikke hekking.
SV04	c	Svelvik	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Ikke i bruk	Kunstig reir, har hekket her tidligere, men ikke på 2000-tallet. Tidligere angitt som SV07a.

